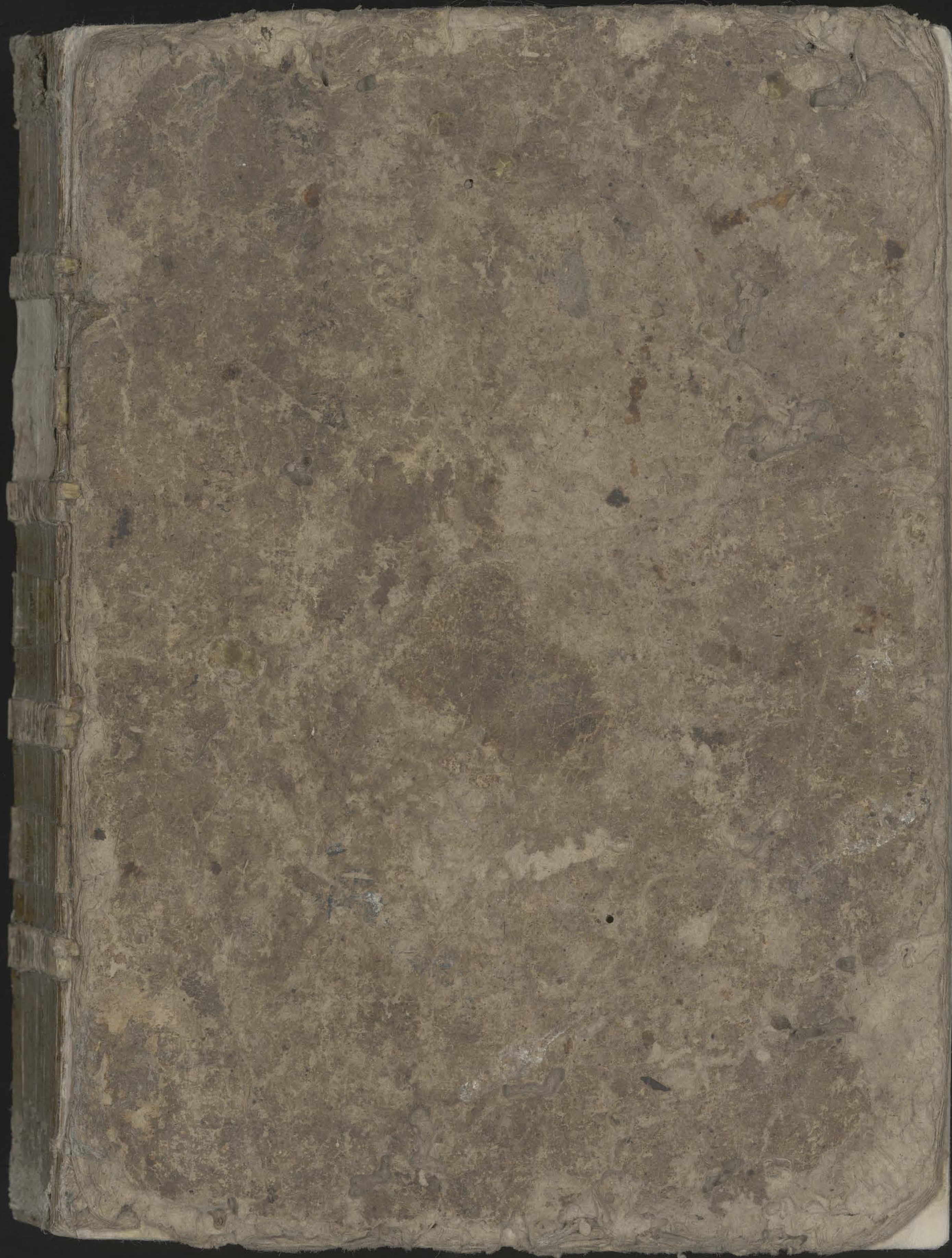

52

PRINCEPS IOANNES STEPH WYDZGA DEI GRA ARCHIEPS GNES LIVS NR POLET MDELIA

57

74

THESAVRVS SACRORVM RITVVM, SEV COMMENTARIA IN RVBRICAS BREVIARII ROMANI CLEMENTIS VIII. ET VRBANI VIII. AVCTORITATE RECOGNITI.

Auctore adm. Reuerendo P.D.
BARTHOLOMÆO GAVANTO, MEDIOL.
Præposito Prouinciali Romano Congreg. Clericorum Regularium S. Pauli, & S. Rom. Rituum Congreg. Consultore.

In quibus origo cuiusque Ritus, causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congreg. quàm breuissimè explicantur.

Ab Auctore recognita, in hac vltimâ Editione variè locupletata.
Appendices dabit pagina sequens. Cum quatuor Indicibus.

TOMVS SECVNDVS.

LVGDVNI,
Sumptibus LAVRENTII ANISSON.

M. DC. LII.
CVM PERMISSV.

APPENDICES.

MArtyrologij nomina dubiæ pronuntiationis ordine Alphabetico collecta.

Ordo perpetuus Officij diuini recitandi.

Concordia Martyrologij Romani cum Breuiario Romano.

Vita & res gestæ S.Pauli Apostoli.

Quòd S.Bartholomæus Apostolus sit idem ac Nathanaël.

DON IVLIVS CAVALCANVS CONGREG.
Cler. Reg, S. Pauli Præpositus Gen.

CVm Opus R.P.D.Bartholomæi Gauanti Visitatoris Generalis nostræ Congregat. cui titulus est, COMMENTARIA IN RVBRICAS MISSALIS, ET BREVIARII ROMANI, *duo eiusdem Congregationis eruditi ac sapientes viri recognouerint, atque in lucem dari posse probauerint, potestatem facimus, vt in publicam vtilitatem typis mandetur, si & iis, quibus id competit, ita placuerit. In quorum fidem, &c. Dat. Mediolani in Collegio nostro SS. Apost. Pauli & Barnabæ, die 14. Iulij 1627.*

D. Iulius Caualcanus Præpositus Generalis.

Imprimatur, si videtur Reuerendissimo P.Mag.Sac.Pal. Apost.

A. Episcopus Bellicastren. Vicesg.

Imprimatur.

Fr. Nicolaus Riccardius Sacri Pal. Apost. Mag. Ord. Præd.

FRANCISCO BARBERINO
CARD. AVGVSTISSIMO.
VRBANI VIII. Pont. Max. Nepoti,
S. R. E. Blibliothecario,
Auenionensium Legato laudatissimo
Aragoniæ, Angliæ, Lusitaniæ, Scotiæ,
Græcorum, & Heluetiorum Protectori Vigilantissimo,
omnium amore, honore omnium dignissimo,
ad summos Europæ Reges armis dissidentes
Caduceatori felicissimis ominibus misso,
ab omni elatione eò longiùs remoto
quò propiùs summis honoribus coniuncto,
Virtutum copia non minùs quàm Purpura
in publica terrarum Orbis scena spectatissimo
in partem ideò supremæ sollicitudinis Pastoralis
&
ΙΕΡΟΝΟΜΟΦΥΛΑΚΗΣ
meritissimè accito,
PARTEM ALTERAM COMMENTARIORVM
in Rubricas Breuiarij Romani
Bartholomæus Gauantus Cler. Regul.
S. Pauli minimus
Sociorum etiam nomine
D. D. D.

AD

AD CANDIDVM LECTOREM.

REVIARIJ Romani Leges & Rubricas, neminem adhuc Legi, qui plenè explicauerit: nonnullas attigit in suo Cærimoniali Hispano Petrus Riz; sed, earum aliquot in prima recognitione Breuiarij meritò mutatis, redditus est ferè inutilis eiusdem laudabilis labor. antiquiores alij, qui de Horis Canonicis scripserunt, quàm paucissimas sunt persecuti; earum formam cum causis mysticis indicarunt, præterea nihil. plurimæ post Concilium Tridentinum additæ fuerunt Rubricæ, quæ Commentariis egent, & Notis. Post horum Commentariorum Editionem primam, scripsit in easdem Breuiarij Rubricas Thomas Aluarez Lusitanus non contemnendum Opusculum; in quo tamen abundat ille sæpiùs in sensu suo, præter legitimum Rubricarum sensum, quem in Vrbana Breuiarij recognitione diligentiùs examinauere Delegati; & suis locis significabo. Itaque collegi in hoc altero Volumine Rubricas omnes, quæ ad Horas Canonicas attinent; demonstrata, vt in priori Volumine, cuiusque ritus Origine, Causa Obligatione, Praxi, & Vsu proprio, de Maiorum auctoritate, Decretisque sacræ Rituum Congregationis ritè & opportunè additis: diuersa tamen methodo à superiori Volumine; non textui Rubricarum mordicus inhærens, sed ea omnia, quæ ad Breuiarium attinere, seu in Breuiario contineri videbantur, in decem Sectiones & centum Capita diuidens; quibus non modò vniuersæ Ecclesiæ, cui labor meus deseruire potissimum debet, verùm etiam particularibus Ecclesiis, in iis quæ earum sunt propria, fiat abundè satis. Moneo Lectorem, quòd pro dignoscenda horum quoque Rituum antiquitate recurrendum erit ad primos prioris Voluminis Indices: proprios autem dabunt Indices proximæ, quæ sequuntur, paginæ. Vale, & Auctorem salutis ora pro salute auctoris.

INDEX SECTIONVM ET CAPITVM SECVNDI TOMI.

SECTIO PRIMA.

De Horis Canonicis in genere.

SECTIO SECVNDA.

De Præludiis Breuiarij Romani.

SECTIO TERTIA.

De Rubricis.

SECTIO QVARTA.

De proprio ritu singularum Horarum Canonicarum.

SECTIO QVINTA.

De partium, hoc est Horarum partibus.

De

SECTIO SEXTA.

De Proprio de Tempore.

SECTIO SEPTIMA.

De Proprio Sanctorum.

SECTIO OCTAVA.

De Communi Sanctorum.

SECTIO NONA.

De Appendicibus Breuiarij.

SECTIO

Index DECRETORVM *sacræ Rituum Congreg. ad Breuiarij Romani perfectiorem vsum, ordine temporum seruato.*

INDEX
RERVM ET VERBORVM QVÆ continentur in hoc Tomo secundo.

Hymnorum

T

INDEX

INDEX EORVM

QVORVM OPERA RECOGNITVM fuit Breuiarium Romanum Pij V. iussu Clementis VIII.

CÆsar Baronius,
Siluius Antonianus,   } S. R. E. Cardinales.
Robertus Bellarminus,
Ludouicus de Torres Archiepiscop. Montis Regalis, posteà Cardinalis.

Ioan. Baptista Bandinus Canon. S. Petri de Vrbe, Secretarius.
Michaël Ghislerius Clericus Regularis.
Bartholomæus Gauantus Mediol. Congreg. Cler. Regul. S. Pauli.

IVSSV VRBANI VIII.

ALoysius Caietanus S. R. E. Card. Præses.
Tegrimus Tegrimius Episc. Assisensis sacræ Rituum Congregationis Secretarius.
Fortunatus Scacchus Apost. Sacrarij Præfectus.
Nicolaus Riccardius S.Palatij Magister,& S.Rituum Congregationis Consultor.
Hieronymus Lanuuius vtriusque Signaturæ Referendarius.
Hilarion Rancatus Mediol. Abbas S.Crucis in Ierus. S.Inquisit. Consultor,& Qualificator, & S. Rituum Congreg. Consultor.
Iacobus Vulponius Congregationis Oratorij S. Philippi Nerij.
Bartholomæus Gauantus S.Rituum Congreg. Consultor.
Terentius Alciatus Mediolanensis Societatis Iesu, S. Rituum Congregationis Consultor.
Lucas VVadingus Ordinis Min. Historicus, S. Officij Qualificator, & S.Congregat. Indicis librorum.

COMMENTARIA IN RUBRICAS BREVIARII ROMANI.

SECTIO PRIMA.

De Horis Canonicis in genere.

D pleniorem de Horis Canonicis tractationem, prænotanda putauimus ea breuissimè, quæ Theologi, Canonistæ & Summistæ de Horis iisdem docuere, hoc est, de Nomine, Origine, Numero, Obligatione, Defectibus & pœnis ad Officium diuinum pertinentibus.

SECTIONIS PRIMÆ CAPITA SEX.

De nomine Officij & Horarum Canonicarum.

CAP. I.

1 Officium est quasi efficium, *secundum Hieron. in lib. de Officiis*; vnicuique enim conuenit suum efficere officium: vel, *secundum Isidorum*, vt quisque illa agat, quæ nulli officiant; vel, *secundum eumdem*, est proprius, congruus actus cuiusque personæ secundùm mores ciuitatis, vel institutæ professionis, *Diuinum* dicitur, quia est proprius actus eorum qui Deo sunt dicati.

2 *Horæ* dictæ sunt, vel ab orando: nam hora idem videtur esse ac, ora, cum aspiratione, Deum. Vel meliùs: quia definitis horis ex instituto Ecclesiæ recitantur. *Azor. par. 1. lib. 10. c. 1. q. 1.*

3 *Canonicæ* appellantur, id est Regulares, quia iuxta regulam Ecclesiasticam. Alij dixerunt, quia Canonicorum Choro addictorum sunt preces, *Azor. vbi suprà.* Alij, quia Canonicum & Ecclesiasticum sunt idem. quod probat *Steph. Durand. lib. 3. de Ritibus c. 1.*

4 Horæ Canonicæ dicebantur *Cursus* à S. *Germano Parisiensi Episcopo*, vt *in eiusdem Vita c. 64. & 79.* scribit *Fortunatus Pictauorum Episcopus, contemporaneus eiusdem, apud Sur. Tom. 3.*

De origine Officij diuini.

Cap. II.

1 Apostoli ab Hebræis accepere horas orandi: & hora Tertia erant orantes in Pentecoste, *Act. 2.* Hora Sexta Petrus orabat, *Act. 10.* Ad horam Nonam ascenderunt in Templum Petrus & Ioannes, *Act. 3.* Media nocte orabant Paulus & Silas, *Act. 16.* quare easdem horas præscripsere fidelibus, *ex Clem. lib. 8. Constit. capite 40.* Non ergo Pelagius I. vt *ait Maurolycus in Martyrolog. 27. Augusti*, neque Pelagius II. *vt voluit Polydor. Virgil. lib. 6. de Inuent. rerum cap. 2.* neque Damasus, *ex Pontificali cap. 39. in eius Vita*, dicendi sunt auctores, sed ij vel formulas Officij Decretis firmauerunt, vel ritus amplificauerunt.

2 Certè Gelasius I. & duo Gregorij, I. & VII. formulæ Officij, qua nunc vtimur, dicuntur Constitutores & Reformatores à Pio V. *in Bulla sua initio Breuiarij edita*, & non alij.

3 Prætereà certum est, non eodem tempore Horas omnes institutas fuisse. Nam primam & Completorium vltimò fuisse additas, docet *Radulph. Tungrensis Prop. 14.* & nos dicemus, cùm de singulis Horis agemus, *Sectione quarta.*

De partibus diuini Officij, & Horarum numero.

Cap. III.

1 Septem horæ sunt, & octo, de quibus fortè mandatum accipis, vt des illis partem, *Eccl. 7.* Communior est opinio, septem esse, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium. ita *in Concil. Cabilon. II. can. 59.* iuxta illud *Psalm. 118.* Septies in die laudem dixi tibi. *fusè Azor. capite 1. quæst. 2.*

2 Qui volunt esse octo, diuidunt Laudes à Matutino, & deducunt ab Esdra *lib. 2. c. 9.* Qui quater in nocte & quater in die iussit laudari Deum. *lege Nauarr. de Orat. c. 3.*

3 Romæ nullum fuit interstitium inter Matutinum & Laudes, vt testatur *Amala. in Prolog. de Ord. Antiphonarij.*

4 Ordo Horarum patet *ex cit. Concil. Cabilon.* quamuis *Rabanus lib. 2. de Instit. Cler. cap. 3.* easdem numeret, incipiens à Laudibus, quas vocat Matutinas preces, & eas terminet in nocturnas Vigilias: sed hæ certè, hoc ordine posito, spectarent potiùs ad sequentem quàm ad præcedentem diem.

5 Non caret mysteriis hic numerus Horarum septenarius: & Primò respectu creationis, vt agamus Deo gratias pro rebus creatis in septem diebus. *ita Cassian. de Instit. Mon. libro 3. capite 3.* Secundò, Redemptionis nostræ mysteria his Horis operata fuere: nam media nocte natus est Christus, & resurrexit. Hora prima ductus ad Pilatum. Tertia linguis Iudæorum in crucem actus, flagellis cæsus, spinis coronatus. Sexta verè cruci affixus. Nona expirauit, & ad inferos descendit. Vespertina de cruce depositus est; eadem hora cœnauit, pedes lauit, Eucharistiam confecit. Hora

Completorij orauit in horto. Tertiò respectu nostri, Septies in die cadit iustus, *Prouerb.* 24. & nos septies orando resurgimus. Quartò, numerus vniuersitatis est septenarius, *ex sancto Gregorio Papa*, & in multis à sanctis Patribus commendatur. Quintò, septem assumit dæmon nequiores spiritus contra nos, quæ ratio est *Mich. Timothei in Spec. ordinand.* 3. *Par. Tract.* 6. *cap.* 4. vbi & addit sextam causam, ad septiformem sancti Spiritus gratiam obtinendam. Denique septem fuere partes Orationis Dominicæ à Christo traditæ.

6 Adhuc in vnaquaque hora septem vel octo particulæ numerantur *à Rupert. lib.* 1. *de Diuinis Offic. c.* 6. hoc est, Deus in adiutorium, Hymnus, Psalmi, Antiphona, Capitulum, Responsorium breue, Oratio completiua: in Laudibus autem, Vesperis, & Completorio, adduntur Cantica Euangelica; quia, *inquit Ruper.* canuntur pro Octaua, & spectant ad beatitudinem. de quibus & nos dicemus infrà *Sectione quarta.*

De obligatione Officij diuini.

CAP. IV.

1 NOn esse Iuris diuini Officium diuinum, sed tantùm Iuris esse Canonici, communior est opinio. Vide *Azor. c.* 1. *q. vltima.*

2 Illud autem hodie est legitimum Officium diuinum, quod Pij V. iussu est editum, Clementis VIII. & Vrbani VIII. auctoritate recognitum: & ad hoc tenentur, quicumque tenentur recitare Canonicas Horas, exceptis iis, qui ante ducentos annos alia vsi sunt Officij diuini formula. Hæc *in Bulla Pij V.* plura inferiùs, vbi de Breuiario Romano, *Sect.* 2. *cap.* 2.

3 Tenentur autem ad Horas Canonicas recitandas primò Beneficiati, qui titulum habent Ecclesiastici beneficij, siue sit beneficium tenue, & est communior opinio, *Nauarr. de Orat. cap.* 7. *n.* 27. siue sit præstimonium, *idem cap.* 21. *num* 9. & Pius V. in Bulla; siue sit commendatum, *Nauarr. c.* 20. *n.* 16. siue sit manuale, vel amouibile, *Azor. c.* 4. *quæst.* 2 siue iniustè collatum, *Nauar. in Miscell.* 15. *de Orat. ad finem.* siue nondum percipiantur fructus, cum spe tamen percipiendi, *idem cap.* 7. *num.* 30. siue fructus sint reseruati alteri, *Azor. c.* 4. *q.* 5. siue numquam sint percipiendi de consensu, vel ob culpam beneficiarij, *Azor. ibidem.* siue titulum tantùm habeant cum suffragio in Capitulo, *idem ibidem.*

4 Non tenetur Coadiutor vt Coadiutor, *Nauarr. c.* 20. *n.* 17. neque Pensionarius, *idem c.* 7. *n.* 25.

5 Porrò incipit in prædictis obligatio à die possessionis adeptæ (quam debent procurare citiùs, ne cum culpa differatur) ex consuetudine Romanæ Curiæ, testante *Paris. lib.* 1. *de Resign. benef. q.* 9. *n.* 15. imò ab hora, quæ respondet horæ qua possessio capta est, *Bonac. loco mox citando punct.* 4 *n.* 10.

6 Qui plura habet beneficia, ad vnum Officium recitandum est tantummodò obligatus; *Palud.* 4. *distinct.* 25. *quæst.* 5. *quem sequuntur alij apud Bonac. disp. de Hor. Canonic.* 1. *quæst.* 2. *punct.* 4 *n.* 27. qui addit *num.* 28. eum, qui duo habet beneficia, alterum iustè, iniustè alterum, teneri ad recitanda duo Officia. vide ibi optimam causam.

7 Initiati sacris Ordinibus tenentur ad Horas Canonicas ex præcepto S. Gregorij Papæ, vt docet *Cornel. Schultingius Tom.* 1. *Biblioth. Eccles. par.* 1. *c.* 24. vbi citat in hanc historiam de S. Gregorij præcepto Hermannum Gigantem in Flore temporum. Præcipitur iisdem *in Concil. Basiliensi c. Qualiter.* at ex sola consuetudine eos obligari vult *Nauar. c.* 7. *n.* 2.

8 Si censuris innodati sint, adhuc tenentur. *Siluest. Hora. q.3.*

9 Incipit autem eorum obligatio statim ac ordinati sunt Subdiaconi, scilicet ad eam Horam quæ in Choro tunc temporis dicenda esset, *Azor. lib.10. c.13. q.17.* quòd si anticipent, recitando Horas antequam initientur, adhuc iterùm debent easdem recitare, *Bonac. loc. cit. part.5. n.11.*

10 Regulares quoque professi, tam mares quàm feminæ, Choro addicti tenentur ad Horas Canonicas recitandas, *Nauarr. c.7. n.21.* ex consuetudine vbique recepta, *ait Caiet. v. Horæ.* si verò eiiciantur per sententiam, aut ad triremes compellantur, non tenentur, *Sot. lib.10. de Iust. q.5. art.3. quem sequitur Bonac. disp.1. quæst.2. punc.2. n.3.* nisi sint in Ordine sacro, *ibid.* Volunt autem eiusmodi reos teneri, *Nauarr. c.7. n.20. Azor. c.6. q.7.* & alij quibus consentio

11 Incipit in his obligatio ab hora qua professionem votorum solemnem emiserunt; vt in similibus dictum est suprà *n.5. & 9.*

De defectibus in Officio diuino contingentibus.

CAP. V.

1 REuocari possunt defectus omnes in hac materia ad nouem Titulos, nempe omissionem, mutationem, intentionem, attentionem, prolationem, tempus, locum, ordinem Horarum, & interruptionem, de quibus hoc loco breuissimè, & quasi per Aphorismos. Fusiùs ad hæc stimulos addit, hoc est rationes & argumenta, ad perfectum Hymnodiæ vsum, *Anacletus Siccus, nostræ Congregationis, in libro edito de Ecclesiastica Hymnodia, cantantibus in choro valdè vtili, & propè necessaria.*

De omissione.

TIT. I.

2 QVotidiana recitandi Officij diuina obligatio cœpit anno Domini 540. *ex Sigeberto in Chronicis.* Quare, qui totum Officium vnius diei omittit, etiam absque contemptu, sine iusta causa, per solam negligentiam, peccat lethaliter, *Nauarr. c.7. n.1.* & est communis. vnumque peccatum est, sed grauius, si vnica voluntate omisit totum, *ibidem n.6.* at in Subdiacono & Beneficiario simul, est duplex peccatum, ob duas obligationes, Ordinis & Beneficij; quod & in sequentibus nota; *Doctores apud Bonacin. loc. cit. q.5. punct. 1. n.4.* non autem si plura habeat beneficia, vt diximus suprà *c.4. n.6.*

3 Idem dic de eo qui omittit Horam integram, *Nauarr. loc. cit. n.1.*

4 Idem de eo qui omittit Horæ partem notabilem, *Nauarr. n.44.* quam *idem ex S. Antonio* docet esse tertiam horæ partem, *ibidem.* Alij putant medietatem horæ paruæ, *apud Bonac. loc. cit. n.2.* censet *Io. Petrus Moneta nostri Ordinis, de Distribut. part.2. q.3. num.33.* decimam partem esse notabilem. Placet mitior *Lessij & Bonac.* sententia, horam paruam integram tantùm esse materiam peccati mortalis, & infra eam esse ita modicam quamcumque partem, vt Ecclesia non credatur ob eam facere velle reos ignis æterni.

5 Qui omittit Officium in primis sex mensibus ab adepta possessione beneficij, licet non amittat fructus, peccat tamen, Pius V. *in Bulla apertò, Ex proximo Lateranensi.*

6 Excusatur primò ob infirmitatem corporis iudicio Medici, *Nauarr. cap.21. n.16.* & si res est adhuc dubia, accedat assensus Superioris, *Sot. lib.10. de Iustit. q.3.* Neque tunc tenetur audire alium recitantem, *Nauarr. c.11. n.6.* quod intellige

de

de impotentia ad totum Officium, vel ad maiorem partem eiusdem: in quibus casibus ad nihil tenetur: si verò potest recitare maiorem partem, vel æqualem, excusatur tantùm à minori, vel æquali, quam non potest, *Sanchez in Decal. Tom. 1. lib. 1. c. 19. n. 2.* Secundò, cæcus excusatur, si cum socio non potest recitare, quem non habet, *Nauarr. n. 13.* quòd si bonam partem memoria teneat, eam recitet, *num. 15.* Tertiò, infirmus, qui non facilè socium habet, quo cum possit sine sui præiudicio recitare, *n. 19. idem Nauarr.* Quartò, grauis occupatio excusat, quæ omitti nequit neque differri sine aliorum offensione, & ea est ad longum tempus, vt desit tempus ad recitandum, *Nauarr. n. 34.* Quintò, iusta occupatio in Choro, quærendi Psalmos aliis, incensandi, &c. *Sanctus Antonin. part. 1. tit. 9. c. 12. §. 3. cum Nauarr. c. 11. n. 36.* Sextò, non excusat autem peregrinatio suscepta legitimè, *Nauarr. n. 33.* neque studium litterarum, etiamsi per substitutum seruiatur Ecclesiæ, *idem n. 31.* Septimò, ob carentiam Breuiarij, etiam ex culpa, à qua non excusatur, tamen ab Officio excusatur, *Azor. cap. 13. q. 16.* An verò à toto vel à parte excusetur, eadem dicito quæ suprà de infirmo, & cæco. Octauo, ignorantia regularum Officij excusat, liccet peccet, qui suscipit Ordinem vel beneficium cum hac ignorantia, *Nauarr. n. 20.* nisi bona fide suscipiat, se statim cum alio recitaturum, *Azor. q. 18.* Nonò, metus mortis excusat, si ab hostibus Ecclesiæ periculum vitæ immineat, *idem Azor. q. 19.* Decimò, si absoluatur à Papa, non tenetur recitare, *Nauarr. c. 11. n. 31.* ab Episcopo non potest absolui, *n. 24.* Potest autem Religiosus vt Religiosus non teneri, ex dispensatione Superioris, vt ex causa studiorum, vel alia iusta: quia potest Superior in legibus Religionis dispensare, *Lessius cum Bonac. disp. 1. q. 2. punct. 2. n. 9.* Superiorem intellige supremum, *ait Bonac.* Denique tenuitas beneficij non vltra octo ducatos, ex quadam æquitate, Confessarij prudentis arbitrio, excusare potest à quotidiana Officij recitatione, dummodò diebus Festis recitetur, *Homobon. noster tract. 5. c. 5. q. 33.* quod & concedunt alij *apud Molfesium tract. 5. de Hor. Can. c. 3. n. 26.* quando non excedit sexdecim ducatos.

De mutatione Officij diuini.

Tit. II.

1 Sacra Rituum Congregatio respondit, non esse relinquendum Officium debitum pro alio Officio deuotionis, die 29. Nouemb. 1603.

2 Episcopus Regularis debet Officium recitare iuxta ritum suæ Diœcesis, non regulæ; & occurrente Festo Regulæ in Festo Diœcesis, hoc præferri debet. ita censuit sacra Rituum Congregatio 11. *Iunij.* 1605.

3 Cappellani Episcopi, qui cum eo recitant Officium, debent se illi conformare. Eadem Congregatio *die eadem.*

4 Qui sunt de gremio Ecclesiæ, debent recitare Officium quod in Choro dicitur: & licet extra Ecclesiam vel Diœcesim morentur, decet eos recitare Officium proprium Ecclesiæ ipsorum. Eadem Congregatio *die* 8 *Sempteb.* 1602.

5 Clerici, licet adscripti alicui Ecclesiæ & eiusdem seruitio, non tamen obligati Choro, & quicumque alij Clerici sæculares Regularésve, in ciuitate vel Diœcesi commorantes, non tenentur recitare Officia propria Sanctorum illius Diœcesis, vel quæ de consuetudine in eadem Ecclesia recitantur in Choro. Eadem sacra Congregatio *die qua suprà* 8. *Septemb.*

6 Festum Patroni principalis loci tenentur omnes cum Officio de eodem, etiam Regulares, celebrare; non autem

Octauam Regulares, vt censuit sæpiùs eadem sacra Congregatio, & postremò 27. Maij. 1628.

7 His casibus exceptis, & aliis, qui habentur apertè in Rubricis, seu decretis sacræ Congregationis, de quibus nos infrà suis locis, non licet mutare Officiũ vnius diei in Breuiario Romano præscriptum in Officium alterius diei; & qui mutat, præcepto non satisfacit, *Doctores apud Bonac. q. 3. punct. 1. n. 17. & fusiùs probat Hier. Onuphrius in aureo hac de re opusculo Bononiæ edito.* tum quia Pius V. in Bulla non modò præcipit substantiam, sed etiã modum & formam Horarum Canonicarum; tũ quia motus ille fuit, grauissimè ferens varietatem orandi. Et *Suar. tom. 2. de Relig. lib. 4. c. 23. n. 12. &* 14. ita improbat mutationem, vt si fiat sine causa rationabili, improbabilem eam esse mutationem prorsus existimet. Addit *Bonac. n. 19.* neque Episcopum posse hanc præscribere mutationem. quod intellige cum *Suar. loc. cit. c. 11. n. 6. & c. 23. n. 17.* si ab Episcopo id fiat ex lege, aut quasi permanenter: quod ait ad Papam spectare. Quòd si mutatio fiat etiam ex inaduertentia, debent omissa suppleri, *Tolet. in Summ. lib. 2. c. 13. n. 6. & Bonac. n. 18. loc. cit.* quare in hac re non audiendus *Siluest. v. Hora q. 12.* qui ante Pium V. vixit, neque *Nau.* qui *c. 19. n. 217.* ante Piuũ, scribens permisit, si rarò mutatio fiat.

8 Sed neque fieri potest mutatio ritus, vt scilicet duplici ritu celebretur Festum, quod aliàs simplici sub ritu vel semiduplici decretum est, *Doctores, qui suprà.* Et sacra quidem Congregatio Rituũ *die 23. Nou.* 1602. decreuit, quòd de Sãcto, cuius insignis Reliquia habetur, fieri potest Officium duplex minus in eius Festo, dummodo sit Reliquia approbata, ea prorsus regula, qua Greg XIII. *die 36. Dec.* 1573. in Bulla, quam affert *Genuen. in Praxi Neapol. c. 65. in 3. edit.* 1616. concesserat Ecclesiis Hispaniarium Festa Sanctorum naturalium, & quorum Reliquias insignes haberent, sub ritu duplici celebrare posse; licet in Breuiario non existerent, vel minori ritu haberentur. Vide infrà *Sect. 3. c. 3. n. 5.*

9 Denique eadem sacra Rituum Congregatio Decreto edito *die 8. April.* 1628. Rubricis Breuiarij nunc addito, & approbato à sanctiss. D. N. Vrban. VIII. censuit, & re maturè discussa decreuit, nõ potuisse, neque posse locorũ Ordinarios, tam sæculares quam regulares, addere Calendariis etiam propriis (quod idem est ac mutare Calendariũ Romanũ) Sanctorum Officia, nisi ea dũtaxat quæ Breuiarij Romani Rubricis, vel sacræ Rituum Congregationis seu Sedis Apostolicæ licẽtia concedũtur; sub pœna, quòd non fiat satis obligationi recitãdi diuini Officij, & cõsequenter nõ faciẽdi à Clero fructus suos beneficiorũ.

10 Et multò minùs adhiberi possũt Officia Festorum alia à sacra Rituum Congregatione non approbata, quæ in prædicto Decreto eadem meritò reiecit, & damnauit, & pro reiectis & damnatis haberi voluit, & præcepit, sub pœnis contentis in Indice librorum prohibitorum ex Decreto Concilij Tridentini edito, & impresso; hoc est, vt præter peccati mortalis reatum, quo afficitur ille qui prædictis vtitur, iudicio Episcoporum seuerè puniatur. quod expresse habetur *in Regula 10. in fine, & in Bulla Pij IV. 24. Martij 1564. pro eodem Indice data.*

11 Neque item potest Episcopus extendere Officium, quod fieri solet in ciuitate, ad suam Diœcesim, contra Decretum hac de re à S. Rituum Congregatione *die 16. Januarij* 1607. & consequenter multò minùs Officium, sed Lectiones approbatas pro vna Ecclesia, illud, vel illas extendere ad alienas Ecclesias, suique Cleri vsum. Habes hoc idem in Decretis S. Congregationis Rituum in Breuiario appositis.

12 Atque

12 Atque in prædictis *n.8.& 9.* strictim est accipiendum nomen *Sancti*, hoc est canonizati ab Ecclesia, seu per immemorabile tempus habiti pro Sancto, cui tantùm publicus & vniuersalis conceditur cultus *à Glossa in c.vnic.de Reliq. & vener. SS.in 6.§.Sedis Apost. ver. Dicimus.* quam sequitur *Cassanæus in Catal. glor. mundi part.3. consid.46. §. Aduerte.* etenim Sedes Apostolica quo ad locum, tempus, ritum in Beatorum cultu limitatè procedit; veluti nuper de beato Rocho nondum canonizato concessit Officium & Missam in Ecclesiis tantùm eius nomine dicatis, & in Eremitoriis eiusdem habentibus requisita Ecclesiarum, per sacram Rituum Congregationem *die 26.Nou.1629.* quod ideò monui, quia, licet in Martyrologio recenseantur, non tamen in rigore apellantur Sancti: & ibidem multi dicuntur Beati, qui nondũ fuere canonizati. Illud enim verum est, quòdquilibet Sanctus dicitur Beatus; non è contra, Beatus dici potest Sanctus, nisi impropriè, & abusiuè.

De intentione Officij diuini.

Tit. III.

1 SVfficit intentio implicita orandi Deum, *Nauar.c.13.n.15.* & habetur in sola Breuiarij acceptione, vt recitetur Officium.

2 Qui recitat principaliter ob lucrum distributionum, seu fructuum, siue sit intentio actualis siue virtualis, peccat, *Nau. de Orat.c.6.n.15.*

3 Ille item Religiosus peccat, qui principaliter recitat ob timorem pœnarum à Superiore irrogandarum, vel alios fines minùs bonos, *Nauarr.ibid.n.19.*

De attentione Officij diuini.

Tit IV.

1 QVi non attendit ad verba, vel ad sensum verborum, vel ad finem in oratione propositum, peccat; & duæ primæ attentiones singillatim sufficiunt, *S. Thom.2.2. q.83. art.13.* neque meliorem tenetur quærere, ait *Suar. tom.2. de Relig. lib.3.c.4.num.9.*

2 Qui recitat sine attentione actuali, vel virtuali, peccat mortaliter; nec habitualis sufficit, quæ absque vllo voluntatis actu non raro contingit, *Azor c.12.q.1.*

3 Qui voluntariè distractus, alia faciẽs quæ attentionem impediant, scribendo, pingendo, & similia faciendo, peccat, *Azor. q.3. ex c. Dolentes.* vbi præcipitur attentio interior & exterior, non tamen tenetur repetere; quia, licet malè, soluit tamen debitum, *Cordub.in suis Quæst.lib. 4 q.13. ad fin.* putat *Azor. oppositum esse verius q.6.* & addit *Nau.c.20.n.32.* teneri, ac si non recitasset, ad restitutionem fructuum, quod nobis magis placet.

4 Qui recitat dum vestes induit, exuit, faciem lauat, &c. peccat venialiter, *Nauarr.num.32.*

6 Qui attentè quidem recitat, sed in animo habet non satisfacere præcepto, tenetur repetere, *Nauarr.c.16.n.74.*

6 Qui tantùm legit preces Horarias, & non orat, minimè satisfacit, *Nauar. c.13. num.15.*

7 Qui recitat Officium, & simul audit Missam, satisfacit; peccat tamen venialiter, *ex Caiet.in Opusc.Tom.2. tract 4.* Negat *Nauar. c.16. n.71.* si iusta sit causa At concordant omnes, nullum esse peccatum, si recitat quando Sacerdos Missæ secreta dicit.

8 Qui recitat cum aliis, satis est, si attentè audiat verba plurium, non singulorum, ac si ab vno tantùm dicerentur, *Azor.c.7.q.7.*

De prolatione Officij diuini.

Tit. V.

1 QVi recitat solus, satis est, si verba ita proferat, vt seipsum percipiat, & intelligat; neque sufficit, si in gutture tantùm pronuntiet, sed linguam

& la

& labia verè moueat, *Nauarr. cap.20. num.14.*

2 Qui verba diminuit & detruncat, syncopat & transcurrit(nisi vitio linguæ, vel consuetudine quadam quasi ingenita fiat) peccat saltem venialiter; nec tenetur repetere. *Azor.c.7. q.11.* & putat verius,& probat fusiùs.

3 Qui recitat cum socio satisfacit,siue ille sit obligatus ad Officium,siue non;& satis est, si attendat ad Antiphonas, Capitula, & Orationes,quæ socius solus dicit, *Nauarr. c. 10. n. 16.* idem dic de Lectionibus, *Azor. c.7. q.9.* In psalmis autem & Hymnis recitandis, caue,ne si plures socij sint, alio modo dicantur quàm alternis versibus,ad modum duarum partium Chori, ex vsu communi Ecclesiæ, alioquin non sit satis,ait *Suar. lib.4. c.25. num.3.*

4 Qui in Choro destinatus ad cantum non cantat,non satisfacit, *Nauarr. Misc. 79. de Orat. cap.10. num.47. ex Trident. Sess.24. c.12.* vbi de Canonicis loquitur. Consuetudo contraria in Canonicis, qui per alios cantant, vbi moribus gentium sit recepta, siue continuata post Bullam Pij V. potest excusare à cantu, *Azor.c.11. quæst.6.* Videant tamen Episcopi, ne sit abusus, & dum per organum sonatur versus, dicatur hic ab aliquo, vt ab astantibus audiatur, *Suar. Tom.2. lib.4. cap.8. num.7.*

5 Ad exactam prolationis formam, & præsertim in Choro, valdè iuuat cognitio verborum Grammaticalis, quænam corripienda sint, aut producenda. Et quia rudioribus etiam sum ego debitor, addidi ad calcem huius Operis eorum verborum notulam quæ in Breuiario Romano sparsim habentur; & in quibus plurimi hærere possunt, & solent: licet in Breuiario ipso nuper edito suis locis eadem iam adnotauerimus.

De tempore Officij diuini.

TIT. VI.

1 DOcet *Francol. de hac re fusissimè, & part.1. c.10.* præcisum tempus cuiusque Horæ recitandæ debitum, esse intra spatium Horæ diei sibi respondentis, non extra illud; & *c.21.* Primam in prima diei hora,Tertiam in tertia,Sextam in sexta; Nonam in nona, Vesperas in vndecima, Completorium in duodecima recitandas esse, Matutinum autem post mediam noctem, auroram versus; sumítque ille horas cum latitudine.

2 A media nocte antecedentis diei incipit tempus recitandi Officij, & perseuerat vsque ad mediam noctem sequentis inclusiuè. Est communis *apud. Bonac. disp.1. q.3.pun.3.n.2.* ita vt vltra mediam noctem sequentis diei Officium præcedentis non valeat, *Nauar.c.3.n.54.*

3 Qui variat intra dictum tempus notabiliter horam à sacris Canonibus præscriptam,peccat venialiter, *Bonac.loc.cit. n.4.* nisi iusta causa excuset; quæ est maior deuotio, vel periculum probabile futuræ occupationis, *idem n.5.* quare nec tenetur repetere, *n.6.*

4 Consuetudini in hac re standum est potiùs quàm Iuri scripto, *Azor.q.8.in 2. obiect.*

5 Satius est etiam anteponere quàm postponere, *Azor. cum communi cap.9. quæst.3.*

6 Matutinum & Laudes ex iusta causa possunt recitari in Vesperis præcedentis diei,puta, vt deuotiùs oret,vel studiis manè operam det, vel quia non poterit manè ita commodè recitare, *S. Thom. quodlib.5. artic.18. & communis.* & post Completorium satis est expectare tertiam vel quartam horam post meridiem, *S. Thom. ibid. & alij apud Bonac. loco citato n.16.* non ante horam vigesimam, *n.17.*

Azor. autem docet c. 9. quæst. 5. non ante vigesimam primam æstate, nec hieme ante vigesimam secundam.

7 Prima ante solis ortum, vel paulò post, Tertia aliquantulùm post ortum, Sexta paulò post, Nona prope prādium, Vesperæ & Completorium, post prandium, *Tolet. lib.* 2. *cap.* 23. Sed excusatur ab omni peccato ille qui recitat Primam cum Tertia, Sexta & Nona simul, duabus vel tribus horis post Solis ortum *Bonacin. loco citato num.* 9.

8 Qui verò differt Matutinum sine causa ad Vesperas, vel anticipat Completorium ante prandium, nimis notabiliter variat tempus, & peccat venialiter. *Bonac. ibidem.*

9 In Choro statæ horæ sunt obseruandæ magis quàm in priuata recitatione. *Nauar. c.* 3. *n.* 63. *& alij cum Bonac. n.* 7. qui tamen cum Caietano, secluso scandalo, censet, non peccare mortaliter eos qui extra statas horas in Choro recitant; & *ibidem* addit, posse, ob Processionem, vel Concionem, mutari horam. Si quod est peccatum, imputatur Superiori potiùs quàm Canonicis, paratis tamen ad obediendum.

De loco diuini Officij.

TIT VII.

1 VBique recitari potest priuatè, *Azor. lib.* 10. *c.* 11. *quæst.* 8. modò non impediatur attentio, *Nauar. c.* 21 *n.* 32. & locus sit decens, *ex Molfel. Tract.* 5. *cap.* 2. *n.* 80.

2 In Choro verò tenentur recitare, qui Choro sunt addicti ex iustitia, iuxta institutionem beneficiorum & consuetudinem locorum, nisi aliud cogat necessitas, vt hiemis tempore in Sacristia, vel adsit consuetudo legitima, vel priuilegium Papæ, vel Fundatoris institutio, *Bellarmin. in lib. de Bonn. oper. cap.* 18. *ver. Locus. & Doctores communiter.*

3 Vnde Canonici, qui vltra tres menses à Tridentino permissos, notabiliter, hoc est, pluribus diebus, vltra quatuor, à Choro absunt, per se loquendo mortaliter peccant, vt fusiùs *Bonac. disp.* 2. *quæst.* 1. *par.* 2. *n.* 1. Neque possunt alios sibi substituere, *ibidem pun.* 4. *n* 1. nisi consuetudo legitima vel priuilegium adsit ait *Moneta noster de Distr. par.* 2. *q.* 14. *n.* 20. *&* 41. An teneantur adesse in habitu Canonicali, vide Monetam *ibidem quæst.* 19. *ad finem.*

4 Fieri etiam potest vt, consuetudine immemorabili, vel sufficienter præscripta, Canonici, quorum fructus sunt tenues, non teneantur quotidie ad Chorum, *Bonac. disp.* 1. *quæst.* 2 *punc.* 5 *n.* 14.

5 Episcopi per se loquendo non sunt addicti Chroro, *Bonac. ibidem. n.* 9.

6 Parochi de Iure antiquo tenebantur nunc minimè, ad publicam recitationē Officij in Ecclesia, & hoc de consuetudine ferè vniuersali & communiter recepta, exceptis Vesperis in diebus Festis, *ex Suar. & Bonac. loco suprà citato n.* 12.

7 Multò minùs Capellani tenentur ad Chorum, quibus ex fundatione non incumbit hæc cura, *Bonac. n.* 13.

8 Regulares addicti Choro non tenentur ad Chorum, nisi ex vi Regulæ, & ideò non sub peccato mortali, *Caiet. v. Hora Can. & Bonac. loc. cit. q.* 2. *pun.* 2. *n.* 8

De ordine diuini Officij.

TIT VIII.

1 QVi sine iusta causa peruertit ordinem Horarum, peccat venialiter. Iusta verò causa est obliuio, inaduertentia, vt Chorus iuuetur, vel alius, ad dicendum Officium, Az*or. c.* 10. *q.* 1. *ex Nauar. c.* 3. *n.* 65.

2 Peruersio eiusdem horæ, secluso

contemptu & scandalo, ex iusta causa excusari potest ab omni peccato, *Bonac. disp.1.q.3.pun.4.n.5.*

3 Grauior autem erit culpa, si in Choro peruertatur ordo, *Suar.lib.4.c.11.n.10 & alij*, qui putant esse ex suo genere culpam lethalem; negat *Bonac. ibid.n.5.*

De interruptione diuini Officij.

TIT. IX.

QVi diuidit Matutinum à Laudibus nocte tota interposita, non peccat, *Doctores apud Bonac.disp.1.q.3.pun.3.n.11. Azor.* vult esse veniale sine causa, *c.8.quæst.4.*

2 Qui diuidit Nocturnum à Nocturno per horam vnam pluré que cum iusta causa, non vltra tres horas, non peccat, *Doctores apud Bonac.num.13.contra Azorum loco citato.*

3 Qui diuidit Horam paruam vel Psalmum ex causa, nō peccat, *Azor.q.5.*

4 Interruptio ad longum temporis spatium probabiliùs obligat ad repetitionem, *Nauar.cap.16.num.75.* ad breue tempus, etiam ad iocum vanosque sermones, non obligat, *Nauarr.n.75.& c.20.n.42.& c.16.n.66.* At in vtroque casu non esse repetendum, docet cum aliis *Bonac.sup.pun.2.§.1.n.28.* Peccari saltem venialiter, sine iusta causa, est dicendum, *n.30.*

5 Qui interrumpit animo continuandi, vt aliud agat, non tenetur repetere; imò nec ille, qui animo repetendi, & posteà non repetit, *communiter Doctores apud Bonac.n.31.cōtra Nauar.& Azor.*

De pœnis circa diuinum Officium.

CAP. VI.

1 BEneficij habentes onus recitandi diuinum Officium, titulo beneficij tenentur etiam ante Iudicis sententiam ad restitutionem fructuum pro rata omissionis Officij, si, elapsis sex mensibus post obtentam beneficij possessionem, Officium culpabiliter non recitauerint, etiamsi alio die pensum prætermissum supplere conentur, nisi fortè pars omissa sit leuis. *Bonac.* explicat, & probat singulas huius axiomatis partes, *disp.2.q.5.pun.2.toto.*

2 Rata omissionis & restitutionis est, ex Pij V. Bulla, vt pro toto Officio vnius vel plurium dierum restituantur fructus beneficij seu beneficiorum, qui illi seu illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur: pro Matutino dimidiam partem fructuum, pro ceteris horis simul aliam dimidiam, pro vnaquaque hora sextam partem vnius diei restituant.

3 Qui paucos versiculos aut Psalmum omittit, non tenetur quidquam restituere, *Nauar.c.9.& c.10 n.42. & aly apud Bonac.loco cit.n.11.* & eò magis, si tenue sit beneficium: quòd si sæpius partem notabilem omittat ex pluribus omissionibus compositam, quibus singulis non respondet pars notabilis fructuum, nihilominùs tenebitur ad restitutionem, *Bonacin. num. 14.* contra Monetam nostrum negantem, cuius opinio mitior non est improbabilis, & mihiplacet.

4 Qui recitauit absque attentione, tenetur ad restitutionem, *Nauar.& aly cum Bonac.ibid.n.17.*

5 Omittendi diuinum Officium, ita vt intra quindecim dies illud saltem bis non recitet, imponitur priuationis beneficij pœna, non tamen ipso facto, ex Decreto Concil. Lateran. firmato à Pio V.

6 Atque hæc intelligenda sunt de fructibus respondentibus oneri diuini Officij, de quibus in Bulla Pij V. non autem de iis fructibus qui respondent oneri Episcopali, Parochiali, Canonicali, præter Officiū diuinū, de quibus vide *Bonac. loco*

loc. cit. punct. 3. n. 2. qui reiicit dicentes, onus Clerici quoque esse gestare habitum & coronam, quæ alioqui compensantur immunitate, &c.

7 Tutior tamen est aliorum sententia, Azor. lib. 10. c. 14. q. 5 & aliorum apud Bonac. num. 3. qui nihil distinguunt inter prædicta onera; & absolutè volunt restitui fructus; non tamen eneruant priorem & mitiorem sententiam, quæ in praxi sustineri potest.

8 Facienda verò est restitutio prædicta fabricæ beneficij, vel pauperibus; ex Bulla Pij V. non præcisè fabricæ Ecclesiæ, sed vel domui, vel agro beneficij, & similibus, dummodò sit in vtilitatem beneficij, non alterius loci, Suar. lib. 4. n. 19. & alij.

9 Quòd si alter locus sit pauperibus destinatus, idem est ac si pauperibus; quod conceditur in Bulla: imò & pro animabus Defunctorum expendi possunt ij fructus, Nauar. c. 25. n. 212. Denique beneficiarius pauper sibi potest illos applicare, ex Bonac. loc. cit. n. 8. modò aliud non constet ex consuetudine vel statuto particulari, Suar. loc. citat. n. 17.

10 In Choro verò, addicti eidem amittunc distributiones quando non intersunt, vel præsentes non recitant attentè, confabulando, voluntariè dormiendo, &c. Bonac. disp. 2. q. 4. punct. 1. n. 10. & 12. etiamsi id faciant eo tempore quo Sacerdos Secreta dicit; vel Antiphonæ aut Responsoria per Mansionarios cantantur, si sit pars notabilis, idem ibid. contra Monetam nostrum, qui mitiorem in partem inclinat negatiuam in hoc vltimo casu.

11 In percipiendis distributionibus ab absentibus excusari possunt, Primò grauis infirmitas, quæ scilicet de se leuis, sed accessu ad Chorum grauis efficeretur de iudicio Medici. Nec est necesse vt sit infirmus in loco beneficij, Moneta noster 2. par. q. 6. n. 7. & 19. si tamen aliàs interesse consueuerat, idem q. 5. n. 21. Secundò, iusta & rationabilis causa seu necessitas corporis, quamdiu durat necessitas, & præcisa consuetudine in contrarium, veluti causa sumendæ medicinæ, conualescentiæ ruri nutriendæ, senectutis in benemerito, pestis grassantis eo loci cum graui periculo, grauis metus iniustè incussi, inimicitiarum grauium, & sine culpa absentis, si capiatur ab hostibus, si iniustè impediatur à Choro, etiam à Superiore in carcere detentus, &c. Bonac. hac singula probat post Monetam loc. cit. q. 5. punct. 2. toto, vbi eadem docet §. 2. de iniustè excommunicato; §. 3. de iniustè suspenso; §. 4. de iniustè interdicto; §. 7. de irregulari vt sic præcisè, & post beneficium facto irregulari. Tertio, excusat euidens vtilitas suæ Ecclesiæ in eo qui solet aliàs interesse Choro. qua de re fusè Bonac. & Moneta loc. cit. quamdiu scilicet durat actio in euidentem propriæ Ecclesiæ vtilitatem bona fide, & sine dolo; neque est necessaria licentia Episcopi, vt probat Bonac. punct. 3. n. 22.

12 Aliæ causæ excusantes afferuntur à Bonac. ibid. §. 3. ad tuenda iura Capituli seu proprij beneficij, ad habendam lectionem Theologalem ex officio præbendæ. Item priuilegio Pontificio potest absens lucrari distributiones, punct. 4. & consuetudine induci potest, vt absentes lucrentur easdem.

13 Neque vnquam valet remissio, donatio, collusio, de quibus fusè Bonacin. punct. 7. toto. & hæc satis.

SECTIO SECVNDA.

De Præludiis Breuiarij Romani.

T nihil omittatur eorum quæ in Breuiario continentur, diuidam illud in partes seu Sectiones nouem, nimirum Præludia, Rubricas generales, Horarum proprias leges, Partes Horarum singulas, Proprium de Tempore, Proprium Sanctorum, Commune Sanctorum, Appendices ad calcem Breuiarij, & Cærimonias Horarum Canonicarum. Præludia igitur continent Titulum, Bullas Pij V. Clementis VIII. & Vrbani VIII. Computum Ecclesiasticum, & Calendarium.

SECTIONIS SECVNDÆ CAPITA QVINQVE.

De titulo Breuiarij Romani.

CAP. I.

1 BReuiarium vox est satis antiqua in re nostra, quam legi apud Micrologum *c.* 28. *de Ecclesiasticis obseru.* qui vixit circa annum 1080. apud antiquiores nondum legi. Radulphus Tungrensis vtitur hac voce *Propos.* 22. *& habetur in Concil. Coloniensi, Moguntino, Treuerensi, & Generali Tridentino.* Orarium vocauere quidam, id est precationum librum, *ex Cornel. Schult. Tom.* 1. *c.* 43.

2 Significat autem Compendium, siue Summarium & concisum opus, *ex Plinio lib.* 18. *c.* 26. *& Sueton. in August. cap. vlt.* item Indicem, *vt in* 2. *Concil. Tom.* titulus cuiusdam operis extat: Breuiarium causæ Nestorianorum, &c. quæ optimè conueniunt Breuiario Ecclesiastico, quod, vt ait Lessius *de Iustitia & Iure, de Deuot. & orat. dub.* 8. admirabile est mysteriorum sacræ Scripturæ compendium: continet enim Psalmos, in quibus per modum laudis omnia mysteria clauduntur, tum selectissima quæque veteris & noui Testamenti, tum Patrum monumenta nobiliora, tum præcipua Sanctorum gesta, breues denique Orationes seu Collectas à Summis Pontificibus vt plurimùm compositas, & indicat quotidie quæ preces adhibendæ. *Romanum* dicitur, quia preces continet iuxta ritus sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

3 Vsus tamen Breuiarij, quocumque nomine vocaretur, non fuit ante Lectionarium sancti Hieronymi, inquit Cornelius loco citato, & ex dicendis magis patebit. Haymo, Generalis Minister Ordinis Minorum S. Francisci, sub Gregorio IX.

anno

anno 1241. *vt ex eiusdem Bulla patet*, Breuiarium Romanum cum Missali reformauit; & est illud ferè idem quo nunc vtimur, *ex Radulph. Propos. 17. lege V Vadingum in Annal. Min. anno* 1244. qui tamen Radulphus quàm maximè dolet, fuisse receptum à Nicolao III. ad vsum communem, propter multitudinem Festorum in eodem Breuiario, cum diminutione ferialis Officij.

4 Restitutum dicitur Decreto Concilij Tridentini *Sess. 25. in fine*, vt intelligas non esse nouum; editum autem à Pio V. & recognitum à Clemente VIII. & Vrbano VIII. ea prorsus ratione qua in Bullis eorumdem, de quibus nunc dicemus.

De Bulla Pij V. & de vsu Breuiarij Romani.

CAP. II.

DAta fuit Bulla Pij V. *septimo Idus Iulij* 1568. *anno tertio*, in qua Pontifex multa facit.

1 Primò significat causam edendi huius Breuiarij, nempe ad tollendam orandi varietatem.

2 Enarrat ea quæ in hac re præstitere Paulus & Pius nomine Quarti, & quam ipse adhiberi operam curauit, ex Decreto Concilij Tridentini.

3 Tollit & abolet omnino Breuiarium à Cardinale S. Crucis compositum, quod erat breuissimum; item alia Breuiaria Romana, & alia, quæ ex institutione vel consuetudine legitima non superant ducentos annos.

4 Permittit tamen, vt antiquiora non Romana ducentis annis possint mutari in hoc Breuiarium, iis omissis, si Episcopus & vniuersum Capitulum consentiant.

5 Reuocat omnes permissiones, consuetudines, statuta, priuilegia, licentias, & indulta precandi & psallendi more & ritu prædictorum Breuiariorum suppressorum.

6 Præcipit obseruari hoc Breuiarium in toto Orbe cum exceptione ducentorum annorum, de qua suprà.

7 Statuit nihil in eo mutandum, addendum, detrahendum.

8 Obligat quosque qui tenentur Horas Canonicas recitare, vt hoc vtantur Breuiario, aliàs non satisfacient muneri suo.

9 Iubet omnibus Prælatis, vt hoc introducant tam in Choro quàm extra Chorum.

10 Tollit obligationem, quæ erat sub mortali, recitandi extra Chorum Officium paruum B. Virginis, Defunctorum, Psalmos Pœnitentiales, & Graduales, iuxta Rubricas Breuiarij.

11 Hortatur, vt recitentur eadem, propositis Indulgentiis dierum centum recitantibus Officium paruum beatæ Virginis & Defunctorum, quinquaginta recitantibus Psalmos Pœnitentiales & Graduales, quando Rubricæ ea præscribant.

12 Non tamen tollit laudabilem consuetudinem, vbi est, recitandi Officium paruum B. Virginis in Choro, imò eamdem confirmat; & tandem tempus decernit obligationis ad vsum Breuiarij post eiusdem publicationem. Hæc Pius V.

13 Ex quibus collige Primò, vbi aliquando, omisso proprio & licito Breuiario, receptum est illud Pij V. non potest ampliùs omissum repeti, *Suar. Tom. 2. de Relig. lib. 4. c. 11. n. 5.*

14 Habenti priuilegium vtendi antiquiore Breuiario ducentos annos superante, non est licitum priuatim vti Romano, relicto suæ Religionis vel Ecclesiæ proprio, *Bonacin. disput. 1. quæst. 3. punct. 1. numero 3.* & putat probabilius; vnde oppositum quoque sustineri potest, & præsertim si raro fiat, *numero* 5. & nisi præceptum alieni Breuiarij exstet,

vt Mediolani pro Breuiario Ambrosiano, *num.6.*

15 Qui Romæ degit, potest vti Breuiario Romano, *idem ibidem n.7.* Monachus tamen non potest vti Romano, quippe qui promisit obseruantiam suæ Regulæ, *ibid. ad Tertiam, ex Siluest. vers. Hora quæst.1. dicto 6.*

16 Qui aliò concedit animo constituendi sibi domicilium, vel ibi manendi maiore anni parte, tenetur vti Breuiario loci vbi moratur; secùs minimè, *Bon. n.8.*

17 Qui duo habet beneficia in locis vbi diuersa Breuiaria sunt in vsu, debet in Choro vti Breuiario loci vbi residet; extra Chorum verò eo vti Breuiario loci, vbi dignius, non pinguius habet beneficium. quòd si æqualia sint dignitate, vti potest ad libitum vtroque Breuiario, *Siluest. loc. cit.*

18 Qui in vna Ecclesia habet beneficium, & in altera Diœcesi habet domicilium, vbi Breuiarium est diuersum, tenetur adhibere Breuiarium domicilij, *Suar. n.6. loco cit.* contra quem alij putant præualere Breuiarium beneficij, cùm ex eo insurgat obligatio Officij, *S.Thom. quodl.6. artic.8.*

19 Non potest Episcopus cum aliquo dispensare, vt, relicto proprio Breuiario, recitet Officium iuxta formam alterius Breuiarij; *Bonac.n.19.*

20 Potest Episcopus curare vt Breuiarium Romanum recipiatur, vt in Bulla dictum est; & vniuersum Capitulum consentire debet, id est in vnum locum coactum, & congregatum; non tamen omnium & singulorum consensus est necessarius, *Suar.c.11.n.4.ad fin.*

21 Nihil addi posse iussit Pius Breuiario, hoc est tanquam partem Officij notabilis; si quid modicum addatur ex deuotione, non peccatur contra Bullam, *Bonac. n.21.*

22 Edita verò hac Bulla Pij V. cessauit omnis antiqua facultas Episcoporum circa Festorum Officia, quam habebant ex sacris Canonibus Archiepiscopi & Episcopi, quos refert *Quaranta in Summar. Bullarij verbo, Archiepiscopus. numero 23.* vbi idem docet, attendendam esse nunc Pij V. Bullam, in qua prohibetur omnis additio seu mutatio Breuiarij Romani reformati, & posteà recogniti à Clemente VIII.

23 Cessauerunt etiam consuetudines quæcumque & priuilegia Sedis Apostolicæ contra nouum Breuiarium, quod innuimus *suprà n.3.& 5.* Vnde non potuerunt retineri Officia recitata ante Pium V. sine licentia Sedis Apostolicæ; quia retinere Officia abrogata, est idem ac, addere Breuiario Pij V. seu mutare Officium in Breuiario quotidie præscriptum.

24 Et hic est sensus eorum verborum Decreti 8. *Aprilis* 1628. renouati, locupletati, & nunc impressi in Breuiario; nimirum, *Non potuisse, neque posse locorum Ordinarios addere Calendariis, etiam propriis, Sanctorum Officia, nisi ea dumtaxat, quæ Breuiarij Romani Rubricis, vel sacræ Rituum Congregationis seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur*; hoc est, non potuerunt addere post publicatam Bullam Pij V. quod poterant ante illam.

25 Neque potuerunt iidem Ordinarij, neque possunt (quod habetur in eodem Decreto) eadem de causa mutare ritum in altiorem, puta de simplici in semiduplicem, vel duplicem, propria auctoritate, licet causa videretur iusta: non enim sufficit causa legitima; sed est necessaria quoque Sedis Apostolicæ auctoritas, vel Sacræ Congregationis Rituum licentia.

26 Et hinc sequitur, quòd sine prædicta facultate non potest fieri Officium, eò quia deuotio populi adest, seu votum.

Neque, quia Clerus consensit in Diœcesana Synodo.

Neque,

Neque, quia voluntas testatorum legato proprio iussit Officium de Sancto, quod non est in Calendario.

Neque, quia titulus est Capellæ, seu Altaris.

Neque, quia ille Sanctus Archiepiscopus est Prouinciæ, vel Episcopus loci, vel titularis Ecclesiæ matricis, respectu Officij totius Cleri.

Neque, quia ille est ortus ibi, aut martyrium ibi sit passus, vel ibidem obierit Confessor.

Neque, quia translatio est Reliquiarum.

Neque, quia vniti sunt redditus alicuius Ecclesiæ, vel vnita ipsa Ecclesia alteri.

Nec eo, quia titulus est præbendæ Canonicalis, aut dignitatis.

Neque, quia in aliquo loco celebrata est aliquando à Papa alicuius Sancti canonizatio.

Nec eo, quia conformare se debent Ecclesiæ minores matrici, seu Cathedrali.

Neque, quia Festum populi est de præcepto, vel consuetudine, quod potest esse sine Officio; vt Romæ Festum S. Rochi.

Neque, quia habetur in ciuitate, seu loco, Abbatialis, vel Regularis, vel Parochialis Ecclesia.

Neque, quia pensionem quis habet super aliquam Ecclesiam.

Neque, quoad Regulares, quia viuunt sub Regula Sancti, à quo tamen non pendent in propria origine.

Neque eo, quia communicationem habet vnus Ordo Priuilegiorum alterius Ordinis: quæ communicatio non extendi debet ad Officia seu Festa Sanctorum: non ad omnia, quod non fit; nec ad aliqua, cùm non sit maior ratio de vno Festo, seu Officio, quàm de alio celebrando. Et ratio prædictorum est, quia in Rubricis Pij V. nulla fuit neque est certa lex de his Officiis; & licet iusta in aliquibus sit causa, petenda tamen est licentia omittendi Officium tali die in Breuiario præscriptum, vt aliud de prædictis recitetur.

27 Dice: In Rubricis habentur sæpiùs hæc verba, vt *tit.* 2. *num.* 1. *titul.* 2. *numero* 1. *& alibi*, Festa Sanctorum illorum *quæ consueuerunt celebrari*: ergo concedit Pius V. retineri adhuc consuetudines. Respondeo, Quòd sic se habet textus, *celebrari consueuerunt solemniter*, vel *solemnius*: tum quia alioquin Pius V. sibi esset contrarius, si in Rubricis concederet consuetudines quas abrogauit in Bulla; non enim abrogauit consuetudines solemnes quas concedit in Rubricis: tum quia verè concessit retineri Festa Sanctorũ in locis propriis, non autem quæcũque Festa, sed solemniter celebrata.

28 Dices adhuc: in iisdem Rubricis *tit.* 7. *n.* 4. habentur præcisè sine aduerbio hæc verba, *consueuit celebrari*, & *tit.* 5. *n.* 1. *consuetum celebrari*; ergo sufficit consuetudo simpliciter, non solemnis. Sed facilè respondeo, posteriores textus pendere à prioribus; & in eodem sensu accipiendi sunt vt priores, qui addunt aduerbium *solemniter*; ne pugnent inuicem ipsæmet Rubricæ, priores & posteriores.

29 Quid est, ais, *solemniter*? Respectu Cleri sæcularis significat festiuitatem aut populi, aut Cleri cum pompa exteriori, puta Processione, apparatu, concursu, & huiusmodi. & ita declarauit sacra Rituum Congregatio *die* 28. *Augusti* 1628. respectu verò Regularium & Congregationum significat singularem quemdam cultum, non communem aliis Festis de Calendario: quæ ratio cùm non in omnibus Festis in Hispania celebratis adesset, recurrerunt eæ Ecclesiæ ad Gregorium XIII. *anno* 1573. & obtinuerunt, posse retinere Festa ciuium, Reliquiarum insignium, & alia eiusmodi quod & tandem præstitere ferè omnes Ecclesiæ Italiæ, post Decretum præfatum 8. *Aprilis* 1628. editum: quibus sacra Rituum Congregatio

multa

multa concessit rationabilia, & est parata aliis concedere similia.

30 Postremò restat dubium: An Per Bullam Pij V. derogetur Bullis Canonizationum Sanctorum, in quibus videntur Pontifices dare facultatem recitandi Officium de Canonizato in die mortis eius solemniter, ad formam in Rubricis Breuiarij Romani præscriptam.

Verùm patet omnibus, quòd de omnibus Canonizatis non fit Officium ab omnibus. Deinde ex Rubricis Breuiarij non apparet de vnoquoque Canonizato, an simplex, semiduplex, duplex Officium fieri debet; & est necessarium nouum Decretum de ritu quo fieri debet Officium. quod expresse decreuit sacra Rituum Congregatio *die 9. Decembr.* 1628. de hoc ipso casu interrogata. Vel dicerem, loqui Pontifices copulatiuè, (*&*) vnà cum ædificio Ecclesiarum, de quo in Bulla, fieri posse Officium solemne, tanquam de Titulari Ecclesiæ, quod habetur in Rubricis Breuiarij, hoc est primæ classis cum Octaua.

De Bullis Clementis VIII. & Vrbani VIII.

CAP. III.

EDita fuit à Clemente VIII. Bulla *die decima Maij* 1602. *anno vndecimo*, & in ea habentur pauca.

1 Accusat Typographorum incuriam, & aliorum audaciam, qui Breuiarium à Pio V. editum deprauarunt.

2 Significat, se ideò commisisse peritis viris eiusdem Breuiarij recognitionem.

3 Prohibet, ne in Vrbe imprimatur, nisi in Vaticano; extra Vrbem, iuxta exemplar Vaticanum, & de licentia Inquisitorum, vel Ordinariorum, impositis pœnis spiritualibus, & pecuniariis; alitérque in posterum impressa Breuiaria interdicit, ac prohibet.

4 Inquisitores & Ordinarios pœnis inflictis instruit, qua ratione approbare debeant impressa.

5 Tolerat in gratiam pauperum Clericorum impressa Breuiaria ante eiusdem recognitionem quoad vsum, & vt vendi queant, indulget.

6 Publicationem Bullæ mandat cum solitis derogationibus, & clausulis.

7 Vrbanus VIII. Pontifex Maximus, adhibitis aliis peritissimis viris (& me minimo inter eos, qui & adfui Clementinæ recognitioni) eadem se prosecutum esse asserit quæ prædecessores inchoauerant: significat deinde ea quæ acta sunt in Breuiario nupertimè recognito: prohibet, istruit, tolerat, vt suprà n. 3. 4. 5. edita Bulla initio Breuiarij posita.

8 Certè ad hanc vsque diem Breuiarium non est editum tot numeris absolutum.

De Computo Ecclesiastico.

CAP. IV.

1 AGitur initio Breuiarij de anno & eius partibus, de Quatuor Temporibus, de nuptiarum tempore, de Cyclo decennouennali, de Epactis, de Nouiluniis, de Indictione, de Festis mobilibus, additis Tabellis, perpetua & temporaria, antiqua & noua, reformatis, quantum satis esse videtur pro captu communiorum ingeniorum. Plura qui desiderat, legat *Guliel. Durandum in suo Ration. diu. Offic. lib. 8. toto.*

2 Ea sunt præcipuè notatu digna quæ ad annum Bissextilem formandum spectant: nam singulis quaternis annis constituitur dies in mense Februario, qui dicitur compositus ex 24. horis, nempe sex cuiuslibet annorũ quatuor. Excipe (quod pauci norunt) primum, secundum & tertium centesimum annum, qui occurrunt intra spatium quadringentorũ annorum,

vt expresse habetur *in Bulla Gregorij XIII. de Reformat. Calendarij edita anno* 1582. Quare, sicut annus proximè præteritus 1600. fuit Bissextilis, ita erit etiam Bissextilis annus 2000. qui verò sunt medij 1700. 1800. 1900. non erunt Bissextiles, ne redeat annorum confusio.

3 De quatuor Temporibus agemus in Proprio de Tempore.

4 Pascha celebrari debet in die Dominico qui proximè succedit decimæquartæ Lunæ primi mensis, id est Martij; ita tamen, vt si decimaquarta Luna cadit in Dominicum diem, Pascha nostrum celebretur in sequenti Dominico die, ne conueniamus cum Hebræis.

5 Constituto Paschatis die facilè decernuntur Festa mobilia; ita dicta, quia mouentur ad motum Paschatis, & sunt Septuagesima, Sexagesima, Quinquagesima, Quadragesima, quæ præcedunt Paschatis Festum; Ascensio, Pentecostes, Festum Trinitatis & Corporis Christi, quæ sequuntur: de quibus egimus Tomo primo, & infrà agemus in Proprio de Tempore.

6 Aduentus autem non habet primum diem certum, sed eum diem Dominicum qui propinquior est Festo sancti Andreæ, & loco citato explicauimus.

De Calendario.

C A P. V.

1 *Calendarium* à Calendis dictum est. Calendæ verò primus dies mensis est, à καλέω, id est voco; tunc enim Pontifex calato, hoc est, vocato populo, quot dies à Calendis ad Nonas superessent, pronuntiabat, *Plut.* Calendaria quoque dicebantur Tabulæ, ab obseruatione singulorum mensium, vt Diaria, à singulorum dierum ratione. Et nos in singulis mensibus obseruamus Festa Christi Domini nostri, & Sanctorum. *Durand. lib.* 8. *c.* 4. explicat Calendas, quasi colendas; quia tunc erat semper Iunoni festus dies primus: ergo Calendarium & Colendarium erunt ferè idem, à cultu Festorum dierum. Matriculam Sanctorum vocat *Radulph. Propos.* 17.

2 De Festis in Calendario descriptis, quando & quo ritu fuerint descripta, in Proprio de Tempore & in Proprio Sanctorum singillatim enarrabimus.

3 Ex prædictis autem Computo & Calendario composuimus ordinem Officij diuini perpetuum, & quàm breuissimum, quem in calce huius Operis, dante Deo, dabimus pleniorem & emendatiorem.

SECTIO TERTIA.

De Rubricis.

AGGREDIMVR Nunc eam prouinciam, quæ propriè nostra est, explicandi nimirum sacras Leges & Rubricas Breuiarij: de quibus priùs in genere, deinde in specie, ordine seruato eiusdem Breuiarij, erit agendum.

SECTIONIS TERTIÆ CAP. XII.

4 *De Simplici.*
5 *De Dominica.*
6 *De Feria.*
7 *De Vigilia.*
8 *De Octaua.*
9 *De Concurrentia Officij.*
10 *De Occurrentia Officij, seu de Translatione Festorum.*
11 *De Commemorationibus.*
12 *De Patrono loci, & Titulo Eccles.*

De Rubricis generalibus Horarum Canonicarum.

CAP. I.

1 DE voce *Rubricæ* alibi diximus, *initio Commentar. in Rubric. Missalis, Tomo superiore pag. 1.*

2 Vsurpata fuit eadem vox priùs in Breuiario quàm in Missali, & reperitur *in editione Veneta Breuiarij ante annum* 1550. sed Pius V. inscripsit omnes leges Breuiarij titulo Rubricarum generalium, quod antè non fuerat factum.

3 Paucissimi tamen erant earum Tituli, nempe vndecim tantùm, in prima editione iussu Pij V. hausti è Directorio diuini Officij, composito à Ludouico Ciconiolano, Regularis Obseruantiæ, sub Paulo III. qui & Directorium approbauit.

4 Rubricarum additio, detractio, mutatio prohibentur in Bulla Pij V. in his enim est formula data precandi in Breuiario. Quare, si notabiliter Officio diuino iniuriam facis in obseruantia Rubricarum substantialium Officij, grauiter peccas, non ita in accidentarijs accidit Rubricis, puta si sedens recites, quæ flexis genibus iubentur dici, in oratione priuata, secùs esse posset in publica, si absque causa fiat, aut cum aliorum offensione, *Suar. Tom. 2. de Relig. lib. 4. cap. 27. n. 2. & alij apud Bonac. disp. 1. quæst. 3. punct. 6. num. 1. & 2.*

6 Diuido nunc Rubricas in tres partes, quas prosequar in proximis & distinctis Sectionibus. Aliæ spectant ad totum integrum Officium; quod est vel Duplex, vel Semiduplex, vel Simplex, vel Dominicale, vel Feriale, vel de Vigilia, vel de Octaua, vel de Officio S. Mariæ in Sabbato, vel pro Officio Commemorationem habet, vel concurrit cum alio, vel occurrit, ita vt alterius accidat Translatio: de quibus agitur in Breuiario primis vndecim Titulis seu Capitibus. Aliæ continent ritus proprios maiorum partium, hoc est Horarum, Officij, de quibus à Titulo 13. vsque ad 18. inclusiuè, Matutini scilicet, Laudum, Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, Vesperarum & Completorij. Aliæ denique versantur circa partium partes, ex quibus ipsæmet Horæ componuntur, nempe Oratio Dominica, Salutatio Angelica, Symbolum Apostolorum, initium Horarum, Inuitatorium, Hymni, Antiphonæ, Psalmi, Cantica, Versus, Absolutiones, Benedictiones, Lectiones, Responsoria, Capitula, Orationes, Hymnus *Te Deum*, Symbolum Athanasij, Preces, suffragia Sanctorum, Antiphonæ beatæ Mariæ finales, de quibus in Rubricis Breuiarij à Titulo 19. ad Titulum 36.

De Duplici Officio.

CAP. II.

1 VArietas Officij & Festorum inde est, quia stella, secundùm Apostolum, differt à stella in claritate; & quia, *ex Dionys. Areopag.* Ecclesiastica Hierarchia repræsentat aliqualiter in suis actionibus cælestem Hierarchiam, in qua Sancti secundùm meritorum diuersitatem disponuntur; ideò ad hoc repræsentandum varietas Officiorum diuersorum in Ecclesia reperitur. Hæc *Duran. in Ration. lib. 7. c. 1.*

2 Hæc vox *Duplex apud Durand. loco citato*

citato habetur; apud antiquiores non habetur; & ex eodem Durando significat, Antiphonas in Officio duplicari, hoc est, integras recitari ante & post Psalmos.

3 Diuidit *ibidem* Durandus in Duplex in totum, & in Duplex simpliciter; illud maius, hoc minus *ibidem* appellat: quod nos hodie dicimus Duplex primæ & secundæ classis ex vna parte, & Duplex per annum ex altera parte. Sed in Recognitione Clementina Breuiarij, ad maiorem distinctionem, instituta sunt quatuor genera Duplicium Festorum; primum, quod dicitur Primæ classis; alterum, Secundæ classis; tertium, quod appellatur Maius per annum; quartum, Minus per annum.

4 Primæ classis sunt, Natiuitas Domini, Epiphania, Pascha Resurrectionis cum tribus præcedentibus & duobus sequentibus diebus, quod & habet *Duran. lib.7. cap.1.* & de triduo quidem præcedente Pascha rationem reddit *Rupertus lib.5. de Diuinis Officiis cap. 24.* ob exequias solemnes Christi demortui. Ascensio Domini; *Durand. lib.7. c.1.* Pentecostes cum duobus sequentibus, *Durand. ibidem.* Festum Corporis Christi, *ex Decreto Vrbani IV.* Natiuitas sancti Ioannis Baptistæ, Festum sanctorum Apostolorum Petri & Pauli, Assumptio beatæ Virginis, Festum Omnium Sanctorum, de quibus dicemus in Proprio Sanctorum. Dedicatio propriæ Ecclesiæ, *Durand. loco citato.* Patroni Festum, vel Tituli Ecclesiæ. quod innuunt *Micrologus cap.43. & Radulph. Propos. 17.* Sunt igitur Festa in Ecclesia vniuersali num.18. primæ classis Duplicia.

5 Secundæ classis sunt, Circumcisio Domini, Festum sanctæ Trinitatis, Purificatio, Annuntiatio, Natiuitas beatæ Virginis, Natalitia duodecim Apostolorum, hoc est de numero duodecim, Festa Euangelistarum, Inuentio sanctæ Crucis (quod fuit additum huic classi à Clemente VIII.) Festum sancti Laurentij, Dedicatio S. Michaëlis Archangeli, de quibus in Proprio Sanctorum. quibus adde Festa SS. Stephani & Innocentum, quæ infrà suo loco probabimus. Hæc igitur Festa numero 22.

6 Duplicia maiora per annum, quæ, vt dicemus, integras habent Vesperas in concursu cum aliis Duplicibus minoribus, sunt hæc, Transfiguratio Domini Exaltatio sanctæ Crucis, Festum Niuis, Visitatio, Præsentatio, Conceptio beatæ Mariæ, Apparitio sancti Michaëlis, Cathedra sancti Petri vtraque, Festum eiusdem ad Vincula, Conuersio sancti Pauli, Festum sancti Ioannis ante portam Latinam, sancti Barnabæ Apostoli, dies Octaua Epiphaniæ, dies item Octaua Corporis Christi & Ascensionis eiusdem; item Patroni locorum minus principales, nisi sint in Calendario Romano altioris classis. Sunt autem Festa hæc num.16. in vniuersali Ecclesia.

7 Reliqua duplicia sunt minora, quibus in Calendario apponitur hæc vox *Duplex*, & præterea dies Octauæ Festorum Octauam habentium, quarum suprà non meminimus; sunt autem illa num.31. hæ verò sunt num.9. in Breuiario: ergo Duplicia numero 98. in Breuiario celebrantur.

8 Neque distinguas adhuc, vt Festa Beatificatorum tantùm minora sint Festis minoribus Canonizatorum, ita vt habeant hæc integras vtrasque Vesperas (quod est priuilegium Festorum maiorum per annum, *de Concurr. Off. n 2.*) quia in eo tantùm differunt, quòd Canonizati vbique coli possunt, non autem Beatificati.

9 De Priuilegiis Festorum Duplicium respectu aliorum, & inter se, dicemus, cùm de Concurrentia & Occurrentia Officij, de Matutino, Precibus, & Suffragiis.

10 De Sancto, cuius insignis habetur Reliquia, si concedatur Officium, fit Duplex minus per annum, sacra Rituum Congregatio 23. *Nou.* 1602. vt suprà dimus *Sect.* 1. *c.* 5. *tit.* 2. *n.* 8.

De Semiduplici.

Cap III.

1 HÆc vox *Semiduplex* apud *Duran. lib.* 7. *c.* 1. habetur. Dicebatur anteà nouem Lectionum, apud *Radulph. Propos.* 17. Alij vocauerunt solemne, *vt in Breuiar. Venetiis edito anno* 1550. Alij, non Duplex, vt legi in antiquioribus Breuiariis. Idem sonant, eò quòd in Officio nouem Lectiones leguntur, vt à Simplici distinguatur; non duplicantur Antiphonæ, vt differat à Duplici.

2 Semiduplici ritu gaudent Dominicæ per annum, & ea Sanctorum Festa quibus in Calendario apposita est vox *Semiduplex*, numero hodie vltra 40. item dies infra Octauas, quæ iure merito minores sunt die Festo, & die Octaua; sunt autem & hi numero vltra quadraginta: quare Semiduplicia cum Dominicis excedunt num. 130.

3 De Sancto, cuius Reliquia non insignis habetur, si concedatur Officium, debet esse Semiduplex, ad differentiam insignis Reliquiæ.

4 De Sanctis locorũ consueuit sancta Sedes Apostolica in iis locis, vbi neque nati neque mortui sunt, neque Reliquiæ insignes extant, concedere Officiũ Semiduplex, ne Dominicæ Officium, quod est Domini, impediatur ab Officio Semiduplici. quod notat expressè Clemens VIII. 19. *Iunij* 1601. quando concedit vniuersæ Congregationi Eremitarum sancti Augustini Officium Semiduplex de B. Ioanne à S. Facundo Hispano; cuius Bullæ tenorem refert *Castellanus in Compendio Bullarum in tertia editione Venetiis* 1605. Inuentiones, Translationes hac eadem lege colendæ forent, ad differentiam Festorum principalium. quod obseruat Ecclesia in Inuentione S. Stephani Protomartyris, in qua hæc scribimus.

5 De Sancto, cuius habetur Ecclesia Abbatialis, Parochialis, vel Regularium, vel Monialium, hoc solo titulo, fiebat ante annos tres Semiduplex in multis locis; at nescio quo iure: nam Officium feriale ferè totum omittebatur cum Officio beatæ Virginis in Choro, & Defunctorum, & quod magis dolebam, Feriarum Quadragesimalium, à quibus antiqui remouebant Festa Sanctorum, & à quibus in recognitione Breuiarij Octauæ sunt exclusæ; contra quos acerrimè inuehit *Radulphus Propos.* 17. ea potissimùm ratione, quòd tollitur continuatio & recitatio totius Psalterij; & feriale Officium, inquit, Domini Officium est, quod à quocumque seruo non debet obrui. Videant Episcopi, ne pluralitate Festorum fiat iniuria Officio feriali Domini Dei nostri. Sed ecce, Deo dante, sublatus est abusus à sacra Rituum Congregatione Decreto edito *die quo supra Sect.* 1. *cap.* 5. *titul.* 2. *num.* 9. in hæc verba: *Vetuit & prohibuit celebrari per totam ciuitatem, vel diœcesim, etiam de cuiusque Ordinarij licentia, Missam, vel Festum cum Officio de Sancto, eò quòd in loco adsit Ecclesia Parochialis, vel Regularis, aut aliqua Reliquia; sed tantùm in ipsius Sancti Ecclesia Titulari, seu vbi asseruatur insignis Reliquia, & non alibi.* Quæ verò sit insignis Reliquia, eadem sacra Congregatio declarauit statim, & nos descripsimus *in primo Tomo par.* 1. *titulo* 11. *circa finem.* addidit pœnam eadem sacra Congregatio *ibidem*, nimirum, quòd aliter non fit satis muneri recitandi diuini Officij; & consequenter infligitur pœna non faciendi à Clero fructus suos beneficiorum; præter lethale peccatum quod committitur.

Eadem

Eadem sacra Congregatio declarauit, comprehendi in dicto Decreto Ecclesias Abbatiales, *die* 28. *Septembris* 1628.

6 De priuilegiis Festi, seu Officij Semiduplicis, agemus infrà in pluribus locis.

De Simplici.

CAP. IV.

DVrandus *loco citato* vsurpat hanc vocem *Simplex*. Anteà vocabant officium trium lectionum, *Microl.c.* 44. & *Radulphus Propos.*17.

2 Festa verò Simplicia, quibus in Calendario nihil apponitur, superant hodie centenarium numerum, de quibus agemus singillatim in Proprio Sanctorum.

3 Qui numerus centenarius quàm rectè congruat, accipe ex sancto Bernardo, & Radulpho. Numerositas Festiuitatum, inquit *Bernardus ad Canon. Lugdun.* ciues decet, non exules. *Radulphus* autem *Propos. cit.* addit, sumendam esse nimirum proportionem à Christo, qui duodecim elegit Apostolos, quos posuit in superiori gradu in inferiori verò posuit septuaginta duos Discipulos, hoc est, sexies duodecim. Vnus est Christo, cui datur Officium Dominicæ; Apostoli duodecim sunt: ergo & Festa Sanctorum solemnia in minori numero esse debent quàm numerus Dominicarum. Simplicia plura esse debent (cum quibus stat recitatio Psalterij) sicuti à Christo multiplicantur dicipuli. Duplicia Sanctorum (non loquor de Duplicibus Christi Festis) in Calendario Romano sunt numero sexaginta quatuor; Sanctorum Semiduplicia ad quadraginta: conuenit ergo, vt Simplicia excedant, vti fit numerum centesimum.

4 Incipit à Vesperis quidem, sed ferialibus, & terminatur Officium Simplex ad nonam, *Microl.c.*44. & *Radulph. Propos.*18.

De Dominica.

CAP. V.

1 DE Officio Dominicæ *Michrol. c.* 62 hæc habet memoranda. In omni Dominica Ecclesiastico conuentui cum Officio Dominicæ satisfacimus, nisi aliqua multum celebris (*nota*) festiuitas occurrat. Addo ego, ratione Dominicæ quædam Officia festiuiora fieri, vt videre est in Festo Innocentum, & in Vigilia Natiuitatis Domini, quibus datur *alleluia*, *Te Deum*, respectiuè cum consequentibus.

2 De Dominicis Aduentus, & à Septuagesima vsque ad Octauam Paschæ, quæ sunt maioris reuerentiæ & cultus testatur *Radulp. Propos.* 15. eas nunquam omitti. & quod hodie obseruamus.

3 Dominicæ infra Octauas Natiuitatis, *ex Microl. c.* 37. Epiphaniæ, *ex eodem c.* 41. Ascensionis Domini, *ex eodem c.* 37. & Corporis Christi, *ex Vrbano IV.* sunt priuilegiatæ, ita vt Officium non sit Dominicale, sed de Octaua, & de Domino tamen. Ratio est, *ex Microl.* vt Officium instanti celebritati concordet, hoc est, summæ celebritati Domini: nam in Dominicis aliis infra Octauas Sanctorum non est æquum, vt Officium Dominicale, quod Domini est, cedat Officio Sancti, cuius dies infra Octauam celebratur. Addi potest alia ratio pro Dominicis infra Octauas Natiuitatis, & Epiphaniæ; quia scilicet vt plurimum illa Natiuitatis celebratur extra diem Dominicum, & hæc Epiphaniæ celebratur aliquando in Sabbato. Extra verò diem ipsum Dominicum, non dicuntur congruè Psalmi de Dominica eidem diei præcisè assignati.

4 Quæritur: cur à Natiuitate Domini vsque ad Epiphaniam inclusiuè dantur Dominicæ, in quibus nulla prorsus contingit fieri de iisdem commemoratio, vnde & in Calendariis dicuntur Vacantes? Ratio dubitandi est, quia sicut occurrente Festo sancti Siluestri in Dominica, fit de Festo cum commemoratione Dominicæ, ita in Festo (puta sancti Ioannis) occurrente in Dominica poterat idem fieri. Verùm incongruum erat, si occurreret Festum Natiuitatis, vel Circumcisionis, vel Epiphaniæ in Dominica, quòd vnà simul cum Festo Domini fieret commemoratio eodem die de Festo eiusdem Domini, quod est Dominica in gratiam autem Natiuitatis Domini & circumcisionis fuit ordinatum, quòd nec in tribus Festis & Octauis diebus S. Stephani, S. Ioannis, & S S. Innocentum haberetur ratio Dominicæ occurrentis; de qua tamen infra Octauam, tamquam de Dominica impedita, fit Officium post Festum S. Thomæ, vel in Festo S. Thomæ, hoc eodem translatio in Feriam sequentem. & ita congruit Euangelium, quod legitur ratione Dominicæ legi post natum Christum, non eodem veluti nascente per quamdam repræsentationem. Eadem ratio militat in Vigilia Epiphaniæ, & in Epiphania; in quibus si occurrit Dominica, ea vacat neque habet Euangelium quod tempori conueniat, neque consequenter commemorationem; imò neque ex textu Euangelico decerpi potuit, quod legeretur conuenienter in Dominicis occurrentibus intra hæc Festa, vt ritè consideranti patet (Euangelium autem est caput totius Officij, aut *Rupert. lib. 1. c. 37.*) & ea quæ leguntur in Dominica infra Octauam Natiuitatis & in Vigilia Epiphaniæ, anticipatè leguntur cùm ea contigerint post Purificationem beatæ Virginis, vt patet in textu Euangelico S. Lucæ, & sancti Matthæi.

5 Dominicis post Epiphaniam additum est à Pio V. Officium Dominicæ Sextę Antiquitus autem, si Dominica sexta occurreret, in ea repetebatur Officium Dominicæ præcedentis, teste *Durand. lib. 6. c. 23.* quæ nunc supersunt, vel in Sabbato præcedenti, vel inter Dominicas post Pentecosten celebrantur, ita vt non omittatur Dominica vlla (vide cultum diei Dominicæ) quin de ea saltem commemoratio fiat, si minus Officium fieri queat. Explicat *Radulph. Propos.* 15. in hanc rem illud Psalm. 117. quod in Officio Primæ diei Dominicæ legitur: *Constituite diem solemnem in frequentationibus*, (vt legit Ps. Romanum, & Ambrosianum) id est, vt frequenter Dominicis diebus seruetur Officium Dominicale, nisi magna festiuitas occurrat: *vsque ad cornu Altaris*, hoc est, etiam Officium Missæ Dominicale obseruando. Hæc ille.

6 Dominicarum post Pentecosten Officia sunt vigintiquatuor: quòd si Berno *de quibusdam ad Missam spect. c. 6.* numeret tantummodò vigenti tres Dominicas, ideò est, quia quintam supperaddit Aduentui, quod in idem recidit; vt nimirum præter Aduentum, & à Septuagesima ad Festum Trinitatis, Dominicæ per annum non excedant numerum trigesimum, vt ritè numeranti patet.

7 Quæ igitur non possunt celebrari ante Septuagesimam, trasferuntur post 23. Dominicam Pentecostes, vt nulla vacet. Post Pentecosten verò ad summum erunt Dominicæ vingintiocto, de quo numero Berno *loco citato* ait: Septenario quater ducto in hanc perfectionis summam excrescit; & nulli dubium est, quin septem ad Spiritum sanctum, quatuor verò pertineant ad Euangelium: quia per septiformem gratiam Spiritus sancti (in Pentecoste effusam) prædicatum est Euangelium per quatuor mundi plagas. Hæc ille.

8 Vltimo

8 Vltimo loco semper ponitur quæ vocatur vigesima quarta, *Microl. cap.26.* vt vltimum, inquit, Officium in proxima tantùm hebdomada ante Aduentum Domini cantetur. est enim præparatio Dominici Aduentus. Atque, vt notauit *Azorius lib.10. c.15.* finiuntur Ecclesiastica Officia in commemoratione extremi futuri iudicij, sicut etiam similiter inchoantur, vt patet legenti Euangelia Dominicæ 24. & Dominicæ primæ Aduentus. Addo, ideò Dominicam 24. de iudicio futuro semper esse vltimam anni Ecclesiastici, qui incipit in Aduentu; quia Ecclesia in toto anni curriculo repræsentare studet Christi actiones à primo aduentu in carne, vsque ad secundum in fine mundi aduentum.

9 Si quæ supersit Dominica, ita vt propriè in die Dominico locum non habeat (quod accidere potest in Officio secundæ Dominicæ, de qua tamen habetur propria Rubrica *Sect.6. c.8.* vel sequentium post Epiphaniam, & in Officio Dominicæ 23. post Pentecosten) tunc fit de Dominica exclusa in Sabbato præcedenti non impedito Festo nouem Lectionum, alioquin in alia immediatè præcedenti Feria, seu Festo Simplici, in qua, seu quo Officium fiat de Feria, & legantur tres Lectiones de Homilia Dominicæ, & in Laudibus dicatur Antiphona ad *Benedictus*, & Oratio de Dominica carente proprio loco cum commemoratione Festi Simplicis. Et nota, præcedentem Feriam non esse ad libitum, sed Sabbato solùm impedito nouem Lectionum, & illud verbum *fiat*, quod habetur in Rubr. *de Domin.n.4.* est coniungendum cum verbo *legantur*, ita vt ambo sint imperantia. Quòd si tota hebdomana sit impedita Officiis nouem Lectionum, etiam translatis (quod in postrema Breuiarij recognitione additum est) tunc in Sabbato legatur nona Lectio de Homilia illius Dominicæ, & de eadem fiat commemoratio in Laudibus tantùm, cum Antiphona, & Oratione propria. Hæc in Rubricis *de Dominicis tit.4. n.4.& 5.* Ratio est; ne Officium vllius Dominicæ omittatur; tum ne admirationi populo sit, quod ante Clementem VIII. fiebat, dum, translato Semiduplici Festo, fiebat Officium de Dominica extra suum diem, & propriam sedem, quæ ob anni angustiam deerat; quod populum facilè latet; qui tamen erga Festum de Sancto Semiduplex deuotiùs moueri solet.

10 Ex quo etiam patet, quòd, impedito Sabbato vt suprà, aut Feria sexta, aut quinta à Festo Simplici, non erit anticipandum Officium prædictarum Dominicarum Feria quarta aut tertia, in qua nullum fortasse occurrit Festum: nam neque Simplex Officium B. Virginis in Sabbato, neque Festum Simplex in eodem occurrens impedit, quò minùs in Sabbato fiat Officium de Dominica quæ supersit, sed tantùm Officium nouem Lectionum impedit Officium Dominicæ; & curandum est, quoad eius fieri potest, vt proprius ad Sabbatum fiat de ea Dominica Officium.

11 Excellunt hæ Dominicæ, quibus cedunt etiam Patroni, neque vnquam omittuntur, Primæ classis idcircò cognominatæ; nimirum Prima Aduentus & Quadragesimæ, Dominicæ Passionis, Palmarum, in Albis, in quibus decet populum moueri ad mysteria maiora in iisdem celebrata Redemptionis nostræ tum Officio, tum colore paramentorum. Aliæ minores, ideò dictæ Secundæ classis, cedunt quidem Festis Patroni loci, Tituli Ecclesiæ, & eiusdem Dedicationis, quæ ad afficiendum populum maximè valent; aliis autem minimè cedunt Sanctorum Festis, nimirum secunda, tertia, quarta Aduentus & Quadragesimæ, Dominicæ Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ; quarum ritum in Proprio de Tempore inuestigabimus.

12 Dominica prima mensium habet rationem potissimam in Breuiario, quia in eo solent poni initia sacrorum Librorum cum suis Responsoriis. Ea igitur prima esse dicitur, quæ venit in Calendis mensis, vel est proximior (siue ante, siue post) ipsis Calendis; quòd nisi fieret in mense Nouembri, deficeret tempus necessarium ad legendos sacros Libros eidem mensi assignatos, adueniente Dominica prima Aduentus ante finem Nouembris, vt notatum est in Breuiariis M.S. antiquissimis.

13 Dominica verò prima Aduentus est ea, quæ proximior est Festo S. Andreæ, vel quæ venerit in ipso Festo, *Dur. lib. 6. c. 2.* seu, vt cum Radulpho loquar *Propos. 16.* post crastinum sanctæ Catharinæ: neque enim ante crastinum, neque in crastino eiusdem Virginis contingit initium Aduentus. De officio Dominicali dicemus, cùm de Matutino, & aliis.

De Feria.

CAP. VI.

1 FEria à fando, inquit *Rabanus 2. de Instit. Cler. c. 46.* quæ vox apud Ecclesiasticos antiquior est Siluestro, *ex eodem ibid.* de ea *apud Tertull. aduers. Psychicos c. 8. & c. 14.* vbi ait: Nobis omnis dies, etiam vulgata, consecratione celebratur. Cùm enim horrerent fideles nominare dies à diis gentium, vel Iudaico more à Sabbato, primam, secundam Sabbati, &c. ideò ac si Dominica prima Feria diceretur, appellauere reliquos dies Feriam secundam, tertiam, &c. retento tantùm nomine Sabbati. Vacante itaque die ab aliis Christi vel Sanctorum Festis, fit de Feria; quod Officium Domini est; vt quisque intelligat, se Deo deditum vni Deo vacare debere. Appellabant antiqui Officium Feriale, trium Responsoriorum Officium.

2 Feriarum genus duplex; maius alterum dicitur, eò quòd de Feria maiori semper fit in Officio saltem commemoratio, nempe de Feria qualibet Aduentus, Quadragesimæ, Quatuor Temporum, & secunda Rogationum: quæ distinctio maiorum & minorum in recognitione Breuiarij Clementina inuenta est, occasione Tabellarum de occurrentia & concurrentia in fine Rubricarum editarum, ad faciliorem Tabellarum vsum, Auctore huius Operis ipsas Tabellas reformante iussu Maiorum.

3 Occurrit autem per annum Officium feriale ferè quadragies, nisi occupentur dies à Festis mobilibus, seu Dominicis, vel diebus infra Octauas particularium Ecclesiarum, seu à sancta Maria in Sabbato, seu à Festis locorum propriis. Vide ergo, an expediat minui adhuc hunc Feriarum numerum.

4 De feriali Officio, & partibus eius, agemus infrà, cùm de singulis partibus Officij.

De Vigiliis.

CAP. VII.

1 QVædam Vigiliæ cum ieiunio celebrantur, & pleræque; paucissimæ sine ieiunio, videlicet Vigilia Epiphaniæ & Ascensionis Domini; de quarum ieiunio lex nulla est, ob lætitiam Natalis Domini, & eiusdem Resurrectionis. Quam ob causam, seu causas, neque ieiunatur pridie S. Ioannis Apostoli & Euangelistæ, neque sanctorum Philippi & Iacobi, tempore Paschali, *ex Innoc. III. de Obseru. ieiun. tit. 46. cap. 2.* Vigiliæ cum ieiunio in Breuiario Romano sunt quatuordecim.

2 Vigilia occurrens in Dominica transfertur in Sabbatum præcedens; exceptis Vigiliis Natiuitatis Domini & Epiphaniæ, de quibus fit Officium eo die quo

occurrunt, *Radul. Propos.* 19. Primò quidem ne ieiunemus in Dominica, quod prohibetur *Dist.* 76 *c. Vtinam. & in Const. Apost. lib.* 5. *c.* 21. Deinde, vt cum ieiunio bona sit oratio & Officium ad præparationem Festi. Ieiunium ab Hebræis fieri solitum pridie Sabbati, nunquam in Sabbato, testatur Moyses Ægyptius *de Temp. c. de Sabbato, & c. de Ieiunio.* Vigiliæ verò Natiuitatis Officium, vti festiuum, separatur eo casu à ieiunio quod fit in Sabbato; sicut etiam Vigiliæ Epiphaniæ Officium festiuum est, non feriale, & ieiunio caret.

3 Vigilia occurrens in Festo primæ classis in Officio nullum habet locum, neque etiam commemorationem, ne solemnitas imminuatur: imo expediret, auctoritate Maiorum, eo casu anticipari ieiunium ante illud Festum primæ classis, eo modo quo testatur *Nau. in Man. c.* 21. *n.* 11. Leonem X. statuisse, vt eo anno, quo Vigilia S. Ioannis Baptistæ incidit in Festum Corporis Christi, pridie eiusdem Festi ieiunetur, quarta scilicet Feria. Caietanus etiam docet in *v. Ieiunium cum Tabiena, & aliis*, posse Episcopum in Festo solemni Patroni loci, si in eo occurrat Vigilia, transferre ieiunium in pridianum diem. Alicubi ob Festum S. Christianæ Patronæ ieiunatur pridie eius Festi, ratione Vigiliæ S. Iacobi Apostoli. Officium autem Vigiliæ in his casibus non est anticipandum. separari namque possunt Officium Vigiliæ & ieiunium eiusdem. quod paret in Vigilia Natiuitatis Domini, cùm occurrit in Dominica.

4 Vigilia occurrens in Feriis maioribus omittitur in Officio, ita vt nec de ea commemoratio fiat: quia Feriæ maiores sunt Feriæ Domini, & Vigiliæ sũt Feriæ seruorũ Domini, quæ vti minores cedere debẽt, cùm de vtrisque nõ possit Officium fieri, neque pro commemoratione alterius legi Homilia congrueret post Homiliam alterius in Officio trium Lectionum; quæ eo casu sunt, vel de Scriptura ordinaria, vt in Aduentu; vel de Homilia, vt in Quadragesima.

5 Officio Vigiliæ, quod totum erat de Feria, addidit Pius V. Homiliam in Euangelium quod in Missa legebatur, *Azor. lib.* 10. *c.* 16. *q.* 5.

6 De partibus Officij Vigiliæ dicemus infrà, & terminatur ad Nonam.

De Octaua.

Cap. VIII.

1 CHristo Domino constitutæ sunt Octauæ quinque, Natiuitatis, Epiphaniæ, Paschatis, Ascensionis, & Corporis Christi; Spiritui sancto, Pentecostes; beatæ Virgini duæ, Natiuitatis, & Assumptionis; Natiuitati S. Ioannis Baptistæ, Martyrio SS. Apostolorum Petri & Pauli, Festo Omnium Sanctorum, sanctis Stephano, Ioanni Euangelistæ, Innocentibus, & Laurentio, Dedicationi propriæ Ecclesiæ, Patrono principali loci, & Titulari, in eorum principali Festo. De quarum origine vide quæ scripsimus *in Præfatione ad Octauarium Romanum*, vbi & causas explicauimus Octauarum. De Patrono loci Microl. subobscurè tradit *c.* 43. quare non excedunt numerum septemdecim. Consueuerunt cum Octauis solemniter celebrari Festa Sanctorum apud quasdam Ecclesias, Cõgregationes & Religiones, quæ in Rubr. *de Octauis n.* 1. non abrogantur; sed post editum à Pio V. Breuiarium nulla potest induci Octaua vltra prædictas, sine Sedis Apostolicæ auctoritate. Ex quo qui addidit recentior, fieri Festũ cum Octaua tum Canonizationis tum Beatificationis Sanctorũ, apertè fallitur, si loquatur, præclusa licentia sanctæ Sedis Apostolicæ.

2 Inter has Octauas est differentia, quæ reuocari potest ad quatuor gradus.

In primo gradu sunt Octauæ Paschatis & Pentecostes, in quibus non fit de Festo aliquo, nec etiam de Patrono loci, Titulóve, seu Dedicatione Ecclesiæ. In secundo gradu Octaua Epiphaniæ admittit tantùm Festum de Patrono, vel titulari Ecclesiæ, & Dedicationis propriæ Ecclesiæ; non tamen in die Octaua, in qua celebratur Baptismus Christi; & dicitur à *Durand. lib.6. c.* 17. Octaua suppletionis, quia eo die supplemus, quod in Festo Epiphaniæ recolimus minùs apertè, id est Baptismum Christi, cui cedere debet Patroni Festum, vt serui Domino. In tertio gradu Octaua Corporis Christi admittit tantùm Festa Duplicia, non tamen translata, vt decretum est in recognitione postrema Breuiarij; nisi translata sint altioris ordinis, vt de Festo S. Ioannis Baptistæ dicemus. Non admittit Semiduplicia, ex Decreto Ioannis XXII. quod habetur in Breuiar. M.S. Biblioth. S. Isidori de Vrbe. In quarto gradu Octauæ reliquæ Natiuitatis Domini, Ascensionis, & aliorum Sanctorum admittunt quæcumque Festa, etiam Semiduplicia. Neque mireris, quòd in Octaua Natiuitatis admittantur Semiduplicia, quia schola Natiuitatis Christi est officina humilitatis, *ex S. Augustino*; Ascensionis item, respectu Ecclesiæ militantis, est Octaua mixta mœrore, ob discessum Christi.

3 Rubrica *de Octauis numero* 3. addit, *etiam translata.* quod verbum verificatur in Duplicibus, quia verè celebratur quocumque die infra dictas Octauas; at in Semiduplicibus non videtur verificari: nam Festum sancti Leonis 28. Iunij, si occurrit in Dominica, transfertur post Octauam Apostolorum, vt dicitur in propria Rubrica; ergo idem fiet de aliis Semiduplicibus. Verùm Rubrica satis verificatur in duobus casibus; Primò, quando Semiduplex occurrit in Dominica; Secundò, quando in Festo Ascensionis Domini: in quibus casibus transfertur Semiduplex in diem proximè sequentem, si non est impedita; & sic infra Octauam fit de Semiduplici translato. In Ecclesiis particularibus contingit sæpiùs Semiduplex occurrere in Festo maiori, quod habet Octauam; & de eo fit in secunda die infra Octauam. Rubrica verò hæc non loquitur de Semiduplicibus occurrentibus ante Octauam, quæ sine dubio transferri debent post Octauam; sed de occurrentibus in Festo, seu in Dominica infra Octauam, & de translatione in diem proximè sequentem, non impeditum alio Festo. Hæc dixi iuxta sensum Rubricæ antiquum: sed hodie cessat secundus casus de Festo Ascensionis, seu maiore habente Octauam, in recognitione postrema Breuiarij. *Vide infrà capite* 10. *num.*4.

4 Adhuc accidit alia differentia inter Octauas trium graduum posteriorum, quòd occurrente Festo in iisdem admisso, vt suprà, semper tamen de Octaua Epiphaniæ, Corporis Christi & Natiuitatis eiusdem fit commemoratio, ob earumdem dignitatem. Infra alias Octauas, Ascensionis, & aliorum Festorum, occurrentibus Festis maioribus, accidit, vt neque de iis Octauis fiat commemoratio, vt dicetur, cùm de Commemorationibus: fortasse, quia tria illa Festa nostra sunt, Festum verò Ascensionis Angelorum potiùs quàm nostrum. Aliorum denique Sanctorum, quia sunt Festa non æqualia tribus primis, ideò quandoque nulla fit commemoratio.

5 Omnes dies Octauæ pro vna festiuitate computantur, ait *Radulph. Prop.*25. qui etiam *Propos.* 19. appellat Octauam prorogationem Festi. ex quo sequitur, quòd eo nobilior est Octaua, quò minùs interrupta est à Festis aliorum.

6 At vndenam maior Octauæ dignitas attendi debet, præsertim si duæ occurrant simul

ſimul celebrandæ ? Certè penes claſſem Feſtorum ; nam prima claſſis dignior eſt ſecunda:in eadem verò claſſe attende perſonas hoc ordine,Chriſtum, B.Virginem, Angelos,S. Ioannem Baptiſtam, Apoſtolos,& alios , iuxta ordinem Litaniarum, & Rubricam *de Concurrentia Officij n.2.* & cæteris paribus dignior eſt ea Octaua quam celebrat vniuerſalis Eccleſia.

7 Dubitari poteſt de Dedicationis Octaua,an ſit maior quàm Octaua Patroni loci,ſeu Tituli Eccleſiæ. *S.Thom.lect.5. in c. Io.10.* docet, maius eſſe Feſtum Dedicationis Eccleſiæ quàm alicuius Sancti; quia in illo recoluntur beneficia toti Eccleſiæ collata , quæ ſuperant beneficia cuiuis Sancto donata,quæ in eiuſdem Feſto celebrantur : ergo erit Octaua Dedicationis Eccleſiæ dignior quàm Octaua Patroni loci : & eadem ratione dignior erit Octaua Aſſumptionis beatæ Virginis quàm Octaua Dedicationis , quia maiora beneficia contulit Deus vni Deiparæ in eius Aſſumptione ; quàm contulerit toti militanti Eccleſiæ; cùm præſertim Theologi doceant, collectiuè in Deipara Virgine eſſe omnia gratiæ & gloriæ dona, quæ Angelis & hominibus ſingillatim diſtributa fuerunt. Confirmatur hæc doctrina ex Rubr. Breuiarij tit. *de Duplici n.1.* vbi priùs recenſetur Dedicatio propriæ Eccleſiæ quàm Patronus loci , ſeu Titularis Eccleſiæ ; & tit. *de Octauis n.1.* vbi priùs nominatur Dedicationis Octaua quàm principalis Patroni, veluti dignior & nobilior,ceteris paribus.Et in fine Breuiarij additæ ſunt Lectiones propriæ pro tota Octaua Dedicationis , non item pro aliis omnibus Patronis locorum , quibus poſtremò prouiſum eſt cum Octauario Romano à nobis edito,& à ſacra Rituum Congregatione approbato.

8 In poſtrema recognitione Breuiarij actum eſt de excludendis Octauis ab Aduentu , ſicuti à Quadrageſima ; ſed illud ſaltem congruere viſum eſt eas excludi à die 17. Decembris vſque ad Epiphaniam, & ante Natiuitatem quidem ea ratione: quam numero ſequenti dicemus ; poſt Natiuitatem verò,quia dies omnes & ſinguli proprium Officium habent nullo modo omittendum.Fieri verò de Octaua, quæ non habetur in Breuiario, per ſolam commemorationem , viſum eſt modicum quid ; quod congruentiùs omitti poteſt in gratiam infantiæ Chriſti , & Octauarum non ſine myſterio comitantium Natiuitatem Chriſti,ex S. Bern.

9 Accidit etiam , inchoatas non compleri Octauas Feſtorum de Sanctis , & præſertim in tribus caſibus. Primus eſt; quando aduenit dies 17. Decembris , in qua ponuntur Antiphonæ propriæ;quod in poſtrema Breuiarij recognitione meritò decretum eſt,ne omittantur quotannis Antiphonæ priuilegiatæ, quas recitabant antiqui in Feſtis occurrentibus , additis ideò Laudibus ferialibus.Quare,ſi occurrat dies Octaua Feſti habentis Octauam in die 17. Decembris,in pridianis Veſpetis nihil fiat , neque commemoratio de Octaua,cùm in ſequenti die nihil item ſit de ea faciendum : nam argumento à ſimili mox infrà n.13. probabimus, non conuenire , vt habeat in primis Veſperis aliquid illud Feſtum , ſeu Officium illud, quod nihil omnino debet habere in Laudibus & Veſperis ſecundis. Alter caſus eſt , quando aduenit Feria quarta Cinerum, pridie cuius eodem modo,quo nunc dictum eſt , abrumpenda eſt Octaua Feſti habentis Octauam.Tertius eſt,adueniente Vigilia Pentecoſtes , quæ loco citato eiuſdem eſt priuilegij ad Octauas mutilandas cum prædictis Feriis. Certè ante Microl. c.48. non celebrabantur Feſta in Quadrageſima,& hodie pauciſſima ; ergo conuenit , vt abſtineamus in Quadrageſima à protogatione Feſtorum , hoc eſt Octaua. Natalis Domini , ſicuti Paſcha,

debet habere quasi Octauam ante & post, licet non æqualem : & conuenit etiam in Vigilia Pentecostes cessare Octauam, quæ omne Festum, etiam Patroni, excludit.

10 Dierum infra Octauam Officium est Semiduplex, exceptis primis duobus post Pascha & Pentecosten; quorum Officium Duplex est. Diei verò Octauæ duo sunt priuilegia : alterum est, quòd nunquam transfertur ; alterum est, quòd Duplici ritu celebratur ; quia est repetitio Festi. quod à *Radulph. Propos.* 19. in maioribus Octauis significatur. *Microl. cap.* 41. scribit, quòd diei infra Octauam minorem, id est Sanctorum, Officium erat feriale trium lectionum. & *cap.* 44. quòd neque mentio per medios dies agebatur, quia extremi tantùm dies colebantur : nihilominùs hodiernum ritum *in Breuiariis M. S. ante annos* 300. ego reperi, licet *Radulphus Propos.* 19. eiusdem ætatis dicat eadem quæ Micrologus. Per idem (puto) tempus mutatus fuit ritus in hodiernum, vt esset communis omnibus Octauis.

11 Festum habens Octauam si transferatur post octo dies à die Festi, non celebratur eo anno cum Octaua. Non enim numeratur Octaua à Festo, sed à die quo ille Sanctus obiit, vel obiisse creditur, cui fit Festum, nisi aliud ex priuilegio concedatur, *de Translatione Fest. n.* 1.

12 Dies Octaua, quia non transfertur, excludit, & transferri facit Festum Duplex in ea occurrens per annum, siue sit maius siue minus, vt dicitur *de Translatione Festorum num.* 2. & in Tabella de Occurrentia, in qua Duplex per annum comprehendit maius & minus: qua de re dubitarunt aliqui, eò quia, inquiunt, in concursu Duplicis maioris cum die Octaua, illud habet integras Vesperas ; sed est ratio dispar in occursu, quæ communis est Duplici maiori & minori per annum, ne scilicet omittatur Officium diei Octauæ in proprio die. cedit autem solemnibus Festis primæ & secundæ classis, ita vt de die Octaua nonnisi fiat commemoratio ; vti quando in die Octaua Corporis Christi occurrit Festum S. Ioannis Baptistæ : de quo fit Officium cum commemoratione Octauæ, ex Decreto Ioannis XXII. suprà citato, in quo meminit non modò Festi sancti Ioannis, sed etiam alterius Festi ex maioribus.

Excipe Octauam diem Natiuitatis, quæ est secundæ classis, & Epiphaniæ, quæ est priuilegiata, vt diximus, ob Baptismum Christi, hæ namque excludunt alia Festa. Cedit item dies Octaua Dominicis quæ excludunt Festa Duplicia per annum, puta Septuagesimæ, Sexagesimæ, & similibus, vt dicitur *de Translatione Festorum num.* 1. in quibus fit tantùm commemoratio de die Octaua.

13 Sed quid agendum erit in primis Vesperis communibus diei Octauæ, & Dominicæ priuilegiatæ? Recitabis Vesperas cum Psalmis Sabbati, à Capitulo de Dominica priuilegiata, & in fine addes commemorationem diei Octauæ, vt in primis Vesperis Festi. ita decreuit, me petente, sacra Rituum Congregatio *die* 9. *Nouembr.* 1622. & ratio desumitur à simili, ex Rubr. *de Concurrentia num.* 10. vbi, cùm ageretur de Simplici Festo occurrente in Feria quarta Cinerum, in qua de Festo fit tantùm commemoratio, eadem tantùm commemoratio Festi decernitur in primis eiusdem Vesperis: *Quia*, inquit, *cùm in sequenti die Festum non habeat Officium, nec etiam conuenit habere primas Vesperas in præcedenti die.* Voluissent alij, primas Vesperas diei Octauæ integras ritu Duplici recitari : sed absurdum visum est inchoare cum omni solemnitate diem Octauam, quæ sequenti die Officium non habet. Alij, dimidiatas Vesperas vsque ad Capitulum ritu Semiduplici

plici de Octaua, Capitulum deinde de Dominica; at hoc modo non erant primæ Vesperæ de die Octaua, vt patet, cum ritu Semiduplici; neque erant secundæ Vesperæ de die infra Octauam, quæ terminatur in Nona Sabbati. Et in Psalmo quinto erat difficultas, an dicendus ille, qui in primis aut in secundis Vesperis Festi: & pro commemoratione diei Octauæ Antiphona ad *Magnificat*, vt in primis Vesperis Festi, incongruè dicebatur, ratione diei infra Octauam. Maluissent alij, abrumpi Octauam in Sabbato ad Vesperas, & nihil de ea fieri ampliùs, vt suprà diximus *num.* 8. sed visa est ratio longè dispar in Dominicis priuilegiatis extra Quadragesimam, Natalitium tempus, & Pentecostes. Quare sola commemoratione contenti de die Octaua, tam in primis eiusdem Vesperis quàm in Laudibus & secundis Vesperis, omissisque precibus ad Primam & Completorium, & Suffragiis communibus, decreuerũt Eminentissimi Patres & sapientissimi, vt prædiximus, nempe in gratiam diei Octauæ, & Dominicæ occurrentis priuilegiatæ: quibus & obsequendum erit.

14 In secundis etiam Vesperis diei Octauæ occurrentis in Dominica priuilegiata, eadam Dominica conseruat sedem sibi acquisitam, ita vt de die Octaua fiat tantùm commemoratio vt in secundis Vesperis Festi. Quòd si Dominica ipsa concurrat cum sequenti Festo duplici, adhuc commemoratio diei Octauæ post Dominicæ commemorationem fiet; non autem, si concurrat cum Semiduplici: quia tunc Vesperæ erunt de Dominica cum commemoratione diei Octauæ, vt in secundis Vesperis Festi; & deinde Semiduplicis, vt in primis eiusdem Vesperis: quia in pari gradu commemorationis nobilior est diei Octauæ quàm Festi Semiduplicis commemoratio.

15 Ceterùm ordinariè dies Octaua si concurrat cum alia die de Octaua, à Capitulo fit de sequenti cum commemoratione præcedentis, excepta Octaua Corporis Christi concurrente cum Octaua sancti Ioannis Baptistæ, de qua fit tantùm commemoratio; & quando in Breuiario aliter notatur, vt in Octauis SS. Stephani & Ioannis Euangelistæ, &c. *in Rubric. de Concurrentia Officij n.* 7.

16 Dies eadem Octaua si concurrat cum sequenti Duplici minori etiam translato, à Capitulo fit de sequenti cum commemoratione Octauæ; si cum maiori fit totum de sequenti, commemoratio de præcedenti, vt in die Octaua S. Ioannis Baptistæ. Excipe dies Octauæ Epiphaniæ Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi, in quibus, ob earum dignitatem, secundæ Vesperæ, etiam in concursu cum duplici maiori per annum, & multò magis primæ Vesperæ Octauarum Ascensionis & corporis Christi, vt in postrema Breuiarij recognitione decretum est, debent esse integræ. Et quidem de secundis Vesperis Octauæ Corporis Christi est lex couenientissima, noua tamen post Ioannem XXII. qui in Decreto suprà citato iusserat fieri à Capitulo de sequenti, eadem autem est ratio in Octaua Ascensionis.

17 Si concurrat cum Festo primæ classis, in huius primis Vesperis nulla fit de die Octaua commemoratio, vt declaratum est in postrema recognitione *de commemorat. tit.* 9. *n.* 4. Si verò concurrat cum Festo secundæ clasis, etiam translato, vt est Annuntiatiatio beatæ Virginis, vel sancti Marci Festum post Dominicam in Albis, totum Officium erit de sequenti cum commemoratione præcedentis diei Octauæ, vt apertè dicitur *de Concur.* 7. & est Rubrica generalis modò in postrema recognitione Breuiarij, additis verbis iis, *in secũdo ordine* vt vtrique ordini Festorum sit prouisum.

18 Accidit alius concursus Festi Duplicis

plicis vel Semiduplicis cum die infra Octauam: & Duplex quidem totum habet Vesperarum Officium cum commemoratione diei infra Octauam; Semiduplex autem regulariter vsque ad Capitulum, quod erit de die infra Octauam, *in Rubr. de Concur. n.* 34. sed fallit illud primum de Duplici in duobus casibus, hoc est quando Duplex est primæ classis, quia tunc nulla fit de sequenti die infra Octauam commemoratio; & quando Duplex est secundæ classis, sed in die sequenti non fit Officium de die infra Octauam: tunc enim in secundis Vesperis Festi Duplicis nulla fit commemoratio diei sequentis infra Octauam. Alterum item de Semiduplici fallit in secundis Vesperis SS. Ioannis & Pauli quæ sunt integræ cum commemoratione tantùm die infra Octauam S. Ioannis ita *in Rubr. de Concur. n.* 3. *&* 4. causam dabimus in Proprio de Tempore.

19 Dies etiam infra Octauam cedit Dominicæ præcedenti, in cuius secundis Vesperis nonnisi fit commemoratio de die sequenti infra Octauam, *loco citato n.* 5.

20 Eadem dies infra Octauam cedit Festo Duplici, in cuius secundis Vesperis sola gaudet commemoratione; quæ etiam deperditur, si Duplex sequens sit primæ vel secundæ classis, *ibidem n.* 4.

21 Non cedit sequenti Dominicæ, vel Semiduplici, nisi vsque ad Capitulum, quod erit de Dominica, vel de Semiduplici; multoque minùs cedit Simplici, de quo fit tantùm commemoratio in secundis Vesperis diei infra Octauam, *ibidem n.* 6

22 Quæres: An detur casus, quo dies Octaua, quæ est Duplex, cedat in concursu Festo Semiduplici. Respondeo, Posito Decreto sacræ Congregationis, de quo suprà *n.* 13. sequitur apertè, quòd si occurrat Festum Semiduplex in Sabbato ante Dominicam priuilegiatam, quæ est simul dies Octaua Festi habentis Octauam; eo casu in Vesperis Sabbati, Antiphonæ & Psalmi erunt de Festo Semiduplici, Capitulum de Dominica priuilegiata, commemoratio primum de Semiduplici, quod habet dimidium Vesperarum, & deinde diei Octauæ, quæ in toto die sequenti Dominico nihil habet nisi meram commemorationem.

23 Volunt aliqui diem Octauam principalis Patroni loci posse dici Festum Duplex maius per annum, eo fine, vt habeat integras Vesperas; sed defendi non potest, tum quia *de Concur. Officij n.* 7. expressè iubetur, Vesperas diuidi in concursu diei Octauæ cum Duplici Festo; tum quia dies Octaua Omnium Sanctorum non habet secundas Vesperas integras; tum quia est priuilegium Octauarum Christi Domini; tum quia Rubricæ sensus *in loco citato n.* 7. est de die Octaua Patroni, seu Tituli Ecclesiæ, quibus extra Breuiarium conceditur Octaua. Neque dicas, in Octaua sancti Ioannis Euangelistæ secundæ Vesperæ sunt integræ de eodem; quia singularis est casus in concursu cum Octaua Innocentum longè inferioris ordinis. Optassem & ego cum aliis, diem Octauam Festi B. Virginis habentis Octauam, esse Duplex maius, sicuti sunt eiusdem minora Festa per annum: at eadem ferè ratio militaret in Angelis & Apostolis, vt patet. Rubrica verò non distinguit inter diem Octauam, & diem Octauam, nisi in Festis Domini: vnde neque nos distinguere debemus. vrgétque rursus exemplum diei Octauæ Omnium Sanctorum, quod est præcipuè B. Virginis, ex Martyrologio, & non habet integras Vesperas. Octaua quoque S. Ioannis Euangelistæ minùs vrget, quæ in Rubricis excepta fuit, *de Concurrentia Officij num.* 7. iis verbis. *Et quando aliter in propriis locis notatur*: nulla igitur alia dies Octaua Sanctorum est Duplex maius.

24 Denique dies Octaua Corporis Christi licet sit dignissima, si tamen ea die

occurrat

occurrat Festum Natiuitatis S. Ioannis, vel Apostolorum Petri & Pauli, sola gaudet commemoratione, ob singularia merita sanctorum Principum Ecclesiæ Christianæ toto orbe venerandorum: & eadem ratione fit Officium de Patrono loci, si occurrat in dicta die Octauæ Corporis Christi, cum eiusdem commemoratione tantùm, quia est primæ classis in loco vbi est Patronus: idem dico de Titulo Ecclesiæ; & multò magis affirmarem de Dedicatione Ecclesiæ, si in eam diem Octauam incideret, ob rationem à fortiori sumptam à sancto Thoma, de qua suprà *hoc c. n.7.* Festa verò secundæ classis cedere debent prædictæ diei Octauæ; sicut à tota Octaua arcentur Semiduplicia Festa, & de facto cedit commemoratio sancti Pauli extra propriam Ecclesiam, vt in propria Rubrica dicitur; quamquam non est propriè secundæ classis, vt ibi dicemus.

25 de Lectionibus infra Octauas infrà agemus; de Precibus, Suffragiis, in propriis Titulis & Capitibus, *Sectione quinta.*

De Concurrentia Officij.

Cap. IX.

1 DAntur in Officio diuino Concurrentia & Occurrentia, quæ habent pro diuersa ratione proprias leges. Nam Concurrentia est duorum pridie & postridie celebrandorum, & attenditur ordinariè in secundis Vesperis vnius, & in primis alterius Festi; Occurrentia verò est duorum in eodem die.

2 Sequar autem ordinem Titulorum præcedentium Capitum; & primò de Duplici: nam Festum Duplex concurrere potest cum alio Duplici, vel die Octaua Festi habentis Octauam. si ergo sunt æqualia, regulariter à Capitulo fit de sequenti cum commemoratione præcedentis. Dixi, *si sint æqualia*; quia si Duplex maius sit, totum fit de Duplici cum commemoratione diei Octauæ, vt in secundis Vesperis Exaltationis S. Crucis. Dixi *regulariter*, quia in tribus Festis Natiuitatis Domini fallit hæc regula, vt eo loco patet, est autem diuisio Vesperarum à Capitulo in partes ferè æquales. Si sunt inæqualia, illud Festum, quod maius est, habet integras Vesperas cum commemoratione minoris, quando & hæc fieri debeat, vt dicemus *ex Microl. c. 35.* Quò enim magis vel minùs Festum habet de Vesperis, & præsertim de primis Vesperis, quæ *ex Amalario* sunt nobiliores secundis, eò etiam solemne magis & minùs est Festum.

3 Inæqualitas attenditur ex hoc ordine; Festa Domini præferuntur omnibus aliis, & habent vtrasque Vesperas integras, Festa beatæ Mariæ Festis aliorum Sanctorum, Festa Angelorum & Apostolorum ceteris aliis; si aliis, ergo etiam Euangelistis (quod benè nota;) Festa Sanctorum, qui in propriis locis vel Ecclesiis solemniter celebrantur, aliis in Calendario descriptis. Hinc appellantur prædicta Festa vel primæ, vel secundæ classis, vel Duplicia maiora, quæ in concursu cum minoribus habent integras primas & secundas Vesperas. Errant ergo ij, qui in Ecclesia B. Rochi propria de eodem, vt Patrono, recitant primas Vesperas cum commemoratione Assumptionis B. Virginis, cui debentur integræ secundæ Vesperæ ex hac Rubrica: nam vtrumque Festum est quidem primæ classis, sed dignior beata Virgo B. Rocho. Neque valet exemplum quo se tuentur, quia in primis Vesperis Commemorationis S. Pauli in propria Ecclesia Vesperæ sunt integræ de sãcto Paulo; tum quia concursus est inter æquales; tũ quia est specialis Rubrica, cui alluditur in Rubrica generali *de Concurrentia Officij n. 2.* iis verbis: *Nisi*, inquit, *aliter in propriis locis annotetur.* Quod autẽ dictũ est, Festa solemnia locorũ præferri

aliis

aliis in Calendario descriptis, intellige de concursu, &, vt diximus suprà *Sect.* 2. *c.* 2. *n.* 29. *pag.* 17. ceteris paribus, habita ratione personarum iuxta prædictos gradus, & maioritatis ritus, de qua ibidem Rubricæ loquuntur.

4 Duplex item concurrere potest cum Semiduplici, Dominica, die infra Octauam, Simplici, & Officio sanctæ Mariæ in Sabbato; & tunc omnia in secundis Vesperis de Duplici erunt cum commemoratione illorum, nisi Duplex esset primæ classis, quod admitteret commemorationem tamen de Semiduplici, & de Dominica, non de aliis prædictis; vel secundæ classis esset, quod admitteret prætereà commemorationem de die infra Octauam, si in sequenti fieri debet Officium, & de Simplici, & de S. Maria in Sabbato. cum Feria verò non concurrit, neque cum Vigilia.

5 Semiduplex potest concurrere cum Duplici, & omnia de Duplici fiunt cum commemoratione Semiduplicis, nisi Duplex sequens fuerit ex iis solemnibus, quæ excludunt etiam commemorationem Semiduplicis. Item potest concurrere cum Semiduplici, Dominica, die infra Octauam; & tunc diuiduntur Vesperæ à Capitulo de sequenti. Item potest Semiduplex concurrere cum Simplici, & sancta Maria in Sabbato, & eo casu omnia de Semiduplici cum commemoratione sequentis.

6 Dominica concursum habere potest cum sequenti Duplici, & omnia erunt de Duplici; & commemoratio de Dominica, nisi sit Duplex primæ vel secundæ classis, quod excludit Dominicæ commemorationem. Item cum Semiduplici potest concurrere, vel cum Festo Simplici, & in his casibus omnia de Dominica cum commemoratione sequentis. quod habet etiam *Radulph. Propos.* 15.

7 Quæres, cur Dominica habeat integras secundas Vesperas, dum concurrit cum Semiduplici sequenti, & non habeat integras primas Vesperas concurrens cum Semiduplici præcedenti, vt *num.* 5. diximus; & eo maior est ratio dubitandi, quia diximus, nobiliores esse primas Vesperas secundis. Dicerem, vel ob concursum populi ad secundas Vesperas, quas amat, Dominicales, non ad primas; vel fortè, quia Psalmi Sabbatini minus habent festiuitatis, plus ferialitatis; & incongrui visi sunt inter Festum Semiduplex, & Festum Dominicæ: quo factum est, vt Psalmi essent Festiui de Semiduplici, & Capitulum de Dominica.

8 Simplex non potest concurrere cum sequenti, quia non habet secundas Vesperas. Si sequatur aliud Simplex, de eo fit à Capitulo post Psalmos de Feria, sine commemoratione præcedentis. Si sequatur Officium nouem Lectionum, Vesperæ integræ erunt de hoc sine vlla similiter commemoratione Simplicis præcedentis. Si nullum Festum sequatur, Officium erit de Feria totum.

9 Feria item non concurrit cum sequenti, quia incipit & desinit, vbi desinit & incipit quodcumque aliud Officium. Si diuersæ sint Feriæ proximæ, vnaquæque suo die, non vltra diem locum habet, vt fusiùs dicitur *in Rubric. de Concurrent. n.* 9. De Octauæ concursu actiuo & passiuo cum aliis in hoc capite omisimus dicere, cùm plenè *Cap.* 8. iam dixerimus *à numero* 15.

De occurrentia Officij diuini, seu de Translatione Festorum.

CAP. X.

1 DVplex Festum potest occurrere in Dominicis Aduentus, & à Septuagesima vsque ad Dominicam in Albis inclusiuè, in Vigilia Natiuitatis Domini, in

Circumci

Circumcisione, in tota Octaua Epiphaniç in Feria quarta Cinerum, in tota maiori Hebdomada, infra Octauam Paschæ, Ascensione Domini, in diebus à Vigilia inclusiuè Pentecostes vsque ad Festum Trinitatis inclusiuè, in Festo Corporis Christi, & eius die Octaua, in Assumptione B. Virginis & in Festo Omnium Sanctorum, quæ duo vltima Festa addita sunt in postrema recognitione: & tunc Duplex transfertur in primam diem Festo nouem Lectionum non impeditam, *Radulph. meminit Propos.* 15. *Microl.* etiam *ca.* 42. tradit occurrentibus duobus Festis minùs nobile differri.

2 Si verò est Duplex primæ classis, de eo fit in Dominicis secunda, tertia, quarta Aduentus, & Quadragesimæ, in Dominicis Septuagesimæ, Sexagesimæ, Quinquagesimæ, & infra Octauam Epiphaniæ; quia ratio Festi & præsertim Patroni loci, seu Titularis Ecclesiæ, vel Dedicationis eiusdem, præualet penes populum eius loci: neque hæ Dominicæ pares sunt primis Dominicis in quibus mysteria Religionis nostræ inchoantur.

3 Si contingat, vt duo Festa Duplicia occurrant eodem die infra Octauam, hoc est, in Ecclesia aliqua particulari, quæ fortè celebret Octauam Patroni loci, infra quam potest occurrere Duplex ex Festis mobilibus vnà cum Duplici per annum in Calendario Romano; eo casu debet transferri Duplex minus in primam diem similiter non impeditam. & hic est sensus Rubricæ *de Translatione Festorum num.* 3. quam putant aliqui esse superfluam: sed ideò sancita fuit ad differentiam Semiduplicis, cuius translatio aliquando fit extra Octauam. Et hæc de Duplici.

5 Semiduplex potest occurrere in diebus prædictis num. 1. & 2. & prætereà infra Octauam Corporis Christi, & aliis Dominicis casibus transfertur in primam diem non impeditam simili Officio, hoc est nouem Lectionum, quale item est infra Octauam, quod in postrema Breuiarij recognitione dictum est. Quòd si occurrat in Dominica infra Octauam, quæ admittit Semiduplex Festum, tunc in sequentem Feriam secundam transfertur; & si est impedita, vltra Octauam, ne nimiùm interturbetur Octaua, & numero dierum nimis minuatur. Eadem de causa Semiduplex occurrens infra Octauam Corporis Christi, si proximè sequantur Octauæ S. Ioannis, & SS. Petri & Pauli, transfertur post omnes Octauas, & hoc est quod addit Rubrica in fine num. 5. *Ita vt*, inquit, *Festum Semiduplex infra Octauam non transferatur nisi in proximè sequentem diem.* id est, si sequens erit impedita, transfertur Semiduplex vltra omne Officium 9. Lectionum, Ratio est, quia, amisso iure vicinitatis ad proprium diem, non est maior ratio cur citius celebretur.

5 Occurrentibus pluribus Festis nouem Lectionum, transferatur illud quod est minùs nobile; vel ratione ritus, puta quia Semiduplex; vel ratione personæ quæ sit inferioris ordinis, si in ritu sint æquales. Hic est sensus Rubricæ *n.*6.

6 Translatis pluribus Festis Duplicibus & Semiduplicibus, fit Officium priús de digniori quoad ritum; quod si æqualis sit ritus, fiat de eo prius in Calendario celebrandum. ita, licet obscurius, *in Rubr. num.* 7.

7 Si verò occurrat in Dominica in Albis vel Trinitatis, aliquod Festum, quod ex prædictis debet transferri (nulla ratione habita, quòd habeat ius ad eam Dominicam) fiat in Feria secunda non impedita de Festo priùs translato, ordine seruato diuinitatis & Calendarij, prout verè sonant verba *dicta Rubrica de Translatione Festorum n.*7. examinata in postrema recognitione Breuiarij, & in hunc

sensum communiter accepta: quia verè & illud ipsum est à suo die translatum.

8 Festum Simplex non trasfertur, sed vel Officium, vel commemoratio fit de eo aut verò etiam omittitur, si occurat in Festo primæ classis. Alicubi potest accidere vt nunquam de eo fiat, neque commemoratio; vt in Ecclesiis sancto Augustino, S. Iacobo dicatis, & aliis sancti Patronis locorum, seu Titularibus Ecclesiarum, numquam fit de Sanctis Hermete, Christophoro, & similibus.

9 Traslatio fortasse Festo nouem Lectionum, quo cum facienda est commemoratio Festi Simplicis, non trasfertur Festum Simplex, de quo fit semper proprio die, nisi impediatur à Festo solemniori; & eodem modo, translata in præcedens Sabbatum aliqua Vigilia, quæ occurrit cum Festo Simplici in Dominica, non tamen transfertur Festum Simplex, sed de eo fit in Dominica, & proprio die: quia illud tantùm est trasferendum, quod proprio die impeditur à maiori Officio.

10 Aduerte prætereà, quòd si Translatio alicuius Festi fiat à tempore Paschali ad tempus non Paschale, recitandum erit Officium temporis non Paschalis, quod accidit in Traslatione sanctorum Martyrum mensis Maij, & aliquorum mensis Iuni.

11 Attinent ad hoc caput eæ Rubricæ quæ habentur extra Titulos aliarum Rubricarum generalium, nempe inter duas Tabellas de occurrentia & concurrentia Officij: & primò, si occurant duo Festa eodem die sub vna ratione Festi in Calendario Romani Breuiarij, quorum tamen alterum est Patroni, seu Tituli Ecclesiæ; Festum verbi gratia S. Sebastiani, cui cum S. Fabiano fit ordinariè Festum, eò casu fit de Patrono seu Titulari tantum, hoc est de S. Sebastiano solo, vti Festo primæ classis, non autem de socio eo die. Aliqui putarunt, hanc Rubricam loqui de occurrentia duorum Festorum quorum alterum est in Calendario Romano, alterum in Calendario loci proprio, sed falluntur ex iis verbis, *Descriptus sit eodem die in Calendario*; non ait *Calendariis*. & loquitur de Calendario Romano, me teste, in recognitione Clementina: nam de occurrentia duorum Calendariorum agitur in Rubrica *de Traslat. Fest. n. 6.*

12 Qui verò hac de causa in eorum proprio die omittuntur, vel sunt in Calendario Romano sub ritu Duplici, seu Semiduplici; & tunc prima die similiter, id est simili Officio, si Octauam habet, non impedita, fit Officium de omissis sub ritu Semiduplici; puta in exemplo allato, fiet de S. Fabiano ritu Semiduplici post Octauam S. Sebastiani: vel sunt sub ritu Simplici, & tunc in ea Ecclesia nihil fit de sociis omissis. Exempli gratia, in Ecclesia SS. Marcellino & petro dicata, S. Erasmus nihil habet vnquam, neque commemorationem, *die 2. Iunij*. Ratio verò, cur in hac diuisione fiat alterum Festum ritu Semiduplici, est; quia non transfertur Festum nisi sit saltem Semiduplex; & diuisio ritus Duplicis Festi plurium Sanctorum visa est fieri satis congruè, si socij gaudeant ritu saltem Semiduplici, nisi sint, vt mox dicemus, altioris ordinis.

13 Quòd si ij qui diuiduntur sunt altioris ordinis & classis, vt in Ecclesia S. Philippi Apostoli, de quo solo fit idcircò Festum primæ classis; eo casu in prima die non impedita fiet Officium de translato S. Iacobo sub ritu Duplici secundæ classis quia est de duodecim Apostolis, & die 4. Maij in Laudibus tantum fiet commemoratio cum nona Lectione S. Monicæ.

14 Porrò, prædicta separatione facta Patroni seu Titularis à sociis, quos illi habent in Calendario Romano, curandum erit, vt Oratio, Lectiones & Euangelium cum Homilia congruant Festo, ita vt pro vno, non pro pluribus Officium fiat; & deficientibus propriis erit ad Commune

Sanctorum

Sanctorum recurrendum, reseruata Patrono potiùs quàm sociis Oratione propria, & in numero singulari accommodata: pro sociis autem sumatur de Communi, vt sit varietas; nisi fortè contingat de sociis Officium fieri extra Octauam Patroni, seu Tituli quo casu variandi necessitas minùs vrgeret.

15 Quæsitum est aliquando, quid agendum esset in Ecclesia Regularium, in qua occurrebant duo Festa eodem die, Patroni principalis loci, & Titularis Ecclesiæ illorum Regularium Et posito, quod suprà docuimus, teneri Regulares ad Officium de Patrono, infertur manifestè, quòd de Patrono loci, tamquam de digniori, recitandum sit Officium, translato Titulari, qui est minùs dignus, *de Transl. Fest. tit.* 10. *n.* 6. tum quia in Rubrica semper præponitur Patronus Titulari; tum quia ille totius loci est Protector, hic vnius templi particularis; tum quia æquius est, vt populus vbique eò die audiat Missam de suo Patrono. Quòd si quotannis hic accidat occursus, assignanda erit dies sequens in perpetuum Titulari illius Ecclesiæ, nisi ex priuilegio aliter fieri debeat. A fortiori cedet Patrono loci aliud quodcumque Festum Regularium inferioris classis, puta Conceptionis beatæ Virginis, si occurrat in Festo Patroni loci: quod eo magis patet, quia Festum Conceptionis cedit Dominicæ secundæ Aduentus, cui non cedit Pattronus loci, *de Transl. Fest. n.* 1.

16 Officia concessæ ad libitum in pari gradu cedunt aliis de præcepto, vel ex vi Rubricarum recitandis.

De Commemorationibus.

CAP. XI.

1 QVatuor præscribuntur in Breuiario in titulo de Commemorationibus: & Primò, quibus diebus, & de quibus Festis seu Officiis facienda sit commemoratio Secundò, quo loco, in qua parte diuini Officij. Tertiò, quo modo, quaue ratione. Quartò, quo ordine, quando multæ sunt simul faciendæ, & de his singillatim dicemus.

2 De Feria maiori, de Simplici, de sancta Maria in Sabbato, de die infra Octauam, de Semiduplici, de Dominica, de die Octaua, de Duplici omnium classium contingit fieri commemorationem in Officio, vt ex sequentibus hoc eodem ordine patebit.

3 Nam de Feria maiori fit commemoratio, quando Festum nouem Lectionum in ea occurrit, neque vnquam omittitur de ea commemoratio, exceptis Vigiliis quæ occurrunt in alia Feria maiori, puta Aduentus, aut Quadragesimæ; vel occurrunt in Festo Duplici primæ classis, quia tunc nihil fit de Vigilia, excepta Vigilia Epiphaniæ.

4 De Simplici fit commemoratio, quando occurrit in Feria maiori, Vigilia, sancta Maria in Sabbato, die infra Octauã, Semiduplici, Dominica, die Octaua, & in Duplici per annũ, tã in primis Vesperis quàm in Laudibus, in Duplici Festo secũdæ classis tantùm in Laudibus: item in eiusdẽ Festi Simplicis primis Vesperis, quando cum eo pridie concurrit Semiduplex, Dominica, dies Octaua, Duplex per annum, Duplex secundæ classis; non autem quando Duplex primæ classis cõcurrit cũ Simplci.

5 De sancta Maria in Sabbato fit commemoratio, quando cum ea pridie concurrit dies Octaua, Semiduplex, Duplex per annum (modò non sit Festum B. Virginis, ne de eadem fiat Festum & commemoratio), Duplex secundæ classis, non primæ.

6 De die infra Octauam fit commemoratio, quando in ea occurrit dies Octaua alterius Octauæ, vel dies infra aliam Octauam digniorem, vel Duplex per annum, vel Dominica; non autem, quando Duplex primæ vel secundæ classis

occurrit, exceptis Octauis SS. Stephani, Ioannis & Innocentum, de quibus fit commemoratio in Festo secundæ classis, eo modo, quo in Festo S. Ioannis Euangelistæ fit de die infra Octauam S. Stephani, & in Festo Innocentum de diebus infra Octauam S. Stephani & S. Ioannis ex priuilegio speciali. Item quando concurrit cum sequenti die Octaua alterius Octauæ Duplici per annum, & Dominica quacunque, non cum aliis.

7 De Semiduplici fit commemoratio, quando concurrit cum sequenti die infra Octauam, die Octaua, cum alio Semiduplici, cum Duplici per annum, & Dominica, non cum aliis.

8 De Dominica, quando in ea occurrit Duplex primæ aut secundæ classis, aut Duplex per annum, aut dies Octaua. Item quando ea concurrit cum sequenti Duplici per annum, aut cum die Octaua, non cum aliis.

9 De die Octaua fit commemoratio, quando in ea occurrit alia dies Octaua dignior, aut Duplex primæ vel secundæ classis, aut Dominica primæ vel secundæ classis. Item quando concurrit cum sequenti alia die Octaua, Duplici per annum minore, & maiore, & cum Duplici secundæ classis, non cum aliis.

10 De Duplici minore per annum fit commemoratio, quando concurrit aut cum sequenti alio Duplici minore aut cum die Octaua, aut cum Duplici maiore aut cum Duplici secundæ classis, non cum aliis.

11 De Duplici maiore per annum fit commemoratio, quando concurrit cum alio Duplici maiore, digniore, per annum, aut cum Duplici secundæ classis.

12 De Duplici secundæ classis fit commemoratio, quando concurrit cum Duplici primæ classis, vel cum Duplici secundæ classis digniore.

13 De Duplici primæ classis fit commemoratio, quando concurrit cum alio digniore Duplici primæ classis. Hæc sunt quæ patiuntur commemorationem sui ipsorum in officio diuino.

14 Ex dictis patet vice versa quod Duplex primæ classis admittit in primis Vesperis commemorationem de Duplici primæ classis minùs digno de Duplici secundæ classis, de Dominica primæ vel secundæ classis, item de Dominica per annum, si illud Festum occurrat in Dominica, de Feria maiori, non de aliis. In Laudibus admittit commemorationem Dominicæ secundæ classis, & per annum, diei Octauę & Feriæ maioris, non tamen Vigiliæ. In secundis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, Duplicis primæ classis minùs digni, Duplicis secundæ classis, & per annum, diei Octauæ, Feriæ maioris, non aliorum.

15 Duplex secundæ classis admittit in Vesperis primis commemorationem Dominicæ primæ vel secundæ classis, & Dominicæ per annum, si illud occurrat in Dominica, Duplicis secundæ classis minùs digni, Duplicis per annum, diei Octauæ, Feriæ maioris, non aliorum. In Laudibus admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, diei Octauæ, Festi Simplicis, & Feriæ maioris. At cur non diei infra Octauam? hæc enim maior est Simplici Festo. Sed ratio dispar est; quia de Octaua sæpius, de Simplici semel fit quo die occurrit. In secundis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscunque, Duplicis secundæ classis minùs digni, Duplicis per annum, Semiduplicis, Simplicis, diei Octauæ, diei infra Octauam si de ea sequenti die fiat Officium, sanctæ Mariæ in Sabbato (nisi Festum sit beatæ Mariæ) & Feriæ maioris. Si sequatur aliud Festum secundæ classis minoris solemnitatis, de quo idcirco in dictis Vesperis fiat tantum commemoratio, & in eodem Festo sequenti occurrit

Festum

Festum Simplex, tunc in secundis Vesperis integris præcedentis Festi nihil adhuc fit de Simplici; quia Festum sequens licet non habeat Vesperas, habet tamen ius in suis primis Vesperis excludendi commemorationem Festi Simplicis casus accidit, & ita respondi.

16 Duplex per annum maius in primis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, tum Duplicis minoris per annum, Semiduplicis, Simplicis, diei infra Octauam, diei Octauæ, cum qua concurrit, & Feriæ maioris. In Laudibus admittit commemorationes Dominicæ, Festi Simplicis, diei infra Octauam, & Feriæ maioris. In secundis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, Duplicis minoris per annum, Semiduplicis, Simplicis, diei infra Octauam, diei Octauæ, Feriæ maioris, & B. Mariæ in Sabbato.

17 Duplex per annum minus in primis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ cuiuscumque, Semiduplicis, Simplicis, diei infra Octauam, & Feriæ maioris. In Laudibus admittit commemorationem Dominicæ per annum, Festi Simplicis, diei infra Octauam, & Feriæ maioris. In secundis Vesperis admittit commemorationem Dominicæ, Semiduplicis, Simplicis, diei infra Octauam, Feriæ maioris, & beatæ Mariæ in Sabbato.

18 Dies Octaua admittit commemorationes, quas Duplex per annum minus: sed dies Octaua Epiphaniæ, Paschæ, Ascensionis, & Corporis Christi sunt Duplicia maiora, quæ habent integras Vesperas, & admittunt eas tantùm commemorationes, quas concessimus Festo Duplici maiori per annum, si accidere possint.

19 Dies infra Octauam admittit in primis Vesperis commemorationem Semiduplicis, cum quo diuidit Vesperas, Simplicis, & Feriæ maioris. In Laudibus & secundis Vesperis admittit commemorationem Simplicis, & Feriæ maioris in omnibus, & alterius diei infra Octauam minùs dignam.

20 Semiduplex admittit in primis Vesperis commemorationem Semiduplicis, & diei infra Octauam, cum quibus Vesperas diuidit, Simplicis, & Feriæ maioris. In Laudibus commemorationem diei infra Octauam, Simplicis, & Feriæ maioris. In secundis Vesperis commemorationem alterius Semiduplicis, Simplicis, Beatæ Mariæ in Sabbato, & Feriæ maioris.

21 Dominica in primis Vesperis admittit commemorationem Semiduplicis, & diei infra Octauam, cum quibus diuidit Vesperas, & Festi Simplicis. In Laudibus commemorationem diei infra Octauam, & Simplicis. In secundis Vesperis commemorationem Semiduplicis, diei infra Octauam, & Simplicis.

22 Simplex in primis Vesperis & Laudibus admittit commemorationem tantùm alterius Simplicis; aliis Officium cedit.

23 Sancta Maria in Sabbato admittit commemorationem in primis Vesperis, & Laudibus Festi Simplicis tantùm; cedit Officium aliis.

24 De tribus Octauis fit commemoratio in vtrisque Vesperis, & Laudibus, quocumque Festo infra eas adueniente, nimirum Natiuitatis Domini, Epiphaniæ, & Corporis Christi.

25 Ratio verò prædictorum desumitur ex maiori vel minori qualitate Festi: quo enim est nobilius, magis etiam habet de Officio, & minùs de aliorum commemoratione. Dicamus nunc de loco faciendæ commemorationis, in qua parte Officij fiat.

26 Fit commemoratio in Vesperis & Laudibus post Orationem Festi, de quo fit

Officium;& si habeatur Lectio, vltimo loco legitur in tertio Nocturno ante Hymnum *Te Deum*. Modum commemorationis fusiùs explico.

27 Fit hoc modo commemoratio. In Vesperis sumitur Antiphona, quæ est assignata Cantico *Magnificat*, cui additur Vers. qui dicitur post Hymnum Vesperarum, tum Oratio eius de quo fit commemoratio. sumuntur autem vel de Proprio, vel de Communi. Eodem modo fit in Laudibus cum Antiphona Cantico *Benedictus* assignata, & Versu, qui habetur post Hymnum ad Laudes.

28 Si ex eodem Communi sumitur commemoratio, vnde sumptum est Officium, variantur Antiphonæ & Versus, ita, vt in Vesperis sumatur commemoratio ex Laudibus, & econtrà, nisi aliter signetur, inquit Rubrica *de Commemoratione num* 8. quia in Festo sancti Hilarij in secundis Vesperis aliter res se habet, vt videre est in eo loco. Quod de Antiphona & versu dicitur, intellige quoque de Versu tantùm, vt varietur, si est opus, & similiter de Oratione Neque refert, si pro commemoratione eiusdem contingat dici eumdem Versum in primis Vesperis & Laudibus, vt in Festo S. Donati, in quo fit aliquando de translata Inuentione S. Stephani; & pro ommemoratione S. Donati dicitur & in Vesperis & in Laudibus idem Versus, *Iustus vt palma*, &c. quia in Laudibus nulla est necessitas variandi Versum de Laudibus proprium, vt patet.

29 Dubitauere quidam, An Antiphonæ ad *Benedictus* in Communi Pontificum & non Pontificum Confessorum sint diuersæ, vt altera pro Officio, altera pro commemoratione in Laudibus deseruire queant. quibus ego respondi, Initio esse vnam, in fine apparere diuersas: & hoc sufficit ad varietatem. quod etiam fit in praxi communiori. Habes nunc exemplum in Breuiario in Festo sancti Bonauenturæ, & sancti Henrici.

30 Quæres adhuc: Quid agendum, quando in Officio de vno Martyre fit commemoratio de Martyre altero, & inter Suffragia fit commemoratio de Patrono item Martyre per Antiphonas de Communi, quinam Versus dicendus erit pro Patrono? Habes exemplum in secundis Vesperis sancti Hilarij, vbi tres concurrunt Confessores. vtere ergo vltimo loco Versu vltimo secundi vel tertij Nocturni: & idem fiat, si quatuor occurrant, adhibita Antiphona, quæ prima est Nocturni primi, & Versu Nocturnorum, qui non est dictus in commemorationibus.

31 Ratio verò, cur pro commemoratione sumantur Antiphonæ ad *Magnificat* & *Benedictus*, ea esse potest; quia sunt nobiliores Antiphonæ, tum ratione Canticorum Euangelicorum, tum vicinioris aditus ad Orationem, seu Collectam, quæ dicitur pro commemoratione.

32 Commemoratio de Dominica, vel de Feria maiori, vel de die Octaua SS. Petri & Pauli (si in ea occurrit nobilius Festum) quæ habet Homiliam cũ suo Euangelio, addit præterea Lectionem eiusdem Homiliæ in fine tertij Nocturni pro nona Lectione, id est, vel primam tantùm de Homilia, vel tres in vna simul Lectione coniunctas. Sicut enim in Missa pro commemoratione Dominicæ, vel dictæ Feriæ, vel diei Octauæ, populo legitur Euangelium in fine Missæ, ne sit Euangelium aliquod in Missali, quod non aliquando legatur populo; ita conuenit, vt in Choro exponatur illud idem Euangelium per Homiliam in fine Officij Matutini, in quo paulò antè per aliam Homiliam declaratum est Euangelium principale Festi, & Officij.

33 De Sanctis autem, qui propriam Lectionem habent de vita & gestis ipsorum, conuenit etiam vt legatur ad instru-

ctionem

ctionem Cleri, quæ erit nona, si vna est, vel de duabus fiat vna; quam congruentissimè sequitur laus diuina per Hymnum *Te Deum*. Quòd si Hymnus hic non sit dicendus, omittitur eo casu Lectio de Sancto; quia Responsorium nonum, quod vice Hymni *Te Deum* dicitur, non benè quadrat Lectioni de Sancto, sed benè Lectioni Homiliæ; & ideò nona Lectio est de præcedenti eadem Homilia.

34 Dixi, *qui propriam Lectionem habent*, non appropriatam de Communi, vt in Festis SS. Naboris & Felicis, Sanct. Margaritæ, & aliorum. Et adest exemplum in Festo Sancti Augustini, cuius nona Lectio non est de sancto Hermete; quia propriam non habet laudem, si de Communi sumatur, imò etiam in Rubrica *de Translation. Festorum numero* 9. expressè habetur; *Si propriam*, inquit, *de vita Sancti habuerit Lectionem*.

35 Si verò duæ commemorationes occurrant in eodem Officio, scilicet Dominicæ, vel Feriæ maioris, quæ habet Homiliam, & Simplicis Festi, quod habet propriam Lectionem, tunc omittatur Lectio de Sancto, & legatur Homilia; quia Dominica & Feria maior digniores sunt Festo Simplici: imò & omittitur, quando in feriali Officio Feriæ maioris tres tantùm leguntur Lectiones, quia non dicitur Hymnus *Te Deum*, sed tertium Responsorium, quod non respondet Festo Simplici; vel certè ideò fit infra Octauas Paschæ & Pentecostes, quando in iis occurrit Festum Simplex, quia parum legitur de solemniori Festo, quod non videtur minuendum, dempta illius tertia Lectione pro Lectione de Sanctis.

36 De die infra Octauam non legitur nona Lectio, licet habeat in Breuiario & Octauario Homiliam qualibet die; quia Euangelium lectum est in die Festo, & repetitur infra Octauam sæpè: neque legitur in fine Missæ, licet de ea fiat in Missa commemoratio: imò, neque si habeat Euangelium diuersum ab Euangelio Festi, quod accidit infra Octauam Apostolorum Petri & Pauli, & conceditur in Octauario Romano *Notat.* 4.

37 Accidit alicubi, quòd Octaua Apostolorum Petri & Pauli occurrat in Dominica, in qua fit de Titulari Ecclesiæ cum commemorationibus Octauæ, quæ habet proprium Euangelium, & Dominicæ: quæres, quodnam Euangelium cum sua Homilia legetur pro nona Lectione, Octauæne, an Dominicæ? illa enim, quæ Duplex est, dignior est Dominica. Nihilominùs ergo legerem potiùs Euangelium Dominicæ: neque enim vacare permittitur aliqua Dominica per annum, quin de ea, saltem in Sabbato præcedenti, fiat commemoratio, vt dictum est suprà *c.* 5. & hoc ratione fit Euangelij, vt legantur populo per annum in Missa omnia Euangelia Dominicalia; si verò in Missa est legendum, ergo & in Officio. Reliquum est, vt significemus ordinem commemorationum.

38 Quando contingit fieri plures commemorationes, seruetur hic ordo De Duplici fiat ante Dominicam, de Dominica ante Festum Semiduplex, de Semiduplici ante diem infra Octauam, de Octaua ante Ferias maiores, & de his ante Festum Simplex. Hæc Rubrica *de commemor. num.* 11.

39 Latet hîc quod pauci norunt. Cur enim de Semiduplici ante diem infra Octauam, cùm in concurrentia Semiduplicis cum die infra Octauam dixerimus suprà, fieri à Capitulo de die infra Octauam cum commemoratione Semiduplicis? ergo inde sequitur, quòd ordo commemorationum erit, de die infra Octauam ante Semiduplex. At vide dispari-tatem. Nam in ratione Officij diuiduntur

Vesperæ

Vesperæ, ita vt ad præcedens Festum prima pars spectet, ad sequens altera à Capitulo; sed in ratione simplicis commemorationis, puta quando Semiduplex concurrit cum Duplici infra Octauam Festi habentis Octauam, quia Semiduplex Festum est nobilius per se loquendo (quia Festum est) quàm dies infra Octauam, quæ est continuatio Festi, vt diximus suprà *cap.* 8. *num.* 4. idcircò fit commemoratio Semiduplicis ante diem infra Octauam. Casum habes in terminis in secundis Vesperis sancti Thomæ Cantuariensis, quando concurrit cum Festo sancti Siluestri, in quibus integræ Vesperæ sunt de Duplici cum commemoratione sancti Thomæ Semiduplicis, & deinde Octauarum.

40 De sancta Maria in Sabbato, si in Feria sexta fiat Festum nouem Lectionum, fit commemoratio ante Festum Simplex, quod celebratur in Sabbato.

41 De Festo Simplici fit commemoratio ante suffragia Sanctorum, seu communes commemorationes, de Cruce, sancta Maria, &c. & ante commemorationem cuiusque Tituli vel Patroni Ecclesiæ, quæ fortè omnibus suffragiis præponeretur pro sui dignitate, veluti sanctissimæ Trinitatis, Corporis Christi, &c. quia, cùm hæ commemorationes dicantur, & sint communes, cedunt simplicibus, quæ eo die locum proprium & festiuum habere debent, ita seruos suos honorante ipsomet Deo, & quasi locum cedente in eorum Festo.

42 Denique fit commemoratio tantùm Festi Simplicis in Vesperis de Feria, quando postridie de eodem facienda est tantùm commemoratio, ob occurrentem Feriam quartam Cinerum, seu Feriam quartam aut sextam Temporum, aut Vigiliam; quia non habet Officium; ergo neque primas Vesperas: sicut etiam omittitur & ipsa cõmemoratio in Feria quarta maioris Hebdomadæ, cùm in sequenti Feria nihil fiat de Festo Simplici.

43 Ratio prædicti ordinis patet. congruit enim qualitati Festorum & Officiorum; & eo ordine, quo Festa prædictorum fierent, eodem faciendæ sunt solemnes, non communibus comparatæ, commemorationes.

De Patrono loci, & Titulo Ecclesiæ.

CAP. XII.

1 PAtroni Festum fieri congruè docuimus suprà *cap.* 2. *ex Microl. cap.* 43. *& Radulph. Propos.* 17. & fieri sub ritu Duplici primæ classis ibidem ex Rubricis generalibus *num.* 4. Quæritur, quomodo differant Patronus & Titulus Ecclesiæ. Respondeo, Patronum esse, quem Episcopus cum populo sibi Patronum eligit, eò vel quia primus eo loci Episcopus fuit, vel quia ibi humatus, vel quia ciuis eiusdem loci, vel quia iuuit aliquando mirabiliter in eiusdem populi necessitatibus, vel ob alias similes causas. Datur autem Titulus Ecclesiæ, qui non ita latè patet vt Patronus loci, puta, quia Ecclesia dedicata est sub inuocatione sanctissimæ Trinitatis, Corporis Christi, sanctæ Crucis, beatæ Mariæ, Sanctorum, &c. Cur verò dicatur Titulus, dicam *Sectione* 8. *c.* 5.

2 Nonnulli vocant Patronos eos, erga quos solo deuotionis affectu mouentur, non communi toti ciuitati, seu loco; at de iis non loquitur Rubrica, quæ *locum* accipit pro multitudine Cleri & populi, ex communi modo loquendi. In posterum decernendi erunt Patroni iuxta Decretum quod sequitur.

Decretum

Decretum super electione Sanctorum in Patronos, à sacra Rituum Congregatione de ordine S. D. N. Vrbani Papæ VIII. emanatum die 23. Martij 1630.

SAcra Rituum Congregatio, annuente sanctissimo D. N. in electione Patronorum mandauit infrascripta in posterum seruari debere, declarans, quòd aliter facta electio nulla sit ipso iure.

Primò, quòd eligi possint in Patronos ij solùm, qui ab Ecclesia vniuersali titulo Sanctorum coluntur, non autem Beatificati dumtaxat.

Secundò, quòd de Patrono ciuitatis electio fieri debeat per secreta suffragia à populo, mediante Consilio generali illius ciuitatis, vel loci, non autem ab Officialibus solùm; & quòd accedere debeat consensus Episcopi & Cleri illius loci.

Idémque seruari debeat in Patrono Regni, qui pariter eligi debeat per secreta suffragia à populo singularum ciuitatum Prouinciæ.

Et quòd repræsentantibus Regnum, ciuitatem, Prouinciam, nulla competat facultas eligendi Patronos, nisi ad hoc habeant speciale mandatum, & vlteriùs interueniat consensus Episcopi & Cleri dictarum ciuitatum.

Et Tertiò, quòd causæ electionis nouorum Patronorum debeant in sacra Congregatione deduci, & ab ea examinari, ac demum causa cognita, ab eadem Congregatione approbari, & confirmari.

Et ne præmissorum ignorantia vllo vnquam tempore possit allegari, eadem sacra Rituum Congregatio supradictum Decretum imprimi & publicari mandauit.

Io. Bapt. Card. Detus.

Loco ✝ Sigilli.

T. Tegrimius Sec.

RAtio Decreti est. & primæ quidem conditionis est, quia Beatificati non possunt esse Titulares Ecclesiarum, quarum ædificatio conceditur in honorem Canonizatorum tantùm in Bulla Canonizationis; non ergo Patroni esse debent, quorum gradus est nobilior quàm Titularium. Neque Beatificatis dari solet à sacra Congregatione Rituum aliud Officium quàm Duplex maius per annum, Patronis autem Duplex primæ classis. Decretum tamen comprehendit etiam Patronos minùs principales, quos decet esse Sanctos vniuersales.

Alterius conditionis ratio est: quia primò populus debet eligere ob beneficia à Sancto accepta; deinde Clerus debet consentire, vt posteà colatur cum Officio debito & Missa.

Tertiæ conditionis est ratio: quia sæpenumerò sine causa, arbitrio Principum, vel arte aliorum, minùs legitima extorquentur vota Consiliariorum & Episcoporum; Romæ verò censura est liberior, & ob auctoritatem Sedis Apostolicæ securior, & sanctior.

3 Dantur Patroni vnius ciuitatis & Patroni vnius Prouinciæ, vt Mediolanensis Prouinciæ, decreto Prouinciali Patronus est sanctus Ambrosius. Dantur etiam plures Patroni loci, *ex Rubric. de Officio Duplici num.* 1. vbi habentur hæc verba: *In Festo Patroni vnius vel plurium alicuius loci* è quibus vnus esse debet principalis, *ex Rubric. de Octau. n.* 1. alij minùs principales. Titulus autem Ecclesiæ vnius materialis solet esse vnicus; sed tamen potest etiam esse plurium Sanctorum, vt apud nos Romæ Ecclesia SS. Basilij &

Caroli, in qua duo Festa celebrantur; vel plurium sub eodem Festo, vt SS. Cosmæ & Damiani, & similium.

4 Tam de Patrono principali quàm de Titulari Ecclesiæ fit Officium, vt de Duplici primæ classis, vt in Rubrica *de Commemor. n.* 3. Item fit Octaua de vtroque, in Rubrica *de Octauis n.* 1. & quæcumque supra dedimus Duplici primæ classis, & Octauis, eadem concedenda sunt Patrono principali loci in loco suo, & Titulari in Ecclesia sua. Eadem enim est ratio solemnitatis in vtrisque.

5 At quinam tenentur ad Festum & Officium de principali loci Patrono? Sacra Rituum Congregatio decreuit sæpiùs, Regulares etiam teneri ad Festum de Patrono loci, & Officium solemne, iuxta Bullam Gregorij XIII. die 30. Decembris 1573. non tamen teneri ad Octauam eiusdem: quod nouo Decreto firmatum est à S. Rituum Congregatione die 27. Martij 1628. & illud quidem decretum est, vt populus, qui in eo Festo ad Regularium Ecclesias accedit, Missas & Officia diuina auditurus, ad pietatem erga Patronum suum non minùs accendatur, quàm si ad Ecclesiam confluat Cathedralem. Octaua verò satis est, si fiat à Clero sæculari illius loci: neque cogendi sunt Regulares, occupati etiam propriis Religionis Officiis, ad omnia Cleri sæcularis Officia recitanda.

6 Si Patroni plures seu Titulares conceduntur, vt suprà *numero* 2. eritne eorumdem æquale Festum, hoc est primæ classis cum Octaua? Officium quidem singulorum Duplex erit, vt dicitur in Rubrica *de Officio Duplici numero* 1. sed Octaua non conceditur, ex Rubricis Breuiarij *de Octauis n.* 1. nisi Festo principalis Patroni, & principalis item Titularis Ecclesiæ; imò neque primæ classis Festum erit, nisi sit solemne principale Festum principalis Patroni, aut Tituli Ecclesiæ, vt apertè in Rubrica de *Commemorat. n.* 3. & 4. quale non est Patroni Translatio, nec Festa similia.

7 Neque de his Patronis minùs principalibus tenentur Regulares Officium recitare, si non sunt in Calendario Romano, quos nulla lex obligat: laudabile tamen est, si recitent in gratiam populorum, vt paulò suprà diximus; & eò magis, si populus agat Festum sine opere seruili. Officium autem erit Duplex maius per annum, ex Rubrica *de Concurr. n.* 2. *in fine.* quod addidimus ante Tabellas in postrema recognitione Breuiarij.

8 Quid, si accidat, quòd in Cathedrali fiat de Patrono loci absque Octaua, veluti Mediolani de S. Ambrosio, cuius Festum ritu Ambrosiano non habet Octauam; an subditi Archiepiscopo Mediolanensi, secundùm ritum Romanum Horas Canonicas recitaturi, teneantur ad Octauam sancti Ambrosij celebrandam? Negant aliqui, quia satis est, vt membra à capite non discordent. Affirmant alij, quia tenentur ad seruandas Breuiarij Romani Rubricas; quibus ego magis assentior in gratiam Rubricarum Romanarum. Nostri Ordinis Patres celebrant ibidem sancti Ambrosij Octauam, etiam ex vi nostrarum Constitutionum, quæ *l.* 2. *c.* 5. id præcipiunt vbique fieri in Festo Patroni loci.

9 Ceterùm Patroni seu Tituli Festum licet excludatur, si incidat infra Octauas Paschæ & Pentecostes, & in Hebdomada maiori; locum tamen habet infra Octauas Epiphaniæ, quæ Duplicia alia Festa excludit.

In die Octaua Epiphaniæ, si incidat Patronus vel Titularis Ecclesiæ in eam diem, transfertur Festum Patroni; & eodem modo si in Dominica prima Aduentus & Quadragesimæ, Dominica Passionis, Palmarum, Paschæ, in Albis, Pentecostes & Trinitatis: in quibus my-

steria

ſteria Redemptionis noſtræ à populo quoque ſunt magis celebranda, licet quædam ex prædictis Feſtis ſint claſſis ſecundæ. Idem fiat, ſi incidat in Vigiliam Natiuitatis Domini & Pentecoſtes, in die Circumciſionis, in Feria quarta Cinerum, vt ſcilicet transferatur.

11 Tanta eſt ſolemnitas Patroni principalis loci, vt, ſi incidat in Vigiliam, quæ ſit in Calendario cum ieiunio de præcepto, nihil in Officio fiat de Vigilia, quæ mœſtitiam infert; in menſa tamen ieiunandum erit, niſi transferatur in præcedentem diem ieiunium ipſum auctoritate Maiorum. de qua ſuprà *cap.7.num.5. pag.28*

12 Habet integras vtraſque Veſperas, niſi concurrat cum Feſtis Chriſti primæ claſſis, aut Beatæ Virginis aſſumptæ, aut Dedicationis propriæ Eccleſiæ, ex iis quæ diximus ſuprà *cap. 8. num.7. & cap.9. num.3.* adeò, vt eidem cedant in concurſu tum ſecundæ Veſperæ diei Octauæ Epiphaniæ, Paſchæ, Aſcenſionis, & Corporis Chriſti; tum primæ Veſperæ diei Octauæ Aſcenſionis & Corporis Chriſti, vt *in Notis dicitur Tabellæ 2. de Concurrentia.*

13 Debentur eidem Lectiones in primo Nocturno, quæ habentur in Communi, non autem de Scriptura occurrente, ad maiorem celebritatem, vt dicitur in Rubricis *c. de Lectionibus n.9.*

14 Lectiones ſecundi & tertij Nocturni, ſi non adſunt propriæ in Breuiario, neque extre Breuiarium approbatæ à ſancta Sede Apoſtolica, ſumantur de Communi, & de Octauario Romano in hanc præcipuè cauſam edito. nam in Officio nihil legendum eſt, quod ab eadem Sede Apoſtolica non ſit approbatum, vt fusè probat *ex Gelaſio Papa* Radulphus *Propoſ.11.* & Sixtus V. Conſt.74. concedens varias facultates S. Rituum Congregationi, Officia SS. Patronorum noluit approbari poſſe, inconſulto ipſomet Summo Pontifice. Approbata verò pro certo loco negauit ſæpiùs S. Congregatio, extendi poſſe ad alia loca non conſulta eadem Congregatione quæ iuſtis de cauſis alicui loco concedit, alicui negat.

15 Quæritur de Titulo Altaris, ſeu Capellæ, quo ritu ſit celebrandus. conſtat ex Rubrica *de Commemorationibus, num.3.* non eſſe celebrandum vti Duplex primæ claſſis; reliquum eſt igitur, vt celebretur prout in Calendario Romano deſcribitur: in quo ſi neque nominatur, ad illud Altare celebrari poterunt Miſſæ Feſtiuæ, cum Hymno Angelico, vt alibi diximus; ſed Officium nullatenus fiat ſine licentia Maiorum, ad quos attinet Officia mutare. qua de re diximus *Sect.1. c.5. tit.2. n.9. pag.7.*

16 Si Altare titulus eſt beneficij, Beneficiatus adhuc non debet Officium recitare de eo vt de Feſto primæ claſſis, neque alio ritu quàm in Calendario ſit deſcriptus; &, eo ibidem non deſcripto, non video, qua ratione propria auctoritate poſſit de eo recitare Officium.

17 Si verò Titulus eſt Eccleſiæ dirutæ ad illud Altare tranſlatæ; ille, qui emolumenta prædictæ Eccleſiæ percipit, æquum eſt, vt recitet Officium de eo in eius Feſto, ne depereat cultus illius Titularis Eccleſiæ; & ritus erit Semiduplex, niſi dignitas eiuſdem aliud expoſcat. exemplo ſumpto à Vaticana Collegiata S. Petri, quæ celebrat Feſtum ſancti Baſilij Semiduplex, ob Eccleſiam eiuſdem Sancti cum emolumentis vnitam Collegio Canonicorum S. Petri: ſed in his caſibus conſulatur ſacra Rituum Congregatio. Vide quæ diximus *Sect.2. c.2. n.25. pag.16.*

18 Ceterùm Beneficiatus quilibet habens Eccleſiam, quæ eſt Titulus beneficij, licet apud eã non reſideat, debet tamen Feſtum eiuſdẽ colere vti primæ claſſis, & cũ

Octaua celebrare; quia Festum Tituli est Ecclesiæ.

19 Sed vtrùm cultus Titularis alicuius Ecclesiæ possit & debeat extendi ad alios de Clero extra propriam Ecclesiam, ita vt debeant omnes, tam in ciuitate quàm in Diœcesi, celebrare Festum particularis Ecclesiæ ritu Semiduplici, negauimus suprà *c. 5. n. 5. pag. 22.*

20 Dies Octaua Patroni loci accidit alicubi in Festo Duplici, quod ibi est in præcepto, vnde populus magis optat audire Missas de Festo quàm de die Octaua, vt in vrbe Regij ditionis Estensis, in qua Octaua dies S. Prosperi occurrit in Festo Visitationis B. Virginis, quod ibi est de præcepto: quid ergo erit agendum? Sacra Rituum Congregatio approbans Officia pro Clero Regiensi, decreuit fieri Officium de Festo cum commemorat. Octauæ; aliàs transferretur Festum, vt de Octauis diximus *c.8. n.12. pag.31.* Si neget aliis, potest Episcopus transferre Festum de præcepto in sequentem diem, si ab eo pendet.

21 An verò possit dies Octaua Patroni loci appellari maius Duplex, vt habeat integras Vesperas; negauimus suprà *c.8 n.23. pag.33.*

22 Quomodo separandus sit Patronus à sociis quos habet in Calendario, & quo ritu sit de sociis Officium faciendum, ostendimus suprà *cap. 10. numero 11. & seqq. pag. 37.*

23 In Vigilia Patroni, quæ habet Officium in Calendario, erit ea die omittenda commemoratio de Patrono, quæ solet fieri inter Suffragia, ne de eodem fiat Officium & commemoratio: quæ est indubitata regula in Officio diuino. Vide infrà *Sect. 5. c. 18.*

24 Quæ diximus de Patrono principali loci, eadem conueniunt Fundatori & Patrono Ordinis in toto Ordine post solemnem Canonizationem eiusdem.

25 Negamus autem illud, quod non nemo scripsit, nimirum, quòd infra Octauam Patroni, seu Tituli, seu Dedicationis propriæ Ecclesiæ, debeat fieri commemoratio de Octaua, quocumque adueniente Festo: quia gratis dicitur, & est priuilegium Octauarum Natiuitatis, Epiphaniæ & Corporis Christi tantùm.

SECTIO QVARTA.

De proprio ritu singularum Horarum Canonicarum.

POST Regulas generales totius Officij, veniendum est ad Regulas singularum Officij partium, hoc est Horarum, quo ritu quęque sit recitanda.

SECTIONIS QVARTÆ CAPITA SEX.

1 *De Matutino.*
2 *De Laudibus.*
3 *De prima.*
4 *De horis Tertia, Sexta, & Nona.*
5 *De Vesperis.*
6 *De Completorio.*

De Matutino.

CAP. I.

1 MAtutinũ est vox antiqua, *in Conc. Cabilõ.* II. Deducitur à Matuta, id est aurora. Sunt auté apud Auctores hæc synonima pro eodem, Nocturni, vigiliæ Nocturnæ & Matutinũ, de quo hîc loquimur.

mur, vt eſt à Laudibus diſtinctū; nā alioquin ſuprà diximus *Sect.* 1. *c.* 3. *pag.* 2. conſtituere vnam horam cum Laudibus. S. Iſidorus 6. *Etymol. c. vlt.* deducit Matutinum à ſtella matutina lucifero, quæ oritur inchoante manè inter noctem & diem; vt hinc ediſcas, ſi media nocte cum antiquioribus illud non recites, in aurora ſaltem recites. Sed de tempore Matutini recitandi vide ſuprà *Sect.* 1. *c.* 5. *tit.* 6. *pag.* 9. A diis manibus, qui reſtituunt lucem, dici Matutinum, ſcripſit *Auct. Gemmæ animæ lib.* 2. *c.* 31. ſed quid luci ad tenebras? omittamus profana.

2 Primus vſus Matutini Officij in Bethlehem fuit, *ex Caſſ. cit. á S. Iſid. lib* 1. *de Eccleſ. Off. c.* 23. niſi de Officio Primæ ſit ille explicandus, vt putat veriùs *Francol.* 1. *par. c.* 14. congrueret autem, ſi illud verum eſſet, vt à loco Natiuitatis Chriſti exordium ſumpſiſſet Eccleſia laudem Dei. ibi enim Angeli cecinere Deo, & Paſtores laudantes benedixerunt Dominum.

3 Ordo Matutini per ſe patet in Rubrica de *Matut. c.* 13. de cuius partibus, ex quibus componitur, dicemus *Sect. ſeq.*

4 Forma ipſa Matutini veſtigium habet non obſcurum apud Apoſtolum 1. *Cor.* 4. vt notat Baronius *anno* 57. ait *enim: Cùm conuentis, vnuſquiſque veſtrum Pſal. habet doctrinam, Apocalypſim, linguam, interpretationem.* Et verè in Matutino habemus Pſal. Lectiones pro doctrina Reſponſoria pro Apocalypſi, id eſt reuelatione, Euangelium pro lingua, Homiliam pro interpretatione: illi voce hæc habebant, voce primorum diſcipulorum, nos ſcripto ſacrorum Auctorum, & SS. Patrum, Addit ibidem Paulus: *Spiritus Prophetarum ſubiectus ſit Prophetis.* quo quid aliud ſignificatur quàm ritus ille Matutini, quo Lector petit benedictionem à maiore, cui ſe ſubiicit, antequam legat? *Hæc Baronius.*

5 Nouem Pſalmi in Duplicibus & Semiduplicibus dicuntur, *ex Amal. lib.* 4. *c.* 35. in Dominicis decem & octo, *ex eodem c.* 9. vbi & diſtinguit primos duodecim inter quaternos, vt hodie fit; & dicebantur cum *Gloria Patri* in fine ſingulorum, non apud omnes, vt hodie, *Dur. in Rat. lib.* 5. *c.* 3. In Feriis & Feſtis Simplicibus Nocturnum dicitur duodecim Pſalmorum. Greg. VII *de Conſecr. Dict.* 5. *In die.* iubet ex antiquo more duodecim Pſal. & Lectiones tres quotidie dici, exceptis Feſtis.

6 Antiphonæ in Feſtis dicuntur nouem; in Feriis & Simplicibus ſex; tempore Paſcali in Feſtis tres, vna pro quolibet Nocturno; in Feriis vna, communis duodecim Pſalmis.

7 abſolutiones, Benedictiones, Lectiones Reſponſoria, plura in Feſtis pauciora in Feriis, & Hymnus *Te Deum*, in Sectione ſequenti ſuis locis enodabuntur. Myſtica nunc dicamus.

8 Initio ſumpto ab Oratione Dominica, à Salutatione B. Mariæ Angelica, & à profeſſione fidei ab Apoſtolis tradita, clara voce petitur apertio labiorum & diuinum adiutorium cum ſigno Crucis aptiſſimo ante omnem actum, & cum *Gloria* ſanctiſſimæ Trinitatis & vnitatis laude per *Alleluia*, Dur. *loc. cit.* Inuitantur omnes ad diuinas laudes; quarum prima cum iubilo per Hymnum cantitur, ad fugandum noctis torporem, ait Hugo *lib.* 2. *de Off. c.* 8.

Adduntur Nocturni tres in Feſtis ad ratam primarum trium noctis vigiliarum, quas antiqui obſeruabant, ex Hieron. *Epi.* 22. *ad Euſtochiū*, iis verbis, Noctibus bis terve ſurgendum: quidquid neget Azor. *c.* 2. *q.* 2. non reperiri, quod antiquitus diſtinctis horis noctis Nocturni cantarentur & affirmant tamen multi ab eodem citati, Amalarius *de Ord. Antiphon.* & Iſid *lib.* 1. *de Off. Eccl. c.* 19. Laudes autem quartæ Vigiliæ reſeruabantur. Hodie non diuiduntur Nocturni, ſtante conſuetudine vim legis habente: & ſignificatur vna Eccleſia iuſtorum omnium, eorum qui ante le-

gem, sub lege, post legem, ex Amal. *lib.* 4. *c.* 9. ideoque in tertio Nocturno legitur Euangelium tempori gratiæ congruum, inquit Gemma *lib.* 2. *c.* 14.

10 Nouem autem Psalmis gratias agimus Deo de descensu eiusdem propter nos, & ad nos sub nouem Choris Angelorum, in Festis nimirum Domini: at in Festis Sanctorum, eò quòd digni facti sunt illi ascendere vsque ad altitudinem cæli, in quo habitant iidem Chori Angelici. Hæc Amal. fusè *de Ordine Antip.* Vel ter tria cantamus cum Angelis, ait Dur. *loco cit.*

11 Decem & octo Psalmi Dominicales ita distribuuntur, vt primi duodecim per quaternos diuisi significent Patriarcharum duodecim & Apostolorum totidem cultum erga S. Trinitatem, per quatuor virtutes Cardinales, Amal. *loco cit.* Reliqui tres in secundo & tertio Nocturno significant electos sub lege, & sub gratia, cum eodem cultu S. Trinitatis, idem *ibidem.*

12 Duodecim verò Psalmi feriales ea ratione sunt constituti, quia duodecim sunt horæ noctis, & cuilibet horæ Psal. respondet, Amal. *c.* 11. qui dicuntur bini ad charitatem excitandam, ex Hugon. Vict. *Spec. Eccles. c.* 3.

13 Versus, quo vertimur ad Deum, renouat intentionem debitam in Officio, Amal. *loco cit.* Oratióque Dominica dicitur, vt postulemus à Deo sapientiam & intellectum doctrinæ, vt docuit *ex Iacobo c.* 1. Dur. *lib.* 5. *c.* 2. altè recitato Versu, *Et ne nos*, &c. & communiter (reliquum secretò, & singillatim) propter Sanctorum Communionem, inquit Hugo *Spec. c.* 3. & eadem de causa fit Absolutio, vt simus capaciores doctrinæ salutaris.

14 Lectiones namque doctrinam continent: quæ ternæ sunt, in honorem Trinitatis, à qua docemur, Hugo 2. *de Off. c.* 9. in Festis nouem eæ, sunt, quæ ex Amal. *loco cit.* coniungunt nos doctrinæ conuersationi nouem ordinum Angelicorum; sicut & gaudiis ipsorum coniugunt nos nouem quæ sequuntur Responsoria, *idem.* Vel Responsoria post doctrinam excitant nos ad opera, vnde ad ea surgimus, *idem de Ord. Antip. c.* 1. & 4.

15 Et quia tempore gratiæ lætitiæ locus est magis quàm in aliis stantibus ante legem, & sub lege, ideò in fine tertij Nocturni, si dicendus est, cantatur Hymnus *Te Deum.* Fusius Hugo Victorin. *Spec. Eccl. loco cit.* & singillatim hæc habes infrà *Sect. seq.*

De Laudibus.

CAP. II.

1 LAudes dictæ sunt, ex Hug. *lib.* 2. *de Off. c.* 10. eò quòd laudem apertè sonant diuinam. quod repetit *in Spec. Eccl. c.* 3. Matutinale Officium appellantur ab Amal. *lib.* 4. *c.* 10. Matutinum quoque dicuntur in Rubrica *de Precibus n.* 5. quia sunt pars Matutini Officij, & ideò non finitur Matutinum separatum à Laudibus cum Oratione, neque cum *Benedicamus Domino*, vt notauit Hug. *lib.* 2. *de Off. c.* 2. & 9. Amal. autem *in Prologo de Ord. Antip.* testatur de consuetudine Romana, quòd Laudes Matutino statim iungantur.

2 Obiicies, initium sumi à *Deus in adiutorium*, quod est initium Horarum singularum; ergo est Hora à Nocturnis distincta. Respondeo, nihil obesse; sed initium illud datum esse, vt possit ex causa diuidi Matutinum à Laudibus.

3 Quæritur inter Auctores de Ritibus, an Hymnus *Te Deum laudamus* sit finis Nocturnorum, an verò initium Laudum. Innoc. III. *de Celebrat. Miss. c. Consilium.* videtur sentire, quòd ad Laudes spectet Matutinas. Opinio communior, Microl. *c.* 34. & Hug. *Spec. Eccl. c.* 3. & ex praxi in nocte Natalis Domini, Hymnum *Te Deum* esse finē Matutini. Innocentius autem pro

Laudibus Matutinis intelligit totum Matutinum ex Nocturnis & Laudibus conflatum, vt ait Nau. *de Orat. c. 3. n. 64.* Quare, si diuidas à Nocturnis Laudes, hic erit ritus, vt termines Nocturnos cum Oratione post *Te Deum*, & cum *Benedicamus Domino*, absque commemorationibus, & submissa voce Orationem addas Dominicam; incipias deinde Laudes à *Deus in adiutorium*. ita Francolinus *par. 1. c. 27. n. 18.* cum Nauar. *loco cit.* & ita fit in Natali Domini.

4 Quærunt item, An diuidenti Laudes à Nocturnis, præmittendum sit ante Laudes *Pater noster* cum *Aue Maria*. Affirmat Nauar. *loco cit.* quia putat esse octo Horas, & Laudes esse distinctam horam. Francolinus *c. 28. n. 2.* licet sentiat, esse tantùm septem Horas; consentit tamen Nauarro ob eam Rubricam Breuiarij, qua iubentur ea dici ante omnes Horas, præterquam ad Completorium. Sed hæc ratio est contra ipsum Francolinum, qui non distinguit Laudes vt horam ab aliis; non ergo necesse. Et in nocte Natiuitatis Domini nihil dicere iubemur, sed absolutè Laudes incipimus, vt indicatur in Breuiario in proprio loco. Posset tamen responderi adhuc, quòd hæ Laudes vniuntur Missæ; & ideò libenter sequor Auctores prædictos.

5 Ordo Laudum patet in sua Rubrica: sunt enim pares Vesperis, ex Conc. Bracaren. *Dist. 12. c. vltimo*, & Agathen. *de Consec. Dist. 5. Conuenit.* in vtrisque Psal. quinque, Capitulum, Hymnus, Canticum Euangelicum, Oratio, Commemor. Differunt ab aliis Horis minoribus in pluralitate precum; quia manè & Vesperæ holocaustum offerebatur à Iudæis; cui successere apud nos holocausta Matutinarum Laudum & Vespertinarum ex Ruper. *lib. 1. c. 16.* & cùm aliæ minoris Horæ septem quasi partibus constent, vt notauimus ex eodem Ruper. *Sect. 1. c. 3. n. 6.* Vesperæ & Laudes, addito Cantico, constant ex partibus octo, quæ ad beatitudinem spectant *idem loco cit.*

6 *Deus in adiutorium*, &c. meminit hoc loco Amal. *in Prologo de Ord. Antip.* Psal. quinque ex eodem sunt, ad muniendos quinque corporis sensus, Hugo *in Spec. Eccl. c. 3.* qui notat prætereà, eos esse octo verè, ad significandos octo ordines electorum; sed dicuntur quinque, quia tertius & quartus sub vna conclusione terminantur, ad denotandum, ex Amal. *de Ord. Antip. c. 5.* geminam dilectionem, Dei & proximi; vel, ex eodem *lib. 4. de Diu. Off. cap. 10.* vnionem Ecclesiæ ex Iudæis & Gentibus. tertius autem est in vsu matutino, *ex Constit. Apost. lib. 2. cap. 63.* sextus item, septimus & octauus vnam habent conclusionem, ad significandum, ex Amalar. *loco cit. c. 2.* Fidem, Spem & Charitatem vnitas & iunctas erga Deum (inquit *cap. 5.*) trinum & vnum; vel significant, *ex eodem lib. 4. de Off. c. 10.* vnionem Ecclesiæ ex Asia, Africa & Europa ad diuinas laudes; *omnis enim spiritus laudet Dominum*, dicitur in eorum fine. Vnde factum est, vt hi Psalmi quotidie dicantur in Laudibus, neque vnquam omittantur, ex eodem Amalar. *c. 12.*

7 Dixi, *Psal. esse quinque*: nam licet quartus sit propriè Canticum, abusiuè Psalmus appellatur; & suo loco videbimus parum differre Canticum à Psalmo.

8 Dicuntur autem semper in Festis iidem & in Feriis Pachalibus, ex Microl. *c. 54.* quia resonant lætitiam resurrectionem gloriosam in octonario eorum num. In Festis quoque trium Lectionum eosdem dici, tradit Radulp. *Propos. 10.*

9 Duo ex his mutantur in Dominicis à Septuagesima vsque ad Dominicam Palmarum inclusiuè; vice quorum dicimus Psalmos *Miserere* & *Confitemini*, ad timorem & spem eo tempore excitandam;

timorem,

timorem, ob peccata in primo; spem, ex bonitate Dei in altero. Hæc Amal. *lib. 4. de Off. c.* 18. & quia non est tempus lætitiæ, quam exprimunt ij duo Psalmi, *Dominus regnauit* & *Iubilate*. Sed dices: Cur deinde dicitur alter eorum in Prima? Respondeo, Ne in tota Hebdomada feriali omittatur Psalmus vllus de Psalterio: alter autem locum habet in Nocturno Sabbati. & hæc ad litteram.

10 In feriali Officio per annum primus Psalmus est pœnitentialis, *Miserere*, quia dies feriales sunt pœnitentiæ, inquit Hugo 2. *de Off. c.* 10. secundus variatur, vt expleatur Psalterium: sed in qualibet Feria reperies in secundo Psalmo mentionem fieri matutini temporis, vt videantur magis proprij ad rem; & ideò eo loco sunt positi, vt notat Amalarius *de Ordine Antiphonarij capite* 5. nam dicimus in Feria secunda, *Manè exaudies vocem meam*; Feria tertia, *Emitte lucem tuam*; Feria quarta, *Exitus Matutini*; Feria quinta, *Manè sicut herba*, &, *Repleti sumus manè* Feria sexta, *Auditam fac mihi manè*; Sabbato, *Ad annuntiandum manè misericordiam tuam*: sed præterea titulus huius Psalmi est, *In die Sabbati*.

11 Cantica verò fuere distributa per Hebdomadam, ita vt in Dominicis & Festis, *Trium puerorum*, quod est nobilius, cantaretur; in Sabbato Canticum Moysis in fine vitæ ab eodem compositum, & prope Terram promissionis, id est quietis, significatæ in Sabbato. qua de re Beda *lib. 2. tract. in Lucam*. Alia Cantica non sine mysteriis fuere aliis diebus assignata; satis tamen ad libitum ea, Durando explicante *lib.* 5. *c.* 4. de sumpta ad verbum explicatione ab Amalar. *lib. de Off. c.* 12. *& seqq.* Certè illud Feriæ sextæ, vbi legitur, *Cornua in manibus eius* de Cruce intelligitur, & quadrat Feriæ sextæ, ex Gemma, *lib. 2. c.* 53. Plura de Cãticis *Sect. seqq.*

12 De Antiphonis, Capitulo, Hymno, Versu, Antiph. Cantici, Cantico, & Orat. infra suis locis. Hymni non meminit Amalar. meminit Hgo *in Spec. Eccles. c.* 3. ad excitandã mentem pro intelligentia proximi Cantici Euangelici, inquit *idẽ lib. de Off. c.* 8. Versus dicitur ante Canticum, vt magis attenti simus ad verba Cantici, Amala. *lib. 4. c.* 45. vel vt excitemur ad credendum ea quæ promittuntur in Cantico, Dur. *lib. 5. c. 4.*

13 Cur autem primo loco Canticum *Benedictus* in Officio dicitur, cùm non fuerit in Euangelio Canticum primum? An quia à Vesperis inchoatur Officium, in quibus primum cantatur Canticum? An quia, vt ait Duran. *loco cit.* Zacharias loquitur cum Ioanne, qui est Aurora ante Christum Solem; & in aurora quidem Laudes dicuntur magis congruè. An quia de lumine fit mentio, *Illuminare his*, &c. quod est Matutinæ horæ proprium? De Oratione post Canticum omnes meminere Auctores. De Precibus, Suffragiis, Fine, Antiphonis finalibus in suis Capitibus *Sect. seq.* cum reliquis agemus.

De Prima.

Cap. III.

1 PRima vocabulum ad rem nostram vsurpatur in regula sancti Benedicti *c.* 16. & in Conc. Cabilonensi II. Res ipsa est antiquior, tempore Cassiani expressè cœpta, de qua ipse *lib.* 3. *Instit. monast. cap.* 4. cuius vestigium potiùs, quàm res ipsa tota, videtur haberi apud Athanasium *lib. de Virginit.* Sol, inquit, exoriens videat librum in manu tua, id est Psalterium; & loquitur de prece post Laudes, quæ ante Solis ortum complebantur. Volunt, S. Clementem loqui de prima, cùm ait *lib.* 8. *Constit. c.* 34. Precationes facite manè, Turrianus ibi,

ibi, & Durand. *l.3. de Ritib. c.7.* & Suar. *lib.4. de Horis Can. cap.5. num.8.* Negant Radulphus *Proposit.14.* qui expresse docet, Primam & Completorium non ante Cassianum fuisse, & Francolinus 1. *par. cap.14.n.6.*

2 Quidquid sit de origine, affines horæ sunt Prima & Completorium, sicuti Laudes & Vesperæ; nam vtrobique Confessio. Quatuor Psalmi, Hymnus, Capitulum & Responsorium immobiliter dicuntur: Canticum quoque Simeonis est immobile, cui respondet Symbolum sancti Athanasij in Dominicis immobile. Quæ omnia apta sunt initio diei & noctis, vt armemur contra hostes diurnos & nocturnos, ex Radulph. *loc.cit.* Præclarè Ambrosius *Serm. 43. & in Hexaëm. lib.5. cap.12.* de auibus loquens ait: Quis sensum hominis gerens, non erubescat sine Psalmorum celebritate diem claudere & adoriri; cùm etiam aues suaui modulatione & dulci carmine ortus dierum ac noctium prosequantur? Hæc de Prima & Completorio simul.

3 Post ortum Solis *Prima* congruentiùs recitatur; tum ex origine apud Cassianum expresse; tum ex Hymno, *Iam lucis orto sidere*; tum ex Auctoribus pluribus citatis à Francol. *c.15.n.14.* Primò, vt sicut ouibus, quæ noctu custodiuntur in ouilibus inclusæ, manè ad pascua exeuntibus adest opilio, qui eas dirigat, ducat, defendat à lupis; ita nobis primo diluculo surgentibus, Sole oriente, adsit Dominus verus Pastor, Amalar. *lib.3. cap.2.* Deinde, vt ipso Solis ortu Solem iustitiæ nobis orientem postulemus, Raban. 2. *Instit. cap.3.* Denique ex Ruper. *libro 3. capite 3. de Diuin. Offic.* prima hora diei quærendum primùm est regnum Dei; & primæ cogitationes Clericorum, tamquam quædam lucis primitiæ, Deo sunt offerendæ.

4 Ordo *Primæ* patet in Rubricis Apud Scriptores de diuinis Officiis sola mentio fit ante omnes Horas de Oratione Dominica, de qua etiam Breu. M. S. antiquiss. de Symbolo quoque Apostolorum apud Polyd. Virgil. *de Inuent. rer. lib.6. c.2.* Initium à *Deus in adiutorium* habetur ex Amal. *lib.3. cap.2.* cum *Gloria Patri.* de Hymno Amalar. non meminit, sed Hugo meminit *in Spec. Eccl. cap.3.* Antiphonam nemo notat nisi Radulph. *Prop. 14.* qui vnam & solam Antiphonam singulis Horis tribuit.

5 Psalmi in Dominicis quatuor, Gemma an. *lib.2. c.58.* in Feriis totidem, ex Durando *lib.5. Rat. cap.5.* Additi sunt alij, qui secundo loco ponuntur; qui iidem dicebantur omnes ante Pium V. in Dominicis, ex Breu. M.S. & impressis: nunc distributi sunt per Ferias, tanquam Psalmi olim assignati *Primæ*: tum verò etiam ne de Psalterio quidquam supersit. Et in Dominica quidem dicitur Psalmus *Confitemini*, quia in eo habetur Versus, qui est de Resurrectione Domini, quam significat dies Dominica. *Hæc dies, quam fecit Dominus,* &c. Psalmus assignatus Feriæ 2. habet pro titulo, *Prima Sabbati.* quare & conuenit dici saltem prope Dominicam. Fortè etiam Psalmus Feriæ 5. datus est, in quo agitur de mensa, refectione, pascuis; quia significant Eucharistiam Feria 5. institutam. Psalmus autem Feriæ 6. totus est de Passione Domini. Cùm autem nullus supersit Psalmus qui assignari queat Sabbato, in quo etiam sæpiùs fit de B. Virgine, ideò Sabbato quatuor Psalmi numquam dicuntur. Quaternarius hic Psalmorum numerus denotat, quòd in quatuor mundi partibus doctrina quatuor Euangelistarum laudatur, Dur. *loc. cit.* Vnde statim.

6 Subditur Symbolum S. Athanasij; quia doctrinæ Euangelicæ, quam significant quatuor Psalmi, fundamentum est Fides, *idem loc. cit.* qui & addit, initio diei

ideò recitari, quia Fides est initiũ salutis. Plura de hoc Symbolo in proprio capite.

7 Verùm in Festis Psalmi tres dicuntur tantùm, Radulph. *Prop.* 10. vti etiam toto tempore Paschali, ob temporis, inquit, iucunditatem, quæ laborem multa canendi excludit. Amal. autem *lib.* 3. *c.* 2. tres ideò dici putat, quia pro tribus horis, à Prima ad Tertiam, laudandus est Deus trinus, & armandi sumus contra tres hostes. Hugo *in Spec. c.* 3. quinquenarium numerum in tribus Psalmis obseruat, ad muniendos quinque sensus; Gemma *lib.* 2. *c.* 58. ad quinquepartitam per Christi Vulnera passionem initio diei recolendam. Explicat Durand. Hugonem *loc. cit.* quòd diuiduntur duo Psalmi, *Beati immaculati*, & *Retribue*, in quatuor octonarios, qui sunt veluti quatuor Psalmi; & in Hebræo textu apparet hæc in quatuor partes distinctio. Primus Psalmus, *Deus in nomine tuo*, &c. dicitur pro toto itinere & cursu diei contra hostes aptissimus; & Psalmus, *Beati immaculati*, plenus est morali instructione. Hæc fusiùs Amalar. *de Ordin. Antiph. c.* 6.

8 De Capitulo quod Amalarius omittit scribere, scribit Hugo *lib.* 2. *c.* 1. & Lectionem vocat. De Responsorio breui, de quo idem Hugo, nihil Amalarius: de Oratione, cuius Hugo meminit: de Precibus, quas Amalar. innuit: de Confessione, de qua Gemma *lib.* 2. *c.* 64. de Martyrologio, de quo Gemma *lib.* 2. *cap.* 58. de *Pretiosa*, cum reliquis vsque ad finem, de quibus Hugo 2. *de Offic. cap.* 2. & Radulph. *Propos.* 14. distinctiùs & pleniùs *Sectione sequenti* disseremus.

9 Illud hoc loco notandum est, Orationem illam, *Sancta Maria, & omnes Sancti*, &c. esse antiquissimam, & in Ordine Romano legi: ter quoque dici, *Deus in adiutorium*, vt præsentia & præterita deleamus, & futura peccata caueamus, Hugo *loc. cit.* vel vt armemur contra diabolum, mundum & carnem in nomine Trinitatis, Durandus *lib.* 5. *cap.* 5. Nullum tamen ad hæc verba, *Deus in adiutorium*, formatur Crucis signum.

10 Absolutio item Capituli cum Lectione & Capitulo Nonæ sæpiùs concluditur; quia prædicta, quæ extra Primam existimantur esse, dicuntur à Regularibus in Capitulo, ex Gemma *lib.* 2. *cap.* 58. & ad Lectionem communem post Horam Primam conueniebant Monachi, ex Amalar. *de Ordine Antiph. cap.* 7. Vice cuius legitur hodie (& hoc nomine vocatur in Breuiario) Lectio breuis. Idem Amalarius *lib.* 4. *de Offic. cap.* 3. putauit, additam fuisse in fine Lectionem hanc breuem pro Capitulo, quod post Psalmos Primæ non legebant antiqui.

11 Sed cur, quando Lectio breuis non habetur propria, sumenda est de Capitulo Nonæ? An, quia Capitulum Nonæ in Festis solet esse finis Epistolæ quæ legitur in Missa? vt scilicet finis Epistolæ finem imponat Primæ Horæ.

12 Denique Prima & Completorium non variantur, sicut aliæ Horæ, in quibus Capitula, Responsoria, Versus, Oratio variantur; quia principium & finis operum nostrorum firmiter sunt tribuenda Deo, ait Hugo *lib.* 2. *de Offic. cap.* 1.

De Horis, Tertia, Sexta, & Nona.

CAP. IV.

1 HÆ tres Horæ notissimæ fuerunt Apostolorum tempore, ad preces Deo fundendas, vt suprà docuimus *Sect.* 1. *cap.* 2. *numero* 1. *pag.* 2. insigniores erant in rebus humanis, ait Tertull. *in lib. de Ieiunio*, & solemniores in orationibus diuinis. quod ibidem confirmat exemplo tum Danielis, qui ter orabat in die; tum Apostolorum, vt & nos loco citato diximus.

2 Præter eas, quas loco citato attulimus,

mus, rationes mysticas de his tribus Horis, possumus addere, quòd hora *Tertia* datus fuit Spiritus sanctus, quem & nos petimus in Hymno ad Tertiam; lex noua data est Apostolis, de qua nos dicimus, *Legem pone mihi Domine*, &c. Hæc Durand. *lib.5. cap.6.* Hora *Sexta* Deus visus est Abrahæ in Valle Mambre; Ioseph cum suis fratribus pransus est; Ruth Moabitis excepta est à Booz; cum Samaritana Christus sermonem habuit. Hæc Anastasius Sinaita *lib. Comm. in Hexaëm.* 7. hora *Nona* Cornelius Angelum vidit, *Act.* 10.

3 Ordo trium Horarum minorum habetur in Rubricis, ille idem qui legitur apud Hugonem *in Spec. Eccles. cap.* 3. in quo ex Amalar. *lib.* 4. *de Offic. cap.* 3. impletur illud Apostoli ad Ephesios: In Psalmis, Hymnis, & Canticis (quæ Cantica exponit ille esse Responsoria breuia) cantantes, &c. Psalmi verò tres, inquit idem, protegunt nos in tribus horis sequentibus: nam quælibet ex his tribus horis tres continet temporis horas, vt patet; imò, vt idem ait *c.* 1. *ibidem.* in Prima, Tertia, Sexta & Nona duodecim canimus Psalmos (in Festis) pro numero duodecim Horarum diei, vt Deo præsentes simus omnibus horis.

4 Addit Hugo *loco citato*, in Psalmis opera denotari, quia Psalterium manu sonatur; in Antiphona, quæ est reciproca, charitatem geminam: & coniungitur Psalmis, quia sine charitate nulla sunt & nullius meriti opera nostra: Capitulum autem esse exhortationem boni operis; Responsorium breue nouum opus bonum significare: in Versu ad Deum fructum boni operis contineri; & his positis, Oratio, seu Collecta in fine tectè concludit Horam.

De Vesperis.

Cap. V.

1 Vespera à sidere quod Vesper nominatur, & decidente Sole oritur, inquit Isidorus *lib.* 1. *de Off. c.* 20. Sed ex Iansenio *in Concordia cap.* 57. latiùs patet vocabulum: significat enim tempus tum ante Solis occasum, vt *Matth.* 14. Vespere facto actum est de satiandis quinque millibus; tum post occasum Solis, vt *ibidem* additur: Vespere autem facto solus erat ibi. Lucernarium dicebatur à Hieron. *in Epist. ad Lætam*; & Lucernaris hora à Cassiano *lib.* 3. *de Can. c.* 3. eò quòd dum lucernæ accenderentur, preces vespertinæ persolui solebant, ait Azor. *lib.* 10. *cap.* 2. *q.* 10. Duodecimam appellat Concilium Turonense II. *can.* 19. quia vltima diei hora recitabantur. Duran. *de Rit. lib.* 3. *c.* 11. asserit, Ecclesiam constituisse, vt post Nonam decantarentur, quò plures de populo adesse possent. Puto ergo, quòd tardiùs quàm nunc cantaretur Nona.

2 Certè à primis Vesperis inchoatur Festum. quod fortè à Dauide deduci potest: *Vespere*, inquit, *manè & meridie narrabo*, &c. *Psalmo* 54. docet Amalar. *de Ordine Antiphon. cap.* 16. deductum ab Hebræis, quibus dictum est: *Festa vestra celebrabitis à vespera vsque ad vesperam.* Et verè magnitudo Festi exigit, vt priùs incipiat, hoc est à Vesperis pridianis; & tardiùs terminetur, id est vsque ad Completorium diei Festi, *c.* 2. *de Feriis, in princ.* Radulph. autem *Prop.* 18. assignat hunc ritum primarum Vesperarum Dominicis, & quibuscumque Festis nouem Lectionum.

3 Primæ Vesperæ nobiliores sunt secundis, teste Amalar. *loco citato* quod & hodie in Capella Papali obseruatur, quæ non habet secundas Vesperas coram Papa, sed tantùm primas, quia initium Festi reputantur esse.

4 Præter ea quæ dicta sunt de paritate Vesperarum cum Laudibus *cap.2. num.5.* hæc addi possunt in laudem Vesperarum: nam in Vesperis commemoratur Aduentus Domini vrgente mundi vespere, Hugo *in Spec. capite 3.* tum in Vesperis offerebant Abraham & Patriarchæ Sacrificia, Gemma *lib. 2. cap. 62.* tum commendatur Sacrificium vespertinum à Dauide *Psal.140.*

5 Ordo in Rubricis nullam habet difficultatem. ad mysteria vocor. Nam quinque Psalmi Vulnera Christi recolenda monent; quorum vltimum Vulnus hora vespertina fuit sacro lateri illatum, & in vespera mundi, Gemma *lib.2. c.62.* Item, quia sicuti quinque sensibus quotidiano affectu tendimus ad tenebras; ita necesse est, vt initio noctis pro eis veniam precemur, Amalar. *lib.4. de Offic.c.7.* qui & addit *ibidem*, quòd illis necesse est deplorare quinque carnales suos sensus, quibus occidit verus Sol, vt in Matutino, id est in euasione peccatorum, quando Sol eis iterùm inchoat oriri, possint lætari. Tenemus etiam quinque hos Psalmos quasi lampades virginum quinque, vt veniente nocte Domino obuiam eamus, ait idem *de Ord. Antiph. c 6.*

6 In Festis Sanctorum iidem ferè dicũtur Psalmi qui in Dominica: quia sicuti Dominica victoriam Christi resurgentis repræsentat; ita Psalmi eiusdem victoriam per Christum resonant Electorum Domini, Amal, *lib. 4.c.7.*

7 De Capitulo, quod Lectionem vocat Amal. *ibidem*, & post Psalmos collocat: de Hymno de quo Hugo post Capitulum *in Spec. c. 3.* (non autem meminit Hymni Amal.) vt scilicet venienti Domino psallentes & iubilantes occurramus, ait Gemma *lib.2. c.62.* de Versu, quo conuersi ad Deum cum virginibus quasi ostium pulsamus, Gemma *ibidem*, dicemus fusiùs in seq. Sectione.

8 Canticum *Magnificat* passim vocatur in Ordine Romano Euangelium, quia ita est *Luc.1.* & cantatur in Vesperis ob multas causas. Primò, quia à Vesperis inchoatur festum, & hoc Canticum in Euangelio est in ordine primum. Secundò, Vesperæ sunt nobiliores Laudibus & Completorio; quibus ideò debetur Canticum nobilius. Tertiò, quia sub vesperam beata Virgo peruenit in domum Elisabeth, quam salutauit, & Canticum statim hoc composuit, Benzonius *in Magn. libro 1.cap.20.* Quartò, Amalarius addit *de Ordine Antiphon. c.6.* vt Maria cum suo Cantico introducat virgines cum quinque lampadibus, hoc est Psalmis quinque, præparatas ad Christum. Quintò, *ex eodem libro 4.de Offic. c.7.* vt castigatis sensibus per quinque Psalmos, castigentur cogitationes cordis tumescentis cum humilitate, de qua in Cantico B. Virginis agitur. Sextò, vt animos fidelium frequentior Dominicæ incarnationis memoria (quotidie namque dicitur) ad effectum deuotionis accendat; & recogitata sæpiùs exempla Genitricis illius in virtutum soliditate nos confirment, & hoc præsertim in Vesperis: vt incumbente quietis tempore mens inde fatigata ad vnionem se suæ considerationis colligat, idem *ibidem*. Septimò, & est Duran. *lib.5. cap. 9. ex Beda*, *Magnificat* cantatur ad Vesperas, quia in ipsa vespera mundi suo assensu beata Virgo mundo succurrit perdito; & ipsa est Vespera Stella maris. Octauò denique, in sexta laude ex Horis septem conuenit hoc Canticum cantari, in quo Dominus ille venisse dicitur, qui ad vesperam mundi venit ad nos in sexta mundi ætate.

9 De Oratione, Precibus, Suffragiis, & fine Vesperarum suis locis in Sectione sequenti.

De Completorio.

Cap. VI.

1 VOx *Completorium* reperitur primò *in regula sancti Benedicti cap.*42. Completam vocat Isidor *lib.*1.*de Off. cap.*21. Vel quia in ea completur quotidianus vsus cibi, potus & locutionis apud Regulares, ex Amalar. *lib.* 4. *de Offic.cap.*8. Vel quia in Completorio summa est perfectio diuinorum Officiorum, ex eodem *de Ordine Antiph.capite* 7. Vel quia completur dies seruitutis nostræ, Gemma *lib.*2. *cap.*64. Vel completur totum Officium diuinum, ait Beda *in lib. Medit. passion. Christi c.*1. Vel quia ipsamet dies completur ea hora, Archid. *in cap.Solent. de Consecr. Dist.* 1.

2 Eius origo rei desumi potest cum Isidoro *loco cit.* à Dauide, qui *Psal.*131. *Si dedero somnum*, ait, *oculis meis, donec inueniam locum Domino*; vel à sancto Basilio, qui *in Reg. fusiùs disp. Interrogat.*37. meminit Psalmi *Qui habitat*, licet Basilium aliter explicet Francolin.1.*par.c.*19. *initio.* sed Durandus *de Rit. lib.*3. *cap.*12. quem sequuntur Azor.*lib.*10. *cap.*2.*q.*11. & Suar. *lib.*4. *de Hor. Can. cap.*5. *num.*9. explicat de Completorio. Colligit Suar. Completorium ex Ambros.5. *Hexaëm. cap.*12. & *lib.* 3. *de Virginibus*; imò ex Cypriano videtur posse colligi *lib.* 1. *de Oratione*, vbi ait: Recedente Sole ac discedente necessariò rursus est orandum; vbi in primo verbo *recedente* Vesperas, in altero *discedente* notat Suar. Completorium. Verùm iis primis temporibus rude fuit potiùs quàm completum Completorium.

3 Additum fuisse Cassiani tempore simul cum Prima, certum est, vt docuimus *suprà c.*3. *huius Sectionis*; vbi etiam cum Prima comparauimus Completorium.

4 Sequitur ex dictis, illud esse recitandum congruentiùs hora duodecima, nimirum quando Christus sepulturæ fuit traditus, in fine diei Parasceues, *Luc.*23. quod fusè probat Francol. 1. *par.c.*18. sed ante diei finem (vt laici quoque interesse queant) statuisse Ecclesiam cantari posse, docet Durand. *loc.cit.*

5 Hac autem Hora, inquit Turrecremata *in Regula sancti Benedicti Tractatu* 107. vt animalia à patu reuerti solent; ita spiritus reuocandus est ab externis ad interiora. Item parandus est locus, in quo spiritus cum Deo quiescat; & contra fraudes dæmonum armandi sumus ante noctem, de quorum capite in Lectione breui dicitur: *Quærens quem deuoret.* Addit Hugo *in Spec.c.*3. Completorium significare gaudium Electorum, quod, completo eorum numero, complebit Deus in Sanctis suis in die generalis Resurrectionis in fine mundi; & ideò in fine diei recitatur.

6 Ordo Completorij per se patet. Lectio breuis ortum habuit à Lectione, ad quam hora Completorij conueniebant, præsertim Monachi, sicut ad eamdem diximus post Primam, ex Regula sancti Benedicti cit. quod notat etiam Amalar. *lib.*4. *c.*8. & *de Ord. Antiphon. c.*7. qui & addit, Lectionem ideò præponi, quia, finito Completorio per Preces, dormitum statim ibant. Confessio aptè fit, vt quidquid in die commisimus diluamus, Gemma *lib.*2.*c.*64 & alterna confessione mundemur, ait Hugo *in Specul. cap.* 3. agens De Completorio. De initio proprio Completorij, de quo Hugo, dicemus *Sect. sequenti*, vbi etiam de Hymno, & aliis singillatim, citra mysticam expositionem, quam affero hoc loco.

7 Nam Psalmis quatuor, ait Amalar. *loco citato*, quatuor elementa corporis nostri Domino commendamus. Et quidem in primo Psalmo, qui recitatur in Matutino Sabbati sancti, cum Christo quietem poscimus: *In pace in idipsum dormiam, & requiescam.* In secundo, ad ea verba

quæ protulit Christus in extremo vitæ, *In manus tuas*,&c. optamus mori cum eo. In tertio & quarto contra tentationes nocturnas armamur: fusiùs hæc Amalarius.

8 Hymnus ante Capitulum præter morrem dicitur; quia illi, in quibus completa sunt significata præcedẽtium Laudum, id est electi, præueniũt exhortationẽ, quam denotat sequens Capitulum, Hugo *in Specul. c.*3. Eodem quoque Hymno petimus victoriam de nocturnis illusionibus, Gemma *loc. cit.* Capitulum ergo, ex Hugone, exhortationem sonat, qua semper egemus. Responsorio breui quasi signaculo diuinæ custodiæ nos sigillamus, vt pupillam oculi, Gemma *loc. cit.*

9 Et quia Completorium est commendatio animæ quasi migrantis è corpore per somnum, ideò Canticum Simeonis additur, quod maximè congruit, Amalar. *suprà*: quo pacem, & lucem optamus à Deo, Gemma *loc. cit.* Precibus complèmus, ad humilitatem in fine diei; cum Oratione Dominica & Symbolo fidei, ad munimentum ab hostibus nocturnis, Hugo *ibidem.*

10 Concluditur cum benedictione Prælati: *Benedicat*, &c. quæ valet contra hostes, ait Turrecrem. *loc. cit.* & solemni religione imploratur auxilium B. Virginis contra eosdem nocturnos hostes, idem Turrecrem. Adhuc in fine dicuntur Oratio Dominica, Salutatio Angelica, & Symbolum Apostolorum secretò; tum quia iisdem ritibus finiendum est totum Officium quibus est inceptum; tum quia in fine mundi tempore Antichristi ora fidelium claudentur, & secretò Deum orabunt, Durand. *lib.*4. *c.*25. Radulph denique notat *Prop.* 14. Completorium esse ferè semper idem, nisi propter tempus aliqua demantur, hoc est Preces, in Duplicibus, &c. causam autem attulimus *suprà c.*3. *de Prima in fine pag.*56.

11 Quæres, Quando Completorium dicitur separatim à Vesperis, an præmittenda sit Oratio Dominica cum Salutatione Angelica? Videtur affirmandum, ea ratione qua dicuntur ante Laudes separatas à Matutino, & ante omnes alias Horas. At contraria est praxis in Quadragesima, vt nihil præponatur Lectioni breui; & verè satis est post eam dici Orationem Dominicam.

SECTIO QVINTA.

De partium, hoc est Horarum partibus.

Orarum partes multæ sunt, & variæ; quæ proprios habent ritus, & variam eruditionem, de quibus nunc singillatim; ordine seruato quo sunt in Horarum vsu; paucis exceptis, ob alias causas, cum affiniori coniunctis.

SECTIONIS QVINTÆ CAPITA XXII.

De oratione Dominica.

CAP. I.

1 AB Oratione Dominica sumitur initium Officij diuini, tum ex antiquis Breuiariis, teste Francolino 1. *par cap.* 28. *num.* 11. tum ex Dur. *in Ration. lib.* 5. *cap.* 3. vbi ait, ter dici ad Matutinum, & semel ante quamlibet Horam; tum ex Concilio Toletano IV. *cap.* 9. quo statuitur, vt quotidie Oratio Dominica in Officio diuino recitetur. Pius V. ordinauit rectè, ad omnes Horas eam præmitti debere.

2 An verò initio Laudum, quando separantur à Nocturnis, sit dicenda, vide suprà *Sect.* 4. *cap.* 2. *num.* 4. *pag.* 52.

3 In fine Matutini, si diuidatur à Laudibus, dicenda est probabilius ex Conc. Gerundensi *de Consec. Dist.* 5. *c. Id semper.* Nauar. *de Orat. c.* 3. *n.* 64. & Franc. *loc. cit. n.* 1.

4 In fine Laudum, Primæ, Tertiæ, Sextæ & Nonæ, si separatim singulæ recitentur, ea item dicenda est; vel certè in fine vltimæ Horæ, quando plures simul dicuntur. Nauar. *c.* 10. *n.* 61. citat Hugutium Doctorē, qui hoc affirmat de singulis Horis, quod Gerūdēse de Matutinis & Vesperis iussit.

5 In fine ergo Vesperarum dici debet, ex dicto Concilio Gerundensi; sed an dici debeat subsequente statim Completorio? Nauar. affirmat *in Miscellan.* 73. de iure communi, & antequam dicatur *Iube Domine.* Negat Francolin. *num.* 5. *loco cit.* & docet fusè, sufficere Orationem Dominicam quæ dicitur post Lectionem breuem: cui verè fauet Rubrica Breuiarij in postremis verbis *c.* 32. *n.* 1. *in fine Dicto Fideliū animæ, incipitur* ℣. *Iube Domine.* De Completorio separato à Vesperis diximus *praeced. Sect. cap* 6. *num.* 11. In fine Completorij ea dicitur. de quo titu antiquiores Durando non meminere.

6 Illud est notandum, quòd, quando in fine Horæ additur Antiphona finalis B. Mariæ, sufficit Oratio Dominica quæ ante ipsam Antiphonam dicitur; neque post eamdem Antiphonam dicenda est iterum vt fit in Completorio. qua in re deceptum fuisse Nauarrum arguentem Verbis Ecclesias, quòd in hac re peccent omnes, notat & corrigit Francolinus *num.* 3. & 4. à quo idem Nauar. *in Miscell.* 73. *num.* 74. se defendit, nihil mutatus à sententia propria. sed praxis Ecclesiæ vniuersalis contraria est Nauarro.

7 Aliud item est notandum cum Nauar. *in Miscell.* 73. *in fine*, quòd in fine Horæ, subsequente alia Hora eiusdem diei, sufficit, semel dici Orationem Dominicam pro fine præcedentis & initio sequentis Horæ. & habetur in Rubricis *cap.* 32. *n.* 1. *post medium.* Dixi, *eiusdem diei*, quia si post Completorium recitare velis Matutinum diei sequentis, bis Orationem Dominicam cum Salutatione Angelica & Symbolo recitabis, Francolin. *num.* 17. & Rubrica *citat. cap.* fauet cum aliis Rubricis *de Matutino, & Completorio.*

8 Initio Horarum dicitur ad animorum præparationem, vt morientes muscæ abigantur, & mens oratione serenetur vt dignè in Officio cum Deo loquatur, Durand. *lib.* 5. *capit.* 2. in fine verò, ne diabolus de corde Sacerdotis rapiat, si quid boni seminatum est in Horis Canonicis, Durand. *ibidem.* Vnde Nauarrus dolet quàm maximè *de Orat. cap.* 10. *num.* 63. quòd hæc formula, quam ipse commendat *cap.* 19. *num.* 11. vti perfectissimam, Deo gratissimam, nobis vtilem, vt nihil magis, & contra hostes efficacissimam, minùs attentè & reuerenter vsurpetur, & maiori cum incuria, animi laxitate, & euagatione maiore, vnà cum Salutatione Angelica eiusdem ferè momenti, pronuntiatur quàm ipsæ Horæ Canonicæ.

9 Recitatur

9 Recitatur autem in Officio tribus modis, initio, in fine, & in medio, id est ad Preces. Item totum secretò, totum clara voce, totum partim secretò, partim clara voce. Et initio quidem, aliquando in medio, & in fine Officij totum secretò; addito *Amen* in fine: in medio verò reliquis duobus modis, & omisso semper *Amen*, vt videre est in toto Breuiario. Dicitur clara voce in Precibus Laudum & Vesperarum; in aliis Precibus partim secretò, partim clara voce: vt omnibus modis orandum esse Deum intelligamus. Raro clara voce nempe in diebus ieiuniorum, & prætereà in Aduentu, vt cum ieiunio clara voce magis audiamur; vnusque Hebdomadarius, qui vicem Christi gerit, omnium nomine orat, vt in Breuiario *edito* 1550. de quo ritu neminem legi. Sæpiùs autem totum secretò dicitur, quia Deus de corde clamantes audit. Non rarò, clara voce & secretò simul, primis iis verbis inuitando alios, *Pater noster*, postremis requirendo eosdem ad consensum, Duran. *lib.* 5. *c.* 5 quod fit propter Sanctorum communionem, inquit Hugo *in Specul. cap.* 3. quòd autem dicatur in medio Horarum, id fit ad humilitatem & deuotionem, & vt ad interiora reuersi, mente capiamus quæ dicimus; & vt oratio ipsa Horarum efficaciam habeat maiorem, Duran. *loc. cit.* De excellentia Orationis Dominicæ, & de eiusdem partibus non est huius loci plura congerere.

10 Quid, quando Missa sequatur post Horam (quod accidit quotidie in Choro) eritne omittenda Oratio Dominica in fine Horæ? si omittitur ℣. *Fidelium*, consequenter etiam Oratio Dominica. qua de re infrà *c.* 22.

De Salutatione Angelica.

CAP. II.

1 DE primis auctoribus Angelicæ Salutationis non est quod quæram. Gabriele videlicet & Elisabetha, quorum alter ea verba protulit, *Aue gratia plena, Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus*; altera repetens vltima verba Archangeli addidit alia, *Et benedictus fructus ventris tui*, *Luc* 1. Quæro potiùs, quando reliqua vsque ad finem fuere addita ab Ecclesia? certum autem est, in Concilio Ephesino hæc quæ sequuntur pronuntiata fuisse, *Sancta Maria Mater Dei, ora pro nobis peccatoribus, Amen*, vt ait Baron. *ann.* 431. quæ verba addita Salutationi Angelicæ perdurauere vsque ad Breuiarium Cardinalis S. Crucis, vt initio habetur eiusdem. Postremis ergo temporibus, ex consuetudine Romana à Pio V. in Breuiario approbata, additum est quod sequitur, *nunc, & in hora mortis nostræ*. Verbum *Iesus* in medio dici ex antiquiore vsu ego puto.

2 Iure communi numquam fuit statutum, eam esse recitandam in Officio diuino, Nau. *de Orat. c.* 10. *n.* 62. Ante Pium V. in solo Breuiario Cardinalis S. Crucis legebatur, non in antiquioribus. Pij V. ergo iussu, iure nouo cum Oratione Dominica dicitur, & dici debet initio Horarum omnium, excepto Completorio, ex Nau. *c.* 19. *n.* 129. prout in Breuiario nunc legitur, neque vno verbo dempto. Ante annum 1550. non dicebatur in Officio.

3 Qui volunt Orationem dici Dominicam ante Laudes à Nocturnis separatas, volunt etiam cum ea Salutationem Angelicam. qua de re *sup pag.* 52. *n.* 4.

4 Fortè inde data est comes Orationi Dominicæ in Officio, quia ex Durando *lib.* 5. *cap.* 2. dicebatur *Aue Maria* in principio & in fine Horarum beatæ Virginis: quæ Horæ, vt dicemus, quotidie recitabantur cum Officio diuino; & quia nunc omittuntur, præsertim extra Chorum, saltem retenta est Salutatio Angelica, ob cultum beatæ Virginis, cuius ope singulis horis indigemus.

5 In

5 In fine Horarum non dicitur, nisi fine Completorij, vt finis Officij concordet cum principio eiusdem Officij. De eiusdem excellentia lege Nauar. *de Orat.* c.19.*Concl.* 12. expositionem verò accuratissimam edidit inter alios Rutilius Benzonius ann. 1612.

De Symbolo Apostolorum.

CAP. III.

1 SYmbolum, ait Ruffinus *in Expositione Symboli*, est Græcè, indicium, & collatio, hoc est, quod in vnum confertur. Dicitur *Apostolorum*, quia singuli Apostoli in vnum contulere quod quisque, dictante Deo, sensit ante ipsorum diuisionem. lege Augustin. *Serm.* 115. *de Tempore, si illius est.* Petrus dixit, *Credo in Deum, Patrem omnipotẽtem.* Ioannes dixit *Creatorem cœli & terræ.* Iacobus dixit, *Credo & in Iesum Christum, Filium eius vnicum, Dominum nostrum.* Andreas dixit, *Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine.* Philippus ait, *Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus.* Thomas ait, *Descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis.* Bartholomæus dixit, *Ascendit ad cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.* Matthæus dixit, *Inde venturus est iudicare viuos & mortuos.* Iacobus Alphæi, *Credo & in Spiritum sanctum, sanctam Ecclesiam Catholicam.* Simeon Zelotes, *Sanctorum communionem, remissionem peccatorum.* Iudas Iacobi, *Carnis resurrectionem.* Mathias compleuit, *Vitam æternam. Amen.* Hæc Augustinus, quibus patet, editum fuisse Symbolum ante necem Iacobi maioris, quæ contigit anno Domini 44. Dixi suprà, *dictante Deo*, teste Tertulliano *de Præscrit. adu. hæret. cap.* 14. quod ideò à Romana Ecclesia integrè custoditum fuit, adeò vt Romanum Symbolum fuerit à Vigilio Papa appellatum, *lib.* 4. *Contra Euty. hen.* vbi ait, Romanum Symbolum antiquius esse Nicæno, id est Apostolicum, exponente Durand. *de Rit. lib.* 2. *cap.* 24 imò Ruffinus asserit, in diuersis Ecclesiis factas illi fuisse additiones, Romæ verò minimè; eò quòd nulla hæresis Romæ habuerit exordium. Plura de hoc Symbolo Dominicus Grauina *in Cathol. præscriptionibus lib.* 4.

2 Decreuerat Damasus, ad omnes Horas recitari hoc Symbolum, vt in *Supplem. Chron. in eius Vita*, & idem habet Polyd. Virgil. *lib.* 6. *de Inuent. cap.* 2. Durandus quoque *lib.* 4. *cap.* 25. innuit, suo tempore fuisse in vsu hunc ritum; sed vsu abrogatus est, exceptis Matutino & Prima ante easdem Horas, & Completorio in fine. Ambrosius *de Velan. Virginibus* de Symbolo ait: Quotidie antelucanis horis recensendum est. Augustinus *lib.* 1. *Symbolo ad Catech. cap.* 1. Quotidie dicite antequam dormiatis. & *Hom.* 52. *inter.* 50. Quotidie dicite quando surgitis, quando vos collocatis ad somnum. Ergo hora Matutina & post Completorium aptissimè dicitur: ante horam Primam, quæ diei est initium, æquè aptè dicitur. Amal. *lib.* 4. *c.* 2. Gem. *lib.* 2. *c.* 59. Hug. Vict. *in Spec. cap.* 3. mentionem huius Symboli faciunt in Prima, Completorio, & ad Preces tantùm.

3 Quare nouo iure quinquies hodie recitatur in Officio, si dicantur Preces in Prima, & Completorio. Initio quidem Matutini & Primæ ad professionem fidei quæ est virtutum omnium fundamentum & dicitur secretò, quia in primitiua Ecclesia sub silentio plerique fideles erant, metu persecutionum, Dur. *lib. cap.* 25. In fine quoque Completorij secretò dicitur; quia in fine mundi plures in corde reseruabunt fidem, non ore palam prædicabunt, idem *ibidem.* In medio ad Preces Primæ, & Completorij; quia in

h primitiua

primitiua Ecclesia, & in fine mundi in electis solidior fides; vnde & bis in his duabus Horis dici solet.

4 Sed cur in medio, ad Preces, partim clara voce, partim secretò dicitur? Quia corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem, *Roman* 10. Dur. *lib.* 5. *cap.* 5. sed numquam totum clara voce, sicut in Missa, quia, inquit S. Thom. 2. 2. *quæst.* 1. *art.* 9. *ad* 6. initio diei, in primitiua scilicet Ecclesia, prædicabatur fides potiùs occultè; & idem in fine diei, Antichristi tempore, fiet; nunc verò temporis, quod hora Missæ repræsentat; manifestata fide, Symbolum Patrum, quo declaratur Symbolum Apostolorum, euulgatur liberè, & absque metu cantatur. De Symbolo satis.

De initio Horarum.

CAP. IV.

1 TRribus modis inchoantur Horæ: Matutinum per *Domine labia mea*, &c. Completorium per *Conuerte nos*, &c. reliquæ Horæ per *Deus in adiutorium*. De Matutini principio prædicto meminit Amal, *lib.* 4. *cap.* 9. & alij post eum. Signum Crucis ad eos fieri, scribit Gemma an. *lib.* 2. *cap.* 1. De initio Completorij prædicto, Hugo *in Spec. cap.* 3. De initio reliquarum Horarum quod diximus, N u. *de Orât. cap.* 3. *num.* 64. & auctorem facit Damasum suasu Hieronymi. Gregorio tribuit Polyd, Virgil, *lib.* 6. *de Inunct. cap.* 2. Amalar. autem Matut. *lib.* 4. *cap.* 9. non meminit huius Versus, *Deus in adiutorium*. Erat autem hic Versus in ore Monachorum frequentissimus, Cassiano teste *lib.* 12. *Instit. cap.* 23. *coll.* 10. *cap.* 10. Signum Crucis à fronte ad pectus ad ea verba fieri, tradidit Belet. *de Diu. Off. cap.* 24.

2 Contingit enim, ait Turrechrem. *ad Reg. S. Benedicti*, tribus modis paccari, corde, ore, & opere *Domine labia* dicitur contra peccatum oris; *Conuerte*, &c. contra peccatum cordis; *Deus in adiutorium*, contra peccatum operis. Et quia in peccato oris & cordis est aliquid operis, ideò, ait Dur *lib.* 5. *cap.* 2. in Matutino quoque & Completorio additur Versus *Deus in adiutorium*, &c.

3 Aptius autem principio totius Officij præponitur *Domine labia*, &c. quia ore laudandus est Deus cum recitatione Officij. Et quia per diem vagamur à Deo, ideò sub noctem dicimus aptius, *Conuerte nos Deus*, &c. Per diem autem sæpiùs cum antiquis Monachis dicimus, *Deus in adiutorium*, &c.

4 Prosequimur cum *Gloria Patri & Filio*, &c. auctoritate Damasi; & ad omnes Horas dici, scribunt Amal. *lib.* 4. *cap.* 9. & V Valafridus *cap.* 25. Damasus tamen non est auctor huius Versus, qui ante Damasum à Nicæna Synodo fuit compositus; imò ab Apostolis fluxisse, probat ex Basilio Baronius *ann.* 325. Nicænumque addidit, *Sicut erat in principio*, vt idem Baron. *ibidem ex Conc. Vasensi can.* 7. Plura *infrà cap.* 8.

5 Completur initium Horarum per *Alleluia*. Vox est Hebræa, quæ significat, Laudate Deum, ex Aug. *in Psal.* 118. cum plenitudine tamen gaudij, & exultationis, auctore sancto Thoma *post Glos. in cap.* 19. *Apocal.* Sanctus Germanus *in Theoria* explicat hoc modo: Al, venit, el, Deus via, laudate: vel ex eodem, Pater, Filius, Spiritus sanctus. quam expositionem S Gregorio tribuit Dur. *lib.* 4. *cap.* 20. vbi alias tres affert, quæ mihi non satis placent. In aliam linguam transferri non debet propter sanctiorem auctoritatem, ait Isid. *lib.* 1 *de Diu. Off. c.* 13.

6 A sancto Hieronymo fuit hæc translata de Ierosolymitana Ecclesia ad Romanam iussu Damasi, vt docet S. Gregor. *lib.* 7. *Epist.* 63. qui & eamdem vocem

Romæ restituit, ex Rup. *lib.1. de Diu. Offic. cap.35.* non simpliciter, sed instituendo, vt diceretur etiam extra tempus Paschale, vt exponit Baronius, August. citans *in Psal.106. dum scribit de Damaso, anno* 384. Erat enim in vsu Ierosolymis ante Damasum, qui & Romæ eamdem vocem ordinauerat; sed deinde fuerat omissa vsque ad tempora sancti Gregorij, qui eamdem restituit.

7 Post Septuagesimam loco *Alleluia*, dicitur, *Laus tibi Domine*, &c. ex Decreto Alexandri II. vt ait auctor Gemmæ an. *libro 4. cap.117. titulo de Sancto Stephano, in postremis verbis.* Mutationis huius ratio est, ex Alcuin. *cap. de Septuages.* quia conuenit humiliori tunc vti lingua, qualis est Latina comparata cum Hebræa.

De Inuitatorio.

CAP. V.

1 Habetur *Inuitatorium* apud Amal. *lib.4. c.9.* in quo, inquit, communis cætus Fratrum conuocat omnes degentes vndique, vt excitentur & veniant ad confitendum Domino. De eodem Alcuinus ante Amalarium, dum causam reddit, cur Inuitatorium in die Epiphaniæ non dicatur.

2 Dicitur auté sexies integrè intra Psalmum *Venite*, & ter imperfectè, id est pro medietate eiusdem: quia aliqui perfectè, aliqui imperfectè inuitationem recipiunt. Senarius est perfectorum, qui constat vno, duobus, tribus. Imperfectorum numerus est illorum trium, qui Superbiæ, Auaritiæ & Luxuriæ student, Dur. *in Rat. lib.5.c.3.* Sexies item integrè, quia in sex ætatibus mundi inuitantur omnes ad Deum, Mich. Timoth. *in Spec. ordin. 4. par. tract. 6. cap.16.*

3 Variatur pro Officij qualitate, & in Ferijs variari tradit Radulph. *Propos.15.* quæ varietas concinnior est hodie quàm ante Pium V. tum in Officio de Tempore, tum de Sanctis.

4 Dominico die, de creatione, *Qui fecit nos*; quæ facta est primo dierum omnium. in reliquis diebus concordat Inuitatorium cum antiquis.

5 In die Epiphaniæ non dicitur, ex Alcuino *cap. de Theophania*; quia, inquit, Herodes inuitauit, & congregauit Scribas, vt scirent de Christo ad eumdem occidendum. Vel quia Magi, inquit Hugo *in Spec. cap.3.* à nemine inuitati venerunt ad Christum. Vel quia Psalmus *Venite* dicitur eo die in nocturnis; neque bis in eodem Officio dici Psalmus solet, Dur. *lib.6. cap.16.* & in tertio Nocturno Psalmus ille dicitur; quia tempore gratiæ inuitantur omnes ad Deum, non ita communiter in lege, & ante legem. Vnde frequens est repetitio verborum, *Venite adoremus eum.*

6 Non dicitur in triduo ante Pascha, ne inuitemur, sed potiùs per silentium detestemur pestiferum Iudæorum consilium & conuentum eorum contra Christum. Prætereà Apostoli tunc dispersi erant, qui alios ad Dominum inuitare consueuerant, Durand. *lib.6 cap.52.*

7 Quando, & cur in Officio Defunctorum dicatur, vel taceatur, dicemus *vltima Sectione.*

De Hymnis.

CAP. VI.

1 Hymni Græcè, laudes Latinè. Sunt enim cantus laudem continentes Dei, Aug. *Psal.72.* ita vt hæc tria constituant Hymnum, Laus, Dei Laus, & Cantus. Carmina quæcumque in laudem Dei, Hymni vocantur ab Isidor. *lib.1. de Diu. Offic. cap.6.*

2 Primus auctor Dauid, ex Isid. *ibid.* inter Græcos è nostris primus Hierotheus, & Nepos, apud Eusebium *l.7. Hist.*

cap. 19. Deinde Hilarius à Latinis librum edidit Hymnorum Ecclesiasticorum, teste Hieron. *de Script. Eccles.* quem imitatus Ambrosius, Hymnos populo componens, persecutionem Iustinæ Augustæ rerum nouitate leniuit, vt scribit VValaf. *de Reb. Eccl. c.* 25 & tunc in Ecclesia quoque cantari cœperunt. quamquam & Apostolicum inuentum fuisse dicendum est, de quo Paul. *Coloss.* 3. *Ephes.* 5. imò à Christo deduci potest, qui, Hymno dicto, exiuit in montem Oliueti, *Matth.* 26.

3 Cantandos autem in Ecclesia Romana composuit quoque Gelasius Papa, ex VValafr. *loc. cit.* vsúmque eorumdem in Horis Canonicis approbauit Conc. Turon. II. *cap.* 24. Tolet. IV. *cap.* 12.

4 Significant Hymni fortitudinem & maiestatem Dei, & eiusdem vel beneficia, vel facta miranda, ait Hieron. citatus ab Amal. *lib.* 4. *cap.* 3. Vnde & stando eos cantamus, ob reuerentiam; & vt ostendamus, nos sursum habere quoque ad Deum corda nostra, Duran. *lib.* 5. *cap.* 2.

5 Multos enumerat Hymnos Radulph. *Propos.* 13. qui erant tunc in vsu; è quibus nos habemus eos qui sequuntur; quorum Auctores hoc loco addimus, prout alij nobis tradiderunt nō contēnendi Scriptores.

1 *Ad cœnam Agni prouidi.* Nondum noui auctorem.

1 *Æterna cœli gloria.* Ambrosij est, ex *Mich. Timotheo.*

1 *Æterna Christi munera*, Apostolorum, & Martyrum. Ambrosiani sunt, ex *Dion. Carthus. & Clictouæo.* Sed alterum pro Martyribus tribuit Gregor. Timoth. *in quadam editione, non in omnibus.*

1 *Æterne rerum Conditor.* Ambrosianus est, ex *Radulph. loco citato, & ex Timoth.*

1 *Ales diei nuntius.* Prudentij, ex *Clictou. & Timoth.*

4 *Angularis fundamentum.* Pars est Hymni. *Vrbs Ierusalē beata.* de quo infrà.

3 *Antra deserti teneris sub annis.* Pauli Diaconi, ex *Clictou. Carthus. Timoth.*

1 *A solis ortus cardine.* Sedulij, ex *Cornel. Schult. tom.* 1. *par.* 2. *c.* 6. *Bibliot.* Alphabeticus est, quia primi versus ab A. alij à B. C. D. &c. quod notauit Timoth.

1 *Audi benigne Conditor.* Ambrosij, ex *Cornel. loc. cit.* Prudentij, ex *Timoth.* Greg. *vt in eiusdem Operibus tom.* 5. *Romæ* 1593. *in calce Sacramentarij.*

5 *Aue maris stella* S. Bernardo tribuitur à Franc. Costero.

2 *Aurea luce, & decore roseo.* Elpis vxoris Boëtij, quæ vixit circa an. 522. *in Ligno vitæ, de Anicia familia.*

1 *Aurora iam spargit polum.* Ambrosij, ex *Timoth. si nota marginalis est Timothei.* non enim ita in omnibus eiusdem libris habetur.

1 *Aurora lucis rutilat.* Ambrosij, ex *Cornelio.*

1 *Beata nobis gaudia.* Hilarij, ex *Cornelio.*

1 *Cæli Deus sanctissime.* Ambrosij dicitur esse *in quibusdam Breuiariis.*

1 *Christe redemptor omnium.* in Natali. Ambrosianus est *ex Timoth.*

3 *Christe Sanctorum decus Angelorum.* Desideratur auctor.

1 *Conditor alme siderum.* Ambrosij, ex *Timoth.*

1 *Consors paterni luminis.* Ambrosij, ex *Cornelio.*

1 *Deus tuorum militum.* Ambrosij, ex *Radulph.* Gregorij, ex *Timoth.*

3 *Ecce iam noctis tenuatur vmbra.* Gregorij, ex *Clictou. & Timoth. in calce Sacram. Gregorij habetur.*

1 *Ex more docti mystico.* Ambrosij, ex *Timoth.*

1 *Exultet cælum laudibus.* Ignoratur auctor.

1 *Hostis Herodes impie.* Sedulij, ex *Timoth.*

1 *Iam Christe Sol iustitiæ.* Ambrosij, in

in quibusdam Breu. & ex Ioan. Baptista Rubeo.

1 *Iam Christus astra ascenderat.* Ambrosi.*ex Radul.* Greg.*ex Cornelio.*

1 *Iam lucis orto sidere.* Ambrosij, *ex Clictou.Carthus.Timoth.*

1 *Iesu corona celsior.* Ambrosij, *ex Radulpho.*

1 *Iesu corona Virginum.* Ambrosij, *ex Radul.* Gregor.*ex Timoth.*

1 *Iesu nostra redemptio.* Ambrosij, *ex Cornelio.*

1 *Iesu redemptor omnium.* Desidero auctorem.

1 *Immense cæli Conditor.*Ambrosij, *ex Timoth.*

3 *Iste Confessor Domini sacratus.*Nondum scitur auctor.

1 *Lucis Creator optime.* Gregorianus est,*ex Timoth. & habetur in calce Sacram. Gregoriani.*

4 *Lustris sex qui iam peractis.*Ambrosij, *ex Iacobo de Valentia in Psalmum 95. apud Timoth.* sed videtur auctoris qui scripsit *Pange lingua*: vnde vt vnus Hymnus habetur in Missa Fer.6. in Parasceue.

1 *Lux ecce surgit aurea.* Prudentij, *ex Io. Baptista de Rubeis in Psalter.*

1 *Magna Deus potentiæ.* Ambrosij, *in quibusd. Breu.*

1 *Martyr Dei, qui vnicum.* Auctor nescitur.

3 *Nocte surgentes vigilemus omnes.*Gregorij, *ex Clictou. & Timoth. & legitur in calce Sacram.Gregor.*

1 *Nox atra rerum contegit.* Ambrosij, *ex Timoth.*

1 *Nox,& tenebræ,& nubila.*Prudentij, *ex Clictou.& Timoth.*

1 *Nunc sancte nobis Spiritus.* Ambrosij,*ex Clictou.Carthus.Timoth.*

1 *O gloriosa Domina.* Fortunati, *ex Cornelio.* Ambrosij, *ex Rubeo.*

1 *O lux beata Trinitas.* Alcuini, *ex Cornelio.* Gregorij,*ex Timoth.*

3 *O nimis felix, meritique celsi.* Pauli Diaconi,*ex Clictou.Carthus. Timoth.*

4 *Pange lingua gloriosi Prælium certaminis.* Fortunati,*ex Baron. ann.566 & Timoth.*

1 *Plasmator hominis Deus.* Ambrosij, *in quibusdam Breu.* Gregorij, *in aliis Breu.*

1 *Primo dierum omnium.* Gregorij, *ex Clictou. Timoth. & habetur in calce Sacram. Greg.*

1 *Quem terra,pontus,æthera.* Fortunati, *ex Cornel.* Gregorij,*ex Timoth.*

1 *Rector potens verax Deus.* Ambrosij, *ex Clictou.Carthus. Timoth.*

1 *Rerum Creator optime.* Ambrosij, *ex iisdem.*

1 *Rerum Deus tenax vigor.* Ambrosij, *ex iisdem.*

1 *Rex gloriose Martyrum.* Gregorij,*ex Timoth.*

1 *Rex sempiterne Domine.* Quis mihi det auctorem?

6 *Sanctorum meritis inclyta gaudia.* Neque auctorem noui.

1 *Somno refectis artubus.* Ambrosij,*ex Cornel. & Timoth.*

1 *Splendor paternæ gloriæ.* Ambrosij,*ex Radul. & Timoth.*

1 *Summæ Deus clementiæ.* Ambrosij,*ex Carth. & Timoth.*

1 *Te lucis ante terminum.* Ambrosij, *ex Cornel.& Timoth.*

1 *Telluris ingens Conditor.* Ambrosij,*in quibusdam Breu.*

4 *Tibi Christe splendor Patris.* Quis auctor?

1 *Tu Trinitatis vnitas.* Ambrosij, *ex Cornelio.*

1 *Veni creator Spiritus.* Ambrosij, *ex Cornelio.*

1 *Verbum supernum prodiens A Patre.* Gregorij, *in quibusdam Breu. S. Thom. Aquin.ex Timoth.* quem fortè fefellit alterius Hymni simile principium.

1 *Vexilla Regis prodeunt.* Theodulphi, seu Theoduli, *ex Benzonio in Magnificat. lib.1. cap.6.* Fortunati, *ex Baron. an. 566.* Sedulij, *ex aliis,* vel Ambrosij, *apud Timoth.*

3 *Virginis proles, opifexque matris.* De auctore nemo.

1 *Vox clara ecce intonat.* Ambrosij, *ex Cornelio.*

4 *Vrbs Ierusalem beata.* Auctor Ambrosius, *ex Rubeo.*

3 *Vt queant laxis resonare fibris.* Pauli Diaconi. Hunc putant aliqui in prima strophe collegisse sex notas musicales, Vt, re, mi, fa, sol, la, sed errant: nam hæ notæ cœptæ sunt adhiberi tanquam musicales à Guidone Abbate, qui Græcos imitatus musicos syllabis vsos ad musicam docendum, adinuenit & ipse has syllabas Latinas de prædicta Hymni strophe desumptas, vt scribit Arnoldus auctor Ligni vitæ *libro* 5. Obiit autem Guido ann. 1020. longè post Paulum Diaconum, qui floruit anno 770.

6 Radulph. *loco citato* significat alios Hymnos fuisse tunc in vsu in Hymnis Romanis, & fortasse non paucos de sequentibus, quos ille non indicat: & habentur in Breuiario *Pij V.*

1 *Æterne Rex altissime.* Gregorij, *in quibusdam Breu. habetur etiam in Bren. M. S. ante annos 300.*

1 *Æterne Patris vnice.* Non ante annum 1550. auctorem desidero.

1 *Amor Iesu dulcissime.* Bernardo tribuit *Timoth. in Breuiar.* non ante an. 1550. fuit in vsu.

1 *Audit tyrannus anxius.* Prudentij, *ex Timoth. post ann. 1550. est in Breuiar.*

1 *Christe Redemptor omnium.* de Omnibus Sanctis. Ambrosij, *ex Timoth. habetur in præd. Breu. M. S.*

1 *Claro Paschali gaudio.* *Habetur in prod. M. S. Breuiarij.* Auctor idem qui Hymni, *Tristes erant Apostoli.* vnus enim erat Hymnus, qui nunc diuisus est.

6 *Custodes hominum psallimus Angelos.* An. 1608. auctoritate Pauli V.

2 *Doctor egregie Paule.* Elpis dicitur esse à Cornelio *suprà. habetur in præd. M. S. Breu.*

1 *Fortem virili pectore.* Syluij Card. Antonian. *in Recognit. Breuiar. à Clem. VIII.*

3 *Huius obtentu Deus alme nostris.* Pars Hymni, *Virginis Proles.* de quo infrà.

2 *Iam bone Pastor Petre.* Elpis, *Habetur in præd. Breu. M. S.*

1 *Iesu Saluator sæculi. In præd. Breuiar. M. S.* sed auctorem nescio.

1 *Memento salutis auctor.* Pars est Hymni Natalis Domini: *Christe Redemptor omnium.*

1 *Nardo Maria pistico.* Pars Hymni in benedictione palmarum, *in Ordine Romano.* mutatus est in Breuiarij recognitione sub Clemente VIII. & est S. Gregorij, *ex Rubeo.*

1 *Orbis patrator optime.* An. 1608. iussu Pauli V.

1 *O sola magnarum vrbium.* Prudentij, *ex Timoth.* non ante annum 1550. in Breuiario est.

4 *Pange lingua gloriosi Corporis.* S. Thomæ Aquin. *in Opusc. 57.*

1 *Pater superni luminis.* Robert. Card. Bellarm. *in Recognit. Breu.*

2 *Petrus beatus catenarum laqueos.* Dicitur Elpis. *in prædicto Breu. M. S.* ante 300. annos habetur.

1 *Quicumque Christum quæritis.* Prudentij, *ex Timoth.* sed nota marginalis in alia editione tribuit Bernardo. non ante ann. 1550. habetur in Breuiario.

2 *Quodcumque vinclis super terram.* Elpis. *habetur in prædicto Breuiar. M. S.*

6 *Sacris solemniis iuncta sint gaudia.* S. Thomæ, *Opusc. 57.*

1 *Saluete

1 *Saluete flores martyrum.* Prudentij, *ex Timoth.* non ante annum 1550. in Breuiario habetur.

1 *Tristes erant Apostoli. habetur in Breuiar. M. S. prædicto.* auctorem facit Ambrosium Rubeus.

1 *Verbum supernum prodiens, Nec Patris.* S. Thomæ, *Opusc.* 57.

Omnes ergo sunt numero xcvi.

7 Si rationem metri cuiusque scire cupis, breuiter addam: nam ad sex species ij reducuntur & formas. In prima sunt Hymni Iambici Dimetri, à Iambo pede, & à duabus mensuris ita dicti: & ij sunt, quos à capite notauimus hac nota 1. hoc est primæ speciei.

In secunda continentur Iambici Trimetri, à Latinis ternarij vel senarij appellati, qui constant sex pedibus, locis imparibus: ij verò sunt, quos notauimus à capite hac nota 2. hoc est secundæ speciei.

Tertia forma continet Sapphicos cum Adonico in fine, notatos hac nota 3.

Ad quartam spectant Trochaici Dimetri, hac nota 4,

Quintæ formæ, nempe Trochaici, & à Seruio Ithyphallici, vnicus est Hymnus in eius laudem, quæ vnica est Mater & Virgo, *Aue maris stella*; qui speciem metri tantùm habet quoad syllabas, vt notant Clictou. & Carthus.

Sexta complectitur Asclepiadæos cum Glyconico in fine, notatos hac nota 6.

8 Sed auctores Ecclesiasticorum Hymnorum leges metri sæpiùs neglexerunt, vt sensui verba consonarent: quod de se fatetur S. Bernardus *Epist.* 312. *ad Guidonem*, & in prædictis patet. Ambrosius è supradictis accuratiùs Hymnos num. 37. composuisse creditur, Gregorius octo, Bernardus duos, Hilarius vnum, sanctus Thomas quatuor, reliquos alij quos nominauimus.

9 Prædictos Hymnos emendauit tandem sanctissimus D. N. Vrbanus VIII. correctis falsis syllabis vltra nongentas, & mutatis ideò principiis Hymnorum vltra triginta, anno 1629. quos & laudauit sacra Rituum Congregatio die 17. Martij eiusdem anni. Intactos reliquit tres de sanctissimo Sacramento, ratione Hetrusci rhythmi, quo auctor sanctus Thomas eos composuit: Hymnum item *Aue maris stella*, qui est soluta potiùs oratio, aliquibus incisis partita: & Hymnum Angelorum ad Vesperas, qui sine labe fuit, & paucos alios.

Index ergo deinceps hic erit.

1 En clara vox redarguit.
1 Ex more docti mystico.
1 Exultet orbis gaudiis.
1 Fortem virili pectore.
1 Hominis superne Conditor.
3 Huius oratu Deus alme nobis.
2 Iam Christus astra ascenderat.
1 Iam lucis ortu sidere.
1 Iam sol recedit igneus.
1 Iesu corona celsior.
1 Iesu corona virginum.
1 Iesu Redemptor omnium, Perpes.
1 Iesu Redemptor omnium, Quem.
1 Immense cæli Conditor.
1 Inuicte Martyr, vnicum.
3 Iste Confessor Domini, colentes.
1 Lucis Creator optime.
4 Lustra sex qui iam peregit.
1 Lux alma Iesu mentium.
1 Lux ecce surgit aurea.
1 Magnæ Deus potentiæ.
1 Maria castis osculis.
1 Memento rerum Conditor.
2 Miris modis repentè liber, ferrea.
3 Nocte surgentes vigilemus omnes.
1 Nox atra rerum contegit.
1 Nox, & tenebræ & nubila.
1 Nunc sancte nobis Spiritus.
1 O gloriosa virginum.
3 O nimis felix, meritíque celsi.
1 O sola magnarum vrbium.
1 O sol salutis, intimis.
4 Pange lingua gloriosi Corporis.
4 Pange lingua gloriosi Lauream.
1 Paschale mundo gaudium.
1 Pater superni luminis.
1 Placare, Christe, seruulis.
1 Primo die quo Trinitas.
1 Quem terra, pontus, sidera.
1 Quicumque Christum quæritis.
2 Quodcumque in orbe nexibus reuinxeris.
1 Rector potens, verax Deus.
1 Rerum Creator optime.
1 Rerum Deus tenax vigor.
1 Rex gloriose Martyrum.
1 Rex sempiterne cælitum.
6 Sacris solemniis iuncta sint gaudia.
1 Saluete flores Martyrum.
1 Salutis æternæ dator.
1 Salutis humanæ sator.
6 Sanctorum meritis inclyta gaudia.
1 Somno refectis artubus.
1 Splendor paternæ gloriæ.
1 Summæ Parens clementiæ.
1 Summi Parentis vnice.
1 Te lucis ante terminum.
1 Telluris alme conditor.
1 Te splendor, & virtus Patris.
1 Tristes erant Apostoli.
1 Tu Trinitatis vnitas.
1 Veni, Creator Spiritus.
1 Verbum supernum prodiens, è Patris.
1 Verbum supernum prodiens, Nec Patris.
1 Vexilla Regis prodeunt.
3 Virginis prolex, opiféxque matris.
3 Vt queant laxis resonare fibris.

10 Mendum putant aliqui in Hymnis Iambicis, quando legunt nouem syllabarum versus, non aduertentes, Anapæstum poni pedem primo loco, qui constat duabus primis syllabis breuibus & tertia longa, pro Spondeo, vel Iambo; vt, Hominis superne Conditor; Populíque Rex Iudaici; Tibi mille densa millium; Michaël salutis signifer.

11 Hymni dicuntur vel post Inuitatorium, ex institutione Gelasij, ait Platina, in signum gaudij vocatorum ad Deum, ex Mich. Timot. *loc. cit. cap.* 17. & ad excitanda sunt torpentia corda, Hugo Victor. *lib.* 2. *de Offic. cap.* 8. Vel post Psalmos, vt excitemur ad immædiatè sequens Canticum Euangelicum, vt in Laudibus, Vesperis, & Completorio, Hugo *ibidem.* Vel ante Psalmos, vti ad alias Horas; vt initio Horæ ad dulcedinem diuini amoris retrahantur corda curis, quotidianis occupata, Hugo *ibid.*

12 Finis

12 Finis Hymnorum variatur pro ratione Festorum vt dicitur *in Rubric. de Hymnis n.*4, & in Natiuitate Domini, auctore sancto Bonauentura, vsque ad Epiphaniam fit semper mentio de partu Virginis. Idem fit in Festo Corporis Christi, auctore sancto Thoma Aquinate, in honorem Deiparæ: de cuius carne est caro Christi. & habetur in Decreto à nobis suprà citato Ioan. XXII. In Epiphania, quæ significat apparitionem, apparet ratio, cur dicatur in fine, *Qui apparuisti Gentibus*: ob eamdem causam dicitur, *Qui te reuelas paruulis*, in Transfiguratione Domini. Reliquiarum terminationum patet ratio; nisi dubites in Pentecoste, cur dicatur, *Deo Patri sit gloria*, &c. qui finis hodie communis est tempori Paschali. Sed, sicut attinent ad Paschale tempus ea verba *à mortuis surrexit*; ita ad Pentecosten illud verbum *Paraclito*, cui fit Festum in Pentecoste.

13 Excipiuntur duo genera Hymnorum quæ non patiuntur mutationem aliquam, nimirum quando Hymni non sunt eiusdem metri: absonum enim esset, præsertim vbi cantantur Hymni habent vltimum Versum proprium, hoc est, ita proprium, vt, si careat solito fine, careat petitione, quæ fit ad Deum ante glorificationem sanctissimæ Trinitatis, vel simul cum eadem glorificatione; cuiusmodi sunt vltimi Versus Hymnorum, *Vni trinóque Domino*, &c. *Te nunc Redemptor quæsumus vt martyrum consortio*, *Te fons salutis Trinitas*, in Hymno sanctæ Crucis.

14 Conclusio verò Hymnorum semper fit vel ratione temporis, vel ratione Octauæ, quamuis in Officio nulla fiat de tempore vel de Octaua commemoratio; ea ratione qua dicitur Præfatio de tempore, vel de Octaua in Festo, quod propriam non habet Præfactionem, vt in Rubric. Missal. *titulo* 12. *num.* 3.

15 In Officio Semiduplici de beata Virgine, quod à Regularibus ex priuilegio fit in Sabbato, si in primis Vesperis, dicatur saltem Capitulum de beata Virgine, dicitur in Vesperis, & in Completorio, *Iesu, tibi sit gloria, Qui natus es de Virgine*: & item, si fiat tantùm commemoratio, adhuc illud dicitur in Completorio. In secundis autem Vesperis si fiat de ea commemoratio, eodem modo concluduntur Hymni vsque ad Completorium inclusiuè, vt habetur in libello Officiorum PP. Discalceatorum à sacra Congregatione Rituum approbato, & Romæ impresso anno 1629. Atque idem seruandum est in Officio Semiduplici de sanctissimo Sacramento, in Feriis quintis à Regularibus celebrando, ex eadem sacra Congreg. ibid. Si veró nulla fiat in Vesperis commemoratio, neque in Completorio variatur finis Hymni.

16 Dices, Cur dicitur, *Qui scandis super sidera*, cùm in aliis vtamur verbo temporis præteriti? Respondeo, illud à S. Amb. fuisse dictum in Hymno ratione metri; quem secutus Vrban. dici iussit, *Qui victor in cœlum redis.*

De Antiphonis.

CAP. VII.

1 ANtiphona idem est ac vox opposita, seu contra sonans, Alcuin. *de Celebr. Missæ*, & Amal. *lib.* 4. *de Off. cap.* 7. vocem reciprocam interpretantur; quia inchoatur ab vno vnius Chori, & ad eius symphoniam cantatur Psalmus per duos Choros, ipsaque Antiphona coniunguntur simul duo Chori. Hinc vsu receptum est, vt sententia, quæ Psalmum aut Canticum præcedit, Antiphona dicatur, ex Duran. *lib. de Rit.* 3. *cap.* 17.

2 Auctor Antiphonarum fertur Ignatius Antiochenus, ex Cassiod. *in Tripartita lib.* 10. *cap.* 9. post quandam visionem

Angelorum, quos vidit vnum ad alterum cantantes, Sanctus, Sanctus, indéque ille præscipsit alternū cantum in Ecclesia Antiochena: non dico psalmorum, de quibus in capite sequenti. Græcos imitatus, primus inter Latinos Ambrosius Antiphonarum est auctor, circa annum 383. vt egregiè probat Francol. 1. *par.c.*3. sub Dāmaso, non sub Siricio, vt scripsit Sigebertus. Institutionis huius habemus testem Aug.*lib.9.conf.cap.6.*

3 Dicuntur Antiphonæ semper cum Psal. Vt, sicut Psalmus, inquit Amal. *loc. cit.* significat ex Hieron. opus bonum; ita non sine Antiphona debet esse, quæ sua combinatione, seu repetitione, ante & post Psalmum, significat diuersorum vnionem & charitatem, sine qua opus bonum non facit concentum Deo, nec aliquid valet. Hæc ille fusiùs.

4 Duplicantur in Duplicibus, non in aliis, & inde dicitur esse Officium Duplex quia cùm, vt diximus, Antiphona significet charitatem, in solemnioribus perfectiorem charitatem, ostendere debemus. Hugo *in Spec. cap.* 3. alias significat, inchoatam in hac vita charitatem consummandam esse in fine vitæ; sicut integra dicitur Antiphona in fine Psalmi, idem Hugo: cui Durand. *lib.*5. *cap.*2. addit, inchoari Antiphonam ante Psal. quia charitas præcedere debet opus bonum, vt sit meritorium. Et inchoatur ab vno, quæ ab omnibus completur; quia ab vno Christo diffunditur charitas ad membra. Hæc ille.

5 Plures Antiphonæ nobilioribus dantur Horis, Matutino & Vesperis, non aliis Horis, quæ humilius celebrari debent, Radulph. *Prop.* 10. Sed tempore Paschali, tam in Matutino quàm in Vesperis, minor est numerus Antiphonarum quàm per annum, ita vt sub vna Antiphona multi dicantur Psal. Radulp. *Prop.* 16. An igitur minorem charitatem ostendere debemus eo tempore? absit, imò verò hæc diminutio Antiphonarum denotat, ita feruere Clericos ex Paschalibus sacramentis & gaudiis, vt non egeant pluribus Antiphonis ad charitatem accendi. Posterior hic ritus est Michrologi, qui *cap.*55. in Inuentione sanctæ Crucis ponit in quolibet Nocturno tres Antiphonas, vti aliàs per annum.

6 Ad Horas minores vna dicitur Antiphona, quæ desumitur in Festis regulariter à Laudibus, quarta prætermissa, quia est Antiphona pro Cantico, non pro Psalmo.

7 Dantur Antiphonæ communes, & propriæ: illæ vt plurimùm desumuntur è Psal. quorum sunt Antiphonæ; propriæ verò, vel à tempore priuilegiato, vel à Festo, &c. & hæ præferuntur communibus, vti par est.

8 Ob Festi solemnitatem in primis Vesperis ponuntur aliæ Antiphonæ diuersæ à Laudibus, & à secundis Vesperis; vt, in Natali Domini, Purificatione beatæ Virginis, in Festo Corporis Christi, & in Natiuitate sancti Ioannis Baptistæ.

9 In Aduentu quoque, ob temporis celebritatem, Antiphonæ de Laudibus Dominicæ repetuntur ad Horas per Hebdomadam, quousque octo diebus ante Natiuitatem dicantur Antiphonæ propriæ, postremis diebus ad Laudes & Horas assignatæ.

10 Antiphonæ ad *Magnificat*, in primis Vesperis Dominicarum vt plurimùm sumuntur ex sacra Scriptura veteris Testamenti legenda in Matutino eiusdē Dominicæ: in secundis autē Vesperis sumuntur de Euangelio quod in eadem Dominica legitur, sicut etiam ad Laudes; vt diei Dominico deseruiat vtrumque Testamentum. Dominicæ Paschales Antiphonis gaudent de nouo tantùm Testamento, quia Christi resurrectio causa est vt in nouitate vitæ ambulemus, ex Paulo *Roman.6.*

11 Additur Antiphonis tempore Paschali in fine *Alleluia*, ad lætitiam Paschalem sæpissimè declarandam. de qua voce diximus *suprà cap.4. num.5.*

12 Quid, si Antiphona sumitur ex principio Psalmi, vel Cantici: & incipit sicut Psalmus, vel Canticum? eo casu non dicitur principium Psalmi, seu Cantici; sed continuatur quod sequitur in Psalmo, vel Cantico, ab eo loco vbi desinit Antiphona. quod nota præsertim (erant multi) in Officio Dedicationis Ecclesiæ in tertio Nocturno in Psalm. *Qui habitat*: nam die primo & octauo, dicta integra Antiphona à Choro, incipi debet Psalmus à secundo Versu, *Dicet Domino*, &c. si verò tempore Paschali addas in fine *Alleluia*, tunc incipitur Psalmus à primo Versu, *Qui habitat*; quia illud *Alleluia* tollit continuationem Antiphonæ cum Psalmo. Simile habes exemplum in Ascensione Domini in secundo Nocturno, *Exaltabo te Domine, quoniam suscepisti me, alleluia*; & Psalmus incipit à primis verbis eiusdem, *Exaltabo te Domine*, &c. & ita in praxi communiori seruatur quod est rationabilius; & in recognitione postrema Breuiarij addi hoc loco curauimus. In Feriæ secundæ Vesperis ferialibus dicto initio Antiphonæ ab Hebdomadorio *Magnificat*, Cantor & Chorus simul prosequuntur, *anima mea Dominum*; quia diuidi commodè non potest vltima pars Versus. Illud certè est obseruandum in enuntiandis Antiphonis, vt initium nunquam sit vnius syllabæ, neque eiusmodi, vt absurdè orationem præcidat. quod monetur in Cærimoniali Clericorum Regularium sancti Pauli *lib.1.cap.10.*

De Psalmis.

Cap. VIII.

1 SI Psalterium Sacerdos ignorat, nomen Sacerdotis vix in eo constabit, ait Aug. 28. *Dist. Quæ ipsis.* & hoc me monuit, vt hoc loco plura recenseam ad pleniorem Psalterij cognitionem, de Vocabulo, Auctore, Ordine, Materia, Cantu, & Vsu Psalmorum, breuiter tamen, enarraturus.

2 *Psalmus* Græcis idem quod Latinis cantus, siue sonus, qui fit manibus pulsato psalterio, vt 1. *Reg.16* fit etiam voce, vt *Psalm.33. Bene psallite ei in vociferatione.* At Psalmi Dauidici continent Dei laudes, vel preces ad eum; vnde ferè idem est Psalmus quod Hymnus, vt ex titulo Hebræo Psalterij habetur, qui est, Liber Hymnorum, seu Laudum diuinarum.

3 Psalterium, quo Romana Ecclesia vtitur, est ex translatione sancti Hieronymi Romana, teste Radulph. *Propos.8.* & differt à Psalterio Romano quod adhibetur Romæ in æde Vaticana S. Petri; quo etiam vtuntur Ambrosiani. Sanctus Franciscus in sua Regula excipiens ab Officio diuino Psalterium Romanum, intelligit de eo quod in Vaticana S. Petri est in vsu antiquissimo.

4 De *Auctore* tria sunt certa. Primò, Auctorem primarium esse Spiritum sanctum, *Act.1. Hebr.3* Secundò, maximam partem esse Dauidis, qui 2. *Reg.29.* egregius appellatur Psaltes Israël. & Isidorus *lib.2. de Offic. cap.5.* Dauidem Psalmorum thesaurum. Tertiò, probat Bellarminus *in Præfat. ad Explan. in Psalmos*, eos qui carent titulo, & eos item qui nomen Dauid in titulo præferunt, quocumque casu, seu genitiuo, seu datiuo, esse Dauidis. De reliquis Psalmis qui alium præferunt Auctorem, communior est sententia; esse omnes vnius Dauidis, quæ est Chrysostomi, Augustini, & aliorum. Pluribus agit de hac re Aug. Torniellus, Congregationis nostræ, *in Sacris Annal. an. mundi 2964. à num.4.*

5 *Ordo* Psalmorum triplex esse potest, Biblicus, Historicus, Ecclesiasticus.

Biblicus est. qui in sacris Bibliis habetur, à primo vsque ad Psalmum 150. quos diuidunt aliqui (& placet diuisio Bellarmino) ita vt primi quinquaginta pertineant ad pænitentes, siue incipientes; alij quinquaginta ad proficientes; reliqui quinquaginta ad perfectos. Si diuidas, vt dimidium Psalterij inuenias pro numero Versuum; sicuti omnes Versus sunt 2606. ita dimidium Versuum erit inter illos duos Versus Psalm. 77. *Cor autem eorum non erat rectum cum eo*, &c. *Ipse autem est misericors.* quasi centrum Psalterij sit summa malitia hominum, & summa bonitas Dei.

6 Ordo *Historicus*, quo scilicet tempore quisque Psalmus fuerit compositus, difficillimè haberi potest. Nam ordo *Biblicus* est, vel quo reperti sunt ab Esdra, vt videtur sentire S. Athanas. *in Sinopsi*; vel quo ordinati sunt à Septuaginta Interpretibus. vt docet S. Hilarius *in Prologo Psalmorum*; scitur aliquorum tempus, qua de re vide Torniellum loco citato, qui sequentes ordinat hoc modo.

Psalm. 143. *Benedictus Dominus Deus meus.*
9. *Confitebor tibi Domine in toto corde meo.*
10. *In Domino confido.*
58. *Eripe me de inimicis meis Deus meus.*
33. *Benedicam Dominum in omni tempore.*
56. *Miserere mei Deus, miserere mei.*
62. *Deus Deus meus ad te de luce vigilo.*
51. *Quid gloriaris in malitia.*
108. *Deus laudem meam ne tacueris.*
139. *Eripe me Domine ab homine malo.*
53. *Deus in nomine tuo saluum me fac.*
141. *Voce mea ad Dominum clamaui.*
25. *Iudica me Domine.*
5. *Verba mea auribus percipe Domine.*
12. *Vsquequò Domine obliuisceris me in finem?*
16. *Exaudi Domine iustitiam meam.*
57. *Si verè vtique iustitiam loquimini.*
85. *Inclina Domine aurem tuam.*
93. *Deus vltionum Dominus.*
26. *Dominus illuminatio mea.*
138. *Domine probasti me.*
132. *Ecce quàm bonum.*
2. *Quare fremuerunt Gentes.*
23. *Domini est terra.*
46. *Omnes Gentes plaudite manibus.*
28. *Afferte Domino filij Dei.*
104. *Confitemini Domino, & inuocate nomen eius.*
29. *Exaltabo te Domine.*
50. *Miserere mei Deus.*
6. *Domine, ne in furore tuo arguas me.*
37. *Domine, ne in furore tuo arguas me.*
31. *Beati, quorum remissæ sunt iniquitates.*
7. *Domine Deus meus in te speraui.*
3. *Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me?*
142. *Domine exaudi orationem meam.*
38. *Dixi: Custodiam vias meas.*
39. *Expectans expectaui Dominum.*
40. *Beatus qui intelligit super egenum & pauperem.*
41. *Quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum.*
42. *Iudica me Deus.*
54. *Exaudi Deus orationem meam.*
83. *Quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum.*
96. *Dominus regnauit, exultet terra.*
17. *Diligam te Domine fortitudo mea.*
45. *Deus noster refugium, & virtus.*
106. *Confitemini Domino quoniam bonus.*
123. *Nisi quia Dominus erat in nobis.*

Psalmorum tempus aliorum prorsus nescitur; omnes autem ante annum mundi 3020. quo Dauid mortuus est, & fortè vltimus ille fuit, qui in Bibliis est 36. *Noli æmulari*, &c. in quo ait, *Iunior fui; etenim senui*; vt mea fert coniectura.

7 Ordo Psalmorum *Ecclesiasticus* est alius à prædictis. Nam aliqui dicuntur Matutilanes, qui ante prandium in choro dicuntur,

dicuntur; aliqui Vespertinales, qui à prandio. Matutinales 112. Vespertinales 38. quamquam in Matutino de Sanctis & Dedicat. Eccles. aliquando cantantur Psalmi, *Cùm inuocarem*, & *Qui habitant*, qui sunt Vespertinales; & in Completorio, Psalm. *In te Domine speraui.* qui est etiam Matutinalis. Si diuidas eosdem per Horas, ad Matutinum recitantur in tota hebdomada 91. ad Laudes 13. ad Vesperas 35. ad alias Horas 11. qui faciunt summam 150.

8 Eosdem recitari in Horis Canonicis Pontiani Decreto, refert in eius Vita Ribadeneira; sed vel vbique non fuit receptum, vel Romæ quoque neglectum: nam post annos centum, & vltra, Psalmos omnes per Dominicam & Ferias distribuit sanctus Hieronymus, *ex Radulpho Propos.* 10. & Damasus decreuit hoc ordine recitari, *ex Baronio anno* 60. cùm nihil ferè ex Psalmis Romæ in templis legeretur, vt ipse Damasus fatetur *in Epist. ad Hieron. in Tomo* 1. *Concil.* Hieronymus igitur constituit in Dominicis 18. Psalmos, duodecim in Matutinis ferialibus, & in Matutino Festorum dimidium numeri Dominicarum, id est Psalmos nouem. Ad Horas, Ambrosium secutus, distribuit in plures partes Psal. 118. *Beati immaculati.* Hæc postrema Radulphus *Propos. cit.* De numero duodenario in Feriis narrat Cassianus 2. *de Institut. cœn. cap.* 4. quòd coram Monachis Angelus apparens duodecim Psalmos continenter cecinit, quibus finitis, *Alleluia* cantauit, ac siluit, non ampliùs visus, nec auditus. vnde à Concilio Turonensi *c.* 19. ad Matutinum duodecim saltem Psalmos expediri iussum est, facta mentione prædictæ visionis Angelicæ. Exstat Decretum Gregorij VII. *de Cons. Distinct.* 5. *In die.* Omnibus diebus, inquit, aliis (excipit Pascha & Pentecosten) per totum annum, si festiuitas est, nouem Psalmos & nouem Lectiones dicimus: aliis autem diebus duodecim Psalmos & tres Lectiones recitamus: in diebus Dominicis octodecim Psalmos & nouem Lectiones celebramus. *Hæc ibi*

9 Pluralitas Psalmorum mysticè significat, recolendos esse mores bonos diuersorum operum per plures Psalmos. ita Ordo Rom. *in Octauis Paschæ.* Minor etiam numerus Psalmorum in Officio dicitur ob temporis iucunditatem, vt tempore Paschali, Radul. *Prop.* 10.

10 Psalmi mutatio vnius in alium, vt pro *Confitemini* in Prima Dominicali dicatur Psal. *Dominus regnauit*; & pro *Iubilate* in Sabbato de B. Virgine dicatur, *Bonum est confiteri Domino*; ideò decreta est, vt in Hebdomada, quoad eius fieri possit, expleatur Psalterium, neque Psalmus vnus omittatur in Officio totius Hebdomadæ.

11 Additum est in fine cuiusque Psalmi *Gloria Patri, & Filio*, &c (de cuius origine diximus *suprà cap.* 4. *n.* 4. *pag.* 65.) ex institutione Damasi, vt dicitur in eius Festo, quod hodie hæc scribentes celebramus, & probat Baron. anno 382. Ambrosius autem addidit tantùm eamdem glorificationem Trinitatis in fine Hymnorum, non Psalmorum, vt sanctus August. affirmat *lib.* 9. *Conf. c.* 7. & Cassianus docet, tantùm in fine Antiphonarum subdi solitum *Gloria Patri*, &c. *lib.* 2. *de Noct. Orat. c.* 8. Falluntur ergo Nicephorus, qui *lib.* 9. *cap.* 24. auctorem facit Flauianum primi Versus *Gloria Patri*, &c. & Alcuinus, qui facit auctorem Hieronymum petente Damaso: vnde Epistola Hieronymi hac de re meritò reprobatur à Baronio anno 325. quidquid dicat Francol. *1. par. c.* 2. *in fine* Hoc autem versu manifestè distinguimur à Iudæis, Paganis & Hæreticis; conformamur Angelis, qui quotidie cantant trino Deo & vno, Benzonius *in Magn. lib.* 5. *c.* 2.

12 Non dicitur *Gloria Patri* in triduo

maioris Hebdom. Ordo Romanus *in Dominica Mediana*; quia in passione Christi visa est Trinitas obscurari, Durand. *lib. 6. cap.* 72. neque in Officio Defunctorum; quia versus est lætitiæ, non mœroris, VValafr. *cap.* 25.

13 *Materia* Psalmorum ea est, vt sint quasi compendium totius veteris Testamenti. Quidquid enim Moyses vel in Historia tradidit, vel in Lege præcepit; & quidquid Prophetæ reliqui vel exhortando ad virtutes, vel prædicendo futura scripserunt, id ferè totum in Psalmis comprehenditur. lege de hac re Radul. *Prop.* 9. & Bellar. *Præfationem Psalmorum.*

14 De eorum *cantu* nunc dicendum. ab Apostolis habetur, *Coloss.* 3. *Ephes.* 5. *in Psalm. cantantes*: adeò vt ex Dion. *de Cæl. Hierarch. cap.* 3. Psalmorum modulatio omnibus ferè Pontificis mysteriis, essentiæ instar, adhiberetur. Cantus autem primitiuæ Ecclesiæ modico flexu vocis pronuntianti Psalmos quàm canenti vicinior erat, ex Isidor. *loco citato*; quod accepit ab August. *lib.* 10. *Confess. cap.* 33. vbi facit auctorem huius moderati cantus Athanasium. renouauerunt hunc cantum Clerici Regulares.

15 De *alterno cantu* est magna quæstio, quis fuerit auctor. Inter Græcos videtur Dion. *de Cælest. Hierarch. cap.* 3. hunc inuexisse cantum. item Basil. *Epist.* 63. qui testatur de ritu communi omnibus Ecclesiis, exemplo sumpto à cantu Antiphonarum Ignatiano, de quo *præced. cap. num.* 2. diximus. Cassianus, qui posterior, nondum videtur nouisse alterum cantum *lib.* 2. *Instit. cap.* 5. *& cap.* 10. fortè loquitur de solo ritu Monastico. Faciunt autem alterni cantus Psalmorum Flauianum & Diodorum auctores, ex Athanasio hoc enarrante, Historici Græci; sed potiùs instauratores eos vocat Theodoret. *lib.* 2. *cap.* 24.

16 At inter Latinos, quamuis Tertullianus *lib.* 2. *ad Vxorem* iis verbis (Psalmum inter duos sonare) videatur significare alternum cantum; tamen de priuata ratione recitandi Psalmos explicatur: & Ambrosio tribuitur, qui Græcos imitatus, ex Isidor. *lib.* 1. *de Offic. cap.* 7. & teste August. *lib.* 9. *Confess. cap.* 6. primus inuexit in Ecclesiam alternum cantum: quem Damasus Decreto generali firmauit, & communem toti Ecclesiæ fecit, vt dicitur in Breuiario in eiusdem Festo. fusiùs hac de re Francolin. 1. *par. cap.* 3.

17 Denique alternus cantus significat alternam Sanctorum ad benè operandum exhortationem, Hugo *in Spec. cap.* 3. & quod alter alterius onera portare debet, Dur. *in Rat. lib.* 5. *cap.* 2.

18 Addit Amal. *lib* 4. *cap.* 3. standum esse ad Psalmos (quod hodie obseruant Clerici Regulares, & nostri Ordinis ad Officium diurnum) & Baronius probat ex P. Damiani ann. 1062. vt ex statu corporis, ait Amalar. demonstremus affectum mentis; hoc est, paratos nos esse siue ad domandam carnem nostram, siue ad exercitium operis (quod significat Psalmus, vt diximus) in causa nostra, & fratrum. Stantes etiam in operibus bonis faciliùs vincimus hostes, ait Durand. *loco citato*.

19 *Vsus* eiusdem Psalmi in pluribus Festis ad Matutinum eam habet causam; quia in eodem sunt plures & varij versus, qui pertinere commodè possunt ad varia Festa, & suggerunt varias ad rem accommodatas Antiphonas, vt rectè consideranti patebit: quod etiam notauit Durand. *loco cit.*

20 In Vesperis Festorum accidit mutatio vltimi Psalmi Dominicalium, vt sit conformior Festo. quam mutationem significat Radul. *Propos.* 10.

21 In postrema Breuiarij recognitione visum est asterisco interpungere Psalmorum versus, vt eorumdem lectio, etiam

quoad

quoad puncta & commata, esset eadem quæ in vulgata editione sacrorum Bibliorum emendatiore Vaticana vltima anni 1598.

De Canticis.

Cap. XI.

1 *Canticum* secernit à Psalmo S. Hilar. *in Prol.expos. Psalmorum satis fusè*. Breuiùs, auctore Euthymio, Psalmus est carnem cum instrumento psalterij; Canticum est vox musica cum harmonia ore solo prolata. Mysticè Psalmus bona opera, Canticum gratiarum actionem significat, ex Dur. *lib.5. cap.4.* Est autem Canticum antiquius Psalmo, cùm illius sit primus auctor Moyses: neque defuit eiusdem vsus inter Apostolos. *Coloss. 3.*

2 Septem Cantica ex sacris Litteris habentur in Breuiario. quorum ordo temporis est qui sequitur.

1 *Cantemus Domino,* quod est Moysis, editum anno mundi 2544. *Exodi 15.*

2 *Audite cæli quæ loquor.* Eiusdem Moysis, anno 2583. *Deut.32.*

3 *Exultauit cor meum.* Annæ matris Samuelis, anno 2904. *1.Reg.2.*

4 *Confitebor tibi Domine.* Isaiæ, anno circiter 3314. *Isaiæ 12.*

5 *Ego dixi in dimidio dierum meorum.* Ezechiæ Regis, an. 3322. *Is.38.*

6 *Domine audiui auditionem tuam* Habacuc, an. circiter 3351. *Hab.3.*

7 *Benedicite omnia opera Domini Domino.* Trium puerorum, an. 3462. *Dan.3.*

Ex Euangelio habentur in Breuiario alia tria, quorum ordo temporis est.

Magnificat, B. Mariæ, *Luc.1.* an. mundi 4051. *ex Torniello.*

Benedictus Dominus Deus Israël. Zachariæ, eodem anno post tres menses. *Luc.1.*

Nunc dimittis Domine, &c. Simeonis, *Luc.2.* anno sequenti 4052. Christi primo.

3 Alius est ordo in Breuiario, nimirum in Dominica, Canticum *Benedicite*, &c. quia in Dominica vniuersa creata sunt confusè, quæ in Cantico inuitantur ad laudem Dei, Durand. *lib.5. cap.4.* sed Versus Cantici ab Ecclesia reducti sunt ad minorem numerum, reiecta illa repetitione, *laudate, & superexaltare,* &c. quæ habetur in Daniele. prætereà addidit in fine glorificationem Trinitatis, *Benedicamus Patrem,* &c. de qua miminit Amal. *lib.4. cap.10.* tamen paulò diuersa ab ea quæ hodie est in vsu. Benedicamus, inquit ille, Patri, & Filio & Spiritui sancto: nec respondetur *Amen* in fine, sicuti neque in Missa Quatuor Temporum.

In Feria secunda, Canticum Isaiæ; in Feria tertia, Ezechiæ; in Feria quarta, Annæ; in quinta, Moysis primùm & de his afferunt mysticas causas valdè arbitrarias Amal. *lib.4. à c.12. vsque ad 16.* & Gemma *lib.2. cap.53.* à quibus ad verbum accepit Durand. *loco citato.* In feria sexta, Canticum Habacuc, in quo mentionem de Cruce facit: *Cornua in manibus eius.* Sabbato, Canticum Moysis vltimum, de quo ait Beda *in Lucam*: Ad memoriam priscæ Religionis, Canticum Deuteronomij, in quo vniuersus veteris populi status continetur, Sabbato nonnullis in locis dici consueuit; alioqnin esset præposterum, vt, prioribus septimanæ diebus Prophetarum dictis carminibus, Moysis vltimnm diceretur. Hæc ille. Alcuin. de *Celebrat. Missæ ait,* ideò recitari, quia dixit Apostolus *Act.15.* quòd Moyses habet in singulis ciuitatibus, qui eum per singula Sabbata prædicent.

4 Canticum trium puerorum est festiuius, & ideò in omnibus Festis dicitur, reliqua tantùm in ferialibus, Gemma *lib.2. cap.53.* quibus additur in fine *Gloria Patri,* more Psalmorum, à quibus parum differunt Cantica.

5 Tria

5 Tria verò Cantica Euangelica quotidie dicuntur, Amal. *lib.*4. *cap.*8. & caussas vide suprà *Sectione præcedenti cap.*2. *num.*13. *pag.*54. *cap.*5. *num.*8. *pag.*58. & *cap.*6. *num.*9. *pag.*60.

6 Euangelia vocantur ab antiquioribus hæc Cantica; ita Ordo Rom. quia sunt pars textus Euangelij sancti Lucæ: & ideò stant omnes dum hæc dicuntur, vti fit ad Euangelium in Missa. Plurimi initio Cantici formant sibi Crucem à fronte ad pectus, ex Beleth. *c.*40. quia est Euangelium. & placet, tum quia hoc præscribitur Episcopo ad initium Cantici *Magnificat* in Cærimon. Episc. *lib.*2. *c.*1. tum idem signum Crucis adhibetur in Missa initio Euangelij, licet diuerso modo.

De Versibus.

CAP. X.

1 AVertendo dicitur *Versus*, Alcuin. *cap. de Celebrat. Missæ.* Et hoc habet singulare Versus, vt excitet corda cantantium ad requirendam faciem Dei in oratione, Amal. *lib.*4. *c.* 45. & prætereà *cap.*3. ait, vim habet, vt conuerti faciat totum Chorum ad vnum, & totam intentionem illius ad rem pro qua fit Officium. Idem repetit *in Ordine Antiphon. c.*1. vbi ait, Versum esse compositionem officialem, per quam reuertitur intentio mentis. vnde, eodem teste Amal. vertebant se cantantes Versum ad Orientem, *lib.*4. *cap.*2. vel ad Altare. *de Ord. Antiph. cap.*1.

2 Versus igitur post Nocturnos ante Lectiones dicuntur, vt excitemur ad Orationem Dominicam, Absolutionem, & Lectionem, ad quam sessio facilè negligentiam parit, idem *c.*45. In fine quoque Psalmorum, id est operum, excitamur ad spem præmiorum, idem *cap.*12. *eod. lib.*4. Ante Cantica Euangelica, in Laudibus, Vesperis, & Completorio excitamur Versibus ad intelligentiam eorumdem, & ad Orationem proximam, idem *cap.*45. Denique ante Orationem, & in commemorationibus semper adhibetur Versus, vt oratio ferueat, idem *cap.*9.

3 In Paschate & eius Octaua non habentur Versus in Horis, vt aliàs; qui tanta est Festiuitas cum breuitate Officij coniuncta, vt non egeamus stimulis, Amal. *de Ord. Antiph. cap.*7.

4 Tempore Paschali additur vtrique parti Versus *Alleluia*, ad maiorem lætitiam exprimendam; non tamen Versibus Responsoriorum additur; quia non terminant totum Responsorium, & non sunt Versus ad excitandum, vt ij, de quibus in hoc capite.

5 Versibus, qui habentur in Precibus, non additur *Alleluia*; quia in his attenditur potiùs ratio humilitatis & mœroris quàm lætitiæ.

De Absolutionibus, & Benedictionibus.

CAP. XI.

1 ABsolutionum, de quibus hoc loco, meminit Radul. *Propo.*15. & puto ita vocari; vel quia absoluitur Nocturnum; vel quia simul cum Oratione Dominica præcedenti petimus (ait Hugo *in Spec. cap.*3.) mundari corda & corpora nostra ad audiendum verbum Dei in Lectionibus. Nam oratio Dominica dicitur, ex Duran. *lib.*5. *cap.*3. vt qui eget sapientia ad Lectiones intelligendas necessaria, postulet eam à Deo, qui dat omnibus affluenter; & vt eiusdem orationis auxilio proficiat in nobis renouata per præcedentem Versum intentio.

2 Versum appellat ipsammet quoque Absolutionem Gemma *lib.* 1. *cap.*5. Quasi, inquit, qui mandatum Legatis ad prædicationem iniungit, quasi absoluat eos, vt eant ad legendum. Rupertus *lib.* 1. *c.*11. putat Absolutionem esse orationem, qua rogamus Dominum messis, vt mittat operarios

operarios in messem, & aperiat cor nostrum in lege sua, ne semen, id est verbum Dei, quod audituri sumus aut volucres comedant, aut spinæ suffocent, aut in petra, quæ non habet humorem, arescat. Dicerem. Absolutiones appellari, sumpta denominatione à nobiliori quæ dicitur in tertio Nocturno, in qua sunt ea verba, *A vinculis peccatorum nostrorum absoluat nos, &c.*

3 Lector petit *benedictionem* magnæ humilitatis gratia; & Sacerdos, vt tantæ humilitati vicem reddat, poscit à Deo, vt benedictio prærogetur, Petrus Damiani *de Dominus vob. c. 2.* Petit etiã benedictioně; vt mittatur. *Quomodo prædicabunt, nisi mittantur? Roman.* Ruper. *lib. 1. cap. 12. de Diu. Offic.* Petit licentiam eundi; & benedictio est licentia. Gemma *l. 1. cap. 5.* Vide addit Hugo *in Spec. cap. 3.* quàm larga potestas benedicendi tradita sit illi, cui iubere dictum est: *Iube Domne benedicere.* lecturus enim dicit Vicario Christi: quod principatum Ecclesiæ innuit. Sacerdos autem orat, vt Dominus benedicat, qui totius est fons benedictionis.

4 Lector dicit *Domne*, nõ *Domine*; quia hic Dei titulus est, ille hominis præclari, vt docet Baron. *ex Euodio* anno 416, sed tẽpore S Hieronymi omnes sancti & homines alij vocabantur Domni, solus autem Deus Dominus. Papa ipse hodie appllatur Domnus Apostolicus in Litaniis Sanctorum. Sed & ad vltimam Lectionem, quam Superior legit, debet hic dicere, quicumque ille sit, Episcopo inferior, *Iube Domne*, non *Domine*; cui secundus in Choro respondere debet benedictionis congrua verba; quidquid alij proprio marte scrisperint, & nulla fulti auctoritate; non enim quilibet in Choro Superior æquandus est Episcopo. Notarunt aliqui, quòd ille, qui solus Officium recitat, dicere debet, *Iube Domine*: sicuti dicit Sacerdos hoc idem in Missa priuata ante Euangelium. & verè par est ratio, vsus tamen non idem.

5 Benedictiones fiunt in numero ternario, & in nomine distincto personarum sanctissimæ Trinitatis, & rectissimè, vt patet. Benedictio illa, *Diuinum auxilium*, dicitur etiam in Festis Trinitatis. Transfigurationis, Festis S. Crucis, & Dedicationis Ecclesiæ.

6 Absolutiones distribuuntur per Ferias quadam proportione, vt primus dies ferialis gaudeat prima, secundus secunda, tertius tertia Absolutione; & rursus quartus dies prima, quintus secunda, Sabbatum tertia. Cum Absotionibus autem concordant Benedictiones, nisi Lectiones sint de Homilia vel de Sancto, in Officio trium Lectionum, conuenit enim, vt magis in iis casibus respondeant Lectionibus quã Absolutionibus. Sumuntur igitur in his casibus Benedictiones à tertio Nocturno; similiaque indicat Radulph. *Prop. 15.*

De Lectionibus.

CAP. XII.

1 PAret vocabulum *Lectionum*, eò quia leguntur, & non cantantur, vt Psalmi, Dur. *l. 5. c. 2.* Vsus earum originem ducit à lectione quę fiebat in scholis Patrum *Act. 13. & 15.* vt notat Amal. *l. 4. c. 9.* deducit ab Hebræis Isid. *l. 1. de Offic. cap. 10.* qui certis diebus legebant de Lege & Prophetis in Synagogis; & legit Christus *Luc. 4.*

2 S. August *initio Exposit. ad 1. Epist. Ioan.* significat, tunc solitas legi certas Lectiones in Ecclesia ita determinatas, vt aliæ esse nequirent. Hieronymus (Damasi iussu creditur) composuit Lectionarium, teste Bernone *de Quibusdam ad Miss. spect cap. 1.*

3 In Concilio Laodicensi *can. 17.* citato è *Suar. lib. 4. de Hor. Canon. c. 2. nu. 16.* decreta fuit Lectio post Psalmos, vel longa in Matutino, vel breuis in aliis Horis.

Capitula enim sunt Lectiones breues, vt infrà dicemus.

4 Numerus verò Lectionum nec fuit maior nouem, nec minor tribus lectionibus, *lib.*4.*c.* 9. vt per nouem coniungamur conuersationi nouem ordinum Angelorum; vel vt tria prædicationis tempora designarentur, ante legem, sub lege, tempus gratiæ, idem *cap.* 11. Addit Ruper. *lib.* 1. *cap.* 13. pluralitatem Lectionum ad diuersos Nocturnos, seu Vigilias, indicare, quòd nostrum est parare corda, ad aperiendum Deo, quacumque hora pulsauerit verbo suo; pluresque Prædicatores esse, vt excusationi non sit locus. Cùm autem Psalmi, vt sæpè dicimus, opera bona significent; nouem Psalmi & nouem Lectiones docent, æqualia in nobis esse debere, verbum & opus. In Profestis autem paucitas Lectionum innuit tempus antiquæ legis (nos enim Festa agimus, si comparemur cum antiquis Hebræis) in quo pauci Prædicatores erant. Hæc Rupertus.

5 Ex vtroque Testamento desumi Lectiones Officij diuini, scribit Radulph. *Propos.* 11. à priscis vsque temporibus; & apud Romanos in primo Nocturno legi de veteri Testamento, in secundo Nocturno Sermones; in tertio Homilias; & pee Hebdomadam continuari sacra Biblia. ibidem tamen non excludit à primo Nocturno Lectiones aliquando de nouo Testamento: quod & hodie seruamus, vt in Rubricis patet.

6 Verùm, quo ordine distribuuntur Lectiones primi Nocturni per annum? Triplex est ordo sacrorum Librorum: primum voco *Conciliarem*, alterum *Historicum*, tertium *Ecclesiasticum*. Conciliaris est ille ordo, qui habetur in sacris Bibliis sancitus à Concilio Tridentino *Sess.* 4. Isid. c. 12. numerat septuaginta duos libros sacrorum Bibliorum: qui numerus non caret mysterio.

7 Histriocus est, quem, ad pleniorem sacrorum Bibliorum & huius capitis notitiam, compendio excerpsi, & hoc loco descripsi, *ex Annalium sacrorum duobus Tomis quater impressis Augustini Tornielli, Ordinis nostri*, iuxta seriem temporum quo quisque liber scriptus fuit, vel potuit scribi. Auctores dabo *Sess.* 6. quos hic desideras.

Nam Genesis cōtinet Acta ab ortu Mundi vsque ad annum eiusdem 2400.
Iob Historia cōtigit anno proximo 2399.
Exodus ab anno 2438. vsque ad annum. 2545.
Leuiticus pertinet ad annum 2545
Numeri liber peruenit ad annum 2583
Deuteronomiũ ad eũdem spectat annum.
Iosue vsque ad annum 2593.
Iudicum ab anno 2594. ad annum 2899.
Inter hæc Ruth, circa annum 2748.
Regum primus à 2900. ad annum 2979.
Psalterium à 2964. exorditur.
Regum secundus ad annum 3017,
Regum tertius ad annum 3138.
Canticum canticorum circa annum 3021
Prouerbia, Ecclesiastes, circa hæc tempora.
Sapientia est Salomonis, seu à Philone excerpta.
Regum quartus ad annum 3472.
Duo Paralipomenon concurrunt cum libris Regum.
Inter hæc Prophetæ vixerunt hoc ordine vsque ad prædictum annum 3472.
Ionas enim circa annum 3227.
Oseas, Ioël, Amos, Abdias circa annum 3238.
Isaias ab anno 3253. ad annum 3338,
Michæas circa annum 3286.
Nahum circa annum 3321
Tobias illuminatur anno 3329.
Habacuc circa annum 3351.
Ieremias ab anno 3407. quo cũ Sophonias
Sed Ieremias compleuit annum 3448.
Baruch an. 3451.

Daniel

Daniel ab anno 3438. vsque ad annum 3519.

Ezechiel ab anno 3440. vsque ad annum 3462.

Hi intra annos quarti Regum, excepto Daniele.

Esdras circa annum 3517. vsque ad annum 3596.

Aggæus, Zacharias, Malachias, anno 3533.

Iudith anno 3572.

Neemias à 3609. ad 3629.

Esther, 3652.

Ecclesiasticus circa 3798. quo anno floruere LXX. Interpretes.

Machabæorum duo à 3868. vsque ad annum 3919.

Nato Christo anno mundi 4050. vt fusè probat Torniellus, qui vltra Christum passum non scribit; prosequor cum Baronio ordinem historicum librorum noui Testamenti.

Matthæus igitur scripsit Euangelium anno Christi 41.

Petrus Epistolam primam anno 45.

Marcus Euangelium eodem anno.

Paulus ad Thessalonicenses primam anno 52.

ad eosdem alteram, anno 53.

ad Corinthios primam, & 1. ad Timoth. anno 57.

ad Titum, 58.

Lucas Euangelium, anno 58.

Paulus ad Corinthos alteram, ad Galatas, ad Romanos, anno 58.

ad Timoth. alteram, ad Ephesios, anno 59.

ad Philippenses, Colossenses, Philemonem, Hebræos, anno 60.

Acta Apstolorum à Luca completa sunt anno 61.

Iacobus Epistolam scripsit ante annum 63.

Petrus Epistolam secundam anno 68.

Iudas Epistolam anno 68.

Apocalypsis anno 97.

Euangelium Ioannis, cum tribus Epistolis, anno 99.

8 Tertius est ordo, qui Ecclesiasticus dici potest, quia non est omnium librorum sacræ Scripturæ, sed tantùm ad vsum Breuiarij à Gelasio Papa decretus 15. *Dist. cap. Sancta Romana.* Est autem qui sequitur ordo.

In Aduentu legitur Isaias; quia, inquit Amalar. *de Ordin. Antiph. cap.* 76. nemo Propheta apertiùs locutus est de Natiuitate Christi.

Ab Epiphania (imò à Natali Domini) ad Septuagesimam leguntur Epistolæ S. Pauli; quia, inquit Rupert *lib.* 10. *cap. vlt.* dum repræsentatur Christus in mundo, noui Testamenti præcones audiri debent ante Quadragesimam.

A Septuagesima ad Dominicam de Passione, Genesis & Exodus; quia Passionem Domini celebraturi recurrere debemus ad Adæ peccatum, pro quo passus est: & dum legitur de Patriarchis, Abraham, Isaac & Iacob, quasi de diuersis ætatibus ad Christum Choros Patrum deducimus, Ruper. *lib.* 4. *cap.* 5.

In passione Ieremias legitur, qui multa narrat de eadem, Amalar. *loc. cit. cap.* 76.

Post Pascha Actus Apostolorum, Apocalypsis, & Epistolæ Apostolorum; quia virtute magna reddebant Apostoli testimonium resurrectionis Christi, Rupert. *lib.* 10. *cap. vltimo.* De actibus indicat August. *in Serm. quodam citato à Demochare Tom.* 4. *c.* 12.

Post Pentecosten vsque ad mensem Augustum libri Regum ponuntur, vt resumatur ordo Historicus à Genesi ad libros Regum, Amalar. *de Ord. Antiph. cap.* 72.

Mense Augusto leguntur Sapientiales libri; quia post libros Regum, æquum est vt Rex Salomon audiatur, feruentéque sole eo mense ferueat & sapientia, Amalar. *loc. cit.* sunt autem Prouerbia, Eccle-

siastes, Canticum canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus.

Mense Septembri Iob, Tobias, Iudith, Esther: quamquam Gelasius pro Iudith Esdram ponit, sed Ordo Romanus habet Iudith, vt imitemur eo tempore patientiam Iobi & Tobiæ, inquit Amalar. *cap.* 73.

Mense Octobri Machabæorum libri leguntur. Amal. non addit causam quam alij reddunt, & mox enarrabimus.

Mense Nouembri leguntur Ezechielis, Danielis & duodecim Prophetarum libri; quia sæpè loquuntur de Aduentu Messiæ, quem celebramus in proximo Decembri, idem Amalar. *cap.* 76.

9 Rupertus à Pentecoste ad aduentum enarrans ait *lib.* 12. *cap.* 24. in lectione librorum Regum significari tempus Martyrum, bellorum & persecutionum Ecclesiæ post aduentum Spiritus sancti; in libris Sapientialibus SS. Doctorum insinuari tempus. Cùm legimus de sancto Iob, pax Ecclesiæ repræsentatur non absque tentationibus. Vel mense Septembri, in Iob iustitiam discere possumus, in Tobia prudentiam, in Iudith fortitudinem, in Esther temperantiam. Dixi, *in Iob iustitiam*, vt loquar ad vsum nostrum: nam Rupertus pro Iob habet Esdram, cuius libri tunc legebantur. Prosequitur *capite vigesimoquinto*, & docet, libros Machabæorum deinde legi, vt meminerimus, inter virtutum profectus vitiorum bella nō deesse: libros denique Prophetarum excitare nos ad spem & metum, vsquequò redeat Christus in Aduentu secundo. Hæc ille.

10 Durand. *in Rat. lib.* 6. *c.* 114. has causas reddit. In Septuagesima legimus casum humani generis: in Quadragesima repræsentamus sub Pharaone seruitutem; in Paschate exitum de Ægypto; per quadraginta dies Paschales, quadraginta annos in deserto; per Rogationes ingressum in Terram promissam; per septem dies Pentecostes diuisionem donorum Dei, & Terræ promissæ. Sub Regibus deinde fuerunt; & ideò libri Regum leguntur post Pentecost. & *c.* 129. addit: Præcedunt quidem libri exemplares, sequuntur doctrinales, redeunt alij exemplares, tum alij demum doctrinales; quia plus mouent facta quàm verba, & hac vicissitudine ad perfectionem virtutis peruenitur. Libris igitur Regum ad exemplum lectis, legimus Augusto mense doctrinales Salomonis libros; tum Septembri exempla Iob, Tobiæ, feminarum; & Milites ad virtutem mense Octobri nos incitant & impellunt: Nouembri doctrinales alij Prophetarum succedunt. Hæc ille fusiùs.

11 Initia Librorum sacrorum regulariter leguntur in Dominicis; quòd si Festo aliquo impediantur, æquum est, vt ab initio libri in sequenti die non impedito auspicetur Lectio, in Rubr. *num.* 6.

12 Ex prædictis libris aliquid quotannis vel in proprio die, vel in sequenti, vel in præcedenti est legendum, in Rubr. *n.* 7 etiam si plura Prophetarum initia vno die sint legenda; hac adhibita lege, vt non extra propriam eorum Hebdomadam legantur, neque duo initia sub vna conclusione, *Tu autem*, &c. neque in præcedenti Feria, si in sequenti datur locus ea legendi, vt indicant verba Rubricæ. Quòd si alicubi impediantur Feriæ Festis locorum propriis, An in his initia legantur, omissis aliis Lectionibus primi Nocturni aliunde sumendis; dicemus infra opportuniori loco *Sect.* 6. *c.* 11. *n.* 13. Excipe sequentes casus. Primus est in epistolis S. Pauli: eæ enim omnes simul constituunt vnum librum, quē sufficit incepisse: & adueniente Septuagesima finis imponitur lectioni Paulinæ, licet tantùm de Epistola ad Romanos seu Corinthios sit lectū. Alter casus est in lib. Regū adueniente Aug. sufficit enim, quod de iis lectus sit primus vel secundus lib.

13 Vbi verò contingit minui numerum

Dominica

Dominicarum post Epiphaniam, adueniente citiùs Dominica Septuagesimæ, & ideò in Feria tertia, vel alia die proxima fit de Officio Dominicæ tertiæ vel sequentium anticipatè; statim ac factum est Officium Dominicæ, in sequentibus diebus legi debent Epistolæ S. Pauli, quæ positæ sunt in Dominica anticipata; quod in postrema recognitione decretum est, & adnotauimus in Tabulis nostris 8. 9. 10. 16. 17. & 22.

14 Quando de Scriptura per annum distributa non potest legi in Festo nouem Lectionum in primo Nocturno; quia eo die non habetur in Breuiario, puta, quia sunt Quatuor Tempora, Feriæ Quadragesimæ, &c. vt in Rubrica *n.* 9. eo casu sumuntur Lectiones primi Nocturni de Communi, quæ alioquin ad maiorem solemnitatem solent assignari: tunc enim ad necessitatem leguntur, quod intelligi debet non tantùm in Festis occurrentibus seu in die Octaua Festi habentis Octauam in dictis Feriis maioribus; sed etiam in diebus infra Octauas, de quibus Rubrica nona loquitur: eadem enim est ratio de festus. Si tamen in Festo habente Octauam lectæ fuissent in primo Nocturno aliæ Lectiones, non de Communi Sanctorum; eo casu repetendæ erunt eædem in eius die Octaua, vt apertè dicitur in Rubr. *de Lectionibus num.* 9.

15 Accidit etiam, assignari in Breuiario quibusdam Festis plurium Apostolorum Lectiones propriæ in primo Nocturno, quæ sunt propriæ alterius illorum; & eo casu, si diuidatur Festum, quia alter eorum tantùm est Titulus Ecclesiæ, iuxta ea quæ diximus suprà *Sect.* 3. *cap.* 10. *n.* 11. *pag.* 37. alteri debentur Lectiones propriæ, alteri de Communi, quæ habentur in primo Nocturno. Quæ item legi debent, quando aliquod Festum in propria Ecclesia solemniter celebratur, ex Rubrica citata *nu.* 9. hoc ed in Festo Patroni loci, Tituli, seu Dedicationis Ecclesiæ, & in Festis secundæ classis, ob maiorem solemnitatem; quod etiam fit in Breuiario; imò verò etiam in Festis Patronorum minùs principalium, more Duplicium maiorum, quæ habentur in Breuiario, nisi ob angustiam temporis ponendum sit initium Prophetæ quod in his Festis poni decretum est in postrema recognitione Breuiarij.

16 Pro secundo Nocturno Gelasius decernit loco citato, hæc Opuscula posse legi in Officio diuino, nimirum SS. Cypriani, Ioannis Chrysostomi, Hilarij, Ambrosij, Augustini, Hieronymi, Isidori, & Leonis Papæ: item Opuscula Orthodoxorum Patrum, qui à sancta Romana Ecclesia non desciuerunt: prætereà Vitas Patrum, Antonij & aliorum à sancto Hieronymo scriptas. De Bedæ Operibus nondum legebatur tempore Radulphi, vt ipse scribit *Propos.* 11. Primæ Historiæ de Sanctis in Officio diuino habuerunt auctores Paulum Diaconum iussu Caroli Magni, *ex auctore Ligni vitæ lib.* 5. & Isuardum seu Vsuardum Monachum, qui degebat in humanis circa annum 800. ex Polydor. Virgil. *lib.* 6. *c.* 2. Quas nunc habemus secũdas Lectiones ex Historiis Sanctorum, æe fuerunt à Cardinalibus Bellarnimo & Baronio recognitæ, & approbatæ sub Clem. VIII. qui reiecerunt ea omnia, quæ iure merito reuocari poterant in dubium. Qua in re perdifficili, visũ est illis ad Historiæ veritatẽ bona fide restituere SS. Lectiones, idque minima qua fieri potuit mutatione. imò, quæ controuersa erant, alicuius tamen grauis Auctoris testimonio suffulta aliquam haberent probabilitatem, retenta sunt eo modo quo erant, cùm falsitatis argui non possint; quamuis fortasse altera sententia sit à pluribus recepta. Porrò in enumerandis Romanorum Pontificum annis, à Cardinali Baronio non discesserunt, qui omnium exactissimus in hac re habetur.

In Ordinationibus eorumdem secuti sunt librum *Pontificale* inscriptum, quod nomine Damasi circumfertur; cùm aliunde nihil certi haberi queat. Textus item sanctorum Patrum collati sunt proximè cum auctorum libris, & M. S. & melioris notæ impressis; ita vt in hoc genere emendatius nihil edi posse videatur. Ex quibus laudare non possum eos qui ritu Romano recitant Officium, & ab Officio ritus alieni mutuó accipiunt Lectiones de vita Sanctorum non approbatas Romæ contra Rubr. Breuiarij *de Dupl. num.* 1. *& de Lect. num.* 9. vbi approbatæ requiruntur Lectiones auctoritate Sedis Apostolicæ Vide *Sect.* 3. *cap.* 12. *num.* 14. *pag.* 47. Secundas autem Lectiones & 3. Nocturni ex SS. Patribus desumptas recognouimus postremò, vt concordent cum emendatioribus eorum textibus siue impressis siue M. S. Codicibus Vaticanis, In translationibus Græcorum Patrum si varietas contigit, Breuiariarij Romani lectio ceteris paribus retenta fuit

17 Pro tertio Nocturno Euangelium cum sua Homilia legitur, ex Radulp. *Prop.* 11. & quadrat ad repræsentandum tempus gratiæ & Euangelij post eos qui ante legem & sub lege fuerunt, Durand *lib.* 5. *cap.* 1. *ex Gemma lib.* 1. *cap.* 14. Homilia Græcè, sermonem & colloquium sonat Latinè.

18 Monent Rubricæ, quando in Officio nouem Lectionum facienda est commemoratio de Sancto, vel Feriæ, vel Dominicæ, quæ habet propriũ Euangelium, quod legi debet pro nona Lectione; monent, inquam vt de primæ Homiliæ Lectionibus octaua & nona fiat vna, quæ sit octaua: quod quamuis sit ad libitum, vt ex verbis Rubricæ *de Lectionibus num.* 3. tamen in quibusdam casibus deberet omnino nona legi adiũcta Octauæ Lectioni; nimirum, quando in nona Lectione continetur laus propria eorum de quibus agitur Festum. Verbi gratia, in Festo SS. septem Fratrum, cuius in nona Lectione laudatur mater ipsorum; & in Festo sanctorum Matyrum Nerei, Achillei, &c. quorum laudes propriæ habentur in nona Lectione, & in gratiam huiusce nonæ Lectionis datum est Euangelium integrum eorum Festo, alioqui non valdè congruum à Dominica vigesima post Pentecosten desumptum. De nona Lectione de Sancto satis docuimus suprà *pag.* 43. *v.* 33. 34. 35. *&* 37. Reliquæ huius tituli Rubricæ patent.

19 In modo legendi illud obserua, vt legas titulum Libri, seu Euangelij, seu Sermonis, seu Homiliæ, nisi aliter notetur vt in Natali Domini. In Vitis Sanctorum eo tantùm casu legitur titulus, quando est auctoris classici; puta, cùm legimus, *De lib. S. Hieronymi de Scriptoribus Ecclesiasticis*, & huiusmodi. Quærit autem Hugo Victorin. *lib.* 2. *de Off. cap.* 5. cur in Lectionibus diurnis, id est Capitulis ad Horas, & quandoque in Nocturnis, non pronuntiatur auctor, in Missa verò semper pronuntiatur titulus, excepta maiore Hebdomada Respondet, ad Missam conuenire quoque bubulcos, qui nesciũt de auctore, nisi doceantur; ad Horas autem Clerici conueniunt, qui benè norunt auctores Lectionum. Vtinam sit vera responsio, & Clerus minimè ignoret.

20 In fine Lectionis dicitur, *Tu autem Domine miserere nobis*, non *Domine*, vt ante Lectionem; quia cum Deo loquitur Lector, & indicat, ne ipsum quidem officium prædicandi sine alicuius vel leuis culpæ puluere peragi posse, Rupert. *lib.* 1. *de Diu. Off. cap.* 13. Cui succinit Chorus dicens, *Deo gratias*: quod ad totam Lectionem refert Rupert. *c.* 14. quia, inquit, agimus Deo gratias, quòd panem doctrinæ nobis frãgere sit dignatus. idémque ideò respondetur in fine omnium Capitulorum, quamuis non addatur, *Tu autem Domine*, &c.

Omittuntur

Omittuntur hæc in triduo maioris Hebdomadæ, & in Officio Defunctorum, de quibus ſuo loco dicemus.

21 Denique ad Lectiones ſedetur, Amal. *lib.3.cap.11. & lib.4.cap.3.* vel ſilendo ſtatur, *ibid.* ad maiorem attentionem vtrumque, vt probat Iulius Nigronius *in Regulis commun. Societat. Ieſu, Reg.2.num.59.*

22 Interrogatus quandoque fui, quænam Lectiones legi poſſunt in Feſtis S. Abrahæ, & S. Iob, quæ alicubi celebrantur. An leges primas Lectiones hauſtas ex Geneſi & ex Hiſtoria Iob, quæ videlicet habentur in Dominica Quinquageſimæ, & 1. Dominica Septembris? in ſecundo Nocturno quæ ibidem habentur in eorumdem commendationem, & laudem? in tertio Nocturno Euangelium, *Homo quidam nobilis*, cum Homilia ſancti Ambroſij in noſtro Octauario Romano, ſeu in Feſto ſancti Ludouici Regis? Vel, in primo Nocturno Lectiones de Scriptura occurrente; in ſecundo Nocturno, quæ habentur in ſecundo Nocturno Dominicæ Quinquageſimæ, & Dominicæ 1. Septembris, ſicuti pro Hiſtoria S. Agnetis legitur Sermo ſancti Ambhroſij in laudem eiuſdem; in tertio vt ſuprà. Poſterior hic modus mihi magis placeret, conformior aliis Sanctorum Feſtis. Quæ verò dicimus de SS. Abraham & Iob, valent etiam in Feſtis Sanctorũ Iſaiæ, Ieremiæ, Danielis, Dauidis & ſimilium, vbi eorum Feſta celebrantur, propriis è Breuiario adhibitis eorum Lectionibus.

De Reſponſoriis.

CAP. XIII.

1 RESPONSORIUM *Eſponſorium* poſt Lectiones appellatur Hiſtoria à Microl. *cap.32.* & Radulph. *Propoſ.12.* qua voce Rubricæ noſtræ non carent, Rubr. *de Dominicis numero.7.* quia proſequitur Hiſtoriam ſacræ Scripturæ in præcedente Lectione lectam, ait Turrecrem. ad *Regul. ſancti Benedicti Tract. 66.* & ſecundùm ordinem Hiſtoriæ ordinata ſunt Reſponſoria, inquit Amalar. *in Ordine Antipho. cap.37. & 39.* Reſponſorium autem à reſpondeo deducit Rupert. *1. de Off. cap.15.* quia, inquit, reſpondent Lectionibus, triſtia triſtibus, læta lætis, ſuccinente Choro. Vel quia à capite repetitur, Alcuin. *cap. de Celebrat. Miſſæ* Vel quia, vno canente, Chorus conſonando reſpondet: antè vnus, nunc duo vel plures, Choro reſpondente, ait Iſidor. *1. de Off. cap.8.*

2 Itali primùm inuentores fuerunt Reſpõſoriorum, Iſidor. *loco cit.* S. Hilarius videtur meminiſſe ad Pſal.65. Inter diuinorum, ait, Sacramentorum Officia reſponſionem deuotæ confeſſionis accipiat.

3 Additum eſt *Gloria Patri* à modernis Apoſtolicis, ex Amalar. *de Ord. Antip. c.1.* & dicebatur integrè cum ℣. *Sicut erat:* quod nunc non dicitur, neque dicebatur tempore Radulphi, vt ipſe teſtatur *Prop. 12.* quod præcepiſſe Concilium Toletanum IV. *can.15.* certum eſt, ea lege, vt in lætis tantùm ſequatur *Gloria Patri:* in triſtioribus repetatur initium Reſponſorij quod obſeruatur in Dominica de Paſſione, & ſequentibus Feriis.

4 Significat autem Reſponſorium, quòd exoptat nos Eccleſia non tantùm auditores verbi Dei in Lectione, ſed etiam factores poſt Lectionem, Amalar. *de Ord. Antiph. cap. 4.* & nouem Reſponſoria nos coniungunt gaudiis nouem Ordinem Angelicorum, idem *lib.4. cap.9.* Item ſignificat aſſenſum auditorum, Hugo *in Spec. cap.7.* eſt item ſpirituale Canticum ad ſubleuandos animos inter legendum, Amal. *lib.4. cap.3.* eſt etiam Gratiarum actio de beneficio collato intra illam horam, cui cum Nocturno ſeu Hora Canonica correſpondet Reſponſorium, Durand. *lib.4. cap.29.* Et quia laus Dei repeti debet, ideò repetitur Reſponſorium, & in fine

additur *Gloria Patri*, vt de omnibus donis ac datis laudemus Creatorem, Amal. *de Ord. Antiph. cap.* 1. Tertio potissimùm Responsorio annectitur *Gloria Patri*; quia Trinitati omne tempus, præteritum, præsens, & futurum subiicitur, Raduph. *Proposit.* 12.

5 Qui inchoat Responsorium, idem & Versum recitat, ait Ordo Rom. ceteri repetunt, vt id ipsum dicamus omnes, & non sint in nobis schismata, Rupert. *loco citato*. Repetitio est imperfecta, hoc est partis tantùm Responsorij; vt fateamur, opera nostra esse imperfecta, Duran. *lib.* 5. *cap.* 2. In aliquibus Festis est perfecta à capite, vt in primo Responsorio Natalis Domini, Paschatis, & 1. Domin. Aduentus, ad denotandam plenam notitiam & perfectionem Sanctorum, idem *ibidem*. Repetitio post *Gloria Patri* debet esse breuior quàm post Versum, Raduph. *Proposit.* 12. quod apud nos non raro fit vt dimidiata repetatur periodus, quæ est ante Versum, à Choro; quia in gratiarum actione ad Deum impares & diminuti sumus, ait Radulph. *ibidem*.

6 Quando dicitur *Te Deum*, Romani omittunt nonum Responsorium, & octauo addunt *Gloria Patri*, Radulph. *Propos.* 15. quod octauum Responsorium in Dominicis per annum est de Trinitate; *Duo Seraphim*, &c. quia ex Duran. *lib.* 5. *cap.* 2. antiquitus Lectio nona semper erat de Trinitate cui respondebat nonum Responsorium de eadem. Cessauit Lectio, translatum est Responsorium in octauum locum & successit *Te Deum* in laudem Trinitatis, vice Lectionis de eadem.

7 In Feriis seu Festis trium Lectionum sumuntur Responsoria è Nocturnis Dominicæ, seu Communi Sanctorum, eodem ordine & proportione qua diximus de Absolutionibus & Benedictionibus suprà *cap.* 13. *num.* 6. *pag.* 82. Et quando desunt in tertio Nocturno Dominicæ, tunc in Feria quarta & Sabbato suppletur cum proximioribus Responsoriis, secundo & tertio Feriæ secundæ: neque alia est causa quàm necessitas cum vicinitate coniuncta.

8 Responsoria primò ponenda in Dominica, si hæc impediatur à Festo Duplici, ponenda sunt in prima Feria sequenti, tanquam Historiæ principium, antequam dicantur alia Responsoria; eadem ratione qua initium libri legendum est ante alias eiusdem libri Lectiones: quæ verò non possunt dici, eo anno omittuntur. Neque visum est in recognitione Clementina Breuiarij conuenire, vt pro recitatione primorum Responsoriorum fiat Officium de Feria, translato Semiduplici Festo, vel suppresso quandoque ob hanc causam Festo Simplici: quod alias fiebat cum admiratione populi, qui Missam de Sancto potiùs quàm de Feria optabat audire. Excipe Dominicam secundam post Epiphaniam, de qua suo loco dicemus.

9 Responsoria de Tobia, si in Dominica aut Feriis secunda & tertia poni non possunt, ponantur Feria quarta: sed Feria quinta, ne eadem immediatè repetantur, poterunt dici ℟. secundi Noctur. Domin. eadem ratione qua dicetur de Lectionibus in Festo sanctorum Philippi & Iacobi in Sabbato ante Dominicam quartam post Pascha.

10 Tempore Paschali additur *Alle.* ante Versum, non Versui: quod asserit de Romana consuetudine Radup. *Prop.* 12 quia in Versu non finitur Responsorium, sed in ea parte quę à Choro repetitur; cui tamquā termino conuenit augmentum lætitiæ.

De responsoriis breuibus Horarum.

CAP. XIV.

1 Breuia dicuntur tum in se, tum respectu præcedentium Lectionum breuiorum, idest Capitulorum. Vnde Radulph.

Radulph. *Proposit.* 12. appellauit Responsoria magna, quæ capite præcedenti declarauimus. Eadem autem de his ferè dici possunt quæ de præcedenti diximus, tum de forma, tum de causis mysticis. Adde cum Amalar. *lib.* 4. *de Offic. cap.* 3. duo conuenire Ecclesiastiio viro, exhortationem ad fratres, quæ fit in Responsorio breui; & singularem ad Deum deprecationem; cum intentione recta in gloriam Dei quæ attenduntur in versu Responsorij, & in addito ℣. *Gloria Patri*.

2 Omittitur *Gloria Patri* in tempore de Passione, resumiturque initium Responsorij, ob causam *in præcedenti capite* allatam *num.* 3. *pag.* 89. ex concil. Tolet. IV. Non omittitur in Officio nouem Lectionum, ita vt, si in Dominica Passionis commemoratio fiat in secundis Vesperis de aliquo Festo Semiduplici, in Completorio dicendus erit ℣. *Gloria Patri*: quia Festum est iam inchoatum ea ratione quam attulimus de fine Hymnorum de beata Virgine *suprà cap.* 6. *num.* 15. *pag.* 73. sed vide infra *Sect. sexta cap.* 12. *num.* 8.

3 Ad Primam fit variatio Versus pro varietate Festorum, vt in Rubrica *de his Responsoriis n.* 3. quæ mutatio habet easdem causas quas attulimus suprà de fine Hymnorum vario in Festis *cap.* 6. *num.* 12. *pag.* 72. Meminit Radulph. *Propos.* 14. mutationis huius in Natali Domini, Epiphania, Paschate & Ascēsione Domini; de aliis Festis non loquitur: quare mutatio in his posterior est Radulpho. Decreuit Ioannes XXII. mutari in Festo Corporis Christi, *in Decreto sæpius cit.* concurrentibus autem duobus Versibus propriis, altero ratione temporis, altero ratione Festi, vt in Conceptione beatæ Virginis intra Aduentum, præferri debet ratio Festi & eius Octauæ, sicuti in fine Hymnorum fit: quare in Dominica infra Octauā dicemus, *Qui natus es de Maria Virgine*, ad Primam; non autem, *Qui venturus es in mundum*.

4 In Aduentu accidit ad Nonam mutatio Versus: qui in Dominicis dicitur, *Domine Deus virtutum conuerte nos*. & in Feriis dicitur, *Veni Domine, & noli tardare*. Reliqua sūt eadem ad omnes Horas. Quærunt aliqui mysterium; sed nulla est alia ratio, nisi quod in feriali Officio dicuntur statim Preces, in quibus dicitur ℣ *Domine Deus virtutum*, &c. neque consueuimus idem bis dicere in eadem Hora. Hinc ergo variatio Illius Versus.

5 Tempore Paschali adduntur duo *Alleluia*, ex auctoritate Romana, inquit Radulph. *Proposit.* 12. & *ex Regula sancti Benedicti cap.* 34. quod aliis festis nobilioribus conceditur, Natali Domini, Circumcisioni, Epiphaniæ, Festo Corporis Christi, & Transfigurationi; non tamen in his Festis adduntur ad Primam, & Completorium: & de Festo Corporis Christi negat Ioannes XXII. *in decreto citato*. Additionis patet ratio, ad pleniorem lætitiam indicandam; vbi verba quasi desunt ob breuitatem Responsoriorum.

De capitulis.

CAP. XV.

1 CApitula, Lectiunculæ, Lectiones breues, paruulæ, Versiculi parui, Collationes, sunt idem apud Radulph. *Propos.* 13. & 14. Capitella vocat Hugo l. 2 *cap.* 1. quia, inquit, capita sunt & principia variationis ad Horas, cùm præcedentia sint semper eadem. Capitula quoque dicuntur quia vt plurimùm in Festis sumuntur de capitibus Epistolarum quæ leguntur in Missa, Durand. *lib.* 5. *cap.* 2.

2 Ambrosius fuit auctor Capitulorum ad Tertiam, Sextam, & Nonam. Deinde Concilium Agathense *can.* 21. *Distinct.* 5. *de Consecrat. cap. Conuenit.* iussit ea dici post psalmodiam; vbi & ea vocat Collectiones, non Collationes, vt malè legit. Gratianus, quem corrigit Suar. *libro.* 4

de Hor. Can. c. 2. num. 19. vnde etiam corrigendus erit Radulphus suprà; sed Beda in Esdram ait, morem hunc inoluisse in Ecclesia ab Esdra desumptum; cuius tempore quater in nocte, quater in die conuenientes Hebræi legentem sacras Litteras audiebant: nam à nostris post singulas psalmodias Horarum Canonicarum legitur semper aliquid, & octies in Officio, si feriale est, si solemne, decies, propter tres Nocturnos, siue de veteri siue de nouo Testamento, vel multùm, vel parum lege Hugonem *lib. 2. de Offic. c. 1.* Aliqui dicunt quater in nocte nos legere, id est ad Vesperas, Completorium, Matutinum, & Laudes; quater in die, ad Primam, Tertiam, Sextam, Nonam.

3 Quærit Amalar. *lib. 4. cap.* 3. cur ante Capitula non petitur benedictio? Respondet, quia vt plurimùm has Lectiones legit Superior, qui Christi vicem gerit. Hebdomadarius eas legit, qui legentibus ad Matutinum, & ad Absolutionem in fine Primæ, & ante Completorium benedictionem impertit, vicem & ipse maioris gerens.

4 Quærit Hugo *lib. 2. c.* 3. cur à maioribus leguntur hæ diurnales Lectiones breues, à minoribus nocturnales? Respondet, quia diurnæ variantur: in qua varietate maiores sunt peritiores vt eas inueniant, & opportunè recitent; nocturnales autem faciliùs habentur ex Inuitatorio, & Psalmis, qui iuuant, inquit, ad distinctionem earumdem Lectionum. Faciliùs habentur (ego dicerem) quia Hebdomadarius peritior eas præparat, & signaculis dispositis aptè statim indicat quid sit legendum. hoc enim munus est eiusdem.

5 Quærit Duran. *loc. cit.* cur longiores sunt Lectiones nocturnæ quàm diurnæ? & respondet, noctu liberiùs aures accommodari Lectionibus.

6 Tacetur in his Capitulis titulus, & nomen auctoris, ob causam suprà allatam *c. 12. n. 19. ex Hugone pag.* 88. Et prætereà stamus ad Capitula, non sedemus, sicuti ad Lectiones Matutini: tum quia breues sunt Lectiones, & minùs fatigamur; tum quia, stante maiore qui Capitula legit, ob eiusdem reuerentiam stare debent alij, vt de nona Lectione ab Episcopo lecta in Natali Domini præscribitur *in Cærim. Episc. lib. 2. cap.* 5.

7 In fine non dicitur, *Tu autem Domine*, &c. quia neque dicitur antè, *Iube Domine*, &c. quæ duo sunt inuicem correlatiua; tum verò Sacerdos Hebdomadarius ea recitat, cui non conuenit ordinariè benedictionem ab alio petere: & prætereà in breuiori Lectione faciliùs culpa euitatur, præsertim à perfecto viro, qualem repræsentat Hebdomadarius qui Capitula recitat Durand. *loco citato*.

8 Notat Radulh. *Propos.* 13. Capitulum Tertiæ in Festis idem vt plurimùm cum Capitulo Laudum & Vesperarum. Ratio esse potest, quia Vesperæ, Laudes, & Tertia, sunt Horæ nobiliores. Ad Tertiā enim dicitur Missa de Festo solemnis, & per Tertiam fit ad Missam aditus. Quare Capitula Vesperarum terdicuntur; Capitula Nonæ bis, ad Absolutionem in Prima, & ad Nonam; Capitula ad Sextam semel, quæ sunt quasi meditullia Epistolarum Missæ, sicuti Capitula Tertiæ initia Epistolarum, & Capitula Nonæ terminationes Epistolarum. Sed tempore Aduentus & Quadragesimæ quælibet Hora habet suum Capitulum pro toto tempore, vt dicemus suo loco.

9 Sumi verò debent ex Scriptura sacra, Radulph. *loco citato*, & de corde recitari, ait S. Benedict. *in Regula*. his enim Dei laudem agimus, & pronuntiamus, Radul. *Propos.* 8. exhortamur nosmetipsos & alios audientes, qui opere bono respondent; quod significat Responsorium breue, Hugo *in Spec. c.* 3. excitamus etiam deuotionem contra tædium, Dur. *loc. cit.*

10 Di-

10 Discordant aliquando à textu vulgato sacrorum Bibliorum; quibus in casibus sufficit auctoritas S. Romanæ Ecclesiæ, de qua S. Bernard. *Ser. 3. Vigil. Natiuit.* hæc habet: Cùm Ecclesia, inquit, in Scripturis diuinis verba vel alterat, vel alternat, fortior est illa compositio quàm positio prima verborum: & fortassis tantò fortior, quantum distat inter figuram & veritatem inter lucem & vmbram, inter Dominam & ancillam. Hæc ille. quæ notanda sunt pro casibus pluribus in Missali & Breuiario, si nulla alia suppetit ratio.

11 Semel in Officio Capitulum dicitur ante Hymnum, hoc est, in Completorio. cuius causam dedimus ex Hugone *sup. Sect.* 4. *cap.* 6. *nn.* 8. *pag.* 60. & *Deo gratias* in fine respondetur, Vide causas *suprà ca.* 12. *num.* 20. *pag.* 88.

12 Omittuntur Capitula in triduo maioris Hebdomadæ, & in Officio Defunctorum; & suo loco afferentur causæ.

De Oratione.

Cap. XVI.

1 VNica *Oratio* pro omnibus Horis communiùs habetur, ait Radulph. *Prop.* 13. quæ nouissimum locum in Horis Canonicis tenet, ex antiquo Ecclesiæ ritu, ait Amal. *lib.* 4. *c.* 45. vt vnusquisque tali scuto, id est communi oratione rediens ad sua, muniatur contra omnia aduersa: vel ex Hug. *in Spec. cap.* 3. vt diuina gratia, quæ actiones nostras præcessit, eadem ipsa subsequatur.

2 Eam dici in fine iussit Conc. Agathen. *de Consecr. Dist.* 15. *cap. Conuenit.* quæ solet esse breuis, ne multùm loquentes oremus *Matth.* 6.

[illegible] Ambrosius plurimas, ex [illegible] Gelasio Papa auctæ [illegible]

atque Orationem concordare semper cum Officio & Euangelio S. Gregorij opera, asserit apertè Microl. *c.* 61. nos certe Ambrosianis non paucis Orationibus vtimur, vt suis locis indicabimus. Concilium verò Carthaginense, seu, vt alij, Africanum, *can.* 70. & Mileuit *cap.* 12. quibus aderat S. Augustinus, reiiciunt non probatas Orationes à Missa, & consequenter ab Officio diuino; cui, & Missæ regulariter communis est Oratio.

4 Prima & Completorium retinent easdem Orationes, ob causam allatam suprà *Sect. præced. pag.* 56. *num.* 12. vbi de Horis egimus. Reliquæ Horæ eadem concluduntur Oratione.

5 Ante Orationem dicitur, etiam ab eo qui recitat solus, *Dominus vobiscum*, vt fusè probat P. Damiani *in Opusculo de Dominus vobiscum*; & præsertim *cap.* 4. intendere namque debet, se loqui cum Ecclesia, vt monet Nauar. *in Miscellan.* 67. *de Orat. num.* 5.

6 Quæ verba in Dion. *de Eccl. Hier.* appellantur diuinissima salutatio desumpta ex libro Ruth. *cap.* 2. & 2. *Paralip.* 15. cuius efficacia ab ipso Christo est, qui dixit *Matth. vlt.* Ego vobiscum sum. quam & Apostoli introduxerunt, *ex Concil. Bracc. I. cap.* 21. Decretóque firmauit vel Clemens, ex Gemma *lib.* 1. *cap.* 87. vel Anacletus, ex Hugone *lib.* 2. *cap.* 11. vel vterque, ex Radulp. *Propos.* 23. sensus autem est Dominus in vobis maneat, & petitionibus vestris effectum tribuat, Duran. *lib.* 4. *cap.* 14. vel, Sacerdos se habere pacem cum toto Clero & populo docet, ex P. Damiani *loco cit.* vel dicitur ad excitandam animorum attentionem ad Orationem, Rup. *lib.* 1. *de Off. c.* 13. Dicitur etiam Dominus, nō Deus, vel Christus; quia Dominus potestatem significat, Turrecrem. *in c.* [illegible]

7 Subditur statim, *Et cum spiritu tuo.* quasi alij optent Sacerdoti, quod ipse aliis optat, ex Floro *in Expositione Missæ.* quod est desumptum ab Apostolo 2. *Timot. vlt.* neque dicitur *tecum*, sed *spiritu tuo*; quia spiritaliter Officia Ecclesiastica fiunt, ex P. Damiani *Opusc. cit. cap.* 3. vt nimirum vnus sit affectus omnium, Amal. *libro* 2. *cap.* 9.

8 Non dicitur *Dominus vobiscum* nisi à Sacerdote, & Diacono, absente Sacerdote, vel nonnisi de illius licentia: quod & docet Nauar. *Miscell. de Orat* 67. *nu.* 3. ex recepta consuetudine, quam testatur Duran. *lib.* 4. *cap.* 14.

9 Excommunicatus autem Sacerdos non potest vti hac salutatione etiam in priuata Officij recitatione; quia pertinet ad dignitatem Ordinis, qua ille indignus effectus est, Nauar. *de Orat. cap.* 7. *num.* 16. & *fusius Steph. Duran. lib.* 3. *de Ritib. cap.* 22.

10 Qui non potest vti prædicta salutatione, dicat, *Domine exaudi orationem meã* &c. cuius meminit Radul. *Propos.* 20. tanquam rei tunc etiam vsitatæ. Docet Nauarrus in *d. Miscell. num.* 6. quando occurrunt Preces, quarum finis est per Versum, *Domine exaudi orationem*, &c. non debere dici bis hunc Versum, sed semel tantùm, ad vitandam battologiam.

11 Additur *Oremus* ante publicam Orationem, ex August. 106. *ad Vitalem*, vt inuitentur alij ad orandum.

12 Repetitur post orationem salutatio prædicta *Dominus vobiscum*, ait Hug. *lib.* 2. *c.* 4. sicut Christus dixit semel iterum Apostolis *Pax vobis.* Sacerdos enim dicens Orationem vicem Christi gerit, & ideò regulariter stans eam dicit, ex Amal. *lib.* 4. *c.* 4. sed & ob memoriam futuræ resurrectionis stans eam pronuntiat, idem capit. 7.

per Christum; quia vt plurimum dirigitur oratio ad Patrem, *Matt.* 6. & *Ioan.* 16. tum ex Decreto Carthag. Conc. *cap.* 23. Raró ad Filium dirigitur, & non antiquitus, vt notat Bellarminus *de Missa lib.* 2. *cap.* 16 quod factum est deinde, vt ipse quoque Filius credatur Deus. Nunquam dirigitur ad Spiritum sanctum, quia donum Dei est, & à dono non petitur donum sed à donatoribus, à quibus ille procedit, Duran. *lib.* 4. *cap.* 15. Prout ergo dirigitur Oratio, fit etiam conclusio, vt concinat sensui Orationis vltimæ, quando plures iunguntur simul, Nauar. *de Orat. cap.* 19. *num.* 169.

14 Hoc autem est commune omnibus conclusionibus, vt semper in iis fiat mentio sanctissimæ Trinitatis; vt intelligamus nullum fieri præiudicium reliquis diuinis personis, quæ in Oratione taceri videntur dum consummatio ostendit, nullum esse discrimen in Trinitate. Ita Fulgent. *lib.* 2. *ad Monimum quæst.* 1. In vnitate Spiritus sancti Deus, non esse præponendam vocem *Deus*, ex Romana auctoritate, tradit Radulph. *Propos.* 23. & in fine additur *Amen*, vt communem Orationem, quam Sacerdos recitat, omnes confirment idem *ibidem*. Meminit huius ritus respondendi *Amen* in fine August. *Tract.* 41. *in Ioan.* & *Epist.* 178. quæ vos Hebræa est, significans, quod apud nos, Fiat, in precationibus vsurpata ab Apostolis, 1. *Corinth.* 14. numquam mutata, neque à Græcis, neque à Latinis. Origenes *Tract.* 35 *in Matth.* cum Ambrosio *de Iis initiantur mysteriis lib.* 1. *cap.* 9. explicat *Amen* hoc est, Verum est: qua ratione concordat *Amen* cum Orationis potiùs conclusione, quam cum oratione ipsa; quasi [illegible] metur, verum esse, regnare Deum [illegible] tate Spiritus s[illegible]

Antiphona pro commemora
gulas Orationes præmitit
rursus inuitatio fiat ad o
vna immediatè aliam s
tantis, non dicitur *Or*
quia Oratio non i
vna continuatur
16 Prima Ora
bus & Vesperis
quam dirigi
item concl
sua concl
17 Si
eadem
mutat
eadem
Cõme
ris E

...ſignum Chrucis adhibetur ad
..., vt in Rub. *de Prima. nu.* 2
...guo ex Miſſali: nam per
... facta eſt peccatorum:
...vt quidquid in nocte
...niamus, Gemma *l.* 2

...at ſolus, omittere
...lque recitans
...rali quæ ſe-
...*ccatis no-*
...Oratione
...*Prima*
...uo Of-
...n tex-
...dicat,
..., *tibi*
...em,
...*o.*

anno 1618.29. *Nouemb.* cuius Lectiones recitandæ approbatæ fuerunt 23. *Februar.* 1619. *& rursus* 23. *April.* 1622. Vbi celebratur die 26. mutatur in Hymno, *Iste confessor*, tertius Versus.

26. Zephyrini. In Missali Vatican. 4743. Semidupl. ex Microl. *c.* 43. Romæ tantùm, Radulph. *Prop.* 22. Simplex in M.S. & 1550.

28. Augustini. In Sacramentar. Gregoriano, vbi omnes Orationes Missæ sunt eædem quæ apud nos. Bonifacij VIII. Decreto Duplex. Pius V. mutauit omnia tenta Oratione tantùm; Officiu Missæ aliud est in Antiph. Gr melius illud numerat inte riora Gregorio.

Hermetis in A tar. Gregor. bemus O cundar tium B

Festum fieri Duplex maius, sicuti sunt alia minora Festa Apostolorum: sed neque dies hæc martyrij illius est, neque martyrium pro fide Christi & Euangelio, neque statim in cælum iuit demeretur S. Augustin. beat secundas Vesper S. Ioanne. Quib maius Festu collatio cau

eodem Festo Chrysostomi, Procli, & Ioannis Damasceni. Manuel meminit *tit. cit.* Certum est, quòd apud Latinos non ubique celebratum fuit hoc Festum ante ...um, qui nullius hominis na... ...brari asserit, nisi Chri... ...*mone* 20. & 21. *de* ...uiario hac die ...*tantæ Vir*... ...da die ...*sti*...

Adriani. In Antiphonar. & Sacrament. Gregoriano, mutatis deinde Orationibus: & ex translationis Festum, quando Romam eius corpus delatum est, ex Baron. *in Martyrolog.* obiit enim die 4. Martij. Commemoratio in M.S. Simplex in Breu. 1550.

9. Gorgonij. In Antiphonar. & Sacrament. Gregor. cum omnibus Orationibus Missæ; non tamen in Pameliamo Cod. Simplex in M. S. & 1550. posterius est Gregorio, ex Pamelio.

10. Nicolai Tolentini. In Breu. Vatic. ...60. restituitur à Sixto V. 1585. ...o & Duplici ritu; sed compa... ...m Nicolao Mirensi Epis... ...Nicolaus prodiit in lu... ...Semid. ritu Festum ...Orationem. Si ...tertius in ...

...honar. ...Fe-

Gregor. mutauit aliqua Pius V. in Responsoriis,& Lectionibus. Clemens VIII. in Hymno iussit dici, *In hac triumphi gloria.* & declarauit hoc Festum esse Duplex maius. Officium Missæ Introitum tantùm habet,ex Antiphonario Gregoriano.

15. Octaua Natiuitatis B. Virginis. Ab Innocentio IV. ex Durand. *lib.* 7. *cap.*28. hoc est, Officium eiusdem, ait Barōn. *in Martyrolog.* Beda enim meminit Octauæ cum Radulph. *Proposit* 19. qui eam numerat inter octauas maiores. Habetur in Missali Vaticano *volum.*38…
Semidupl. apud Durand. *lib.* 7…
Duplex ab Alexandro VI. v…
Breu.1550.Officium ab In…
Platina anno 1246. q…
Festum, sed falsò…
Pius V. infra …
Nocturno …
rum qu…
ma di…
te…

fuerunt assignatæ, quatenus de libro Tobiæ cœptum sit legi: alioquin initium eiusdem libri legatur in hoc Festo (qui casus contingit alicubi,ob Festum solemne in Dominica, die 13. Septemb…
scilicet liber ille omittatur…
cium discordat ab An…

Euphemiæ, &c…
nensis Conc…
riano diu…
nes …

Et ratio fauet;quia in Breuiario ſecundaria Sanctorum Feſta longè ſunt inferiora primariis,vt videre eſt in Duplicibus ma-
... per annum ; non ergo debet eſſe
...matum æquale Feſto prima-
...ci, quod eſt Duplex mi-
...eſſe Duplex in Or-
...m primarium
...æ claſſis.
...iàs do-
...m.

22. Mauritij,&c. Primus in Antiphonario Gregoriano ; ſed ex Pamelio poſt Gregorium : ſocij verò in Appendice Sacramentarij. Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregorianum, & Miſſæ præſertim, vt in citato Antiphonario.

23. Lini. In Appendice Gregoriana. Semidupl. ex Microl. *cap*.43. Romæ tantùm, Radulph. *Propoſ*.22. Simplex in M.S. & 1550. Semid. reſtituitur à Pio V. mutauit autem Euangelium cum Homilia
...lemens VIII.
...Theclæ. In Appendice Gregor. Vbique
...Feſtum, ait Baron. *in Martyrolog.*
... Lection in Breu. 1550. Com-
...V.
...uſtinæ. In Appendice
...S. & 1550.
...In Sacrament.
...omnibus
...mmu-
...e ce-
...m

Triburiensi M. S. celebrato anno 1030. Pius V. mutauit Lectiones primi & secundi Nocturni, tum ordinem Responsoriorum, tum Capitulum ad Sextam. Nota, quòd ad octauam Lectionem dicitur, *Quorum Festum colimus*; quia est Festum omnium Angelorum, vt in Oratione & Lectione quarta patet,& sequentibus: & quia Dedicatio hæc in monte Gargano facta fuit in Michaëlis & Angelorum memoriam, vt expressè dicitur in Lectione sexta Festi Apparitionis *die* 8. *Maij*. Officium Missæ habetur in An-phonario Gregoriano. Si occurra-Festum in Dominica, conuen-uæ Lectioni iungatur non-gelis agit.

30. Hieronymi-goriano, cum-bus Missæ-Duplex-nes.

mente VIII. in Officia quæ hodie habentur. Quibus autem placet Officium Natiuitatis,pro iis verbis, *Hodie nata est*, dicere poterunt, *Hodie Festum est B.Virginis*. sed verè dissonat illud, *ex prog-* *Dauid*, à voce *Festi*. Vide quæ-*primo Tomo par*.4.*tit*.1-Nota, quòd in-concurrat cu-speræ in-cum

& debuisset ex vi Rubricarum transferri Festum Visitationis : at Rosarij Festum à Dominica non est dimouendum.

De Festo SS. Angelorum Custodum
...sit Paulus V. 27. *Septembris anno*
...fieri Officium Duplex à se
...itum Cleri, prima die
...em Lectionum,
...cti Michaë-
... Officij
... an-

bramus ; in hoc autem Festo personas ipsas Angelicas & innumeras vna simul honoramus. At Apparitionem esse Festum maius , & habere vtrasque integras Vesperas , nemo non nouit : tum quia licet hoc Festum sit ad libitum ; tamen posito , quod recitare velimus Officium, ad Rubricas generales seruandas tenemur ; sicuti Missam , quam non tenemur quotidie celebrare , si tamen celebras , iuxta Rubricas celebrare debes : tum denique
...uia , si sanctus Hieronymus amitteret
...casu vtrasque Vesperas ; etiam S.
...s Nazianzenus eius præceptor
...nas Vesperas nobiliores se-
... in secundis Vesperis Ap-
...en non obstantibus,
...ratiam S. Hiero-
... Vesperas , &
...dum fuit
... non ex
... Con-
...u-

obiit enim Idibus Ianuarij, ex Baron. *in Martyrolog.* Habetur Festum in Appendice Gregoria, & in Concilio Moguntino *cap.* 36. Simplex in M. S. & 1550. In Hymno Vesper. mutatur tertius Versus.

4 Francisci. A Gregorio IX. 1228. dilatatur Festum à Sixto IV. 1472. in Missali Vaticano *volum.*4743. Duplex in M.S. & 1550. Pius V. recenta Oratione, mutauit Officium antiquius, opera Fratrum Minorum in Breuiario positum, & auctoritate Nicolai III. approbatum
vt diximus *cap.* 1. *huius Sectionis.* I
ctione 6. legitur, quòd sanct
scus in die Festo Exaltatio
recepit sacra Stigmata
ne 4. Festi Stigmat
uentura, quòd
nis id acci
ter se hi
uent
fui

sensu Maiorum edita anno 1631. Festorum vbique obseruandorum, ex præcepto S. Romanæ Ecclesiæ; fauente Tegrimo Tegrimio, Domino meo, Episcopo Assisinate, & præfatæ Sacræ Rituum Co
gregationis à Secretis incom
ro, in gratiam sancti Patr
æquum est igitur
gentium obser

5. Pla
Vatica
a

9. Dionysij, &c. quem Athanas. de Sy-
nod. Nicænæ decr. appellat Theogno-
stum. habetur de eodem in Antiphonar.
…g. sed post Gregorium, ex Pamelio; qui
… Gallicanum Officium: nam or-
… Gallia à tempore Ludoui-
… x *Epist. Hildnini ad*
… suetudine testa-
… ex in M.S.
… Quem
… m

Vrsulæ & sociarum; nisi aliud à Maioribus concedatur, aut legitimè præscribatur.

25. Chrysanthi & Dariæ. In Appendice Gregoriana. Simplex in M. S. & 1550. Officium creditur compositum à Varino & Armeno fratribus ordinatis Presbyteris à sancto Stephano, qui Vitas eorum ad omnes Ecclesias direxerunt. Hæc Cornel. Schulting. Ex quibus facilè conciicitur, Festum indictum esse quadringentis annis ante sanctum Gregorium.

…6. Euaristi. In Missali Vatic. *vol.* 4743.
… ex Microl. *cap.* 43. Romæ tantùm,
… *Propos.* 22. Simplex in M. S.
…
…nctorum Simonis &
… sancti Andreæ. In
… habetur Euan-
… Missæ verò
… mentar.
…
…sto

mus , & *praueniat* in *imploret* , sed in his casibus consule sacram Congregationem, vt aliquid proprium concedat.

31. Vigilia omnium Sanctorum. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano habentur Orationes cum Officio Missæ; sed posterius est sancto Gregorio, ex Pamelio. Concilium Oxoniense & Beda meminerunt.

De Festis Sanctorum mense Nouembri.

CAP. XIII.

OMnium Sanctorum. C
nus habet hæc v
Calend. Nouembr
plebs vniuersa ,
mini , *ad E*
Sanctor
nire st
q

Duplex primæ classis conuenienter fuit statutum. Officium à Gregorio IV. compositum esse , scribit Schultingius ex Baleth *capite* 127. Pius V. mutauit omnes Lectiones ; sustulit primum Responsorium , & addidit octauum d
ginibus.

In secundo Noct
uam , legi iu
tum Festo
stino :
ri

annum 800.& causam reddit. Post Officium, inquit, Sanctorum in seruij Officium pro mortuis : multi enim transierunt de præsenti sæculo, qui non illicò Sanctis coniunguntur, pro quibus soli-
[illegible] Officium agitur. Hæc ille. Nota
[illegible] *more*;ergo erat in vsu Du-
[illegible] o. De Officij auctore
[illegible] *ona.*
[illegible] ransfertur
[illegible] næ, &
[illegible] De-

bris 1610. si transferatur, mutatur tertius Versus in Hymno, *Iste confessor.*

8 Octaua Omnium Sanctorum à Sixto IV. & ex Codice M. S. Ecclesiæ sanctæ Mariæ ad Martyres citato à Baronio *in Martyrologio hac die.* Duplex ab eodem Sixto, in Breuiario 1550. Pius V. per totam Octauam reformauit Lectiones.

Quatuor Coronatorum. Ordo Romanus, Antiphonarium & Sacramentarium Gregorianum, cum omnibus Orationibus Missæ, sub nomine quin-
[illegible] aliorum, Decreto Melchiadis, ait
[illegible] *lib.* 7. *cap.* 36 Simplex in M. S.
[illegible] m, vel ab Honorio I. qui
[illegible] eorum Ecclesiam, ex
[illegible] in Chronicis; vel
[illegible] ina, corpora eo-
[illegible] illustriorem
[illegible] roris.
[illegible] io,

in Breuiario 1550.

11. Martini Episcopi. Leone I. Pontif. celebratum fuisse hoc Festum ex Concilio Turonico, scribit Galesin. *in Martylog.* Habetur in Sacramentario Gregoriano: à quo in editione Romana primam tantùm Orationem habemus in Missa, omnes autem in Pameliana. S.Bernardus Sermonem habuit; & de generali consuetudine testatur Radulph. *Propos.* 17. Semidupl. apud Durand. *lib.7.cap.*1. Duplex apud Radulph. *loco citato.* rursus Semidupl. in Breuiario 1550. à Pio V. tandem Duplex, qui & mutauit Lecti-nes omnes. Reliqui Officij Ga- vt obseruat Pamelius *ad Ant- Gregorij*, dicitur auctor bus Episcopus Trai- tingio. Psalmi Communi M- no non in An- Mi-

18. Dedicationis Basilicæ Apostolorum. Loca ipsa anteà Limina Apostolorum vocabantur; de quorum osculo ob dignitatem lege Baronium *in Martyrologio*; vnde sumitur ratione Festi. Romæ tantùm tempore Radulphi *Proposit.* 22. in Missali Vaticano Duplex 1550. Pius V. Nocturni adiecit miliam sanct- nus VI 162-

Durand. *lib.7.cap.1.* & Radulph.citatum & item in Breuiar. 1559. quod perseuerat. Officium Missæ habetur in Antiph. Gregor. Lectiones mutatæ à Pio V.fuerunt.

23. Clementis.In Sacramentario Gre-
… Orationes omnes fuerunt
…æ tamen leguntur in
…nerali consue-
… sanctus
…idupl.
…iar.

tyrologio scribit, hoc Festum in Calendario fuisse positum à Ioanne XXII. quia, inquit, in antiquis Martyrologiis de ea non legitur. Semidupl. apud Durand.*lib.7.cap.1.* Duplex apud Radulph. cit.rursus Semidupl.in Breu.editis 1521. & 1550. Duplex tandem à Pio V. qui retentis Oratione & Lectionibus 2. & 3. Noct. antiquum Officium proprium integrum ablegauit. Dicitur Æcatherina in antiquo Codice citato à Baronio *in Martyrologio.*

26. Petri Alexandrini. In eius Festo S.
…anasius puer, puerilibus lusibus se-
…ntiasse scribitur à Ruffino *lib.1.*
…. Habetur Festum in Missa-
…43.*&* 4771.& in edito
…: in Breuiar.tamen
…itutum est à Pio
…rari Festum
…s diei,
… Pro-

SECTIO OCTAVA.

De Communi Sanctorum.

COMMVNE Sanctorum continet ea quæ ad Horas Canonicas
ſunt neceſſaria, quando in eorum Feſtis non habentur
nimirum Hymnos, Antiphonas, Pſalmos, &
tiſſimùm autem deſeruit iis Sanctorum
Apoſtolorum ſunt, Martyrum, Confeſſorum
item Patronorum, ſeu Titularium; item
quenti Officio, quod vocatur S. Mari
rit quæſtio de Communi: Quo d
cti, de quo neſcitur dies obi
nifeſtationis, & eiuſmo
Feſtum cum Maioru
in die, quo in
occurrebat:
littera
niſi v

vbi de Festis Apostolorum agit.

2 De Hymnis & eorum auctoribus diximus *Sect.5.cap.6.* Antiphonæ & Psalmi congruunt Apostolico muneri & dignitati. In quibus illud certè est singula-

(non in aliis Sanctorum Communibus)

Psalmi Nocturnorum de-

Psalterij, ex Noctur-

primus è *Domi-*

ous gratiæ

nda;

na

Festa, quæ alicubi occurrunt: ademit Responsorium nonum, quod ampliùs non dicitur, & mutauit in melius Capitulum horæ Sextæ.

3 Dices: Superfluum est illud Euangelium, *Hoc est præceptum meum*, cum sua Homilia in tertio Nocturno: nam cuiusuis Apostoli Festum habet proprium Euangelium & Homiliam. Prætereà Euangelium, *Hoc est præceptum meum*, deseruit nunc Vigiliis Apostolorum; ergo collocandum in eodem quidem Communi, sed ante Orationem communem

Vigilia. Sed hæc argumenta sub

ulla erant; quia in Festo sancti

batur Euangelium, *Hoc est*

ius Homilia ideò debuit

Nocturno. Quid igi-

I. dicendum erit?

sium habeant

ium cum

Bre-

rio;

ad maiorem ſcilicet ſolemnitatem , & ad declarandam eorumdem propinquitatem maiorem cum Chriſto, in cuius Feſtis fit hæc additio Antiphonarum , & multiplicatio. Diximus etiam *Sectione* 5. *cap.*7. *numero* 4. *pagina* 74. Antiphonas ſignificare charitatem , quæ refulſit in Apoſtolis ſuper alios , vt meritò abundare debeat Antiphonis eorum Officium, & nouis. *Charitas Chriſti vrget nos,* aiebat Paulus aliorum nomine. In Natiuitate ſancti Ioannis Baptiſtæ idem fieri non nego ; imò & inde fieri puto , quia miſſus à Deo, id eſt Apoſtolus, ipſe q...
que fuit Chriſto carne propin...
mente. In Feſto quoque ...
Martyrum idem fit ; qui...
ritatem nemo habet ...
plures coluntur M...
tiplicata cha...
res indic...
nuimu...
inf...

De Communi Martyrum.

CAP. II.

1 MArtyrum Feſta antiquiſſima ſunt, Clemente teſte *lib.*8. *Apoſt. C*...
*cap.*39. & vidiſti in *Sectione* ...

2 Alij ſunt Martyr...
non Pontifices ; ...
cium commu...
ctionib...
leg...

Euangelium, de eodem tamen Communi sumptum.

5 Responsorium proprium post nonam Lectionem positum pro Festo quinque sanctorum Martyrum Pontificum, ... *præuenisti*, non est, vt putant ali... ...lentiam ; sed ad vitandum ...esponsorio futurum, ...tur, *Hic est verè* ...ùm ij perie- ... vt ...lli-

Neque dicas, in Breuiario non adnotatum fuisse dictum Responsorium in Festo sanctorum Placidi & sociorum; quia vnicam Lectionem habent, quasi illud positum fuisset, si duas, vt in Festo sanctorum Geruasij & Protasij, Primi & Feliciani: nam in Festis SS. Faustini & Iouitæ, Marci & Marcelliani, quæ vnicam Lectionem habent, ante eamdem notatum est idem Responsorium, *Hæc est vera fraternitas*, in editione Breuiarij Vaticana 1608. præcedentibus editionibus emendatiore.

Obiecerunt aliqui, quòd in Missa san... ...m Nerei, & Achillei, Domitillæ at... ...atij dicitur post Epistolam, *Hæc* ...*rnitas* ; & tamen certum est, ...sse fratres secundùm car... ...rio à Missali ad Bre... ...issa illa erat anti... ...s Nereo & ...sam pro- ...VIII. ...uit

palmites, pro varietate Euangeliorum in Missa legendorum, vt Officium deinde concordet cum Missa.

12 Hymnus, *Rex gloriose Martyrum*, dicitur etiam in Vusperis, omisso illo, *Sanctorum meritis inclyta gaudia* (qui alioquin non discordaret à gaudiis Paschalibus;) tum vt cantari possit cantu Hymnorum Paschalium; tum, vt possit mutari finis Hymni more Paschali. quod est peculiare in Officio Martyrum, non autem Confessorum, in quo dicitur *Iste confessor*, metri diuersi, ob rationem à S. Ambrosio allatam suprà *num.* 10.

13 De Antiphona vna & trib
in vnoquoque Nocturno di
*cap.*7.*num.*5.*pag.*74.

14 Quæ desun
schali sumi debe
tempus Pasch
lige, c
Noctu
co

qua sederunt successores eiusdem: *Dum esset Summus Pontifex*, &c.

3 Pro Doctoribus extat Antiphona propria in vtrisque Vesperis ad *Magnificat*, O *Doctor optime*; quæ habetur in Bre
M.S.& 1550.Pius V.addidit Le
& 2.mutauit Lectiones 3.
sancti Hieronymi le
sancti Augustini
Octauum B
clesiæ

Tres Psalmi dicuntur sub vna Antiphona, etiam post Ascensionem Domini. quæ & obserua in sequentibus Communibus Virginum, mulierum Sanctarum, & De-
...is Ecclesiæ. Causam mysticam
...*cap.7.num.5.pag.*74.
...m Festis,& quando Of-
...feruntur in aliam
...itatur Versus
...Breuiario
...da-
...

Scriptura in 1.Noct.& aliàs pro 2.Nocturno ex Ambrosio.

3 Virgines & Martyres habent, præter Orationem, Hymnum post Inuitatorium, primum à Pio V.Responsorium, Lectiones primi Nocturni, *Confitebor tibi*, &c. ab eodem Pio V. qui addidit sequentes aliàs Lectiones, ad varietatem in Festis, vel ad Octauam.

4 Martyres tantùm, non Virgines, habent Commne distinctum à superiore; tum primas Lectiones à Pio V.*Confitebor*; in reliquis concordat Officium cum ...M.S.& 1550.Lectiones secundi No-... Mart. non vidua additæ sunt ...II.

...es, nec Virgines, nec ...ent Officium cum ...ginibus;sed à Pio ...m *Mulierem* ...ndi No- ...à Cle- ...*tem*

De Communi Dedicationis Ecclesiæ.

CAP. V.

1 ECclesiæ materiali duo accidunt in ordine ad horas Canonicas, nimirum Titulus,& Dedicatio; quæ differunt, & conueniunt in multis.

Titulus Ecclesiæ est,à quo denominatur Ecclesia, puta S.Saluatoris, sancti Bartholomæi, & similium: antiquitus enim Ecclesiæ in Vrbe per Titulos distinguebantur.qua de re Baron.*in Not.Marty*
26. *Iulij fusius.* Hoc loco breuit
Lector, Titulum, & Ecclesi
eò quòd in loco Eccle
figebatur Crux in T
cap. de Ædif.
ex antiqua lo
omnis E
tantùm
præ

eidem adscriberetur Presbyter, ab ea nomen Titulumque accipiebat,vt eius loci diceretur Presbyter (quod & hodie) inter Cardinales Fusiùs hæc idem Baron. *Tom.* 2. *Annalium anno* 112. Titularis ergo Ecclesiæ est ille Sanctu
Titulus seu Ecclesia de
habet.

2 Dedicatio
met consec
Pontific
vt

in sua praxi part. 1.*cap.* 5.*n.* 8. §. *Diem.*& Congregatio item Cardinalium super negotia Episcoporum, respondens. hac de re Episcopo Bissinen. *die* 14. *Februarij eiusdem anni, citato Spec. Consil.* 4. *par.* 3.
Extra actum verò Consecratio-
pliùs mutari Festum,in
Apostolica: quæ 16.
de Dedicatione
itatis beatæ
ratio; &
Fe-

dralis, translato Festo altero in primam diem non impeditam. Neque dixerim, esse communia priuilegia hisce duabus Dedicationibus, quæ Dedicationi propriæ Ecclesiæ data sunt, nisi nouo Decreto fiant communia; puta, si occurrant infra Octauam Epiphaniæ.

7 Officium Dedicationis est Duplex maius apud Durand. *lib.* 7. *cap.* 1. cum Octaua *ibidem*: vbi & indicat Officium, quo nunc vtimur *cap.* 48. Psalmos notans resonantes portas, atria, & ædificia. Concordamus cum Breu. M. S. & edito 1550. quod
vicinius Concil. Trident. & Pio V. re-
Breuiarium Romanum: neque
nisi de more suo Lectiones
vt essent de Scriptura,
quam Romanam, ex
dditque Lectiones
& Orationem
onis. At-
habent
Pio-

pag. 7. meminitque huius ritus Microl.*c.* 60. & Vrbanus II. contemporaneus Microl.in Conc. Claramont. anno. 1096. Officiũ in Sabbato beatæ Virgini Decreto suo destinauit. Radul. *Prop.* 20. Non est ergo votiuum, vt aliqui scripserunt, sed præceptiuũ, quod habet originem impropriè à voto Ecclesiæ, si votiuum contendas esse.

2 Ritus Officij est ad modum Festi Simplicis. quod optabat Radul. *ibidem:* nec tamen apparet, quo ritu tunc temporis Officium fieret de B. Virgine hac die; sed neque reperitur Officium hoc in Sabbato in Breu. M. S. Et fortasse id causæ fuit; qu
ante Pium V. tenebatur Clerus a
tionem quotidianam Offici
Mariæ, vnà cum Offici
obligationem abrog
te Breuiarium po

3 Quare to
ctionibus
se pro
co

pletorio Feriæ sextæ, quamuis sit de Festo nouem Lectionum, in fine tamen Hymni ius habet B. Virgo, vt dicatur.

Iesu, tibi sit gloria.
Qui natus es de Virgine;

nisi Festum sit Transfigurationis D
quod habet proprium fin
Hymnis illius diei des
est Domini.

6 Quòd
eiusdem
Ves

10 Ea item lectio assignata mensi Decembri non legitur vmquam, nisi quando Dominica prima Aduentus incidit in diē 2. Decembris: reliquæ sæpiùs leguntur.

11 Quæres, An superfluat illa Paren-
... Rubricis generalibus *tit.* 8. *n.* 2.
... fficio : *In Semiduplicibus*
... *ium paruum non dicitur*)

fit eius consueta commemoratio per annum. nam in Semiduplicibus non dicitur Officium paruum de beata Virgine. Sed explica illud *quando*, id est, quo die. Vel indicat Parenthesis, alicubi dici Officium paruum de beata Virgine, etiam in Semiduplicibus, ob consuetudinem de qua *Sect. seq. cap. 1. num. 6.*

... TIO NONA.

... dicibus Breuiarij.

... quædam, quæ dici possunt Ap-
... arum Canonicarum, nec ad
... ordine Breuiarij seruato

... VI.

... ore vnà cū
... Officium
... et au-
... 5.

neficij *Sect.1.cap.6.n.2. pag.11.* vt patet in Bulla Pij V. hac de re edita: *Ex proximo Lateranensi.*

4 Quòd si Pensionarij recitent Horas Canonicas maiores ratione Ordinis sacri, vel Beneficij, tunc eximuntur ab onere recitandi huius Officij parui; imò verò etiam, si ex pietate tantùm recitent Officium maius: quod docent communiter Doctores. Vide Azor. *loco cit.c.4. quæst.3.*

5 In Choro, si adest consuetudo recitandi hoc Officium, obligat adhuc; cùm Pius V. eamdem potiùs confirmauerit in Bulla Breuiarij: non tamen Canonicus tra Chorum tenetur ad illud rec vt docet Azor. *loco cit.cap* Breuiario Pij V.

6 Imò sacra Rit *prima Septemb.an* dam esse qu qua reci Semi te

suetudine numero præcedenti allegata) & hac de causa, quod doleo, in multis Ecclesiis Festa plura nouem Lectionũ introducta sunt, Regularibus quoque eadem celebrantibus, vt relegetur à Choro Officium paruum B Virginis, Ipsi vi

8 Non item dicitur i uitatis Domini; quod peri in Breuiar.M.S Hebdomadæ autem i tùm

Lectionem addidere Benedictionem, quæ in M. S. non erat: mutata est tamen à Pio V. in eam quæ nunc legitur. Ad Horas omnes fiebat commemoratio Apostolorum, & omnium Sanctorum, quæ hodie fit ad
& Laudes tantùm. Extat Bulla
75. qua prohibentur Of-
nis vulgari sermone
uod hodie habetur,
fficio legun-

ius

12 Si contingat transferri Festum Purificationis ob Dominicam priuilegiatam, seu aliam ob causam; eo casu transfertur etiam mutatio Officij, quam suprà significauimus. quod expressè dicitur in Breuiario 1550. sed extra Chorum mutatur die 3. Februarij; quia in hoc casu attenditur Festum, non Officium Chori.

13 In Choro dicitur hoc modo Præponitur Officio diei in Matutinis & Vesperis, in aliis Horis postponitur. Docet idem Radulph. *loco cit.* ex vsu Romano; secundùm vsum inquit, Fratrum Minorum quo-
Breuiaria adhibita sunt, vt aliàs di-
clusis aliis à Nicolao III. Habe-
hic ritus in Breuiar. M. S. &
potest, quia diuiditur
idianum & pomeri-
ò, auspice B. Virgi-
eiusdem Ho-
aioribus
℣. in
ost-

Rubricas Breuiarij à Pio V. *in Bulla eiusdem Breuiarij.*

De Officio Defunctorum.

CAP. II.

1 OFficium Defunctorum dictum est Agenda à VValafrid. *cap.25.* & à Durand. *lib 7.cap.35.*quia agere significat celebrare. item Exequiæ, ab August. *lib. de Cura pro mortuis :* non quia extra alia sequuntur, vt quidam definiuere ; sed quia,ex Durand. *ibid.* extra viuos mortu
sepeliuntur,& extra Horas Canoni
Officium proprios habet ritu
definit Exequias, quia m
cæteri sequebantur
tem hodie in funer
dauer mortui
tuum se
explica
pucc
ex

tionis Defuncti, Anniuersario, patre & matre Sacerdotis, vel recitantium eamdem Orationem, non cuiuscumque; in quo non pauci errant : & tamen Oratio ipsa indicat, de patre & matre recitantis tantùm ibi fieri commemoration
aliorum.Oratio *Absolue* est i
tario Gregoriano. Clem
alias duas pro Defu
erant necessari
ritu : qua
Sac

etiam ex Durando *lib.5.cap.3.* quia ad solemnius Officium inuitandi sunt plures. Per annum autem omittitur, quia in hoc Officio exequias Christi in Parasceue fieri solitas imitamur, Durand. *ibidem*. Nocturni verò tres dicuntur in crastino Om-
… forum, vt in prædicto Breu.
… adulph. & in depositione
… impediat, ex Ritua-
… plicatis Antipho-
… Alcuino,
… lia,

Auctores facit Apostolos huius Versus Michaël Timoth. *in quæst.*300. *quæst.*17. Psalmi verò in fine Vesperarum & Laudum non dicuntur in Commemoratione omnium Defunctorum, neque in depositione Defuncti, si tres Nocturni dicantur, ex Rituali Romano Pauli V. neque in Officio Duplici, pari ratione. Contraria enim est ratio illòrum, ac noni ℟. longioris, *Libera me:* quod non modò dicitur in prædicta Commemoratione, sed etiam quandocumque dicuntur nouem Lectiones: quare omittuntur illi Psalmi, quando dicitur hoc Responso-
… Versus qui dicuntur post Psalmum,
… sit Officium, dicuntur in nume-
… sicut & Oratio sequens: reli-
… non mutantur, neque
… m; quod in Rituali

… sub vna con-
… a; in qua
… aliæ
… ur.

Choro, siue extra Chorum, præmittenda sit secretò Oratio Dominica? Hoc obseruat Cappella Papalis in Festo Omnium Sanctorum, in quo, omissis secundis Vesperis de Festo, ne Vesperæ Defunctorum inchoentur ex abrupto, recitatur prius Oratio Dominica: quæ item repetitur ante Matutinum. quod notat Christophorus Marcellus *in Cærim. Pap. lib. 2. Sect. 2. c. 24. & 25.* & exemplo Cappellæ idem præscribitur *in Cærim. Episc. lib. 2 cap.* 10. etiamsi Vesperæ Defunctorum iungantur Vesperis de Festo. Certè Rituale Romanum non præscribit Orationem Dominicam, licet agat de Officio separatim dicendo Horis Canonicis: quare placet regulariter. Illud quoque e quòd si aliquando diuid hoc à Laudibus, eo dicuntur Preces tione, seu C terminet

6 A dæ c

secundæ (quas non habent Defuncti) videantur esse.

7 Non habent Defuncti secundas Vesperas, ad significandum, quòd hoc Officium finem habebit, quando animæ ab omni pœna liberatæ Deo fruentur. Beleth *cap.* 160. sed, mea sententi tur ad minorem Officij so fit in Festo Simplici.

8 Omittitur h Paschali, quia ad Chri da

ſuffragemur, & ſemel ſaltem in menſe omnibus Defunctis communibus Eccleſiæ Suffragiis. Quòd ſi ſola dies vltima menſis ſit libera, ea die dicatur; licet in ſequenti die rurſus pro menſe ſequen- ... ndum foret; quod adnotauimus ... ſtro perpetuo Tab. 13. 14.

... Aduentu & Quadra- ... menſe Decem- ... s, de quo ... nſis.

ſis (extra Aduentum & Quadrageſimam) dicitur Miſſa pro Defunctis. quæ certè reſpondet Officio Defunctorum. Et ratio eſt, quia nulla habita ratione menſis, fiunt Suffragia ſæpiùs, hoc eſt, ſemel in Hebdomada tam Aduentus quàm Quadrageſimæ. Si verò aliquo anno (quod raró contingit) Feriis ſecundis omnibus impeditis, non dicatur Officium Defunctorum, parum refert.

13 Dicitur prætereà hoc Officium in Feriis ſecundis tam Aduentus quàm Quadrageſimæ, hoc eſt, initio Hebdomadæ, vt citiùs Defunctis ſuffragemur. Quis ... præcisè in Feria 2. ortum habuit à ... Gamungenſibus, ex Petro Da- ... 56. quod adnotauit etiam ... vel dici poteſt, quia ... ie Lunæ, ideò petit ... ferantur animæ ... ſima verò ... pho *loco* ... ntus,

commemorationem, nisi Dominicæ, si in ea occurrit Vigilia: imò & posset celebrari Missa de Requiem in ea Vigilia, à qua excluditur Duplex Festum, & Missa consequenter Defunctorum, quæ prohibetur dici in Festo Duplici. At Castaldus *in Cærim.lib.3.cap.1.n.9.* concedit, posse dici Officium Defunctorum in Vigilia Natiuitatis ratione Feriæ 2. tum quia non est impedita Festo nouem Lectionum; tum quia in ea Vigilia excluditur tantùm à Rubricis Officium paruum B. Virginis: & addit prudentissimè, potiùs esse recitandum pridie Vesperi, vbi est consuetudo; quæ certè non tollitur à Rubricis Breuiarij in Officio Defunctorum. Cui tamen respondeo, in Breu.M.S. & 1550. expresè prohiberi Officium Defunctorum à Completorio pridie Vigiliæ Natiuitatis cantato. Et ad primam rationem dico, æquiparari, & præcedere Officium dictæ Vigiliæ, si comparetur cum Festo quolibet nouem Lectionum: ad alteram, ibi non excludi Officium B. Virginis cum particula restrictiua *tantùm*, sed omitti de Officio Defunctorum id pr[illegible] scribere fu[illegible]

generalibus: sicut in Dominicis Aduentus & Quadragesimæ fieri solet in Vesperis pro Officio Defunctorum, sequenti Feria secunda persoluendo. Qui ritus mihi placeret quàm maximè, in iis etiam Regularium Ecclesiis, in quibus, vi Regulæ, qualibet Feria 2. vel alia non impedità, solet singula Hebdomada recitari Officium pro Defunctis fratribus, consanguineis, & benefactoribus. Defunctis autem vtilius esset; quia contingere potest, vt, dempta Feria 2. reliquæ Feriæ sint impeditæ Festis nouem Lectionum, & sic in ea Hebdomada non dicatur Officium.

16 Matutinum verò Defunctorum post Laudes diei recitatur in Breuiario M.S. & 1550. Cui Rubricæ inherendo sacra Rituum Congregatio prohibuit, in Festo Sanctorum omnium cantari Matutinum Defunctorum vesperi, & iussit recitari in ipsamet die Commemorationis omnium Fide[illegible] Def[illegible] Laude[illegible] a[illegible]

de qua diximus *Sect.* 7. *c.* 13. *pagina* 171. nulla, inquam, est, soluente nos Pio V. in Bulla Breuiarij ab antiqua obligatione, & ab omni peccato; exhortante tantùm, & Indulgentia centum dierum pro vnaquaque vice ad præscriptum Rubricarum proposita, alliciente. Ex quo Nauarrus reiicitur, qui ante Pium V. *de Orat. cap.* 10. *num.* 4. docuerat, Officium Defunctorum certo die præscriptum in Breuiario esse partem Horarum Canonicarum.

19 Quòd si aliunde oriatur obligatio recitandi Officium Defunctorum, puta, ex voluntate testatorum; in iis quidem diebus, quibus conceditur Missa de Requiem (qua de re in *primo Tomo diximus pag.* 11. *&* 12.) absque dubio recitari poterit.

20 In aliis verò diebus, in quibus prohibetur Missa de Requiem, adhuc tamen recitari poterit (exciperem Festa primæ & secundæ classis, & triduum ... tremum) etiam ... ratio inter ... lla

præscribit eos dies, quibus illud idem congruentiùs recitari vel omitti debet: non autem excludit obligationes proprias ex testamentis Defunctorum rationabiles.

22 Si tamen accidat in his obligationibus aliqua necessitas ex causa rationabili reducendi, aut commutandi, aut eas moderandi ad tempus, seu in perpetuum, declarauit sacra Tridentini Concilij Congregatio *Sess.* 25. *cap.* 4. posse Episcopos in Synodo, & Regularium Superiores in Capitulis Generalibus circa hæc Officia decernere quidquid magis expedire iudicauerint, ea commutando in Missas, &c. si ante Concilium ea fuerint imposita; quod postremò à nobis additum eadem sacra Congregatio significare visa est *in Decretis de celebratione Missarum sub Vrbano VIII.* 21. *Iunij* 1625. §. *Ac primo.* vbi, dum prohibet reductionem Missarum post Concilium, non ante illud, indicat apertè, eam fuisse mentem sacri Concilij, de qua dubitabant Doctores Fusiùs Moneta noster *de Commut. vltim. vol. quæst.* 11. ... *&* *seq.* de his Offi- ... co

nerentur in aſcenſione quindecim graduum Templi Salomonis : tot enim fuiſſe affirmat Sanctus Auguſtinus *Tractat.in Pſalm.vltimum*; cui Lyranus ſubſcribit; & ſignificant aſcenſiones Electorum in Deum per quindecim gradus. Septenarius enim veteris Teſtamenti eſt, octonarius noui Teſtamenti eſt numerus, ex Ambroſ. *Enarrat 2. ad Horontianum* : quaſi dicantur Electi per ſcalam præceptorum veteris & noui Teſtamenti aſcendere ad Deum : & de his fortaſſe gradibus dicebat Salomon *Eccle. 11. De partem ſeptem,* (Græcè eſt caſus Datiui) *necnon & octo.*

2 Hieron. *in locum Eccleſiaſtæ*, putat ſeptem & octo Pſalmos Graduales veteris & noui teſtamenti indices eſſe: vt enim quondam per illorum numerum canebatur Deo, ita per vtrumque Teſtamentum modò cantatur laudes eidem Deo. Quinque etiam ſunt ſenſus hominis, per quos animus ad Deum trinum aſcendit; & ideò diuiſi ſunt inter quinos.

3 Radulphus *Propoſ. 21.* meminit, & notat, primos quinque dici pro Defunctis; alios quinque pro nobis ipſis, & amicis; poſtremos quinque pro omnibus fidelibus: & quadrat ordo hic aſcendentibus, iuxta *Pſalm. 83. Adſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lacrimarum*, id eſt, Purgatorij. Nam à Purgatorio Defunctorum eleuamur ad purganda propria peccata, de quibus in ſecunda Oratione agitur: deinde ad vnionem cum Deo, quem toto corde perquirimus in tert[illegible] tione; ita vt in ſecundo ordin[illegible] rum declinantes à malo, i[illegible] mus bonum : in quibus [illegible] ſiſtit.

4 Robertus [illegible] *ſuo aureo li*[illegible] *Deum*, ad [illegible] conſtitu[illegible] cend[illegible]

mutatus triplicis Gradualium ordini, meo iudicio, reſpondet optimè: ſi nimirum in primis quinque Pſalmis mediteris corruptibilia, terram, aquas, aërem, ignem, & mixta; in aliis quinque ſcruteris cæleſtia corpora, hominem, animam eius rationalem, Angelicam naturam, & diuinam eſſentiam: in tertio Pſalmorum ordine contempleris Dei potentiam, theoricam ſapientiam, practicam eiuſdem miſericordiam & iuſtitiam quæ ſingula omnia proſequitur ille in dicto libello.

5 Si tibi placeant magis ſanctiſſimi Roſarij myſteria, ea diſtribue hoc modo: vt, quæ ſunt doloris, primo ordini cum *Requiem* pro Defunctis tribuas; quæ gaudij, ſecundo ordini; quæ gloriæ, tertio adſcribas.

6 Nam primi quinque Pſalmi vnicam habent concluſionem: *Requiem æternam,* &c. alij habent quiſque ſuam cum *Gloria Patri*; quia pro Defunctis orantes abſtinere ſolemus à glorificatione Trinitatis, vnicam & æternam eis requiem deſiderando, vt eiſdem, poſt quinque ſenſuum in Purgatorio purificationem, in quibus deliquerunt, eadem æterna requies tribuatur. Deo autem danda eſt gloria in aſcenſu noſtro, ſiue declinemus à malo, ſiue faciamus bo[illegible] quibus in 2. & 3. [illegible] dine Gradual[illegible] tur in[illegible]

Officio maiori, ex P. Ruiz *in Carimoniali*; vt nimirum per octo quoſque dies ab initio ieiunij, aſcenſiones in corde noſtro diſponamus de virtute in virtutem, donec ad Chriſtum in Cruce exaltatum perueniamus, quem in Hebdomada maiori contemplamur.

8 Omittuntur in ipſamet maiori Hebdomada; cùm ibi militet eadem ratio, qua omittitur Officium paruum B. Virginis & Defunctorum; & omittuntur in Feſto nouem Lectionum, ratione Feſti, vt ait Radulph. *loco cit.*

9 Nulla nunc eſt obligatio, ex Bulla Pij V. qui proponit recitantibus Indulgentiam quinquaginta dierum; ſi nempe recitent in Feriis quartis Quadrageſimæ, ſiue in Choro, ſiue extra Chorum eos recitent; & abſoluit Clerum ab antiqua obligatione. Si adeſt conſuetudo eos recitandi in Choro, ſtetur legitimæ conſuetudini; ſicut etiam de Hora recitandi, de qua *cap. ſequ. num. 6.*

De Pſalmis Pœnitentialibus.

Cap. IV.

1 PSalmi Pœnitentiales, qui ſcilicet ad pœnitentiam nos mouent, ſunt ...ero ſeptem; & videntur fuiſſe in vſu ... ...ui morti proximus ... tamen au- ... ma-

3 Feriæ ſextæ aſſignati fuerunt in Quadrageſima à Pio V. cùm & hi quotidie recitarentur in eadem: vnde ordine Feriarum ſeruato, ſexta Feria ſequente quartam, Pœnitentiales locum habent in Breuiario poſt Graduales. Minor eſt etiam Pœnitentialium numerus quàm Gradualium.

4 Abſolutè incipiebantur, ex Radulp. *loco citat.* ſed in Breuiar. M. S. & 1550. præmittitur Antiphona, *Ne reminiſcaris*, &c. ſumpta de Tobiæ libro. Quilibet Pſalmus concluditur cum Trinitatis glorificatione ſolita, à qua ſeparatur diuina gratiua per pœnitentiam; gratia verò dicitur gloria Dei, *Rom.* 3.

5 Recitantur poſt Laudes diei, dicto *Benedicamus Domino*, & *Deo gratias*, vt habetur etiam in M. S. & 1550. & ante Primam; quia iuſtus in principio (diei) accuſator eſt ſui: ſed Radulphi tempore dicebantur poſt Primam, in qua Confeſſio fit peccatorum.

6 Quòd ſi conſuetudo detur aliqua antiqua & inueterata recitandi in Choro Pſalmos Pœnitentiales in Feriis v. poſt Completorium in Quadrageſima, & in Feriis tertiis Pſalmos Graduales; ſacra Rituum Congregatio declarauit, eam retineri poſſe; vt in vna Laudenſi reſpondit 2. *Auguſti* 1603.

7 Congruit tamen multò magis Feria ſexta, in qua peccauit Adam, & mortuus eſt Chriſtus eadem die.

8 Non in Feſto nouem Lectionum. ...m peccatoris triſtitia cum feſti- ...um? nec in Paraſceue, Feria ...bdomadæ, vt dictum eſt ...orum.

...entur poſt Pſalmos ... aliquibus San- ... ſunt quæ in ...ne *Eccle-* ...erony-

de Rebus Eccles. cap. 28. quod intellige apud Romanos ; nam in Ecclesia Neocæsariensi eas adhibitas esse, scribit sanctus Basilius *Epistola* 63.

10 In Breuiariis M.S. & in edito 1550. plures Sancti recensebantur, & petitiones diuersarum rerum multò plures erant, eæ scilicet quibus additur, *Te rogamus, audi nos.* Pius autem V. selegit nobiliores Sanctos,& ad sufficientem numerum petitiones redegit: quibus non debet fieri vlla additio,inconsulta sancta Sede Apostolica, nec etiam Patronorum loci;& præsertim, quando dicuntur Litaniæ ex præscripto Breuiarij Romani in Rogationibus,& in Feriis sextis Quadragesimæ; quia Pius V.prohibuit in Bulla omnem additionem. Fortè in aliis casibus addi poterant ab Episcopis, puta in quibusdam necessitatibus populorum, sicut adduntur in Rituali Romano varia, *A peste, fame, & bello,* & eiusmodi, ob varios casus. Neque Paulus V. videtur prohibuisse in Rituali Romano additionem, ex causa rationabili: sed sacra Rituum Congregatio *die* 22. *Martij* 1631. respondit Canonicis Cathed. Rhegiensis, non posse inseri alios Sanctos in Litaniis, præter descriptos, etiam tempore pestis, quo ij petebant facultatem addendi Sanctos Titulares & Patronos ciuitatis, multò minùs inuocandi erunt in Litaniis ij qui nondum sunt canonizati, ex Glossa *in cap. vnico de Reliq. & venerat. Sanctorum in 6.§. Sedes Apost. ver. Hoc eodem.* quam sequitur Bellarmin. *de Sanctorum beatitudine cap.* 10. imò neque priuatim recitando Litanias, vt docet Sanchez *in Summ. l.* 2. *c.* 43. *n.* 5. *& sequentibus.*

11 De Domno Apostolico, id est Papa, omnes Litaniæ meminerunt. Domnus enim idem est ac Dominus; sed vocabulum Dominus terroris esse, non reuerentiæ, existimabant antiqui, ait Panuinus *de Interpret. vocum obscur.* qui & Apostolicus dictus est, tamquam Successor Petri Principis Apostolorum, vt ait Rupert. *lir.* 1. *de Diu. Offic. cap.* 27. Vacante Sede, petitio hæc de Domno Apostolico omitti debet, vnà cum Versu post Psalmum in Precibus, *Oremus pro Pontifice nostro N.* & Oratione de eodem; quia non est, si vacat Sedes: nam & in Canone, Sede vacante, iubemur tacere nomen Pontificis, & vocem ipsam.

12 Psalmus post Litanias erat alius, Orationes item longè plures quàm hodie, ex Radulpho, à quo indicatur esse vltima Oratio, quæ item apud nos est vltima. Pius V. tamen nihil mutauit, sed omnia à Breuiar. edito 1550. in suum transtulit Breuiarium, excepto Litaniarum fine, quem prorsus accepit à Breuiar. M. S. Habetur in Sacramento Gregoriano Orationes hæ, *Deus, cui proprium est misereri*; *Ineffabilem*; *Deus, qui culpa offenderis*; *Exaudi quæsumus Domine*; *Deus, à quo sancta desideria*; *Vre igne*; *Fidelium*; & *Omnipotens*, quæ ibidem dicitur esse S. Augustini; sed habentur sparsim in citato libro.

13 Quòd si Litaniæ separatim à Psalmis Pœnitentialibus dicendæ sint, dicto ad Laudes diei *Benedicamus Domino*, *Deo gratias*, statim eæ dicuntur, nam *Fidelium animæ*, pro fine Laudum, dicitur in fine Litaniarum, & vtrisque deseruit.

14 Nulla est obligatio extra Chorum recitandi septem Psalmos prædictos, absoluente nos pio V. in Bulla Breuiar. ab omni peccato, & obligatione de hac re; qui concedit Indulgentiam quinquaginta dierum qualibet vice recitantibus eosdem iuxta Rubricas Breuiarij. in Choro, si consuetudo viget eosdem recitandi, conseruetur.

15 Pro Litaniis separatim dicendis nulla est Indulgentia; sed obligatio in Litaniis maioribus & minoribus, qua

de re vide *Sectionem 6. cap. 16. num. 3. pagina* 128.

16 Communior vsus Ecclesiarum Vrbis est, quòd (excepto Sabbato sancto & Vigilia Pentecostes) Cantores & Chorus eas dicant alternatim: in Litaniis maioribus, ad distinctionem à minoribus, alicubi Chorus repetit quæ Cantores integrè dicunt, vt in Sabbato sancto. qua in re standum est locorum consuetudini. & longior Processio congruè id requirit.

De Ordine Commendationis animæ.

Cap v.

1 MAgni momenti, vnde pendet æternitas, est exitus animarum de suis corporibus; & ideò cuicumque Sacerdoti, nedum Parocho, datur facultas commendandi animas Deo in hora mortis, & in transitu earumdem animarum. Vt autem quilibet Sacerdos ad manum habere queat, necessitate præsertim vrgente, & Rituali (quod Parochorum est) deficiente, ad calcem Breuiarij additus est Ordo Commendationis animæ. extat in Breuiar. M. S. Vsus autem commendandi animas in earum recessu est antiquior S. Gregorio, qui de eo meminit *Homilia in Euangel.* 37. Et de S. Ioanne Eleemosynario ad morientes ventitante scribit Metaph. *in eius Vita*; à quo agonizantes, vt puto, benedicebantur: nam hic ritus Episcopalis benedictionis in obitu fidelium ante annum 840. erat in vsu, scribente Annonio *libro 5. cap. 19. de Gestis Francorum*, quòd Ludouicus Pius Imperator moriens Diogenem Episcopum Metensem accersiuit, & ab eo benedictionem petiit. Vnde sanctus Carolus Borromæus obtinuit à Gregorio XIII. *die* 30. *Decemb.* 1580. facultatem omnibus Episcopis Prouinciæ Mediolanensis concedendæ Indulgentiæ ægrotis, quos vel ipsi, vel eorum nomine alij visitauerint; tum vt ægroti benedictionem Episcopi diligentiùs procurent; tum verò etiam, vt ea reddatur ægrotis vtilior.

2 Concordat noster Ordo cum antiquis M. S. excepta mutatione aliquorum Sanctorum in Litaniis breuibus: quæ breues esse debuerunt, vt discedente anima, sequentibus precibus magis propriis eam Domino commendemus.

3 In Rituali Pauli V. præscribitur commendanti animam, vt induat Superpelliceum & Stolam violaceam, aspergat locum & infirmum Aqua benedicta, dicens: *Asperges me*, &c. & imaginem Crucifixi ægroto tradat osculandam. de quibus meminit Alcuinus *cap. antepenultimo*; vbi etiam monet, esse legendas ante morientem Christi Passiones ab Euangelistis scriptas. Et hic ritus quidem est antiquus legendi Passionem Christi coram morituris, ex actis sanctæ Marthæ Virginis, quæ sibi legi, dum obiret, eamdem curauit.

4 Oratio illa, *Commendo te omnipotenti Deo*, &c. tota ad verbum Epistola est, quam Petrus Cardinalis Damiani scripsit amico suo morienti: quæ habetur initio *Tomi tertij Operum eiusdem, reponenda in Tom. 1. lib. 8. Epist. 15. n.* 150. Quod item hoc loco dicitur de tribus atrocissimis tormentis S. Theclæ, illud confirmat Baron. *in Not. Martyrol.* 23. *Septembris*, & enumerat ignes, theatrum, & bestias, citatis SS. Patribus; sed non explicat, quodnam in theatro passa sit tormentum distinctum à bestiarum faucibus. In Annalibus *anno* 47. explicat, eam tauris alligatam fuisse, vt discerperetur. Nominari verò Theclam in agone mortis, sanctus Cyprianus indicat. *Oratione pro Martyribus, & in Oratione in die passionis*; quem secuti sunt in hoc eodem

dem ritu SS. Terentinus, & socij, tum alij, vt scribit Baron *loco citato.*

5 Ceterùm fax cum Cruce, præter lectionem Passionis Christi, mirificè iuuant in agone constitutum, ex instituto Apostolico; quæ affuere in obitu sanctæ Marthæ Hospitæ Christi, vt refert sanctus Antoninus *par.* 1. *tit.* 6. *cap.* 20. De Crucis affectibus coram moriente agit Tobias noster *par.* 1. *c.* 66. *circa finem.*

6 Resp. *Subuenite Sancti Dei*, est antiquum, & habetur in Antiphonario sancti Gregorij.

De Benedictione mensæ & Itinerario Clericorum.

Cap. VI.

1 QVæ frequenter vsurpare decet Clericum in genere præcum, ea collecta sunt in calce Breuiarij pro vsu faciliori totius Cleri. Inter hæc Benedictio mensæ, quæ manè fit & vesperi, opportunium hoc loco habet locum.

2 Originem habet à Christo, qui benedixit, antequam panes quinque distribueret turbis; & in vltima cœna benedixit, fregit, &c. Post cœnam eamdem Hymnum dixit, *Matth.* 16. id est Psalmum 113. *In exitu Israël de Ægypto*, vt docet Baron *anno* 34. ex Rituali Hebræorum in Paschali cœna, quo morem aliorum secutus, vsus esse creditur Dominus noster.

3 Si antiquiora quæramus, *Reg.* 9. vbi legimus, *Benedicit hostiæ*, Chaldæus legit, *Benedicit super cibum.* & Daniel item *cap.* 14. laudato Deo comedit cibum. Post cibum verò extat præceptum de gratiarum actione *Deut.* 8. *num.* 10.

4 Apostoli igitur imitati Christum docuere posteros Benedictionem mensæ, vt Paulus Timotheum 1. *ad eumdem cap.* 4. vt exponit locum illum Turrecrem. *cap. Non liceat. Dist.* 44. S. Athanas. *de Sermon. Virgin.* Vbi, inquit, sederis ad mensam, & inceperis frangere panem, ter eum consignans (hoc est signo Crucis) his verbis gratias age: *Gratias agimus tibi, Pater noster.* & cùm surrexeris à mensa, rursum gratias agendo trinis vicibus dicas: *Miserator & misericors Deus escam dedit timentibus se. Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.*

5 Inter Latinos S. Hieronymus ait *Epistola* 22. *ad Eustochium de Custod. virginit.* nec cibi sumantur, nisi oratione præmissa; nec recedatur à mensa nisi referatur Creatori gratia. meminit & Rabanus *de Instit. Cleric. lib.* 2. *cap.* 10. vbi habetur Vers. *Edent pauperes*, &c.

6 Eius omissio peccatum est veniale. ex Nauarr. *de Orat. cap.* 18. *num.* 43. valet enim ad abigendos dæmones, & ad continentiam nostram in cibo & potu, vt ait Chrysostomus *de Fide Annæ*; & ad laudandum Deum pro præsentibus & futuris bonis, ex Basil. *Epistola* 1. item ad delenda peccata venialia gastrimurgiæ, ex Chrysost. *in Psalm.* 42. Iulius Nigronus *Tract. ascetico* 7. *cap.* 1. *Incitamento* 5. citat Geminianum, qui *in cap. non liceat.*, obligat Clericos sub mortali ad Benedictionem mensæ, contra communem tamen opinionem; vt vel ex hoc videas, eam non esse negligendam.

7 Porrò formula in Breuiario tradita tum benedicendi, tum gratias agendi, cùm auctorem non habeat, & in antiquissimis reperiatur Breuiariis, sua antiquitate auctoritatem sibi conciliat maximam. Clemens *lib.* 7. *Apostolic. Constitut. cap.* 48. meminit Orationis in prandio distinctè: in cœna verò, quæ apud antiquiores ieiunio deditos erat magis in vsu quàm prandium, Versus ille dicebatur: *Edent pauperes, & saturabuntur*, &c. imò S. Hieronymus *in Marc.* 14. vbi de

Hymno Saluatoris disputat, docet illum vsurpasse pro Hymno eumdem Versum, *Edent pauperes*, &c. ex Psal. 21. qui de Passione est totus. Alter Versus, *Memoriam fecit mirabilium suorum*, &c. quo nos vtimnr, habet auctorem, vt suprà dixi, Athanasium. Oratio, *Benedic Domine nos*, &c. habetur ferè tota in libro Sacramentorum Grimoldi Abb. *num.* 126.

8 Solemus ad ea verba prædictæ Orationis, *Domine nos*, signare Cruce nos ipsos; & ad sequentia verba, *& hæc tua dona*, signare cibos Cruce, nempe accepto ritu ab antiquis, qui & ante cibum signabant se signo Crucis, ex Tertull. *lib. de Corona milit. cap.* 3. & signabant ipsos cibos, ex Athanas. *suprà citato.*

9 Geminatur initio vox *Benedicite, Benedicite*: quasi inuicem hortemur nos ad benedicendum Domino, ex Durand. *lib.* 4. *cap. vltimo.*

10 Mutatio Versuum pro varietate Festorum, sicut & Psalmorum, est opportuna, ab Hebræis deducta & Hebræorum Ritualibus, ex Baron. *anno* 34. Fit autem mutatio regulariter à primis Vesperis Festi, si cœnatur; quia à primis Vesperis incipit Festum, cessatque mutatio, vt in Rubricis Breuiarij. hoc est: Versus de Natiuitate Domini dicuntur hodie in postrema recognitione Breuiarij vsque ad cœnam exclusiuè in Vigilia Epiphaniæ: Versus de Epiphania, vsque ad cœnam inclusiuè diei Octauæ: Versus de Paschate, vsque ad cœnam exclusiuè Sabbati in Albis: Versus de Ascensione, vsque ad cœnam inclusiuè Feriæ 6. post Octauam Ascensionis: Versus de Pentecoste, à cœna, quæ fit in meridie Vigiliæ eiusdem (quia Missa Vigiliæ habet omnia quæ sunt propria Festi) vsque ad cœnam Feriæ 6. Quatuor Temporum: nam in Sabbato post Nonam terminatur tempus Paschale. In triduo Hebdomadæ maioris dicuntur Versus vt in Breuiario.

11 Dubitarunt aliqui grauissimi viri An in benedictione mensæ infra Octauam Paschatis nihil aliud addendum sit Vrrsui, *Hæc dies*, &c. cùm in Rubrica habeantur hæc verba, *Dicitur tantùm Vers. Hæc dies.* sed facilè respondetur, ea omnia dici quæ in prima Benedictione dicuntur, excepto Versu & Psalmo propriis Festi Paschalis, iuxta præcedentem Rubricam, §. *Prædictus modus*, &c. Versus autem solent in aliis Festis & temporibus, tum in prandio, tum in cœna multiplicari; neque qui dicitur ante mensam, dicitur seu repetitur post mensam. Solum Paschale Festum hoc habet, vt non varientur Versus; sed vnus & idem tantùm dicatur ante, & post mensam repetatur, *Hæc dies*. Et hic est sensus eorum verborum, *dicitur tantùm*. Quæ particula *tantùm*, vti dubia, idcircò deleta est in recognitione postrema Breuiarij.

12 Ante Orationem, quæ dicitur post mensam, *Retribuere dignare*, &c. non præponitur *Oremus*; quia non est propriè Oratio, vt patet ex conclusione, quam non habet, *Per Christum Dominum nostrum*, &c. & Clemens VIII. clariorem Rubricam de hac re adiecit, quæ in textu Pij V. desiderabatur.

23 Inter hæc benedicitur Lector, vt ad mensam legat, qui in triduo Hebdomadæ maioris non dicit, *Iube Domine*, nec in fine, *Tu autem Domine*. ob causas à nobis allatas *Sectione sexta cap.* 13. *n.* 11. *pag.* 123. Quæ etiam omittuntur vesperi ad ientacula breuia in diebus ieiuniorum: in quibus, qui benedicit, aut gratias agit, multa omittit de communi Benedictione, aut gratiarum actione. qua in re abundat quisque in sensu suo, & variæ sunt formulæ Regularium. Rnbricæ Breuiarij nihil præscribũt de hac re; vt intelligamus, ientacula vespertina in diebus ieiuniorum concedi secundùm indulgentiã, non secundùm imperium; & integrum

ieiunium

ieiunium Ecclesiasticum non admittere, nisi vnicam comestionem, quæ in Breuiario vocatur cœna; ad quam adhibentur Benedictio, & gratiarum actio cœnæ assignata.

14 De lectione verò quid dicemus? Augustinus dicitur auctor lectionis ad mensam à Gemma *lib. 2.c. 63.* vt mentes cum corporibus reficiantur. Iussa fuit ad mensam Episcoporum ab Eusebio Papa, vt in Epitome Conciliorum; deinde ad mensam Sacerdotum à Conc. Nannetensi, & Tolet III.*c.* 7. *Gratiano relatis Dist.* 44. Origenis tempore fuisse in vsu hanc lectionem, tradit Hieronymus *Epistola* 18.*ad Marcellam.* In Cænobiis Regularium adhibitam fuisse scribit Basil.*in Reg. breu.Interrogat.* 180.

15 S. Bernardus à Radulpho citatus *Prop.* 11. curabat legi in Refectorio libros sacræ Scripturæ, qui non leguntur in Choro; & post libros Machabæorum legi quatuor libros Euangeliorum, dimissis seu omissis Passionibus: quod postremum, meo iudicio, est maximè notandum, & ad maiorem Dominicæ Passionis reuerentiam obseruandum vedetur, ob auctoritatem tanti Patris.

16 Itinerarium post Benedictionem mensæ ad vsum Cleri collocatum est in fine Breuiarij; cuius auctor est incertus, neque repetitur in antiquis Breuiariis. Habetur autem paulò longius pro itinere Prælatorum in Pontificali antiquo, cum Cantico, antiphona, Versibus & Orationibus, vna mutata, & altera ante Canticum addita, vt ferè idem sit cum nostro Clericorum Itinerario. Porrò Antiphona, Canticum Zachariæ, Preces, & Orationes, quarum vltimæ duæ diuisim habētur in Sacramentorum libro sancti Gregorij, sunt itineri cuicumque faciendo satis accommodatæ. Conuenit autem Clerico semper orare, vt itinere suo perueniat ad Deum. Atque hic finis est Breuiarij Romani.

SECTIO DECIMA.

De Cæremoniis ad Horas Canonicas adhibendis.

HORÆ Canonicæ vel ab vno, vel à pluribus simul, vel extra Chorum vel in Choro, vel solemniter, vel minus solemniter recitari possunt: quibus modis cùm peculiares accidant Cæremoniæ, de his reliquum est vt breuiter agamus.

SECTIONIS DECIMÆ CAPITA III.

1 *De Cærimoniis in priuata Horarum Canonicarum recitatione.*

2 *De Cærimoniis Horarum Canonicarum in Choro recitandarum.*

3 *De Cærimoniis Horarum Canonicarum in Choro solemniùs recitandarum.*

De Cærimoniis in priuata Horarum Canonicarum recitatione.

CAP. I.

1 CONuenienter statur ad Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, quia sunt de textu Euangelico;

ad Symbolum item Apostolorum, vt ad fidei confessionem promptiores videamur. Item ad Horarum initia, quibus adiutorium diuinum imploramus, & laudem Deo trino tribuimus. Ad Inuitatorium, ne segnes videamur, dum alios inuitamus Ad Hymnos, qui sunt laudes Dei solemniores inter quos *Te Deum* quoque numeramus. Ad Versus quosque Nocturnorum, & post Hymnos, quia iis, vt docuimus suprà, conuertimur & excitamur in Deum. Ad textum Euangelij ante Homiliam, quod per se patet. Ad Capitula, quæ sunt breues exhortationes maiorum. Ad Cantica, *Benedictus*, *Magnificat*, & *Nunc dimittis*, quæ vocantur Euangelia. Ad Orationes denique omnes, quibus immediatè Deum alloquimur (excepto triduo maioris Hebdomadæ) & ad Preces quæ præcedunt.

2 Standum erit tempore Paschali, & in omnibus Dominicis, à primis earum Vesperis ad Antiphona B. Virginis, quæ dicuntur in fine Officij, ex causis suprà allatis.

3 Ad Psalmos standum esset, vt suprà probauimus *Sect.* 5. *cap.* 8. sed plurimi sedent, non pauci partim sedent, partim stāt quia spiritus promptus, caro autem infirma. Ad Lectiones quoque in Officio paruo B. Virginis in Aduentu laudabilius statur; quia sunt de Euangelio.

4 Geuuflectendum autem erit ad ea verba Inuitatorij, *Adoremus, & procidamus*, vt in Cærimonial. Episc. *l.* 2. *c.* 6. quod monent eadem ipsa verba. Item ad Preces feriales in Laudibus, Vesperis. & Horis, in diebus nimirum pœnitentiæ dicatis Itē ad Preces in Officio Defunctorū, maioris mœroris gratia. Item in Hymnis ad ea, *Veni Creator Spiritus*, *Aue Maris stella*, *O Crux aue spes vnica*, *Tantum ergo Sacramentum*, si coram Sacramento dicitur, ex Cæremoniali Episc. *lib.* 1. *cap.* 28 quidam laudabiliter ad ea quoque *O saluta*-*ris hostia*: & causæ patent ad maiorem reuerentiam. qua etiam de causa genuflectimus ad ea in Hymno *Te Deum*, *Te ergo quæsumus*, &c. ex Cærimoniali *lib.* 2. *c.* 5 & 6. Denique ad Antiphonas B. Virginis, quę dicuntur in fine Officij; & ad Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum, quæ dicuntur in fine Completorij (exceptis Dominicis, & tempore Pachali, vt suprà dictum est) erit genuflectendum.

5 Prætereà caput inclinandum erit ad Versum. *Gloria Patri, & Filio*, &c. ad nomen Iesu, Mariæ, & Sancti de quo Officium recitatur. Item ad *Confiteor*, &c. quod in Prima & ante Completorium dicitur, vsque ad *Misereatur* inclusiuè, ab eo qui dicit, & cui dicitur respectiuà, vt in Missa.

6 Signum Crucis adhiberi debet pollice sibi signando os, ad illud initio Matutini, *Domine labia mea aperies*, &c. vt in Rubricis Breu. *de Matutino tit.* 13. *num.* 1. Item manu extensa signando se à fronte ad pectus, & à sinistro humero vsque ad dextrum, cùm dicitur, *Deus in adiutorium* &c. Item ad Versum, *Adiutorium nostrum*, ante Confessionem in Prima & Completorio, sumpto ritu è Missa, *vt tit.* 15. *dicitur de Prima num.* 2. Item ad *Indulgentiam*, vt in Missa; & ad ea in fine Primæ; *Dominus nos benenicat*; & in fine Completorij, *Benedicat, & custodiat nos omnipotens*, &c. Aliqui signum Crucis cum pollice formant in pectore ad *Conuerte nos Deus*, &c. quæ omnia causas habent satis apertas, & congruentes. Laudabile quoque est, signum Crucis fieri ad Antiphonam de Cruce in Officio feriali.

7 In Psalmis Gradualibus quæcumquæ Preces dicuntur flexis genibus, ad mœrorem & luctum indicandum: multóque magis hæc genuum flexio congruit Pœnitentialibns Psalmis, Litaniis, &

Orationi

Orationibus (quæ tamen Orationes à ſtante Hebdomario dicuntur) vt præſcriptum eſt in fine Breuiarij. Ad alia non incongruè ſedetur. Percutiunt ſibi pectus aliqui ad *Agnus Dei*, ſicuti fit in Miſſa. Benè verò percutiunt ad ea in Confeſſione, *mea culpa*, &c. vt itidem fit in Miſſa.

De Cæremoniis Horarum Canonicarum in Choro recitandarum.

CAP. II.

1 PRoprios mores vnaquæque habet Eccleſia & laudabiles conſuetudines, quas nō tolli à Cęrimoniali Romano, neque à Rubricis Breuiarij, ſæpiùs declarauit ſacra Rituum Romana Congregatio: ſed videant Epiſcopi, ne ita pugnent cum vniuerſali Eccleſia, vt peritorum iudicio minùs ſint laudabiles conſuetudines.

2 In Breuiario quatuor tantùm, quæ ad hanc rem faciunt, adnotata in Rubricis reperiuntur Primum eſt, quòd Hebdomadarius clara voce dicat, *Domine labia mea*, &c. initio Matutini Officij, *tit.* 13. *num.* 1. Alterum, quòd in Precibus ferialibus dicat clara voce totum *Pater noſter*, &c. & habetur *tit.* 32. *num* 2 Tertium quòd idem dicat eaſdem Preces flexis genibus vſque ad Verſum *Dominus vobiſcum* excluſiuè, circumſtantibus genuflexis vſque ad *Benedicamus Domino*. Vide *tit.* 34. *n.* 4. quæ certè ſunt rationi conſentanea & communi conſuetudini vniuerſalis Eccleſię. Quartum eſt, quòd idem ſurgat ad Orationem, quæ dicitur poſt Antiphonam B. Virginis in fine Officij, *tit.* 36. *n.* 3. Hæc in Breu.

3 Habentur alia in Cærimoniali Epiſcoporum ad hanc rem peropportuna: & Primò, quòd coram Sacramento Euchariſtiæ ſanctiſſimo ſtare debent omnes aperto capite ad Horas omnes, *l.* 2. *c.* 33. vel, ſi ſedeant, caput numquam cooperiant, puta ad Matutinum. quod ordinariè prolixius eſt Officium.

4 Standum item erit ad initia Horarum ad Inuitatorium, Hymnos, Capitula, Reſponſoria breuia, Verſus, Abſolutiones, Benedictiones, textum Euangelij ante Homiliam, Cantica Euangelica, Orationes, Commemorationes, & Suffragia cōmunia Sanctorum; item ad Antiphonas finales B. Virginis tempore Paſchali, & in diebus Dominicis à primis Veſperis, quod habetur expreſsè eò Concilio Aurelianenſi apud Burchard. *lib* 13. *Decret. c.* 3. & Iuo. *l.* 2. *cap.* 183. & aliàs attulimus propriam cauſam, ob memoriam ſcilicet Dominicæ Reſurrectionis. Ad ea item in Verſibus & Reſponſoriis, quæ in Euangelio lecta genuflexionem poſtulant: vt, *Verbum caro factum eſt*: &, *Procidentes adorauerunt*, &c.

5 Sedendum eſt ad Lectiones, &, vbi eſt conſuetudo, ad Reſponſoria & ad Martyrolog.

6 Dubitatio eſt de Pſalmorum cantu: nam varia eſt conſuetudo. Aliqui ſtant, & hi laudabiliùs, alij ſedent: alij ad Pſalmos Matutini & Laudum ſedent, ad reliquos ſtant: alij ad eoſdem Pſalmos alternatim ſtant, & ſedent. Vnuſquiſque abundat in ſenſu ſuo.

7 Ad Symbolum S. Athanaſij, quod dicitur ad Primam, alij ſtant, alij ſedent. Certà laudabilius, ſiue Symbolum, ſiue quaſi Pſalmus ille ſit, recitant ſtantes, ex Decreto S. Rituum Congregationis *die* 24. *Decemb.* 1624.

8 Genuflectitur etiam in Choro ad ea, de quibus diximus *ſuperiori cap n.* 4. & 7. & prætereà ad *Tu autem Domine*, &c. in fine Lectionum à Lectoribus, ex Cærimon. Epiſcoporum *l.* 2. *cap.* 6.

9 Inclinatur caput, vt ſuprà dictum eſt *num.* 5. *cap. præced.* quibus adduntur caſus alij, vt idem fiat à Lectore dum dicit, *Iube*

Iube Domne &c. versus Hebdomadarium ab omnibus ad nomen Papæ viuentis, ad Versus sequentes Psalmorum, *Sit nomen Domini benedictum*, *Sanctum & terribile nomen eius*, *Benedictus Dominus die quotidie*, *Benedictum nomen maiestatis*, *Benedicat nos Deus Deus noster*, *benedicat nos Deus*. quod multis placet. In Completorio ad ℣. *Benedictus es Domine Deus patrum nostrorum*, *Benedicamus Patrem*, &c. *Benedictus es Domine in firmamento cæli*, Locorum consuetudini standum erit.

10 Signum Crucis sibi adhibent multi præterea quæ capite superiore adnotauimus *n.6.* ad initium Canticorum Euangelicorum, quia Euangelia sunt: & quidem ad *Magnificat* idem præscribitur Episcopo in Cærimoniali Episcop. *loc. cit. c.* 1. Quare eadem erit ratio & aliorum similium Canticorum, nisi fortè illud præscribatur ratione pocessionis à sede ad Altare, vt, antequam moueatur à sede, muniat se Crucis signo; sed primum est verius.

11 Cantores vt plurimùm iuxta Cærimoniale Episcoporum cantant Inuitatorium, initia Psalmorum, Versus, & Responsoria; Hebdomadarius autem primam Antiphonam, Capitula Antiphonam ad Cantica Euangelica, initia quorumdam Hymnorum, & Orationes dicit. Lectiones legunt, qui in Choro sunt, iuniores primas, seniores vltimas, singuli singulas, ex Cærem. Episcop. *lib.* 2. *c.*6. verùm, vt diximus suprà, consuetudines locorum variæ & laudabiles non sunt in hoc genere à Cæremoniali Romano abrogatæ.

12 Ratio prædictorum satis patet partim ex iis quæ suprà scripsimus *Sect. quinta*, vbi de singulis Horarum partibus; partim ex ipsamet consuetudine, quæ est altera lex de re rationabili & valdè congrua, à saniori parte vniuersalis Ecclesiæ recepta, & diu retenta

De Cæremoniis Horarum Canonicarum in Choro solemniùs recitandarum.

Cap. III.

1 QVatuor ex Horis Canonicis solemnitatem habent in Choro: nempe Matutinum cum Laudibus, vt in nocte Natiuitatis Domini; Prima in Vigilia Natiuitatis eiusdem, ratione Martyrologij; Vesperæ frequentiorem; & Completoriũ quandoque in Quadragesima. De his hoc loco sigillatim est dicendum, in gratiam eorum præsertim, qubus non est præ manibus Cærimoniale Episcoporum, seu Canonicorum.

2 Matutinum igitur nunquam cum Pluuiali cantatur, ex Cærimoniali Episc. *lib.*2. *c.*6. quod ad Laudes & Vesperas adhiberi, docent Rubricæ Missal. *tit.* 19. *n.* 3. sed, dum cantantur Lectiones tertij Nocturni, parat se Celebrans Pluuiali ad legendam nonam Lectionem, pro qua acceduntur duo cerei ab Acolytis, parantur duo Cantores cum Pluuialibus; neque recedunt Acolyti, donec tota Lectio fuerit absoluta. Ob reuerentiam maioris stantis dum legit, stant omnes alij qui sunt in Choro, Cærim. *ibid. cap.* 5.

3 Ad textum Euangelicum non adhibetur signum Crucis; neque legitur manibus iunctis, sed hinc inde supra legile positis, seu supra librum, Cærimon. *c.* 5.

4 Quicumque ille sit qui legit, inferior Episcopo, dicit, *Iube Domne*, non *Domine*; & secundus in Choro, si maior illo non sit ibidem, profert verba Benedictionis. Quod autem Cærimoniale tribuit Episcopo ratione tantæ dignitatis, non debet inferiori tribui, eò quia maiorem in Choro non habeat; alioquin cuilibet maiori de Choro illud idem conueniret.

5 Hymnus

5 Hymnus *Te Deum* inchoari debet ab eodem Celebrante, nisi alia sit Ecclesiæ consuetudo; sicut etiam Hymnus post Inuitatorium, ex Cæremoniali *loco citato*.

6 Ad cantandas solemniter Laudes eadem omnino fiunt, quæ ad Vesperas solemnes mox dicemus: sunt enim inter se valdè similes Horæ.

7 Martyrologium pridie Natiuitatis Domini solemniùs cantatur: alicubi cum Pluuiali, luminibus & incenso cantatur, sicuti Euangelium; minùs solemniter alij. Illud certè obseruandum ab omnibus est, vt audientes stent vsque ad ea verba, *In Bethlehem Iudæ*, &c. quibus auditis, statim genuflectant, præter Lectorem, vsque ad ea, *Natiuitas Domini nostri*, &c. *secundùm carnem*, inclusiuè. quod & notatum est in nouo Martyrologio. Humiliato namque Deo vsque ad terram, etiam decet nos quàm maximè humiliari.

8 Fusiùs de Vesperis solemnibus est dicendum, quæ sæpiùs ab Ecclesiasticis viris cantantur, & præsertim in Festis Sanctorum Titularium. Paratur autem Celebrans Pluuiali coloris tempori conuenientis, seu Festo, super Cottam sine Stola: & cum eo parantur alij cum Pluuialibus item, duo saltem, qui eidem hinc inde, quando opus est, ministrent. Neque temen improbamus Regularium ritum, qui Pluuiale induunt super Amictum, Albam Cingulum, & Stolam in modum Crucis ante pectus; quos tamen monemus, ne dicant Orationes ad has vestes, quæ ante Missam dici solent.

9 Procedit Celebrans de Sacristia ad Altare, præcedentibus duobus Acolythis cum candelabris & cereis accensis; quos sequitur solus Cærimoniarius, si adest, tum alij de Clero bini, deinde ministri Pluuialibus induti, postremò Celebrans medius inter duos vltimos Pluuialibus indutos, qui fimbrias anteriores Pluuialis ipsius parumper eleuant: & omnes hi, exceptis Acolythis, operto capite procedunt, Cærim. Episcop. *lib. 2. cap. 3.*

10 Cùm peruenerint ante Altare, discedentibus aliis in Chorum, formant quasi lineam rectam, Celebrans, ministri Pluuialibus induti, & Acolythi: genuflectunt omnes, inclinat caput Celebrans (nisi in Altari sit sanctissimum Sacramentum) & paululùm orabunt genuflexi, deponentibus intereà Acolythis sua candelabra cum cereis extinctis super gradu Altaris laterali; seu plano Capellæ. Cærimon. *suprà*.

11 Surgunt deinde, & facta Altari vt suprà reuerentia, accedunt ad parata scamna in cornu Epistolæ, ita vt Celebrans sedeat altiùs, puluino saltem supposito: vel accedit ille ad primam Chori sedem, in qua poni debet puluinum, & alterum cum tapete super genuflexorium ante eumdem positum, super quo erit liber, hoc est, Breuiarium formæ maioris ad vsum Celebrantis, vel super legili: quod apponitur, & amouetur, prout opus est. Reliqui parati ibunt ad scamna loco congruenti præparata in plano Chori. Cærim. *vbi suprà*.

12 Sedet ibi Celebrans, stantibus aliis paratis ante eum in plano; mox surgit, & dicit secretò versus Altare *Pater noster*, & *Aue Maria*: quibus dictis, eleuatur eidem pars dextra Pluuialis anterior per viciniorem paratum, seu per Cærimoniarium; & idem ipse signans se signo Crucis morosè, prout verba profert, incipit Vesperas, dicens: *Deus in adiutorium meum intende*; ita vt finiat verba & Crucis signum à fronte ad pectus vnà simul. Cærimon. *loco citato*.

13 Præintonatur Celebranti ab vno ex paratis initium primæ Antiphonæ,

cum debitis reuerentiis Altari & Celebranti ante & post; qua intonata & Celebrante, & à Choro cantata, si Duplex est Officium, inchoatur Psalmus à Cantoribus, & sedent omnes: aperiuntur capita, & inclinantur profundè ad ℣. *Gloria Patri*, &c.

14 Cantores præintonant reliquas Antiphonas dignioribus in Choro; & surgentibus aliis ad Antiphonas & initia Psalmorum, Celebrans non surgit Cærim. *cit.*

15 Finitis Psalmis, Acolythi cum candelabris accensis, ex communi vsu Ecclesiarum Vrbis, & item, qui parati sunt Pluuialibus, accedunt ad Celebrantem cum debitis reuerentiis. Celebrans post vltimam Antiphonam surgit, & detecto capite cantat Capitulum manibus iunctis; cui vnus ex paratis ministris præintonat initium Hymni, quod ille cantat: & sic vsque ad finem stat, recedentibus prædictis ad loca sua, Acolythisque candelabra sua deponentibus vbi priùs. Cærimon. idem *ibidem.* Si initium Hymni continet inuocationem Christi, vel Dei, Celebrans eleuat & iungit manus, & caput versus Altare inclinat, ex Cærimon. Episcop. *lib.* 2. *cap.* 14.

16 Post Hymnum cantatur Versus à duobus ex paratis ministris in medio Chori, seu ante Altare (prout Celebrans sedem habet in Choro, vel in cornu Epistolæ, vt dictum est) quorum alter statim præintonabit Celebranti Antiphonam ad *Magnificat*, & ea intonata, sedent omnes, idem Cærimon.

17 Inchoato Cantico *Magnificat*, surgentibus omnibus, Celebrans facto sibi signo Crucis à fronte ad pectus, ex Cærimon. *lib.* 2. *cap.* 1. vadit ad Altare capite tecto, cum inclinationibus ad vtramque Chori partem, tum reuerentia Altari debita, medius inter duos paratos, vt suprà (&, si via breuis est, detecto capite ministrorum, & sine Acolythis) ascendit ad Altare, osculatur illud in medio, & mox vertens se ad cornu Epistolæ ministrantibus nauiculam altero ex paratis, & thuribulum Thuriferario, imponit thus, benedicit, & incensat Altare, eo prorsus modo quo præscribitur initio Missæ in Rubricis Missalis *tit.* 4. *num.* 4. & nos diximus Tomo primo.

18 Si aliud Altare est incensandum, puta sanctissimi Sacramenti (quod more Vrbis incensandum est priùs quàm Altare ad quod Vesperæ fiunt) seu alterius Sancti pro more locorum, de quo fit Festum, præcedunt Acolythi, & procedunt alij parati, vt initio Vesperarum; & Celebrans ea omnia facit quæ in incensatione Altaris fiunt, excepto quòd non imponit rursus incensum in thuribulo, nisi opus sit.

19 Incensatione Altaris seu Altarium peracta, sine Psalmo *Dirigatur*, &c. reuertuntur prædicti cum debitis Choro reuerentiis ad loca sua; & Celebrans stans apud sedem suam, inuitansque sibi viciniorem ad incensationem, ab altero ex paratis incensatur triplici ductu, cum profunda capitis inclinatione ab incensante facta ante & post; cui etiam Celebrans modicum respondet, Cærim. *suprà.*

20 Thuriferarius incensat alios de Choro duplici vnicóve ductu thuribuli, prout conuenit, primo saltem in ordine capite inclinato, & postremo populum, vt in Missa, in medio, à dextris & à sinistris: cessabit autem incensatio initio Orationis, quam incensum significat, ne figura sit cum figurato, ait Ruiz in suo Cærimoniali; imò ad ℣. *Dominus vobiscum*, Cærimon. Episcop. *lib.* 2. *cap.* 1. & ad ℣. *Gloria Patri*, conuenit pausam facere, & caput inclinare.

21 Cùm repetitur Antiphona, tunc, non

priùs

priùs, ſedent omnes, interim Acolythi cum candelabris accenſis, & miniſtri parati accedunt ad Celebrantem, qui, finita Antiphona ſurgit cum aliis, & aperto capite, Acolythiſque ſtantibus, verſa facie ad inuicem, ſtans Verſus Altare iunctis manibus cantat ℣. *Dominus vobiſcum. Oremus*, & Orationem, ſeu Orationes pro Commemorationibus: iterùm ſubdit, *Dominus vobiſcum*, & demiſſiore voce, *Fidelium animæ*, &c.

22 Nam duo ex miniſtris paratis vbi Verſum cantauerunt, ibi cantant alta & plena voce *Benedicamus Domino*: quo dicto, redeunt ad Celebrantem.

23 Si diſcedendum eſt à Choro, dicitur Antiphona B. Virginis pro qualitate temporis: & in fine eiuſdem Celebrans addit ſtans demiſſiore voce Orationem & ℣. *Diuinum auxilium*: & tandem diſcedit cum iiſdem, quibuſcum, & eodem modo quo venerat, in Sacriſtam, Cærimon. *ſuprà cap.* 3.

24 Incenſationis Altaris ad Veſperas meminit Amalarius *lib.* 4. *capite* 7. *de Eccleſ. Officiis.* & Pſalmus. 140. habetur: *Sicut incenſum ſacrificium veſpertinum.*

25 Pro Completorio ſolemni ritu cantando hæc adnotanda erunt, ex Cærim. Epiſcop. *lib.* 2. *cap.* 4. Organum admitti poteſt: ad Hebdomadarium ſpectat dicere, *Noctem quietam*, &c. *Adiutorium*, &c. *Pater noſter*; item Confeſſio, & Abſolutio vſque ad *Deus in adiutorium*, &c. incluſiuè; Capitulum, Oratio, & Verſ. *Benedicat nos omnipotens*, &c.

Nulla tamen fiat incenſatio Altaris ad Canticum *Nunc dimittis.*

NOTVLA QVORVMDAM VERBORVM DVBIORVM IN BREVIARIO ROMANO,

nimirum qua ratione sint legenda.

Debitor omnibus, etiam rudioribus è Clero, Notulam subiicio, quam promisi Sect. 1. cap. 5. tit. 5. num. 5. pag. 9. *eorum nempe verborum, quæ in prolatione varium habent accentum & habentur in breuiario.*

IN ANTIPHONIS.

Adonaï, *trisyllabum est, non quatuor syllabarum.*

Producnntur hæc.

emanat, excidit, intueris, proclamat.

Corripitur,

cyclade.

IN PSALMIS.

Producito,

Abiron, compeditos, hyssopo, irritat, morticina, trucident.

Corripito,

amoue, circumdabo, circumdate, nycticorax, palpebræ, reuerriti, transmigra.

IN HYMNIS ANTIQVIS ET NOVIS.

Longa sunt,

compage, compago, decora, decore, decorus, eremus, madere, melodis, relegat.

Breuia,

Asseclæ, decorans, infremit, perlinit, remouens.

Produc

tenebræ, *si in medio versus est.*
Nox, & tenebræ, & nubila.
Eodem modo produc celebrat.
Huius celebrat annua

IN LECTIONIBVS.

Breuem habent penultimam,

Abaron, adamantinos, Alcimus, Atrebati, aufugit, *in Festo S. Antonij.* beneplacens, carbasini, Casl eu,

Catanæ

Catanæ,
cedrina,
circumdatus,
commigrat,
compedem,
complacet,
chryſopraſus,
cypreſſima,
Datheman,
deforet,
denatat,
diruta,
Dorotheo,
ebibit,
Ecbatanis,
edocet,
elatæ palmarum,
emicat,
emori,
Erioch,
erutus,
eſurit,
euomat,
Eupolemum,
excoquam.
exilis, & exultas,
Gazara,
Hirtacus,
hyacinthini,
Iadaſon,
Iaſonem,
immorans,
impetitur,
imfremat
ingreuant,
inito,
irrigans,
Lacedæmonas,
Macedo,
Madaba,
Numerus,
obruti,
Parmenam,
polymitam,
præpedit,
præpotens,
præuidens,
ſardinis,
ſepelis,
ſmaragdinæ,
ſuccinis,
ſycomorum,
tranſilit,
vaticinans,
ventiles,
venumdati,

Longant è contrà,

Abobi,
accitum,
Acrabatane,
appetitor,
Arphaxad,
aſſeuerans,
Barean,
Bethſuram,
cecidit flagelli,
caligat,
calumnieris,
Chæreas,
collidunt,
compagum,
conditum ſale,
conſide,
contribules,
cratere,
Daria,
Darius,
deprauant,
Elicorum,
elucet,
enutrit,
eradicans,
Euphraten,
exiles prece,
ferimur in cunctis,
Gargani,
Garizim,
Heliodorum,
idoli,
impubes,
inclama,
indicens,
infidæ,
infidos,
infigunt,
intuere,
inundatus,
inuolucra,
litura,
locupletem,
lupanar,
molimur,
Nicanor,
obrepat,
perſcrutans,
perſeuerans,
petitus,
Phœnicis,
podere,
præfocant,
quæreris, *in Oct. Innoc.*
redona,
Salomi,
ſubrepat,
ſuffocant,
textrinum,
Theodulus, *ſed communiore loquendi vſu corripitur, quem libentius ſequimur.*
Theſſalonicæ,
tiaris,
triturans,
trucidat,
vectigal,
videris, *in Feria 5. Cœna Domini.*
vinciret.

Communem habent penultimam,

accersitur,	anathema,	arcessitur,	torcular.

Vsu tamen communiori primùm producitur, vti quartæ coniugationis, alterum longatur; tertium corripitur, vti tertiæ coniugationis, ab arcesso; quartum corripitur, quidquid dixerit Priscianus. Vide Calepinum.

IN RESPONSORIIS.

Longa sunt,

alliđe,	eremi,	poderis,
auerteris,	Galaaditim,	venumdetur.
comparet puer,		

IN ORATIONIBVS.

Longa sunt,

Dariæ,	Luciæ,	Theodori.
Dorotheæ,	Soteris,	

Breuia sunt,

Achillei,	Naboris,	Timothei,
Epimachi,	Nerei.	

Agapiti *longum est, sed vsus communior habet, vt corripiatur penultima.*

Theoduli, *vt suprà dictum est.*

MARTY

MARTYROLOGII NOMINA DVBIÆ PRONVNTIATIONIS

Ordine Alphabetico collecta.

Iuxta Regulas peritiorum Grammaticorum, ad vniformem vſum Clericorum Regularium S. Pauli.

A

Producuntur in penultima,

Aron,
Abdarameni,
Abdita,
Abdieſo,
Aberdone,
Abſalonis,
Acuti,
Adauci, *triſyll.*
Aderiti,
Adiuti,
Adonis,
Adrionis,
Adrumeti,
Ægea,
Ægina,
Agabi, *ſed communior vſus breuiat.*
Agapiti, *ſed vſus corripit.*
Agathodori,
Agathonicæ,
Agathonici,
Agathonis,
Agilei,
Aidani,
Altini,
Amaſea,
Amaſias,
Amaſtride,
Ambiani,
Ammonis,
Amphiani,
Anachorita
Ananiæ,
Anathalonis,
Ancyræ,
Anderlaci,
Andronici,
Annonis,
Anſano,
Anteri,
Anthia.
Anthuſæ,
Antiſiodori,
Apameæ,
Aphraatis,
Apphiani,
Aquileiæ,
Aratoris,
Arbele,
Arbonam,
Archelai,
Archimini,
Ardalionis,
Arelate,
Argei,
Argentorati,
Arginonis,
Arinæ,
Ariſtei,
Ariſtide,
Ariſtobuli,
Ariſtonici,
Arphaxad,
Artemonis,
Aſcalone,
Athanaricus,
Athenodori,
Atinæ,
Audacis,
Audo[illegible]i,
Aueniono,
Auguſtoduni,
Auiti,
Aulonam,
Auxani,
Azadane,
Azariæ.

Caſ

Corripiuntur in penultima,

Abachum,
Abedechalas,
Abibi,
Abulæ,
Acepsimas,
Achillei,
Acindini,
Adrianopoli,
Æquicolis,
Æthiopis,
Agapes,
Agathocliæ,
Agathopi,
Agathopidis,
Agathopolis,
Aithala,
Alemundaro,
Alodiæ,
Ambici,
Ameriæ,
Amidæ,
Amisi,
Ammia,
Ampeli,
Amphionis,
Amphipoli,
Anagniæ,
Anastasiopoli,
Anatoliæ,
Anauniæ,
Andaniæ,
Andegaui,
Andeoli,
Anisum,
Antigoni,
Anthimi,
Antinogene,
Antinoopolis,
Antinoum,
Antiochi,
Antiochiæ,
Antipatre,
Antipæ,
Anyciæ,
Apphiæ,
Arabracos,
Ararath,
Arausicæ,
Aretæ,
Argentomacho,
Argymyri,
Argyorpoli,
Arimini,
Aristionis,
Aristonis,
Artholis,
Asaphi,
Asclepiadis,
Asclepiodoti,
Asculi,
Asincriti,
Asteriæ,
Astyagis,
Anthenogenis,
Atrebati,
Attalæ,
Atrici,
Anguli,
Austregisyli,
Autonomi,
Auximi,
Azades,

B

Producuntur,

Babuci,
Baiocis,
Baldomeri,
Barcinone,
Basilei,
Bauonis,
Beatrix,
Bennonis,
Benosi,
Beronici,
Beryti,
Bessarionis,
Biblidis,
Birini,
Bisuntino,
Boniti,
Bonosæ,
Bretannionis,
Briuate,
Brixinone,

Corripiuntur,

BAbylæ,
Baiuli,
Barbeæ,
Barlaam,
Barſabæ,
Barula,
Baſoli,
Batauos,
Bauaros,
Baudelij,
Begabar,
Bellouaci,
Beniamin,
Bethlehem,
Bianoris,
Bituricas,
Bracari,
Braulio,
Brincolam,
Bulgaria,
Burdigalæ,
Burgandoforæ.

C

Producuntur,

CAbilone,
Cæſareæ,
Cainone,
Calaminæ,
Calanici,
Callinicæ,
Callinici,
Calocen,
Caloceri,
Calogeri,
Calybitæ,
Cameraci,
Canion
Canuti,
Capitonis,
Caralis,
Carduetum,
Carmelo,
Carnoti,
Caſimiri,
Celenæ,
Cenomanos,
Cerealis,
Ceſenæ,
Charactere,
Charitinæ,
Charitonis,
Cherſoneſum,
Chriſtetæ,
Chronionis,
Cindei,
Clatei,
Cleonici,
Clodoueus,
Comanæ,
Comanos,
Compages,
Compluti,
Cononis,
Copretis,
Corcyræ,
Corebi,
Cortynæ,
Cratonis,
Creſcentionis,
Criſpini,
Crotatis,
Cucufam,
Cucuphatis,
Cyrenæ,
Cyrini,
Cyrion,
Cyrionis,
Cythini.

Corripiuntur,

CAbade,
Canici,
Calliope,
Calliſtrati,
Cappadocis,
Cappadox,
Caria,
Carpophori,
Carteſæ,
Caſdoë,
Caſſiope,
Caſtoris,
Caſtuli,
Catanæ,
Caucoliberi,
Centula,
Cereri,
Chæremonis,

Chalcedone,
Chaleide,
Chosroe,
Chrysophori,
Chrysoteli,
Cilicino,
Classici,
Cleomenis,
Cleophæ,
Climaci,
Cobade,
Cochleis,
Concitus,
Copronymo,
Cordubæ,
Cordulæ,
Cottidi,
Crispuli,
Cronidæ,
Ctesiphon,
Cucumeris,
Curcodomi,
Curonoti,
Cynici,
Cyreniæ,
Cyriaca,
Cyriaci,
Cyzici,

D

Producuntur,

DAfrosæ,
Dariæ,
Decapolitæ,
Derphuta,
Diodori,
Diomedis,
Dione,
Domnino,
Domnionis,
Donuina,
Dorotheæ,
Droctouei,
Drogonis,

Corripiuntur,

DAphniticam,
Deicolæ,
Democriti,
Diaconia,
Didymus,
Dioclis,
Dioscori,
Dioscoridis,
Diruiæ,
Diutino,
Domnoli,
Dorostori,
Dorothei,
Driziparæ,
Dunaam.

H

Producuntur,

EBoraci,
Ebreduni,
Ebroinus,
Edessena,
Ediltrudis,
Emerici,
Emmerami,
Epaphroditi,
Ephebi,
Epicharidis,
Epicteti,
Epiro,
Epistemis,
Eremum,
Erici,
Ermini,
Erotheidis,
Euagri,
Ebuli,
Euelidi,
Eprepitis,
Euthaliæ,
Eutychetis,
Euualdorum,
Euxinum.

Cor

Corripiuntur.

EBoræ,
Ebroicis,
Edgari,
Edithæ,
Eleazari,
Elesbaan,
Eleuchadij,
Eleutherij,
Eldutheropoli,
Elphegi,
Elpidephori,
Elpidiphoro,
Emeritæ,
Emesam,
Emilæ,
Emmaus,
Emmeliæ,
Encratidis,
Ennathæ,
Eobano,
Epagathi,
Epafra,
Ephesi,
Epidimia,
Epimachi,
Erotidis,
Eugenij,
Eugraphi,
Eulaliæ,
Eumeni,
Eumeniæ,
Eunomia,
Euoreæ,
Euphemiæ,
Euphrasia,
Euphrosynæ,
Eupori,
Euprepio,
Eustoliæ,
Eutropiæ
Eutychen,
Eutychis,
Exprobrans,
Exuperia.

F

Producuntur,

FAinæ, *trisill.*
Faronis,
Fausinæ,
Ferentini,
Ferrutionis,
Fredesuuindæ,
Frigdiani,
Fursei.

Corripiuntur,

FÆsulis,
Fandilæ,
Feliculæ,
Ferreoli,
Fidoli,
Fructuli,
Fusculi,

G

Producuntur.

GAbdelæ,
Galationis,
Galgani,
Galionem,
Gandaui,
Gargano,
Gaualis,
Gaugerici,
Gedeonis,
Geiserico,
Genouefæ,
Gereonis,
Gertrudis,
Gisleni,
Godefridi,
Gortinæ,
Guleti,
Gundenis,
Guriæ,

Corripiuntur,

Galatæ, Geldubæ, Gemini, Gerasimi, Germanici, Glaphyræ, Goaris, Gratianopoli, Gudeliæ,

H

Producuntur,

Helimenæ, Heliodori, Helconidis, Henedinæ, Heraclea, Heraclidis, Herenæ, Hermetis, Hermolai, Herodionis, Herois, Heronis, Hieronidis, Hiltrudis, Hippone, Homeritas, Hunnerico, Hygini.

Corripiuntur,

Hadrianopoli, Heduuigis, Helenæ, Heleni, Helenopoli, Heliopoli, Heraclæ, Herbipoli, Hermagoræ, Hermiæ, Hermocratis, Hermogenis, Hermyli, Hernicis, Herundinis, Hierapoli, Hierothei, Hilari, Hispali, Homoboni, Homoüsij, Horicos.

I

Producuntur,

Iaderis, Iæ, *desyllabum.* Iberos, Idolum, Iouini, Iraidis, Irenes, Irenionis, Irminæ, Ischirionis, Isidori, Ismaëlis, Iudoci, Iuuentini,

Corripiuntur,

Iasone, Illiberi, Illitus, Illyrico, Ingenis, Iosaphat, Isauria, Isaurici, Italieæ,

Pro

L

Producuntur,

LAmbese,
Laodiceæ,
Lapicidinæ,
Lauduni,
Lautonis,
Leberem,
Legionem,
Leobini,
Leocatæ,
Leonidis,
Leontinos,
Leutfridi,
Licione,
Liliosæ,
Limniotæ,
Lisuino,
Littei,
Luciæ,
Ludgeri,
Lupanar,
Lupicini,
Lybeti.

Corripiuntur,

LAmpsaci,
Lauriaci,
Lemouicis,
Leocadiæ,
Ligeris,
Lingonas,
Liobæ,
Liparam,
Lucioli,
Lycia,
Lysania,
Lysia,
Lysimacho,

M

Producuntur,

MAchuti,
Madauri, *trisyll.*
Magini,
Magnerici,
Maioli,
Maiumæ,
Manneæ,
Manuelis,
Manutha,
Mareas,
Maronis,
Marotæ,
Maruthæ,
Maturi,
Mauimeni,
Mederici,
Melitinæ,
Melliti,
Menedemi,
Menei,
Menelei,
Menodoræ,
Messanæ,
Metrani,
Meuris, *disyllabum.*
Mileui,
Milleduno,
Miniatis,
Mirocletis,
Misaëlis,
Misenatis,
Menothelitas,
Mosei,
Moysetis,
Mironis.

Corripiuntur,

MAcedonis,
Maiorici,
Malaiæ,
Manahen,
Mandalss,
Mappalici,
Marcianopoli,
Maroli,
Martulæ,
Massiliæ,
Massili,
Mauili,
Memnonis,
Meruli,
Metrophanis,
Miropis,
Mopsuestiæ,
Mustiolæ,
Mutalæ,
Mutinæ.

N

Producuntur,

NAmphanionis,
Nannete,
Narbone,
Narſei,
Narſetis,
Naualis,
Nemauſi, *triſyllab.*
Neocæſareæ,
Neonis,
Niceratis,
Nicetæ,
Nicomedes,
Niconis,
Nillamonis,
Nonnoſi,
Nouioduni,
Nouiomi,
Nouocom i,
Nunilonis,
Nymphodoræ.

Corripiuntur,

NAboris,
Narniæ,
Nartali,
Nataliæ,
Neomiſiæ,
Neophyti,
Neopoli,
Nerei,
Neſtabi,
Neſtoris,
Nicanoris,
Nicephori,
Nicopoli,
Nicoſtrati,
Nilopolis,
Niſibi,
Norico,
Noricos, Numidico.

O

Producuntur,

ODilonis,
Odonis,
Olaui,
Opperiere,
Orthonam,
Ozias,

Corripiuntur,

OBduliæ,
Obrutus,
Oceani,
Olimpiadis,
Oneſimi,
Oneſiphori,
Oriculi,
Othiliæ,
Othmari,

P

Producuntur,

PAlatiaris,
Palmyræ,
Pantaleemonis,
Papiæ, *urbis nomen.*
Paramonis,
Paraſceues,
Paſtoris,
Pauſidis,
Pelignis,
Peronæ,
Philethi,
Phileas,
Philonis,
Photidis,
Piatonis,
Pictauis,
Pinyti,
Piperionis,
Platonidis,
Pœmonis, *triſyll.*
Pollionis,
Pomeranis,
Popponis,
Potamionis,
Potiti,
Promoto.

Corripiuntur,

PAlæmonis,
Pamiæ,
Pamphili,
Pantagape,
Pantagathi,
Pantheon,
Papiæ, *viri nomen.*
Papyli,
Paridis,
Parmenæ,
Paſſicratis,
Patrobæ,
Patrocli,
Peleus, *triſyllabum.*
Pentapoli,
Pergami,
Petragoricis,
Philadelphia,
Pnilemonem,
Philologi,
Philomeni,
Philoromi,
Philoteri,
Philothei,
Philumena.
Podagra,
Polyboti,
Polyxena,
Pompeiopoli,
Pontici,
Potamiæ,
Priami,
Prochori,
Propontide,
Proſdocimo,
Protolici,
Protogenis,
Pruſiades,
Ptolomaide,
Pupuli,
Putheolis,

Q

Producuntur,

QVerani,
Quintilis,
Quoduultdei,

Corripiuntur,

QViriacus,
Quirici.

R

Producuntur,

RAithi, *diſyll.*
Ratiſponæ,
Reatæ,
Recharedo,
Reſina,
Rhinocoluræ,
Ruthenos,

Corripiuntur,

RAſyphi,
Rhaidis,
Rhedones,
Rhedonis,
Rhotomagi,
Ripſimis,
Roſalia,
Roſula,
Ruderici,
Rituli,

S

Producuntur,

SAbells,
Salaminæ,
Salone,
Samone,
Samoſateni,
Samſonis,

Sauini,
Securi,
Seduni,
Serapionis,
Seruidei,
Sidone,
Sinaitæ,
Singidoni,
Sinuesse, *trisyll.*
Sobelis,
Solochani,
Solodori,
Sophoniæ,
Soteris,
Spiridionis,
Stacteo,
Stratonici,
Stratonico,
Statonis,
Stylitæ,
Suaderi, *trisyll.*
Sueuos, *trisyll.*
Sulcitana,
Sulmonæ,
Suuithuni,
Synopæ,
Syracusis, Syriani,

Corripiuntur,

SAgaris,
Sandali,
Santonas,
Sapore,
Sarcophagum,
Sarmatæ,
Satalis,
Satellico,
Saturi, Satyri,
Saulæ, *trisyll.*
Saxones,
Sconaugiæ,
Scubiculi,
Scythopoli,
Secundolus,
Sedophæ,
Senonas,
Sequani,
Serapiæ,
Serapidis,
Sergiopolis,
Serotinæ,
Sibapoli,
Silarum,
Sinai,
Sopatræ,
Sosipatris,
Sosthenis,
Sozopoli,
Styriaci,
Suessione,
Suessiones,
Symmachi,
Syncleticæ,
Synnadæ,
Syntiches.

T

Producuntur,

TArracinam,
Tarracone,
Tationis,
Taurionis,
Terdone,
Thaguræ,
Thamelis,
Theani,
Thæcusæ,
Thmuis, *disyllabum.*
Theodoræ,
Theodori,
Theodulus, *vsu tamen Corripitur.*
Theonas,
Theoprepidis,
Theotimi,
Thessalonicæ,
Theusetæ,
Thomaidis,
Thraseæ,
Thrasonis,
Tigidis,
Timolai,
Tiridate,
Tornaci,
Torpetis,
Tricassino,
Tropeæ,
Trudonis,
Tryphenis,
Tryphonis,
Tryphosæ,
Turiasone,
Tyanæ,
Tychonis.

Corripiuntur,

TArbula,
Tammarus,
Telesphori,
Tendinem,
Tenedo,
Tharaci,
Thebaide,
Thecue,
Themistoclis,

Theodoti,

Theodoti,
Theogenis,
Theophanis,
Theophili, Theopoli,
Theotici,
Thmueos, *tryſyll.*
Tibure,
Timothei,
Totila,
Tranſaquis,
Treuiris,
Trichinas,
Tripodis,
Tripoli,
Triphitæ,
Troadem,
Trochleas,
Trophimi,
Turonico,
Turonis,
Tychici,

V

Producuntur,

VAlencenas,
Varadini,
Vaſione,
Velinum,
Venafrum,
Verani,
Verenæ,
Veſontione,
Veſtinis,
Victuri,
Vindecino,
Vindemialis,
Virodunum,
Vldarici,
Vlyſſipone,
Vncinis,
Vſthazanes,
VValerici, *tetraſyllab.*
VValfridi,
VVenceſlai,
VVenefridæ,
VVerdam, *diſſyll.*
VVilleadi,
VVillebaldi,
VVinoci,
VVironis,

Corripiuntur,

VAtici,
Verſiaco,
Veruli,
Victorici,
Vitalici,
Viuentioli,
Vpſali,
Vticæ,
VVandalicæ,
VVandalis,
VVandregiſili,
VVintoniæ,
Vzali,
Vzeciæ.

Z

Producuntur,

ZAnitæ,
Zenaidis,
Zenonis,
Zoës, *diſſyll.*

Corripiuntur,

ZEtici,
Zoſimi,
Zotici.

ORDO PERPETVVS OFFICII DIVINI RECCITANDI,

Juxta Rubricas Breuiarij Romani, CLEMENTIS VIII. & VRBANI VIII. auctoritate recogniti, & Commentaria in easdem.

LVDOVICO CARDINALI LVDOVISIO,

Qui Vaticanæ purpuræ lucem impertit, & mutuò recipit,

Cui inter vltima numerandum Pont. Max. Nepotem fuisse,

Adeò propriis meritis effulgenti, Prudentia, rerum maximarum agendarum solertia incomparabili,

Perpetuo Virtutis melioris cultorì,

Perpetuum sacri Officij recitandi Canonem,

De Congreg. Cler. Regul. S. Pauli optimè merito,

Bartholomæus Gauantus, eiusdem Cong. minimus alumnus sociorum nomine D. D. D.

EX

XPEDIT, non modò ad praxim tradendam eorum rituum, quos in Commentariis ad vsum communiorem complexi sumus, verùm etiam ad vniformem vsum totius Ecclesiæ Romanæ stabiliendum describere Ordinem perpetuum Officij diuini recitandi; quo doceatur Clerus in dies quæ præsertim mutationi sunt obnoxia in Calendario Breuiarij Romani: nam mediocriter peritus, quo cum loquimur, non eget nisi quibusdam indiciis mutationum; cetera nouit ipse.

Adnotamus igitur in hoc Ordine perpetuò Festa mobilia à Dominica Septuagesimæ vsque ad Festum Corporis Christi inclusiuè; Dominicas, quæ quotannis diem mensis mutant; Officia beatæ Mariæ in Sabbato; Translationes Festorum de Sanctis ob Festa mobilia, seu Dominicas; Vigilias anticipandas in Sabbato; initia librorum legenda extra suum diem, & Homilias quasdam; Responsoria primò ponenda, & Commemorationes in concursu difficiliores, non ita tritas vt omnibus pateant: adiecimus etiam his notis (O. D.) Officium Defunctorum pro prima die mensis, ne irrepat obliuio: denique, quando mutatur Tabula in anno Bissextili, opportunè patet.

Qui verò Calendaria quotannis describunt ad vsum particularium Ecclesiarum, idem nobiscum notare debent, additis propriis Sanctis locorum, iuxta Decretum sacræ Rituum Congregationis nuperrimè editum, seu eorum translationibus, reliquis omnino non mutatis: quod idem fiat, si post hanc nostram editionem addantur à Summis Pontificibus alia Sanctorum Festa.

Pro vsu eiusdem Ordinis perpetui.

DVo sunt necessaria. Primum est, vt initio anni inuenias Tabulam propriam eiusdem, quam tibi dabit vel Tabella perpetua, vel Tabella temporaria vsque ad annum 2000. & ea inuenta, notabis, plicato saltem eiusdem folio, ne de ea dubitare contingat deinceps eo anno. Alterum est, vt semper recites iuxta Calendarium & textum Breuiarij, hoc est, de festo, vel Octaua vel de Feria. Quod si mutatio fiat (quæ sola notatur in Ordine perpetuo) tunc recitabis Officium iuxta notata in Ordine perpetuo. Verbi gratia, anno 1632. Tabula est 22. vsque ad Festum S Mathiæ, & quia annus Bissextilis est, deinceps erit Tabula præcedens 21. Die vero 2. 3. 4. vsque ad 11. Ianuarij Officium recitabis vt in Calendario, & textu Breuiarij. Die 11. accidit mutatio: nam eo die fit de Dominica 1. post Epiph. iterùm à die 11. vsque ad 18. recitabis

vt in Calendario. Die verò 18. adest mutatiō: fit enim com. Dom. 2. in Festo S. Petri.

Verba sunt detruncata ad breuitatem, sed intellectu facilia. Verbi gratia in Tab. 1. 11. *Dom 1. post Epiph com. Oct. & Hygin.*] Hoc est: die vndecima Ianuarij fit Officium de Dominica 1. post Epiphan. quæ est infra Octauam eiusdem, fit commemoratio de Octaua, & S. Hygini.

Item, 14. *Fer. 4. de Dom. 2. post Epiph. com. Felicis.* (*O. D.*)] Hoc est: die 14. Ianuarij non fit de S. Hilario, sed de Dominica 2. post Epiphaniam, vt de ea fiat ante Septuag. & fit com. S. Felicis in Pincis. Dicitur Officium Defunctorum: hoc est, pridie dicuntur Vesperæ, in Missa verò Dom. 2. dicitur secunda Oratio, *Fidelium*, tertia S. Felicis. Festum S. Hilarij transfertur in diem 23. Ianuarij; vt in eadem Tabula.

Item, in mense Nouembris eadem Tabula 1. 1. *Dom. 25. 1. Nouemb. 4. Epiph. com. Dom.*] Hoc est: prima die mensis Nouembris, quæ est Dominica 25. post Pentecosten, & prima Nouembris, & quarta dicitur Epiphaniæ; translata, fit de Festo omnium Sanctorum cum commem. Dominicæ 4. post Epiphaniam; cuius Euangelium, Antiphona ad *Benedictus*, & Oratio dicuntur, &c.

Item, *Dominica vacat.*] Hoc est: nihil fit de Dominica, quæ eadem die non habet Officium: quod accidit tantùm à Natiuitate Domini vsque ad Epiphaniam & Octauam eiusdem inclusiuè, si Octaua incidat in Dominicum diem.

TA

Epact. xxiij.	Litt. Dom.	Tab.
xxij.	D	1
xxj	E	2
xx.	F	3
xix.	G	4
xviij.	A	5
xvij.	B	6
xvj.	C	7
xv.	D	8
xiv.	E	9
xiij.	F	10
xij.	G	11
xj.	A	12
x.	B	13
ix.	C	14
viij.	D	15
vij.	E	16
vj.	F	17
v.	G	18
iv.	A	19
iij.	B	20
ij.	C	21
j.	D	22
*	E	23
xxix.	F	24
xxviij.	G	25
xxvij.	A	26
25. xxvj.	B	27
xxv.xxiv.	C	28
	D	29
	E	30
	F	31
	G	32
	A	33
	B	34
	C	35
	D	36

QVære igitur primò Epactam currentis anni, quam reperies in Tabulis Breuiarii perpetuis, siue temporariis: deinde quære litteram Dominicalem eiusdem anni, quæ facilè scitur, initio Ianuarij: tum quære eamdem litteram Dominicalem in hac Tabella Computi perpetua, quæ infra Epactam anni primò occurrerit, & è directo eiusdem litteræ Dominicalis inuenies numerum Tabulæ quam desideras. Exemplum.

Anno 1632. est Epacta viij. & littera Dominicalis D. Quære litteram D. infra Epactam viij. & inuenies numerum è directo 22. & Tabula 22. tibi deseruiet anno 1632.

In anno Bissextili, quia sunt duæ litteræ Dominicales, prior est sumenda cum numero Tabulæ è directo posito, vsque ad diem 23. Febr. deinceps posterior: & sicuti sumitur littera præcedens Dominicalis, ita præcedentem Tabulam adhibebis vsque ad finem anni. Exemplum.

Anno Bissextili eodem 1632. duæ litteræ Dominicales sunt D. & C. Sumes cum littera D. Tabulam numero 22. vsque ad diem 22. Febr. vt diximus; deinde cum alia littera C. præcedenti, Tabulam præcedentem numero 21. vsque ad finem anni.

Notandum quoque est, quòd littera Dominicalis è directo Epactæ currentis inueniatur, ea omittitur; & sumenda est eadem littera Dominicalis proximè inferior infra Epactam: & est regula generalis, & certa, vt sumatur semper littera quæ est infra Epactam.

Et idem fiat in duabus litteris anni Bisextilis, vt semper sumantur litteræ Dominicales, non in linea æquali Epactis, sed in linea proximè inferiori; ne scilicet Pascha celebremus cum Iudæis: vt videre est in Tabella Temporaria anno 1632. 1652. 1656. 1676. & similibus.

TABELLA
TEMPORARIA
PRO ORDINE
DIVINI OFFICII
RECITANDI

Ab anno 1631. vſque ad annum Iubilei 2000.

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	
1631	E	xxvij	30	
1632	DC	viij	22	21
1633	B	xix]	6	
1634	A	ij	26	
1635	G	xij	18	
1636		xxiij	3	2
1637	D	iv	22	
1638	C	xv	14	
1639	B	xxvj	34	
1640	AG	vij	19	18
2641	F	xviij	10	
1642	E	xxix	30	
1643	D	x	15	
1644	CB	xxj	7	6
1645	A	ij	26	
1646	G	xiij	11	
1647	F	xxiv	31	
1648	ED	v	23	22
1649	C	xvj	14	
1650	B	xxvij	27	
1651	A	viij	19	
1652	GF	xix	11	12
1653	E	j	23	
1654	D	xij	15	
1655	C	xxiij	7	
1656	BA	iv	27	26
1657	G	xv	11	
1658	F	xxvj	31	
1659	E	vij	23	
1660	DC	xviij	8	7
1661	B	xxix	27	
1662	A	c	19	
1663	G	xxj	4	
1664	FE	ij	24	24
1665	D	xiij	15	
1666	C	xxiv	35	
1667	B	v	20	
1668	AG	vj	12	11

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	
1669	F	xxvij	31	
1970	E	viij	16	
1671	D	xix	8	
1672	CB	j	28	27
1673	A	xij	12	
1674	G	xxiij	4	
1675	F	iv	42	
1676	ED	xv	16	15
1677	C	xxvj	28	
1678	B	vij	20	
1679	A	xviij	12	
1680	GF	xxix	32	31
1681	E	x	16	
1682	D	xxj	8	
1683	C	ij	28	
1684	BA	xiij	13	12
1685	G	xxiv	32	
1686	F	v	24	
1687	E	xvj	9	
1688	DC	xxvij	29	28
1689	B	viij	20	
1690	A	xix	5	
1691	G	j	25	
1692	FE	xij	17	16
1693	D	xxiij	1	
1694	C	iv	21	
1695	B	xv	13	
1696	AG	xxvj	33	32
1697	F	vij	17	
1698	E	xviij	9	
1699	D	xxix	29	
1700	C non Biſſ.	ix	21	
1701	B	xx	6	
1702	A	j	26	
1703	G	xij	18	
1704	FE	xxiij	3	2
1705	D	iv	22	
1706	C	xv	14	
1707	B	xxvj	34	
1708	AG	vij	19	18
1709	F	xviij	10	
1710	E	*	30	
1711	D	xj	15	
1712	CB	xxvij	7	6
1713	A	iij	26	
1714	G	xiv	11	
1715	F	25	31	
1716	ED	vj	23	22
1717	C	xvj	7	
1718	B	xxviij	27	
1719	A	ix	19	
1720	GF	xx	11	10
1721	E	j	23	
1722	D	xxij	15	
1723	C	xiij	7	
1724	BA	iv	27	26
1725	G	xv	11	
1726	F	xxvj	31	
1727	B	vij	23	
1728	DC	xviij	8	7
1729	B	*	27	
1730	A	xj	19	
1731	G	xxij	4	
1732	FE	iij	24	23
1733	D	xiv	15	
1734	C	25	28	
1735	B	vj	20	
1736	AG	xvij	12	11
1737	F	xxviij	31	
1738	E	ix	16	
1739	D	xx	8	
1740	CB	j	28	27

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	
1741	A	xij	12	
1742	G	xxiij	4	
1743	F	iv	24	
1744	ED	xv	16	15
1745	C	xxvj	28	
1746	B	vij	20	
1747	A	xviij	12	
1748	GF	*	25	24
1749	E	xj	16	
1750	D	xxij	8	
1751	C	iij	21	
1752	BA	xiv	13	12
1753	G	25	32	
1754	F	vj	24	
1755	E	xvij	9	
1756	DC	xxviij	29	28
1757	B	ix	20	
1758	A	xx	5	
1759	G	j	25	
1760	FE	xij	17	16
1761	D	xxiij	1	
1762	C	iv	21	
1763	B	xv	13	
1764	AG	xxvj	33	32
1765	F	vij	71	
1766	E	xviij	9	
1767	D	*	29	
1768	CB	ii	28	27
1769	A	xxij	5	
1770	G	iij	25	
1771	F	xiv	10	
1772	ED	25	30	29
1773	C	vj	21	
1774	B	xvij	13	
1775	A	xxviij	26	
1776	GF	ix	18	17

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	
1777	E	xx	9	
1778	D	j	29	
1779	C	xij	14	
1780	BA	xxiij	6	5
1781	G	iv	25	
1782	F	xv	10	
1783	E	xxvj	30	
1784	DC	vij	22	21
1785	B	xviij	6	
1786	A	*	26	
1787	G	xj	18	
1788	FE	xxvij	3	2
1789	D	iij	22	
1790	C	xiv	14	
1791	B	25	34	
1792	AG	vj	19	18
1793	F	xvij	10	
1794	E	xxviij	30	
1795	D	ix	15	
1796	CB	xx	7	6
1797	A	j	26	
1798	G	xij	18	
1799	F	xxiij	3	
1800	E non Biss.	iv	23	
1801	D	xv	15	
1802	C	xxvj	28	
1803	B	vij	20	
1804	AG	xviij	12	11
1805	F	*	24	
1806	E	xj	16	
1807	D	xxij	8	
1808	CB	iij	28	26
1809	A	xiv	12	
1810	G	25	32	
1811	F	vj	24	
1812	ED	xvij	9	8

Ann

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.
1813	C	xxviij.	28	1849	G	vj	18
1814	B	ix	20	1850	F	xvij	10
1815	A	xx	5	1851	E	xxviij	30
1816	FG	j	25 24	1852	DC	ix	22 21
1817	E	xiij	16	1853	B	xx	6
1818	D	xxiij	1	1854	A	j	26
1819	C	iv	21	1855	G	xij	18
1820	BA	xv	13 12	1856	FE	xxiij	3 2
1821	G	xxvj	32	1857	D	iv	22
1822	F	vij	17	1858	C	xv	14
1823	E	xviij	9	1859	B	xxvj	34
1824	DC	*	29 28	1860	AG	vij	19 18
1825	B	xj	13	1861	F	xviij	10
1826	A	xxij	5	1862	E	*	30
1827	G	iij	25	1863	D	xj	15
1828	FE	xiv	17 16	1864	CB	xxij	7 6
1829	D	25	29	1865	A	ij	26
1830	C	vj	21	1866	G	xiv	11
1831	B	xvij	13	1867	F	25	31
1832	AG	xxviij	33 32	1868	ED	vj	23 22
1833	F	ix	17	1869	C	xvij	7
1834	E	xx	9	1870	B	xxvij	27
1835	D	j	29	1871	A	ix	19
1836	CB	xij	14 13	1872	GF	xx	11 10
1837	A	xxiij	5	1873	E	j	23
1838	G	iv	25	1874	D	xij	15
1839	F	xv	10	1875	C	xxiij	7
1840	ED	xxvj	30 29	1876	BA	iv	27 26
1841	C	vij	21	1877	G	xv	11
1842	B	xviij	6	1878	F	xxvj	31
1843	A	*	26	1879	E	vij	23
1844	GF	xj	18 17	1880	DC	xviij	8 7
1845	E	xxij	2	1881	B	*	27
1846	D	iij	22	1882	A	xj	19
1847	C	xiv	14	1883	G	xxij	4
1848	BA	25	34 33	1884	FE	iij	24 23

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	
1885	D	xiv	15	
1886	C	25	28	
1887	B	vj	20	
1888	AG	xvij	12	11
1889	F	xxviij	31	
1890	E	ix	16	
1891	D	xx	8	
1892	CB	j	28	27
1893	A	xij	12	
1894	G	xxiij	4	
1895	F	iv	24	
1896	ED	xv	16	15
1897	C	xxvj	28	
1898	B	vij	20	
1899	A	xviij	12	
1900	G non Bis.	xxix	25	
1901	F	x	17	
1902	E	xxj	9	
1903	D	ij	22	
1904	CB	xiij	14	13
1905	A	xxiv	33	
1906	G	v	25	
1907	F	xvj	10	
1908	ED	xxvij	30	29
1909	C	viij	21	
1910	B	xix	6	
1911	A	*	26	
1912	GF	xj	18	17
1913	E	xxij	2	
1914	D	iij	22	
1315	C	xiv	14	
1916	BA	xxv	34	33
1917	G	vj	18	
1918	F	xvij	10	
1919	E	xxix	30	
1920	DC	x	15	14

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	
1921	B	xxj	6	
1922	A	ij	26	
1923	G	xiij	11	
1924	FE	xxiv	31	30
1925	D	v	22	
1926	C	xvj	14	
1927	B	xxvij	27	
1928	AG	viij	19	18
1929	F	xix	10	
1930	E	*	30	
1931	D	xj	15	
1932	CB	xxj	7	6
1933	A	iij	26	
1934	G	xiv	11	
1935	F	xxv	31	
1936	ED	vj	23	22
1937	C	xvij	7	
1938	B	xxix	27	
1939	A	x	19	
1940	GF	xxj	4	3
1941	E	ij	23	
1942	D	xiij	15	
1943	C	xxiv	35	
1944	BA	v	20	19
1945	G	xvj	12	
1946	F	xxvij	31	
1947	E	viij	16	
1948	DC	xix	8	7
1949	B	*	27	
1950	A	xj	19	
1951	G	xxij	4	
1952	FE	iij	24	23
1953	D	xiv	15	
1954	C	xxv	35	
1955	B	vj	20	
1956	AG	xvij	12	11

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	
1957	F	xxix	31	
1958	E	x	16	
1959	D	xxj	8	
1960	CB	ij	28	27
1961	A	xiij	12	
1962	G	xxiv	32	
1963	F	v	24	
1964	ED	xvj	9	8
1965	C	xxvj	28	
1966	B	viij	20	
1967	A	xix	5	
1968	GF	*	25	24
1969	E	xj	16	
1970	D	xxij	8	
1971	C	iij	21	
1972	BA	xiv	13	12
1673	G	xxv	32	
1974	F	vj	24	
1975	E	xvij	9	
1976	DC	xxix	29	28
1977	B	x	20	
1978	A	xxj	5	
1979	G	ij	25	
1980	FE	xiij	17	16

Anni Dñi.	Litt. Dom.	Epactæ.	Tabulæ.	
1981	D	xxiv	29	
1982	C	v	21	
1983	B	xvj	13	
1984	AG	xix	33	32
1985	F	viij	17	
1986	E	xix	9	
1987	D	*	29	
1988	CB	xj	14	13
1989	A	xxij	5	
1990	G	iij	25	
1991	F	xiv	10	
1992	ED	xxv	30	29
1993	C	vj	21	
1994	B	xvij	13	
1995	A	xxix	26	
1996	GF	x	18	17
1997	E	xxj	9	
1998	D	ij	22	
1999	C	xiij	14	
2000	BA	xxiv	34	33

Eremitor: Camald. ad Varsaviã

KALENDARIVM BREVIARII ROMANI.

IANVARIVS.

1	A	Circumcisio Dñi dup. 2. class. Vide Tom 2. pag. 102.
2	b	Oct. S. Stephani. dup. cum commem. Octa. 102.
3	c	Oct. S. Ioan. dup. cum comm. Oct. Innoc. 102.
4	d	Oct. SS. Innocentium. dup. 102.
5	e	Vigil. Epiph. semid. 102. com S. Telesph. Papæ mart. 126.
6	f	Epiphania Domini. dup. primæ. class. 102.
7	g	De Oct. Epiph. semid.
8	A	De Octaua.
9	b	De eadem.
10	c	De eadem
11	d	De Oct. cum com. S. Hygini Papæ & mart.
12	e	De Octaua.
13	f	[illegible] Epiphaniæ dup. 104.
14	g	[illegible] Episc. conf. semid. com. S. Felicis presb. mart. 126.
15	A	Pauli primi Eremitæ. semid com. S. Mauri Abb. 126.
16	b	Marcelli Papæ & mart semid. 126.
17	c	Antonij Abbatis. dup 126.
18	d	Cathed. S. Petri Rom. dup. maius. com. S. Priscæ. virg. & martyris. 126.
19	e	Marij, Marthæ, &c. mart. 126.
20	f	Fabiani & Sebastiani martt. dup. 126.
21	g	Agnetis virg. & mart. dup. 126.
22	A	Vincentij & Anastasij martt. semid. 127
23	b	Emerentianæ virg. & mart. 127.
24	c	Timothei Episc. & mart. semid. 127.
25	d	Conuersio S. Pauli Apost. dup. maius. 127.
26	e	Polycarpi Episc. & mart. semid. 127.
27	f	Ioan. Chrysost. Episc. & conf. dup. 127.
28	g	Agnetis secundò. 127.
29	A	
30	b	
31	c	

FEBRVARIVS.

1	d	IGnatij Episc. & mart. semid. in 2. Tomo pag. 128.
2	e	Purificatio B. Virg. dup. 2. classis. 128.
3	f	Blasij Episc. & mart. 128.
4	g	
5	A	Agathæ virg. & mart. semid. 128.
6	b	Dorotheæ virg. & mart. 128.
7	c	Romualdi Abb. semid. 128.
8	d	
9	e	Appolloniæ virg. & mart. 128.
10	f	
11	g	
12	A	
13	b	
14	c	Valentini presb. & mart. 128.
15	d	Faustini & Iouitæ mart. 128.
16	e	
17	f	
18	g	Simeonis Episc. & mart. 128.
19	A	
20	b	
21	c	
22	d	Cathed. S. Petri Antioch. dup. maius. 128.
23	e	Vigilia. 126.
24	f	Mathiæ Apost. 2. class. sed in anno Bissextili celebratur die 25. 129.
25	g	
26	A	
27	b	
28	c	

1	d	S. Rudesindi E. C. dx
2	e	S. Suitberti Ep. [illegible]
3	f	S. Anselmi Abb. C. dx
4	g	CAsimiri conf. semid. commem. Lucij Papæ & mart. in 2. Tomo pag. 129. 2 cl.
5	A	S. [illegible]
6	b	S. [illegible] V. [illegible] dx
7	c	Thomæ de Aquino confess. dup. comm. SS. Perpetuæ & Felicitatis. 129. D.
8	d	S. Veremundi Abb. dx S. Franc. [illegible] dx
9	e	Quadraginta Mart. semid. 129.
10	f	[illegible]
11	g	[illegible]
12	A	Gregorij Papæ & conf. dup. 130. D.
13	b	[illegible] MM. dx
14	c	[illegible]
15	d	Translatio S. [illegible]
16	e	
17	f	Patricij Episc. & confess. commem. 130. sdx
18	g	S. Gabrielis Archangeli [illegible]
19	A	Ioseph confessoris dup. 130. 2 cl.
20	b	Ioachim confess. dup. 130.
21	c	Benedicti Abbatis dup. 130. 1 cl. cum Oct.
22	d	De Oct. sdx
23	e	De Oct. sdx
24	f	De Oct. sdx
25	g	Annuntiatio B. Virg. dup. 2. 130. 2 cl.
26	A	De Oct. sdx
27	b	De Oct. sdx
28	c	Oct. S. Benedicti Abb. C. dx
29	d	S. Thomæ [illegible] dx
30	e	
31	f	S. Gualfardi C. O. N. dx

10 Anniv. Pro Marco Maticzynski [illegible]

F. 6. post Passionis 7 Dolorum BVM dx.

1 Die Decreta ad Officium Spectantia

APRILIS.

1	g	S. Gerardi C. O. N. dx
2	A	Francisci de Paula confessoris. duplex in 2. Tomo pag. 131.
3	b	
4	c	S. Isidori E.C.D. dx
5	d	S. Vincentij Ferrerij C. dx
6	e	
7	f	
8	g	
9	A	
10	b	Leonis Papæ & confess. dup. 131. D dx
11	c	
12	d	S. Ida V. dx
13	e	Tiburtij, Valeriani & Maximi martt. 131. S. Hermenegildi R. M. sdx.
14	f	
15	g	
16	A	Aniceti Papæ & mart. 131.
17	b	
18	c	
19	d	
20	e	
21	f	S. Anselmi E.C.D. dx
22	g	Soteris & Caij Pontif. & mart. semid. 131.
23	A	Georgij mart. semid. 131. S. Adalberti E. M. dx 1 cl.
24	b	S. Melliti E.C. dx
25	c	Marci Euang. dup. 2 class. 131.
26	d	Cleti & Marcellini Pontif. & martt. semid. 131.
27	e	S. Georgij M. dx
28	f	Vitalis mart. 131. S. Fidelis M. dx
29	g	Petr. mart. semidup. 131. S. Roberti Abb. C. dx
30	A	Catharinæ Senens. semid. 131.

MAIVS.

1	b	PHilippi & Iacobi Apostol. duplex. 2. classis. in 1. Tomo pag. 132.
2	c	Athanasij Episc. & conf. dup. 132. D. Com. S. Sigismundi M.
3	d	Inuentio S. Crucis. dupl. 2. classis. com. SS. Alexandri, &c. 132. mm.
4	e	Monicæ viduæ. 133. S. Floriani M. dx 19
5	f	S. Pij P. C. dx
6	g	Ioannis ante portam Latinam. dupl. maius. 133.
7	A	Stanislai Episc. & mart. semid. 133. S. Monicæ vid. dx.
8	b	Apparitio S. Michaëlis Archang. dup. maius. 133. S. Stanislai M.
9	c	Gregorij Nazianzeni Episc. & conf. dup. 134. D.
10	d	Gordiani & Epimachi martt. 134. Apparitio S. Michaelis dx 19
11	e	S. Petri M. dx
12	f	Nerei, Achillei, Domitilæ virg. & Pancratij martt. semiduplex. 134.
13	g	S. Fortis C. sdx
14	A	Bonifacij mart. 134. S. Antonini E. C. sdx
15	b	
16	c	Vbaldi Episc. & confess. 134. S. Ioannis Nepom. M. dx
17	d	S. Ubaldi E. C. sdx
18	e	S. Venantij M. dx
19	f	Pudentianæ virginis. 134. S. Petri Celestini P. C. dx
20	g	S. Bernardini Senens. C. sdx
21	A	
22	b	S. Romani Abb. dx
23	c	
24	d	
25	e	Vrbani Papæ & mart 134. S. Gregorij 7 P. C. dx
26	f	Eleutherij Papæ & mart. Philippi Nerij confess. semidupl. ad libitum. 134. S. Augustini E. C. dx
27	g	Ioannis Papæ & mart. 134. S. Bedæ C. D. dx
28	A	S. Bonifacij 4 P. C. dx
29	b	S. Gennadij E. C. dx
30	c	Felicis Papæ & mart. 134. S. M. Magdalena de Pazzis v. dx
31	d	Petronillæ virginis. 134. S. Philippi Nerij C. dx
		F. 6. post Oct. Corporis Xti Festum Cordis dx 19

11 Anniv. pro Fundatoribus Ssimi

Decreta post Oct. Corporis Xti de Celebratione ...

IVNIVS.

1	e	
2	f	Marcellini, Petri, & Erasmi martyrum. in 2. Tomo pag.135.
3	g	
4	A	
5	b	
6	c	Norberti Episc. & confess. semid. 135.
7	d	
8	e	
9	f	Primi & Feliciani mart. 135.
10	g	
11	A	Barnabæ Apost. dup. maius. 135.
12	b	Basilidis, Cyrini, Naboris & Nazarij mart. 136.
13	c	Antonij de Padua confess. semid. 136.
14	d	Basilij Magni Episc. & confess. dup. 136.
15	e	Viti, Modesti & Crescentiæ mart. 136.
16	f	
17	g	
18	A	Marci & Marcelliani marr. 136
19	b	Geruasij & Protasij mart. 136.
20	c	Siluerij Papæ & mart. 136.
21	d	
22	e	Paulini Episc. confess. 136.
23	f	Vigilia 136.
24	g	Natiuitatis S. Ioannis Baptistæ. dup. 1. classis. 136.
25	A	De Oct. Natiuit.
26	b	Ioannis & Pauli mart. semid. com. Oct. 137.
27	c	De Oct. Natiuit.
28	d	Leonis Papæ & confess. semid. com. Oct. & Vigil. 137.
29	e	Petri & Pauli Apost. dup. 1. classis. 137.
30	f	Commemor. S. Pauli Apostoli. duplex. commemor. Oct. Natiuitatis. 138.

IVLIVS.

1 g Octaua Natiuit. S. Ioan. dup. comm. Oct. Apost. in 2. Tomo pag. 138.
2 A Visitatio B. Virginis. dup. maius. commem. Oct. Apost. & SS. Processi & Martiniani mart. 138.
3 b De Oct. Apostol.
4 c De Oct. vel Elisabeth Reginæ Portugalliæ. semidup. ad libitum. 138.
5 d De Octaua.
6 e De Octaua Apostolorum dup. 138.
7 f
8 g
9 A
10 b Septum Fratrum mart. & SS. Ruffinæ ac Secundæ. semid. 138.
11 c Pij Papæ & mart. 139.
12 d Naboris & Felicis mart. com. Io Gualberti Abb. 139.
13 e Anacleti Papæ & mart. semidup. 139.
14 f Bonauenturæ Episc. & confess. dup. com. S. Henrici Imperatoris confessoris. 139.
15 g
16 A
17 b Alexij confess. 139.
18 c Symphorosæ cum septem filiis mart. 139.
19 d
20 e Margaritæ virg. & mart. 139.
21 f Praxedis virg. 139.
22 g Mariæ Magdalenæ. dup. 139.
23 A Apolinaris Episc. & mart. semid. 139.
24 b Vigilia, & com. S. Christianæ virg. & mart. 140.
25 c Iacobi Apost. dup. 2. classis. 140.
26 d Annæ Matris B. Virginis. dup. 140.
27 e Pantaleonis mart. 140.
28 f Nazarij, Celsi, Victoris & Innocentij. semid. 140.
29 g Marthæ v. semid & com SS. Felicis PP. Simplicij &c. 141.
30 A Abdon & Sennen. mart. 141.
31 b

AVGVSTVS.

1	c	Petri ad Vincula. dup. maius com. SS. Machab. marr. 141.
2	d	Stephani Papæ & mart. 141.
3	e	Inuentio S. Stephani Protomart. semid. 141.
4	f	Dominici confess. dup. 142.
5	g	Dedicatio S Mariæ ad Niues. dup. maius. 142.
6	A	Transfiguratio Domini dup. maius. commem. SS. Sixti Papæ & soc. 142.
7	b	Donati Episc. & mart. 142.
8	c	Ciriaci, Largi & Smaragdi mart. semid. 142.
9	d	Vigilia com S. Romani mart. 142.
10	e	Laurentij mart. dup. 2. classis. 142.
11	f	De Oct. S. Laurentij com. SS. Tiburtij & Susannæ. 142.
12	g	De Oct. & com. S Claræ virg. 142.
13	A	De Oct. & com. SS. Hippolyti & Cassiani mart. 143.
14	b	De Oct. com. Vigil. & Eusebij conf. 143.
15	c	Assumptio. B. M. Virg. dup. 1. classis. 143.
16	d	Hyacinthi confess. dup com. Octauarum. 143.
17	e	Oct. S. Laurentij dup. com Oct. Assumpt. 144.
18	f	De Oct. & com. S. Agapiti mart. 144.
19	g	De Oct.
20	A	Bernardi Abb. dup. com. Octaua & S. Stephani Hungariæ Regis. 144.
21	b	De Octaua.
22	c	Oct. Assumpt. B. Virg. dup. com. SS. Timothei, &c. 144.
23	d	Vigilia. Romæ. 24. 144.
24	e	Bartholomæi Apostoli. dup. 2. classis. Romæ celebratur die 25. 144.
25	f	Ludouici Regis Franciæ confess. semid. Romæ celebratur. 26. 144.
26	g	Zephyrini Papæ & mart. 145.
27	A	
28	b	Augustini Episc. confess. & Doct. dup. com. S Hermetis. mart. 145.
29	c	Decoll. S. Ioan. Bapt. dup. com. S. Sabinæ mart. 145:
30	d	Felicis & Adaucti mart. 145
31	e	

SEPTEMBER.

1	f	Ægidij Abb. com. SS. duodecim Fratrum mart. in secundo Tomo pag. 145.
2	g	
3	A	
4	b	
5	c	
6	d	
7	e	
8	f	Natiuitas B. Virginis. duplex 2. classis. commem. S. Adriani mart. 145.
9	g	De Oct. Natiuit. comm. S. Gorgronij mart. 146.
10	A	Nicolai de Tolentino conf. ~~semid.~~ comm. Oct. 146.
11	b	De Oct commem. SS. Proti & Hyacinthi. 146.
12	c	De Octaua.
13	d	De Octaua.
14	e	Exaltatio S. Crucis dup. maius comm. Oct. 146.
15	f	Oct. Natiuit. dup. comm. S. Nicomedis mart. 147.
16	g	Cornelij & Cypriani mart. semidup. commem. SS. Euphemiæ, &c. 147.
17	A	Stigmatum S. Francisci. semid. (ad libitum.) 147.
18	b	
19	c	Ianuarij Episc. & soc. mart. ~~semid.~~ 147.
20	d	SS. Eustachij, & soc. mart. ~~semid.~~ Vigilia. 148.
21	e	Matthæi Apost. & Euang. dup. 2. classis. 148.
22	f	Mauritij, & soc. mart. 148.
23	g	Lini Papæ & mart. semid. comm. S. Theclæ virg. mart. 148.
24	A	
25	b	
26	c	Cypriani & Iustinæ martt. 148.
27	d	Cosmæ & Damiani martt. semidup. 148.
28	e	
29	f	Dedic. Michaëlis Archang. dup. 2. classis. 148.
30	g	Hieronymi Presb. conf. & Doct. dup. 149.

Festum sanctissimi Rosarij celebratur in Dom. 1. Octobris. Vide in Tomo. 2. 149.

OCTOBER.

OCTOBER.

1	A	ANgelorum custodum dup. minus (ad libitum) cum commem. S. Remigij. vel S. Remigij Festum simp l. in 2. Tom. 150.
2	b	
3	c	
4	d	Francisci confess. dup. 151.
5	e	Placidi & soc. mart. 151.
6	f	Brunonis confess. semidup. 151.
7	g	S. Marci Papæ & Confess. & SS. Sergij, Bacchi, &c. martyrum. 151.
8	A	Birgittæ vid. semidup. 151.
9	b	Dionysij, Rustici, & Eleutherij mart. semid. 151.
10	c	
11	d	
12	e	
13	f	
14	g	Callisti Papæ & mar. semid. 152.
15	A	
16	b	
17	c	
18	d	Lucæ Euang. dup. 2. classis. 152.
19	e	
20	f	
21	g	Hilarionis Abb. commemorat. SS. Vrsulæ & soc. virginum martt. 152.
22	A	
23	b	
24	c	
25	d	Chrysanthi & Dariæ mart. 152.
26	e	Euaristi Papæ & martt. 152.
27	f	Vigilia. 152.
28	g	Simonis & Iudæ Apost. dup. 2. classis. 152.
29	A	
30	b	
31	c	Vigilia. 153.

NOVEMBER.

1	d	Festum Omnium Sanctorum. dup. 1. classis. in 2. Tomo. 153.
2	e	Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum, & de Octaua. 153.
3	f	De Octaua.
4	g	De Octaua Vel Caroli semid. (ad libitum.) comm. SS. Vitalis & Agricolæ mart. 154.
5	A	De Octaua.
6	b	De Octaua.
7	c	De Octaua.
8	d	Octaua Omnium Sanctorum. dup. & commem. SS. 4. Coronatorum. 154.
9	e	Dedic. Basil. Saluat. dup. & com. S. Theodori mart. 154.
10	f	Tryphonis, Respicij & Nymphæ mart. 154.
11	g	Martini Episc. & conf. dup. comm. S. Mennæ mart. 155.
12	A	Martini Papæ & mart. semid. 155.
13	b	
14	c	
15	d	
16	e	
17	f	Gregorij Thaumaturgi Episc. & confess. semid. 155.
18	g	Dedicatio Basilicarum Petri & Pauli dup. 155.
19	A	Pontiani Papæ & mart. 155.
20	b	
21	c	Præsentatio B. Virginis. dup. maius. 155.
22	d	Cæciliæ virg. & mart. semidup. 155.
23	e	Clementis Papæ & mart. semid. comm. S. Felicit. mart. 156.
24	f	Chrysogoni mart. 156.
25	g	Catharinæ virg. & mart. dup. 156.
26	A	Petri Alexandrini Episc. & mart. 156.
27	b	
28	c	
29	d	Vigil. & com. S. Saturnini mart. 123.
30	e	Andreæ Apost. dup. 2. classis. 123.

DECEMBER.

1	f	S. Æmiliani Abb. C dx
2	g	Bibianæ virg. & mart. semid. in 2. Tom. 123.
3	A	B S. Francisci Xaverij C dx
4	b	Barbaræ virg. & mart. ~~commemor~~. 123 dx
5	c	Sabbæ Abb. commem. 124. S. Petri Chrisologi E C D. dx
6	d	Nicolai Episc. & conf. ~~semid~~ dx 124.
7	e	Ambrosij Episc. conf & Doct. dup. 124.
8	f	Conceptio B. Virg. dup. ~~maius~~. 124, 1 cl. cum Oct.
9	g	S. Salomeæ V. dx
10	A	Melchiadis Papæ & mart. commem. 125. Translat. Domus Lauret. dx 19
11	b	Damasi Papæ & conf. semid. 125.
12	c	
13	d	Luciæ virg. & mart. dup. 125.
14	e	[illegible] C. dx
15	f	Eusebij Vercell. Episc. & mart. commmen. 128. Oct Concept. dx 19
16	g	S. Eusebij E M. sdx
17	A	
18	b	Expectatio Partus B. V. M. dx 19
19	c	
20	d	Vigilia. 125.
21	e	Thomæ Apost. dup. 2. classis. 125.
22	f	
23	g	
24	A	Vigilia. 99. [illegible]
25	b	Natiuitatis D. N. IESV Christi. dup. 1. classis. 99. cum Oct.
26	c	Stephani Protomart. dup. 2. classis. cum commem. Octauæ Natiuitatis. 100.
27	d	Ioan. Apost. & Euang. dup. 2. classis. com. Octauarum. 100.
28	e	SS. Innocentum mart. dup. 2. classis. com. Octau. 101.
29	f	Thomæ Cantuar. Episc & mart. semid. com. Octau. 101.
30	g	De Dom. infra Oct. vel de Oct. cum com. Octau. 101.
31	A	Siluestri Papæ & conf. dup. comm. Oct. 126.

Post [illegible] Decreto de Celebratione

TABVLA I.

Littera Dominicalis D. cum Epacta xxiij.

IANVARIVS.

4 Dom. vacat.
11 De Dom. 1. post Epiph. comm. Oct. & Hygini.
14 Fer. 4. de Dom. 2. post Epiphan. comm. Felicis. (O. D.)
18 Dom. Septuag. comm. Priscæ. in Missa 3. Oratio de B. Virg.
19 Fer. 2. Cathedræ (heri) commem. Marij, &c.
23 Fer. 6. Hilarij. (14) comm. Emerentianæ.
25 Dom. Sexages. in Missa 2. Oratio de B. Virg. 3. Eccl. vel pro Papa.
28 Fer. 4. Conuersio. (25) commem. Agnetis 2.
29 Fer. 5. ad Magn. Quod autem.
31 Sabb. B. M.

FEBRVARIVS.

1 Quinquag. in Missa Orationes, vt in Sexages.
3 Fer. 3. Ignatij. (1.) comm. Blasij. in Missa 3. Or. A cunctis.
4 Fer. 4. Cin. de xl. fit commemor. in Vesp. & Laudib. in quocumque Festo.
8 Dom. 1. Quadrag.
15 Dom. 2. com. Faustini.
22 Dom. 3.
23 Fer. 2. Cathed. Antioch. (heri) nihil de Vig. nisi in Missa, & 4. loco. Euang. Fer. in fine.
§ 23. *Fer. 2. de ea, nihil de Vigil. nisi in Missa.* (24)

MARTIVS.

1 Dom. 4. 8. Do. Passionis.
15 Dom. Palm. cuius Euang. in fine Missæ.
22 Dom. Pasch. cum Oct.
26 Dom. in albis. Vesp. de seq.
30 Fer. 2. Annuntiat. (25)
31 Fer. 3. Ioseph. (19)

APRILIS.

1 Fer. 4. Ioachim. (20. Mar.) Lect. Fer. 2.
3 Fer. 6 Benedicti. (21. Martij.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. 2. post Pascha.
12 Dom. 3.
18 Sabb. B. M.
19 Dom. 4.
26 Dom. 5.
27 Fer. 2. Cleti (heri) comm. Fer. 3. Rogat. 1. Lect. de Communi.
29 Fer. 4. Petri mart. comm. Vigil. 1. Lect. de Comm. plur. mart. tres Missæ cantantur.
30 Fer. 5. Ascensio.

MAIVS.

1 Fer. 6. Philippi sine comm. Oct. Communicantes dicitur.
2 Sabb. Lect. 1. Noct. Fer. 6.
3 Dom. Inu. Crucis. comm. Dom. infra Oct. & Alexandri, &c. in Laud. non de Oct. Communic. vt die 1.
4 Fer. 2. Lect. Dom. præced.
6 Fer. 5. Oct. Ascens. Vesp. de ead.
9 Sabb. Vigil. Pent.
10 Dom. Pent. sine comm.
11 Dom. 1. Pent. Trinit. comm. Dom.
18 Fer. 2. Gregorij (9.)
19 Fer. 3. Cathar. Senen. (30. Apr.)

com.

TABVLA I.

com. Pudentianæ.
20 Fer. 4. Stanislai. (7.)
21 Fer. 5. Corp. Christi.
24 Dom. 2. com. Oct.
29 Fer. 6. Nerei, &c. (12.)
30 Sabb. B. M. com. Felicis. (O.D.) Vel Philip. Nerij. (26.) comm. Felicis.
31 Dom. 3. com. Petronil.

IVNIVS.

1 Fer. 2. (O.D.)
7 Dom. 4.
14 Dom. 5. fit com. Dom.
20 Sabb. B. M. com. Siluerij.
21 Dom. 6.
27 Sabb. com. Vigil.
28 Dom. 7. com. Oct. Io.

IVLIVS.

5 Dom. 8.
7 Fer. 3. Leonis. (28. Iunij)
8 Fer. 4. (O.D.)
11 Sabb. B.M. com. Pij.
12 Dom. com. Naboris & Io. Gualb.
18 Sabb. B M. com. Symphorosæ, &c.
19 Dom. 10
26 Dom. 11. com. Dom.

AVGVSTVS.

2 Dom. 12. 1. Aug. com. Steph.
7 Fer. 6. (O.D.)
8 Sabb. com. vigil.
9 Dom. 13. 2. Aug. com. Romani.
16 Dom. 14. 3. Aug. com. Dom. & Oct. Assumpt.
22 Sabb. com. Vigil.
23 Dom. 15. 4. Aug.
30 Dom. 16. 1. Sept. com. Felicis.

SEPTEMBER.

1 Fer. 3. (O. D.)
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 17. 2. Sepremb.
13 Dom. 18. 3. Sept. com. Oct.
16 Fer. 4. com. Fer. 4. Temp.
18 Fer. 6. Temp.
19 Sabb. com. Fer. nil de Vigil. nisi in Missa 3. loco.
20 Dom. 19. 4. Sept.
22 Fer. 3. Eustachij. (20.) commem. Mauritij.
26 Sabb. B. M. com. Cypriani.
27 Dom. 20. 5. Sept.
28 Fer. 2. Cosmæ, &c. (heri.)
30 Fer. 4. Vesp. à Cap. de Ang. Custod. ad libitum. commem. Hieron. & Remigij.

OCTOBER.

2 Fer. 6. (O.D.)
3 Sabb. B. M.
4 Dom. 21. 1. Oct. com. Dom.
5 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Octob.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. 22. 2. Octob.
17 Sabb. B.M.
18 Dom. 23. 3. Octob. com. Dom.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 24. 4. Octob. Euang. Dom. 3. Epiph. com. Chrysanti.
29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

NOVEMBER.

1 Dom. 25. 1. Nouemb. 4. Epiph. com. Dom.
2 Fer. Lect. 2. Dom. 1. Nouemb.
8 Dom. 26. 3. Nouemb. 5. Epiph. com. Dom. & Coronatorum.
10 Fer. 3. (O. D.)

TABVLA I.

13 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 1. Nouemb.
14 Sabb. B. M.
15 Dom. 27. 4. Nouemb. 6. Epiph.
20 Fer 6. Abdias, Ionas.
22 Dom. vlt. 5. Nouemb.
24 Fer. 3. Cæciliæ. (22.) commemor. Chrysogoni.
25 Fer. 4. Nahum, Habacuc, Sophonias.
27 Fer. 6. Zachar. Malach.
28 Sabb. Vigil.
29 Dom. 1. Aduent. com. Saturnini. de Aduen. semper fit com.

DECEMBER.

6 Dom. 2. Aduent.
9 Fer. Nicolai. (6.)
13 Dom. 3.
14 Fer. 2. Luciæ. (heri.)
17 Fer. 5. Antiph. prop.
19 Sabb. nil de vigil. nisi in Missa. Antiph. Fer. 2.
20 Dom. 4.
23 Fer. 4. Ecce completa.
27 Dom. vacat.
30 Fer. 4. de Dom. infra Oct.

Pro anno sequenti quære Tab. in Tabella Computi.

TABVLA II.

Litt. Dom. E. cum Epacta xxiij. vel xxij.

IANVARIVS.

5 Dom. vacat.
12 Dom. infra Oct. Epiph. com. Oct. Vesp. de Oct.
14 Fer. de Dom. 2. commem. Felicis. (O. D.)
15 Fer. 4 Lect. Dom. 2.
19 Dom. Septuag. in Missa 2. Orat. de SS. martt. 3. de B. V.
23 Fer. 5. Hilarij. (14.) commemorat. Emerentianæ.
26 Dom. Sexages. in Missa 2. Orat. de B. V. 3. Eccl. vel pro Papa.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commem. Agnet. 2.
30 Fer. 5. ad Magnif. Semen.

FEBRVARIVS.

2 Dom. Quinquages. in Missa vt in Sexages.
3 Fer. 2 Purificatio (heri) com. Blaij. in fine Completor. Aue regina.
4 Fer. 3. (O. D.)
5 Fer. 4. Cin. de xl. fit semper com.
6 Fer. 5. Agathæ (heri) comm. Fer. & Doroth.
9 Dom. 1. Quadrag. com. Apollon.
16 Dom. 2.
22 Sabb. com. Vigil. in Missa.
23 Dom. 3. (24.)
8 *In Biss. Tab. 1. 23. Fer. 2. de ea, & deinceps.*

MARTIVS.

2 Dom. 4.
9 Dom. Passion.
10 Fer. 2. Quadraginta mart. (heri.)
16 Dom. Palm.
23 Dom. Pasch.
30 Dom. in Albis.
31 Fer. 2. Anunitiat. (25.)

TABVLA II.

APRILIS.

1 Fer. 3. Ioſeph. (19. Mar)
2 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
3 Fer. 5. Ioachim. (20. Mar.)
4 Fer. 6. Benedicti. (21. Mar.)
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 2.
12 Sabb. B. M.
13 Dom. 3.
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 4.
27 Dom. 5.
28 Fer. 2. Rogat. com. Vitalis.
30 Fer. 4. com. Vigil. Aſcenſ.

MAIVS.

1 Fer. 5. Aſcenſio.
3 Sabb. Inuentio Crucis, nil de Oct. Communicantes dicitur.
4 Dom. infra Oct. comm. Oct. & Monicæ.
5 Fer. 2. Philippi, &c. (1.) nil de Octau. Communicantes, vt 3. die.
8 Fer. 5. Oct. Aſcenſ.
9 Fer. 6. com. Fer.
10 Sabb. Vig. Pentec. comm. Gordiani, non in Miſſa.
11 Dom. Pent.
18 Dom. Trinit. comm. Dom.
19 Apparitio Michaëlis. (3.) comm. Pudentianæ.
20 Fer. 3. Nerei, &c. (12.) Lect. Fer. 2.
21 Fer. 4. ℞. Fer. 2. (O D.)
22 Fer. 5. Corporis Chriſti.
25 Dom. 2. Pentecoſt. commem. Oct. & S. Vrbani.
29 Oct. Corporis Chriſti.
30 Fer. 6. de Fer. Vel Phillippi Nerij. (26.)
31 Sabb. B. M. comm. Petronillæ.

IVNIVS.

1 Dom. 3.
2 Fer. 2. (O. D.).
7 Sabb. B. M.
8 Dom. 4.
15 Dom. 5. com. Viti, &c.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. 6. comm. Paulini.
29 Dom. 7. comm. Dom.

IVLIVS.

1 Fer. 3. Lect. Dom. 7.
6 Dom. 8. comm. Dom.
7 Fer 2. (O.D.)
12 Sabb. B. M. commem. Naboris, & Io.
13 Dom. 9.
15 Fer. 3. Anacleti. (13.)
19 Dom. 10. commemorat. Margaritæ.
27 Dom 11. commemorat. Pantaleonis.

AVGVSTVS.

2 Sabb. B. M. commemor. Stephani. (O.D.)
3 Dom. 12. 1 Aug.
7 Fer. Inuentio Stephani. (3.) comm. Donati.
10 Dom. 13. 2. Auguſti com. Dom.
17 Dom. 14. 3. Auguſti com. Dom.
24 Dom. 15. 4. Auguſti com. Dom.
25 Fer. Lect. Dom. 4.
30 Sabb. B. M. com. Felicis.
31 Dom. 16. 1. Septemb.

TABVLA II

SEPTEMBER.

1 Fer. 3. (O.D.)
2 Sabb. B. M.
7 Dom. 17. 2. Sept.
14 Dom. 18. 3. Sept. com. Dom.
16 Fer. 3. Lect. Dom. 3.
17 Fer. 4. Temp. ℟. 1. Noct. Dom. 3. Vel de Stigmat. S. Francisci. commem. Fer.
18 Fer. 5. ℟. 2. Noct. Dom. si heri de Feria sit actum. Vide pag. 90.
19 Fer. 6. com. Fer.
20 Sabb. de Vigil. tantùm in Missa, com. Feriæ.
21 Dom. 19. 4. Septemb. com. Dom.
25 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
28 Dom. 20. 1. Octob.

OCTOBER.

2 Fer. 5. (O. D.) si pridie de Angelis. Custod.
5 Dom. 21. 2. Octob. com. Placidi.
11 Sabb. B. M.
12 Dom. 22. 3. Octob.
19 Dom. 21. 4. Octob.
25 Sabb. B. M. com. Chrysanthi, &c.
26 Dom. 24. 5. Octob. 3. Epiphan. com Euaristi.
29 Fer. 4 Lect. Fer. 2.
30 Fer. 5. Lect. Fer 3.

NOVEMBER.

2 Dom. 25. 1. Nouem. 4. Epip. com. Oct.
3 Fer. 2. com. Defunct.
9 Dom. 26. 3. Nouem. Epiph. com. Dom.
10 Fer. 2. (O.D.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 27. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
19 Fer. 4. Ioël. in Fer. 3.
20 Fer. 5. Amos, Abdias, Ionas.
23 Dom. vlt. 5. Nouemb. commem. Felicitatis.
24 Fer. 2. Clementis (heri) commem. Chrysogoni.
25 Fer. 3. Nahum, Habacuc.
28 Fer. 6 Zachar. Malach.
30 Dom. 1. Aduentus, & de Aduent. fit semper commem.

DECEMBER.

1 Fer. 2. Andreæ, (heri.)
7 Dom. 2. Aduent.
9 Fer. 3. Ambrosij. (7.)
14 Dom.
20 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa. Antiph. Fer. 2.
21 Dom. 4.
22 Fer. 2. Thomæ. (heri.)
23 Fer. 3. Ecce completa.
28 Dom. vacat.
30 Fer. 3. de Dom. commem. Oct. Pro anno sequenti quære Tab. in Tabella Computi.

TABVLA III.

Litt. Dom. F. cum Epacta xxiij xxij. xxj.

IANVARIVS.

6 Dom. vacat.
12 Sab. de Dom. infra Oct. in Missa duæ tantùm Orat.
13 Dom. 1. vacat. De Oct.
19 Sabb. de Dom. 2. com. Marij, &c. (O.D.)

20 Dom.

TABVLA III.

20 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat. de B. Virgine, 3. Eccles. vel pro Papa.
23 Fer 4. Fabiani, &c. (20.) comm. Emerent.
27 Dom. Sexages. Missa, vt in Septuages.
28 Fer. 2. Chrysostomi (heri) comm Agnetis 2.
31 Fer. 5. ad Magnif. Si culmen.

FEBRVARIVS.

3 Dom. Quinquag. com. Blasij.
4 Fer. 2 (O. D.)
6 Fer. 4. Cin. com. Doroth.
10 Dom. 1. Quadrages.
17 Dom. 2.
23 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa.
§ *In Biss. Tab. 2. 23. Dom. 3.*
24 Dom. 3. Quadrages.
25 Fer. 2. Matthiæ. (heri) (26)

MARTIVS.

3 Dom. 4.
10 Dom. Passion.
18 Dom. Palm. comm. Patricii, non in Missa.
24 Dom. Pasch.
31 Dom. in Albis.

APRILIS.

1 Fer. 2. Annuntiat. (25. M)
2 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
3 Fer. 4 Ioseph. (19. M.)
4 Fer. 5. Ioachim. 20. M.)
5 Fer. 6. Benedicti. (21. Mar.)
6 Sabb. B. M.
7 Dom. 2.
14 Dom. 3. com. Tiburtii.
10 Sabb. B. M.
21 Dom. 4.
27 Sabb. B. M.
28 Dom. 5. comm. Vitalis.
29 Fer. 2. comm. Fer. 2. Rogat.

MAIVS.

1 Fer. 4. commem. Vig. Ascens. tres Missæ cantantur.
2 Fer. 5. Ascensio.
3 Fer. 6. nil de Octaua, & Communic. dicitur.
4 Sabb. Athanasij (2.) com. Oct. & Monicæ.
5 Dom. inf. Oct. com. Oct.
7 Fer. 3. in 2. Vesp. comm. Stanislai ante Oct vt in 2. Tom. pag. 44. num. 39.
9 Fer. 5. Oct. Ascens.
10 Fer. 6. Gregorij (heri) commem. Fer. 6. & Gordiani.
11 Sabb. Vig. Pent.
12 Dom. Pent.
19 Dom. Trinit. com. Dom. & Prudentianæ in Laud.
20 Fer. 2. Nerei, &c. (12.)
21 Fer. 3. ℞. Fer. 2. (O. D.)
23 Fer. 5. Corporis Christi.
26 Dom. 2. Pentec. commem. Oct. & Eleutherij.
31 Fer 6. Petronillæ, vel Philippi Nerii, (26.)

IVNIVS.

1 Sabb. B. M. (O. D.(
2 Dom. 3. com. Marcellini, &c.
8 Sabb. B. M.
9 Dom. 4. com. Primi, &c.
15 Sabb. B. M. com. Viti, &c.
16 Dom. 5.
22 Sabb. Vig. comm. Paulini.
23 Dom. 6.
30 Dom. 7. com. Dom.

TABVLA III.

IVLIVS

1 Fer.2 Lect.Dom.7.
7 Dom.8.
8 Fer.2.(O. D.)
14 Dom.9. commemorat. Dom.& Henrici.
15 Fer.2.Lect.Dom.9.
20 Sabb.B.M.comm.Marg.
21 Dom. 10.comm.Praxed.
27 Sabb.B.M.comm.Pantaleonis.
28 Dom.11
30 Fer.3.Nazarij, &c.(28.) comm. Abdon,&c.

AVGVSTVS.

2 Fer.6.(O. D.)
4 Dom.12. 1. Aug.comm.Dom.
9 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom.11.
11 Dom.13. 2.Aug. comm. Oct. & Tiburtij,&c.
17 Dom. 14.3. Aug. comm. Oct.& Agapiti.
25 Dom.15. 4 Aug.
26 Fer.2.Ludouici (heri) commem.Zephyrini.
31 Sabb.B. M

SEPTEMBER

1 Dom.16.1 Sept. comm. Ægidij, & 12. martr.
2 Fer.2.(O. D.)
7 Sabb. B. M.
8 Dom.17.2.Sept.comm.Dom.
15 Dom.18.3.Sept.com.Dom.
16 Fer.2.Lect.Dom.3.
18 Fer.4. Temp. ℟.1. Noct. si heri de Stigm.
20 Fer 6.de Vig.in Missa tantùm,comm. Fer.
21 Sab.comm.Feriæ.
22 Dom.19.4.Septemb.commem. Mauritij,&c.
26 Fer.5 Lect.Dom.5.Septemb.
28 Sabb B.M.
29 Dom.20.1.Octob.comm.Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 4. Lect. & ℟. Dom. 1. Octobris, si heri de Angelis Custod. (O. D.)
3 Fer.5.℟.2.Noct.Dom.
5 Sabb.B M.comm.Placidi.
6 Dom.21. 2.Octob.
7 Fer. 2. Brunonis (heri) commem. Marci,& aliorum.
12 Sab.B. M.
13.Dom.22. 3.Octob.
19 Sabb.B.M.
20 Dom.23. 4. Octob.
26 Sabb.Vig.comm.Euaristi.
27 Dom.24. 5.Octob. 3.Ephiph.
29 Fer. 3.Lect.Fer.2.
30 Fer.4.Lect.Fer.3.

NOVEMBER.

3 Dom.25.1. Nouemb.4. Epiph.com. 12.Oct.
10 Dom.26.3.Neuemb.5.Epiph. comm. Thryphon.
13 Fer.4.(O. D.)
16 Sabb.B.M.
17 Dom.27.4.Nouemb 6.Ephiphan.
16 Fer. 3. Gregorij.(17.) commem.Pontiani.
20 Fer.4.Amos,Abdias, Ionas.
24 Dom.vlt.5.Nouemb.commem.Chrysogoni.
27 Fer.4.Sophonias.
28 Fer.5.Aggæus,Zachar.Malach.

TABVLA III

DECEMBER.

1 Dom.1.Aduent.
8 Dom.2.Aduent.
9 Fer.2.Conceptio. (heri.)
15 Dom.3.com Eusebij.
27 Fer.3.Antiph.prop.
20.Fer.6.de Vigil.in Missa tantùm.
22 Dom.4.
23 Fer.2.Ecce completa.
29 Dom.infra Oct.commem.Oct.
30 Fer.2.Thomm mart heri.¦Vesp.'de sequen.dup.comm.Thomæ,& Octauarum.

Pro anno sequenti quære Tabulam in Tabella Computi.

TABVLA IV.

Litt.Dom. G.cum Epacta xxiij. xxij. xxj.xx.

IANVARIVS.

7 Dom.1. post Epiph.comm.Oct.
14 Dom.2.comm.Felicis.
19 Fer.6. Hilarij.(14.) commemor. Marii,&c.
21 Dom. Septuages. in Missa Orat. 2. B. Virg.3.Eccles.vel pro Papa.
23 Fer.3. Agnetis. (21.) comm. Emerent.
28 Dom.Sexages.comm. Agnet.2.in Missa 3.Orat.B. V.
29 Fer.2. (O D.)

FEBRVARIVS

3 Sabb. B. M. com.Blasij.(O.)
4 Dom.Quinquages.
7 Fer.4.Cin.
8 Fer.5.Romualdi. (heri.)
11 Dom.1.Quadrag.
18 Dom.2 comm.Simeonis.
23 Fer.6. De ea.nihil de Vigil. nisi in Missa.(24.)
§ *yn Bissext. Tab. 3. 23. Sabb.nil de Vigil.&c.*
25 Dom.3. (26.)

MARTIVS.

4 Dom.4.co mm.Luc j.
5 Fer.2. Casimiri. (heri.)
11 Dom. Passionis.
18 Dom.Palmarum.
25 Dom:Paschæ.

APRILIS.

1 Dom.in Albis.in Vesp, commem. de seq.
3 Fer.3.Annuntiatio. (25. Mar.)
4 Fer.4.Ioseph. (19. Mar.)
5 Fer.5.Ioachim.(20)
6 Fer.9.Benedicti. (21.)
7 Sabb.B.M.
8 Dom.2.Pasch.
14 Sabb. B. M commemorat. Tiburtij. &c.
15 Dom.3.
21 Sabb.B.M.
22 Dom.4.
24 Fer.3.Soteris,&c. (22.)
28 Sabb.B.M.com.Vitalis.
29 Dom.5.
30 Fer.2 com.Rogation.

TABVLA IV.

MAIVS.

2 Fer. 4. com. Vigil. Ascens. tres Missæ cantantur.

3 Fer. 5. Ascensio sine comm.

4 Fer. 6. Inuentio Crucis (heri) commem Monicæ in Laudibus tantùm, Communic. dicitur. nec de Oct. comm. fit.

5 Sabb. Lect. Fer. 6.

6 Dom. infra Oct. commemorat. Dom. & Oct.

7 Fer. 2. Lect. Noct. Dom. in 2. Vesp. com. Stanislai ante Oct.

10 Fer. 5. Oct. Ascens. commemor. Gordiani.

11 Fer. 6. de ea.

12 Sabb. Vigil. Pent.

13 Dom. Pentecost.

14 Fer. 2. nihil de Bonifac.

16 Fer. 4. com. Vbaldi sine Lect.

19 Sab. com. Prudentianæ.

20 Dom. Trinit. commem. Dom. 1. Pentec.

21 Fer. 2. Petri mart. (29. Apr.)

22 Fer. 3. Nerei, &c. (12.)

23 Fer. 4. ℞ Fer. 2. (O.D.)

24 Fer. 5. Corporis Christi.

27 Dom. 2. comm. Oct. & Io.

IVNIVS.

1 Fer. 6. (O. D.) vel Philippi Nerij (26.)

2 Sabb. B.M. comm. Marcellini, &c.

3 Dom. 3.

9 Sabb. B.M. comm. Primi, &c.

10 Dom. 4.

16 Sabb. B.M.

17 Dom. 5.

24 Dom. 6. com. Dom.

IVLIVS.

1 Dom. 7. comm. Dom.

7 Sabb. B.M. (O.D.)

8 Dom. 8.

15 Dom. 9.

21 Sabb. B.M. comm. Praxed.

22 Dom. 10. com. Dom.

29 Dom. 11. 1. August. commemor. Felicis.

30 Fer. 2. Marthæ (heri) commem. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

2 Fer. 5. (O. D.)

5 Dom. 12. 2. Aug. comm. Dom.

7 Fer. 3. Lect. Dom. 2.

12 Dom. 13. 3. Aug. commem. Oct. & Claræ

19 Dom. 14. 4. Aug. comm. Oct.

26 Dom. 15. 5. Aug. commem. Zephyrini.

SEPTEMBER.

1 Sabb. B. M. commem. Ægidij & 12. martt. (O. D.)

2 Dom. 16. 1. Septemb.

9 Dom. 17. 2. Septemb. commem. Oct. & Gorgonij.

16 Dom. 18. 3. Septemb. commemor. Euphemiæ, &c.

17 Fer. 2. Cornelij. (heri.) Vel de Stigmatibus S. Francisci.

18 Fer. 3. Cornelij, si heri de Stigmat.

19 Fer. 4. Tempor. comm. Fer.

21 Fer. 6. comm. Fer.

22 Sabb. comm. Mauritij.

23 Dom. 19. 4. Septemb. commem. Theclæ.

24 Fer. 2. Lini. (heri.)

27 Fer. 5 Lect. Dom. 5. Septemb.

30 Dom. 20. 1. Octob. com. Dom.

TABVLA IV.

OCTOBER.

2 Fer.3.Lect.& ℞. Dom.1. Octobris, si heri de Angelis Custod.(O.D)
7 Dom.21. 2. Octob. commem.Marci, & SS.martt.
13 Sabb.B.M.
14 Dom.22. 3.Octob.
15 Fer.1.Callisti.(heri.)
20 Sabb.B.M.
21 Dom.23.4.Octob.comm.Hilarion.& Vrsulæ.
28 Dom.24.5.Octob. 3. Epiphan. commem.Dom.
29 Fer.2 Lect.Dom.5.Octob.
30 Fer.3.Lect.Fer.2.

NOVEMBER.

2 Fer.6.Lect.Fer.3
4 Dom. 25. 1.Nouemb.4.Epiph. comm. Oct.& Vitalis.
5 Fer.2.de Oct. vel Caroli (heri)com. Oct.
10 Sabb. B. M. commem. Tryphon. (O.D.)
11 Dom.26. 3. Nouemb.5. Ephip. com. Dom.
12 Fer.2.Lect.Dom.3.
18 Dom.27. 4.Nouemb.6.Epiph. comm. Dom.
19 Fer.2.Lect.Dom.4.
20 Fer.3.Ioël,Amos,Abdias.
24 Sabb.B.M.comm.Chrysogoni.
25 Dom. vlt. 5. Nouemb. commemora Dom.
28 Fer.4.Sophon.Aggæus.

DECEMBER.

1 Sabb.B.M. Zachar. Malach.(O.D.
2 Dom.1.Aduent.
3 Fer.2.Bibianæ.(heri.)
9 Dom.2.
16 Dom.3.
16 Fer.1.Antiph.prop.
20 Fer. 5. in Missa tantùm de Vigil.& dicitur de eadem.
22 Sabb.Antiph.Fer.6.
23 Dom.4.Ecce completa.
30 Dom.infra Oct.com.Oct.

Pro anno sequenti quære Tab. in Tabella Computi.

TABVLA V.

Litt. Dom.A.cum Epacta xxiij. xxij.xxj.xx. xix.

IANVARIVS.

1 Dom.vacat.
8 Dom.1 post Epiph.com.Oct.
15 Dom.2.com.Mauri.
19 Fer.5.Pauli Erem.(15) commem. Marij,&c.
22 Dom. Septuages. in Missa 2. Oratio B.Virg.3.Eccl.vel pro Papa.
23 Fer.2.Vicentij(heri) commem.Emerentianæ.
28 Sabb.B.M.comem.Agnetis 2.(O.D.)
29 Dom. Sexages. in Missa, vt in Septuages.

FEBRVARIVS.

3 Fer.6.(O.D.)
4 Sabb.B.M.
5 Dom.Quinquag.

TABVLA V.

6 Fer. 2. Agathæ (heri) commem. Dorotheæ.
8 Fer. 4. Cin.
12 Dom. 1. Quadrag.
19 Dom. 2.
23 Fer. 5. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa (24.)
§ *In Bissext. Tab. 4. 23. Fer. 6. de ea &c.*
26 Dom. 3. (27.)

MARTIVS.

5 Dom. 4.
12 Dom. Passionis.
13 Fer. 2. Gregorij. (heri.)
19 Dom. Palmarum.
26 Dom. Paschæ.

APRILIS.

2 Dom. in Albis.
3 Fer. 2. Annunt. (25. Mar. 6
4 Fer 3. Ioseph (19. Mar.)
5 Fer. 4. Ioachim. (20. Mar.) Lect. Fer. 2.
6 Fer. 5 Benedicti. (21. Mar.)
7 Fer. 6. Franc. Paul. (2.)
7 Sabb. B. M.
9 Dom. 2. post Pascha.
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 3.
23 Dom. 4.
24 Fer. 2. Georgij. (heri.)
30 Dom. 5.

MAIVS.

1 Fer. 2. Rogat. comm. Fer.
3 Fer. 4. commem. Vigil. tres Missæ cantantur.
4 Fer 5. Ascensio sine comm.
7 Dom. infra. Oct comm. Oct.
21 Fer 6. comm. Fer.
14 Dom. Pentecost. sine comm.
16 Fer. 3. sine com.
21 Dom. 1. Pent. Trinit. com. Dom.
22 Fer. 2. Cathar. Sen. (30. Apr.)
23 Fer. 3. Stanislai. (7.)
24 Fer. 4 ℟. Fer. 2. (O. D.)
25 Fer. 5. Corporis Christi sine commemor.
28 Dom. 2. com. Oct.

IVNIVS.

1 Fer. 5. Oct. Corporis Christi.
2 Fer. 6. (O. D.) Vel Philippi Nerij (26.)
3 Sabb. B. M.
4 Dom. 3.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. 4. comm. Dom.
17 Sabb. B M.
18 Dom. 5. com. Marci, &c.
25 Dom. 6. com. Oct.

IVLIVS

1 Sabb. Homilia vt in 2. die infra Oct.
2 Dom. 7. comm. Dom.
3 Fer. 2. Lect. Dom. 7.
7 Fer 6. (O. D.).
8 Sabb. B. M.
9 Dom. 8.
11 Sabb. B. M.
16 Dom. 9.
23 Dom. 10.
24 Fer. 2. Apollinaris (heri) com. Vigil. & Christin.
30 Dom. 11. 1. Augusti commem. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

2 Fer. 4. (O. D.)

TABVLA V

6 Dom.12.Aug.comm.Dom.
7 Fer.2.Lect.Dom.2.
13 Dom.13.3.Aug. comm. Oct. & Hippolyti.
26 Dom. 14.4. Aug.comm Dom. & Oct.
26 Sabb.B.M.comm.Zephyrini.
27 Dom.15.5.Aug.

SEPTEMBER.

1 Fer.6(O.D.)
2 Sabb.B. M,
3 Dom.16.1.Sept.
10 Dom.17.2.Sept.com.Oct.
11 Fer.2.Nicolai(heri)com.Oct.
17 Dom.18.3. Sept.
18 Fer.2.de ea.vel de Stigmat.(heri)
20 Fer.4.Temp.com.Fer. nil. de Vig. nisi in Missa.
22 Fer.6.com.Mauritij
23 Sabb. comm.Feriæ,& Theclæ.
24 Dom.19.4 Septemb.
29 Fer.5. Lect.Dom.3.septemb.

OCTOBER.

1 Dom 20.1. Oct.commemor.Remigij.
2 Fer.2.de ea.vel Angel.Custod.
3 Fer.3.O.D)nisi heri dictum.
7 Sabb.B.M.com.Marci,&c.
8 Dom. 21. 2. Octob.
10 Fer.3(Birgittæ.(8)
19 Dom.22.3 Octob.
21 Sabb. B. M. commemor. Hilarion & Vrsulæ.
22 Dom. 23.4.Octob.
26 Fer.5.Lect.Dom.Octob.
29 Dom.24.1.Nouemb.3.Epiph.

NOVEMBER.

5 Dom.25. 2.Nouemb.4.Ephiphac.com. Oct.
10 Fer.6 (O. D.)
12 Dom26.3. Nouemb.5.Epiph,
13 Fer.2.Martini Papæ.(heri.)
19 Dom.27.L. Nouemb.6.Epiphan.com. Pontiani.
24 Fer.6.Ioël.
25 Sabb.Amos,Abdias,Ionas.
26 Dom.vlt.5. Nouemb.commem. Petri. Alexand.

DECEMBER.

1 Fer.6.Sophon. Agg. Zach.(O.D.)
3 Dom.1.Aduent.
10 Dom.2.comm.Melchiadis.
17 Dom.3. O Sapientia.
18 Fer.2.Antiph.prop.
20 Fer. 4. Temp.nil de Vigil. nisi in Missa.
23 Sabb. Antiph. Dom. 4. & Ecce completa.
24 Dom.4.de Vigil.Natiuit. commemor. Dom.nec in fine dicitur Euangel. eiusdem.
30 Sabb.de Oct. Natauit. commemor. Octauarum.
31 Dom. infra Oct. de qua fit tantùm commem.

Pro anno sequenti quære Tab.in Tabella Computi.

TABVLA VI.

Littera Dominicalis B. cum Epacta xxiij. xxij. xxj. xx. xix. xviij.

IANVARIVS.

2 Dom. vacat.
9 Dom. 1. post Epiph. com. Oct.
16 Dom. 2.
19 Fer. 4. Marcelli. (16.) commem. Marij, &c.
22 Sabb. com. cum 9. Lect. de Dom. 3. post Epiph an. si non est Bissextilis.
23 Dom. Septuag. com. Emerent. in Missa. 3. Orat. de B. V.
28. Fer. 6. (O. D.)
29 Sabb. B. M.
30 Dom. Sexages. in Missa 2. Orat. B. M. 3. Eccles. &c.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 5. (O. D.) ad Magnif. Quod autem.
6 Dom. Quinquag. com. Doroth.
9 Fer. 4. Cin. comm. Apollon.
13 Dom. 1. Quadrages.
15 Fer 3. mutatur Oratio secreta de Sanctis in Missa.
20 Dom. 2.
22 Fer. 4. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa. (24.)
§ *In Biss. Tab. 5. 23. Fer. 5. de ea, &c.*
27 Dom. 3. (28.)

MARTIVS.

6 Dom. 4.
13 Dom. Passionis.
20 Dom. Palmarum.
27 Dom. Paschæ.

APRILIS.

3 Dom. in Albis.
4 Fer. 2. Annuntiat. (25. Mar.)
5 Fer. 3. Ioachim. (20. Mar.) Lect Fer. 2.
6 Fer. 4. Benedicti (21. Mar.)
7 Fer. 5. Franc. de Pau. 2.
9 Sabb. B. M.
19 Dom. 2. post Pascha.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. comm. Aniceti.
24 Dom. 4.

MAIVS.

1 Dom. 5. com. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 5. commem. Fer. 2. Rogat.
4 Fer. 4. de Vigil comm. Monicæ.
5 Fer. 5. Ascensio.
7 Sabb. in. 2. Vesp. fit commemor. Stanislai ante Oct. vt in 2. Tomo pag. 44.
8 Dom. infra Oct. commem. Dom. & Oct.
9 Fer. 2. Lect. Dom. præced.
12 Fer. 5. Oct. Ascens.
13 Fer. 6. Nerei, &c. (heri) cum commem. Feriæ.
12 Vigil. Pentec. comm. Bonifac. non in Missa.
15 Dom. Pentec.
16 Fer. 2. sine comm.
19 Fer. 5. com. Pudentianæ.
22 Dom. 1. Pentecost. Trinit. commemor. Dom.
24 Fer. 3. ℞. Fer. 2. (O. D.)
26 Fer. 5. Corporis Christi, sine comm.

29 Dom.

TABVLA VI

29 Dom. com. Oct.

IVNIVS.

3 Fer. 6. (O.D) vel Philippi Nerij. (26.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. 5.
12 Dom. 4. com. Basilidis, &c.
18 Sabb. B. M. com. Marci, &c.
19 Dom. 5. com. Geruas. &c.
26 Dom. 6. Oct. Io.
27 Fer. 2. Ioan. & Pauli (heri) com. Oct.

IVLIVS.

1 Fer. 6. Homil. vt in 4. die infra Oct.
3 Dom. 7. com. Oct.
7 Fer. 5. (O.D.)
9 Sabb. B. M.
10 Dom. 8.
11 Fer. 2. Septem fratrum (heri.) com. Pij.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 9. com. Alexij.
23 Sabb. com. Vigil.
24 Dom 10. com. Christinæ.
30 Sabb. B. M. com. Abdon, &c.
31 Dom. 11. 1. Aug.

AVGVSTVS.

2 Fer. 3. (O.D.)
7 Dom. 12. 2. August. commemor. Donati.
13 Sabb. com. Vigil.
14 Dom. 13. 3. August. com. Oct. & Eusebij.
21 Dom. 14. 4. August. commemorat. Oct.
27 Sabb. B. M.
28 Dom. 15. 1. Aug. com. Dom.

SEPTEMBER.

1 Fer. 5. (O.D.)
3 Sabb. B. M.
4 Dom. 16. 1. Septemb.
11 Dom. 17. 2. Septemb. comm. Oct. & Proti, &c.
17 Sabb. B. M. vel de Stigmatibus S. Francisci.
18 Dom. 18. 3. Sept.
21 Fer. 4. Temp. com. Fer.
23 Fer. 6. com. Fer.
24 Sabb. 4. Temp.
25 Dom. 19. 4. Septemb.

OCTOBER.

1 Sabb. B. M. commemorat. Remigij. (O.D.) vel Angel. Custod. cum initio Esther.
2 Dom. 20. 1. Octob.
3 Fer. 2. (O.D.)
9 Dom. 21. 2. Octob.
10 Fer. 2. Dionysij. (heri.)
15 Sab. B. M.
16 Dom. 22. 3. Octob.
22 Sabb. B. M.
23 Dom. 23. 4. Octob.
29 Sabb. B. M. Lect. Dom. 5.
30 Dom. 24. 1. Nouembris 4. Epiphan.

NOVEMBER.

6 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiphan. com. Oct.
13 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiph.
19 Sabb. B. M. Abdias, & Ionas, com. Pontiani.
20 Dom. vlt. 5. Nouemb.
24 Fer. 5. Nahum.
25 Fer 6 Habac. Sophon. Aggæus.
26 Sabb. B. M. Zachar. Malach. com

TABVLA VI.

Pet. Alex.
27 Dom. 1. Adu.
29 Fer. 5. nil de Vigil. nisi in Missa. quæ diciturde eadem.

DECEMBER.

4 Dom. 2. com. Barbaræ.
11 Dom. 3.
12 Fer. 2. Damasi. (heri.)
17 Sabb. Antiph. prop. Fer. 4.
18 Dom. 4.
20 Fer. 3. nil de Vigil. nisi in Missa. quæ dicitur de eadem.
23 Fer. 6. Ecce completa.
25 Dom. vacat.
30 Fer. 6. de Dom. infra Oct. com. Oct.

Pro anno sequenti quære Tabulam in Tabella Computi.

TABVLA VII.

Litt. Dom. C. cum Epacta xxiij. xxij. xxj. xx. xix. xviij. xvij.

IANVARIVS.

3 Dom. vacat.
10 Dom. 1. post Epiph. com. Oct.
17 Dom. 2. com. Dom.
19 Fer. 3. (O.D.)
23 Sabb. de Dom. 3. com. Emerentianæ. ℟. 1. Noct.
24 Dom. Septuag. in Missa Oratio 2. de B. Virg. 3. Eccles. &c.
28 Fer. 5. Timothei. (24.) com. Agnet. 2.
30 Sabb. B. M.
31 Dom. Sexag. in Missa 2. & 3. Or. vt in Septuag.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 4. (O. D.)
4 Fer. 5. ad Magn. Semen.
6 Sabb. B. M. com. Dorotheæ.
7 Dom. Quinquag.
8 Fer. 2. Romualdi. (heri.)
10 Fer. 4. Cinerum.
14 Dom. 1. Quadrag. com. Valentini.
21 Dom. 2.
23 Fer. 3. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa. (24.)
§ *In Biss. Tab. 6. 23. Fer. 4. de ea, &c*
28 Dom. 3. (29.)

MARTIVS.

7 Dom. 4. com. Perpetuæ, &c.
8 Fer. 2. Thomæ Aquin. (heri.)
14 Dom. Passionis.
21 Dom. Palmarum.
28 Dom. Paschæ.

APRILIS.

4 Dom. in Albis.
5 Fer. 2. Annunt. (25. Mar.)
6 Fer. 3. Benedicti. (21. Mar.)
7 Fer. 4. Franc. Paul. (2.) Lect. Fer. 2.
10 Sabb. B.M.
11 Dom. 2. Paschæ com. Dom.
17 Sabb. B. M. com. Aniceti.
18 Dom. 3.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 4. com. Dom.

TABVLA VII.

26 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
27 Fer. 3. ℟. 1. Noct. Dom.

MAIVS.

2 Dom. 5. com. Dom.
3 Fer. 2. com. Rogat.
5 Fer. 4. de vigil.
6 Fer. 5. Ascensio.
7 Fer. 6. in Vesp. com. Stanisl. ante Oct.
9 Dom. infra Oct. commemorat. Dom. & Oct.
10 Fer. 2. Io. ante Portam Lat. (6.) com. Oct. & Gordiani.
12 Fer. 4. com. Oct.
13 Fer. 5. Oct. Ascens.
14 Fer. 6. com. Bonifacij.
15 Sabb. Vigil. Pent.
16 Dom. Pentec. sine com.
23 Dom. 1. Pent. Trinit. com. Dom.
24 Fer. 2. (O.D.)
27 Fer. 5. Corporis Christi.
30 Dom. 2. com. Oct. & Felicis.

IVNIVS.

4 Fer. 6. (O.D.)
5 Sabb. B M.
6 Dom. 3.
7 Fer. 2. Norberti. (heri.)
12 Sabb. B. M. com. Basilid. &c.
13 Dom. 4.
15 Fer. 3. Anton. Pat. (13.) comm. Viti, &c.
19 Sabb. B. M. com. Geruas. &c.
20 Dom. 5. com. Siluerij.
27 Dom. com. Oct.

IVLIVS.

1 Fer 5. Homilia, vt in 4. die infra Oct.
4 Dom. 7. com. Oct.
5 Fer. 2. de Oct. vel Elisabeth. (heri.)
7 Fer. 4. (O.D.)
11 Dom. 8. com. Pij,
17 Sabb. B. M. com. Alexij.
18 Dom. 9. com. Symphorosæ.
25 Dom. 10. com. Dom.
31 Sabb. B. M.

AVGVSTVS.

1 Dom. 11. 1. Aug. com. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. (O. D.)
7 Sabb. B. M. com. Donati.
8 Dom. 12. 2. Aug.
9 Fer. 2. Cyriaci (heri) com. Vigil. & Romani.
15 Dom. 13. 3. Aug. com. Dom.
16 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
22 Dom. 14. 4. Aug. commemorat. Dom.
25 Fer. 4. Lect. Dom. 4. Aug.
29 Dom. 15. 1. Septemb. commemor. Dom.
30 Fer. 2 Lect. Dom. 1. Septemb.
31 Fer. 3. ℟. 1. Noct. Dom.

SEPTEMBER.

1 Fer. 4. (O.D.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. 16. 2. Sept.
12 Dom. 17. 3. Sept. com. Oct.
15 Fer. 4. ommemorat. Fer. 4. Temp.
17 Fer. 6. de ea, vel de Stigmat. commemor. Fer.
18 Sabb. 4. Temp.
19 Dom. 18. 4. Sept.
22 Fer. 4. Ianuarij. (19.) commemor. Mauritij, &c.
25 Sabb. B. M.
26 Dom. 19. 5. Septemb. commemor. Cypriani, &c.

TABVLA VII.

OCTOBER.

2 Sabb. B. M. (O.D.) ſi heri de Angelis Cuſtodibus.
3 Dom. 20. 1. Octob.
10 Dom. 21. 2. Octob.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 22. 3. Octob.
23 Sabb. B. M.
24 Dom. 23. 4. Octob.
29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Sabb. Vigil.
31 Dom. 24. 1. Nouemb. 4. Epiph.

NOVEMBER.

7 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiph. com. Oct.
10 Fer. 4. (O.D.)
13 Sabb. B. M.
14 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiph.
19 Fer. 6. Amos, Abdias.
20 Sabb. B. M.
21 Dom. vlt. 5. Nouemb. commemorat. Dom.
24 Fer. 4. Michæas.
25 Fer. 5. Nahum , Habacuc , Sophon.
26 Fer. 6. Agg. Zach.
27 Sabb. B. M.
28 Dom. 2. Aduent.
29 Fer. 2. de Vigil. niſi in Miſſa quæ dicitur de eadem, cum 5. Orationibus.

DECEMBER.

5 Dom. 2. Aduentus com. Sabbæ.
12 Dom. 3.
17 Fer. 6. Antiph. prop.
18 Sabb. Antiph. Fer. 3.
19 Dom. 4.
20 Fer. 2 nil de Vigil. niſi in Miſſa quæ dicitur de eadem.
23 Fer. 5. Ecce completa.
26 Dom. vacat.
30 Fer. 5. de Dom. infra Oct. comm Oct.

Pro anno ſequenti quære Tab. in Tabbella Computi.

TABVLA VIII.

Litt. Domicicalis D. cum Epacta xxij. xxj. xx. xix. xviij xvij. xvj.

IANVARIVS.

4 Dom. vacat.
11 Dom. 1. poſt Epiphan. com. Oct. & Hygini.
18 Dom. 2. com. Dom.
19 Fer. 2. (O.D.)
23 Fer. 6. de Dom. 3. com. Emerentianæ, cum. ℞. 1. Noct. Dom.
24 Sabb. Lect. Dom. 3. 1. Noct.
25 Dom. Septuageſ. in Miſſa Oratio 2 B. Virg. 3. Eccleſ. &c.
28 Fer. 4 Conuerſio Pauli. (25.) comm. Agnet. 2.
31 Sabb. B. M.

FEBRVARIVS

1 Dom. Sexageſimæ in Miſſa Oratio 2. & 3. vt in Septuageſ.

3 Fer.

TABVLA VIII.

3 Fer. 3. Ignatij. (1.) com. Blasij.
4 Fer. 4. (O.D.)
8 Dom. Quinquag.
11 Fer. 4. Cinerum.
15 Dom. 1. Quadrag. com. Faustini.
22 Dom. 2.
23 Fer. 2. Cathedra Petri. (22.) nil de Vigil. nisi in Missa.
* 23 Fer. 2. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa. (24)
§ *In Biss. Tab. 7. 23. Fer. 3. de ea.*

MARTIVS.

1 Dom. 3.
8 Dom. 4.
15 Dom. Passionis.
22 Dom. Palmarum.
29 Dom. Paschæ.

APRILIS.

5 Dom. in Albis.
6 Fer. 2. Annunt. (25. Mar.)
7 Fer. 3. Franc. Paul. (2.) Lect. Fer. 2.
12 Dom. 2, post Pascha.
18 Sabb. B. M.
19 Dom. 3.
26 Dom. 4.
27 Fer. 2. Cleri, &c. (heri)

MAIVS.

3 Dom. 5. com. Dom. & SS.
5 Fer. 2. Rogat. com. Monicæ.
5 Fer. 3. Lect. 1. Noct. Dom. 5.
6 Fer. 4. com. Vigil. tres Missæ cantantur.
7 Fer. 5. Ascensio.
9 Sabb. Lect. Fer. 6. 1. Noct.
10 Dom. infra Oct. commemor. Oct. & Gordiani.
12 Fer. 3. com. Oct.
15 Fer. 6. Stanislai. (7.)
16 Sabb. com. Vbaldi, non in Missa.
17 Dom. Pentec.
19 Fer. 3. sine com.
24 Dom. Trinit. com. Dom. 1. Pent.
25 Fer. 2, (O.D.)
28 Fer. 5. Corporis Christi.
31 Dom. 2. com. Oct. & Petronillæ.

IVNIVS

5 Fer. 6. (O.D.)
7 Dom. 3. Pent.
8 Dom. 4. com. Dom.
20 Sabb. B. M. com. Siluerij.
21 Dom. 5.
27 Sabb com. Vigil.
28 Dom. 6. com. Oct.

IVLIVS.

5 Ddm. 7. com. Oct.
7 Fer. 3. Leonis. (28. Iunij.)
8 Fer. 4. (O.D.)
11 Sabb. B. M. com. Pij.
12 Dom. 8. com. Naboris, &c.
18 Sabb. B. M. com. Symphorosæ.
19 Dom. 9.
26 Dom. 10. com. Dom.

AVGVSTVS.

2 Dom. 11. 1. Aug. commemorat. Stephani.
7 Fer. 6. (O.D.)
8 Sabb. com. Vigil.
9 Dom. 12. 2. August. commemor. Romani.
16 Dom. 13. 3. Aug. commemorat. Dom. & Oct.
22 Sabb. com. Vigil.
23 Dom. 24. 4. Aug.
30 Dom. 15. 1. Sept. com. Felicis, &c.

TABVLA VIII.

SEPTEMBER.

1 Fer. 3. (O.D.)
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 16. 2. Septemb.
13 Dom. 17. 3. Septemb. com. Oct.
16 Fer. 4. Temp. com. Fer.
18 Fer. 6. de ea.
19 Sabb.com.Fer.de Vig.in Missatantùm.
20 Dom. 18. 4. Septemb.
22 Fer. 3. Eustachij, &c. (20.) com. Mauritij.
26 Sabb. B. M. com. Cypriani.
27 Dom. 19. 5. Sept.
28 Fer. 2. Cosmæ, &c. (heri.)

OCTOBER.

2 Fer. 6. (O.D.) si heri de Angelis Custodibus.
3 Sabb. B. M.
4 Dom. 20. 1. Octob. commemor. Dom.
5 Fer. 2. Lect. Dom. 1.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. 21. 2. Octob.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 22. 3. Octob. commemorat. Dom.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 23. 4. Octob. commemorat. Chrysanthi.
29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

NOVEMBER.

1 Dom. 24. 1. Nouemb. 4. Epiph. com. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Nouemb.
8 Dom. 25. 3. Nou. 5. Epiph. com. Dom
10 Fer. 3. (O.D.)
14 Sabb. B. M.
15 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiph.
20 Fer. 6. Abdias, Ionas.

Reliqua vt in Tabula 1.

TABVLA IX.

Litt. Dom. E. cum Epacta xxj. xx. xix. xviij. xvij. xvj. xv.

IANVARIVS.

5 Dom. vacat.
12 Dom. 1. post Epiph. com. Oct.
19 Dom. 2. com. Marij, &c.
23 Fer 5. de Dom. 3. commemorat. Emerentianæ. cum ℟. 1. Noct. Dom. (O.D.)
24 Fer. 6. Lect. 1. Noct. Dom. 3.
26 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat. B. Virg. 3. Eccles. vel pro Papa.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commemor Agnetis 2.

FEBRVARIVS

2 Dom. Sexages. in Missa vt in Septuages.
3 Fer. 2. Purificatio (heri) com. Blasij in Laud. tantùm.
4 Fer. 3. (O. D)
8 Sabb. B. M.
9 Dom. Quinquages. commemorat. Apolloniæ.

TABVLA IX.

Apolloniæ.
12 Fer. 4. Cinerum.
16 Dom. 1. Quadrages.
22 Sabb. de Vigilia tantùm in Missa.
23 Dom. 2. (24.)
§ *In Bissextil. Tab. 8. 23. Fer. 2. de ea.*

MARTIVS.

2 Dom. 3.
9 Dom. 4
10 Fer. 2. Quadraginta martt. (heri.)
16 Dom. Passionis.
25 Dom. Palmarum.
30 Dom. Paschæ.

APRILIS.

6 Dom. in Albis.
7 Fer. 2. Annuntiat. (25. Mar.)
8 Fer. 3. Franc. de Paul. (2.) Lect. Fer. 2.
12 Sabb. B. M.
13 Dom. 2. post Pascha.
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 3.
27 Dom. 4.

MAIVS.

4 Dom. 5. com. Monicæ.
5 Fer. 2. Rogar.
7 Fer. 4. commem. Vigil. tres Missæ cantantur.
8 Fer. 5. Ascensio.
10 Sabb. Apparitio Michaëlis. (8.) com. Oct. & Gordiani.
11 Dom. infra Octau. commemorat. Oct.
12 Fer. 2. com. Oct.
17 Sabb. Vigil. Pentec.
18 Dom. Pentec.
19 Fer. 2. sine com.
25 Dom. Trinitatis commemoratio Dom. 1. & Vrbani in Laudibus tantùm.
26 Fer. 2. (O. D.) vel Philippi Nerij.
28 Fer. 4. Resp. 1. Nocturni Domin. 3
29 Fer. 5. Corporis Christi.

IVNIVS.

1 Dom. 2. com. Oct.
7 Sabb. B. M. (O.D.)
8 Dom. 3.
15 Dom. 4. com. Viti, &c.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. 5. com. Paulini.
29 Dom. 6. com. Dom. tantùm.

IVLIVS.

6 Dom. 7. com. Dom.
7 Fer. 2. (O.D.)
12 Sabb. B. M. commemorat. Naboris, &c.
13 Dom. 8.
15 Fer. 3. Anacleti. (13)
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 9. commemorat. Margaritæ.
27 Dom. 10. commemorat. Pantaleonis.

AVGVSTVS.

2 Sabb. B. M. commemorat. Stephani. (O. D.)
3 Dom. 11. 1. August.
7 Fer. 5. Inuentio Stephani. (3) commemorat. Donati.
10 Dom. 12. 2. Aug. commemorat. Dom.

TABVLA IX.

17 Dom. 13. 3. Aug. com. Dom.
24 Dom. 14. 4. Augușt. commemorat. Dom.
25 Fer. 2. Lect. 1. Noct. Dom. 4.
30 Sabb. B. M. commemorat. Felicis,, &c.
31 Dom. 15. 1. Septemb.

SEPTEMBER.

1 Fer. 1. (O.D.)
6 Sabb. B. M.
7 Dom. 16. 2. Sept.
14 Dom. 17. 3. Septemb. commemor. Dom.
16 Fer. 3. Lect. 1. Noct. Dom. 3.
17 Fer. 4. Temp. de ea. ℟. 1. Noct. Dom. 3. vel de Stigmat. comm. Feriæ.
18 Fer. 5. ℟. 2. Noct. Dom. si heri de Feria. Vide pag. 90.
19 Fer. 6. com. Fer.
20 Sabb. com. Fer. nil de Vigil. nisi in Missa.
21 Dom. 18. 4. Septemb. commemor. Dom.
22 Fer. 2. Lect.. Dom. 4.
24 Fer. 4. ℟. 1. Noct. Dom. 4.
25 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septembris.
28 Dom. 19. 1. Octob.

OCTOBER.

2 Fer. 5. (O.D.) si heri de Angelis Custodibus.
5 Dom. 20. 2. Octob. commemorat. Placidi.
11 Sabb. B. M.
12 Dom. 21. 3. Octob.
19 Dom. 22. 4. Octob.
25 Sabb. B. M. commemorat. Chrysanthi, &c.
26 Dom. 23. 5. Octob. commemor Euaristi.
29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.

NOVEMBER.

2 Dom. 24. 1. Nouemb. 4. Epiph. com. Oct.
3 Fer. 2. Commemoratio Defunctorum.
9 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiph. com. Dom.
10 Fer. 2. Lect. Dom. 3. (O D.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 26. 4. Nouemb. 6. Epiph.
19 Fer. 4. Lect. Feriæ præceden. Ioël.
20 Fer. 5. Amos, Abdias, Ionas.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 2.

TABVLA X.

Litt. Dominicalis D. cum Epacta xx. xix. xviij xvij. xvj. xv. xiv.

IANVARIVS.

6 Dom. vacat.
12 Sabb. de Dom. infra Oct. in Missa duæ Orationes.
13 Dom. vacat.

19 Sabb.

TABVLA X.

19 Sabb. B. M.commemorat. Marij, &c. (O.D.)
20 Dom. 2. comm. Dom.
23 Fer. 4. de Dom. 3 Epiphan. cum ℞. 1. Nocturni. commemorat. Emerentianæ.
24 Fer. 4. Lect. 1. Noct. Dom. 3.
26 Sabb. Lect. Fer. 4. Dom. 3.
27 Dom. Sepauagef.in Missa 2. Orat. B. V. 3. Eccles. &c.
28 Fer. 2. Io. Chrysost. (heri) comm. Agnetis 2.

FEBRVARIVS.

3 Dom. Sexages.comm. Blasij.
4 Fer. 2 (O. D.)
9 Sabb. B. M. commem. Apolloniæ.
10 Dom. Quinquag.
13 Fer. 4. Cinerum.
17 Dom. 1. Quadrages.
23 Sabb. nil. de Vigil. nisi in Missa. (24.)
§. *In Biss. Tab. 9. 23. Dom. 2. &c.*
24 Dom. 2. (25.)
25 Fer. 2. Mathiæ. (heri) (26.)

MARTIVS.

3 Dom. 3.
10 Dom. 4.
17 Dom. Passionis.commememorat.Patricij.
24 Dom. Palm.
31 Dom. Paschæ.

APRILIS.

7 Dom. in Albis.
8 Fer. 2 Annuntiat.(25. Mar.)
9 Fer. 3. Francisci Paul. (2. Lect. Fer. 2.
13 Sabb. B. M.
14 Dom. 2. Pasch. commemorat. Tiburtij, &c.
20 Sabb. B. M.
21 Dom. 3.
27 Sabb. B. M.
28 Dom. 4. comm. Vitalis.

MAIVS.

4 Sabb. B. M. commem. Monicæ.
5 Dom. 5.
6 Fer. 2. comm. Rogat.
8 Fer. 4. comm. Vigil. tres Missæ cantantur.
9 Fer. 5. Ascensio.
10 Fer. 6. Gregorij (heri) commemorat. Oct. & martyrum Gordiani. &c.
12 Dom. infra Oct. comm. Oct.
13 Nerei (heri) com. Oct.
18 Sabb. Vigil.
19 Dom. Pent. sine com.
26 Dom. Trinit. com. Dom. 1. & Eleuth. in Laud. tantùm.
27 Fer. (O. D.) vel Philippi Nerij. (heri.)
28 Fer. 3. ℞. Fer. 2.
30 Fer. 5. Corporis Christi sine commemor.

IVNIVS.

2 Dom. 2. commemor. Oct. & Marcellini, &c.
7 Fer. 6. Noberti. (heri.)
8 Sabb. B. M. (O. D.)
9 Dom. 3 comm. Primi, &c.
15 Sabb. B. M. com. Viti, &c.
16 Dom. 4.
22 Sabb. Vigil. com. Paulini.
23 Dom. 5.
30 Dom. 6. commemor. Dom.

TABVLA X.

IVLIVS

7 Dom.7.
8 Fer.2.(O. D.)
24 Dom.8. commemorat. Dom.& Henrici.
20 Sabb. B. M. commemorat. Margaritæ.
21 Dom.9. commemorat. Praxedis.
27 Sabb. B. M. commemorat. Pantaleonis.
28 Dom.10.
30 Fer.3. Nazarij,&c.(28. commemorat. Abdon,&c.

AVGVSTVS.

02 Fer.6.(O. D.)
4 Dom.11. 1. Augusti commem. Dom.
9 Fer.6. ℟. 1. Nocturni Dom. 1. Augusti.
11 Dom.12. 2. Aug. commem. Oct.& Tiburtij.
18 Dom.13. Augusti commemor.Oct. & Agapiti.
25 Dom. 14. 4. Augusti.
26 Fer.2.Ludouici (heri.)commem. Zephyrini.
31 Sabb. B. M.

SEPTEMBER.

1 Dom.15. 1.Septemb. commem. Ægydij,& 12.mart.
2 Fer.2.(O. D.).
7 Sabb. B. M.
8 Dom. 16. 2. Septemb. commemorat. Dom.
15.Dom.17. 3. Septemb. commemorat. Dom:
16 Fer.2. Lect.Dom.3.Semptemb.
17 Fer.3. de ea ℟.1. Noct. ¿Dom. vel de Stigmat.
18 Fer.4. Temporum. ℟.1. Noct.si heri de Stig.
20 Fer.6. nil de Vigil.nisi in Missa com. Fer.6.
21 Sabb.comm.Feriæ.
21 Dom.18.4. Septemb commem.Mauritij, &c.
26 Fer.5.Lect.Dom: 5.sept.
28 Sabb. B. M.
29 Dom.19. 1. Octob.com. Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 4. Lect. Dom. 1. Oct. cum ℟. 1. Noct. si heri de Ang. Cust. (O. D.)
3 Fer.5. ℟. 2. Noct. Domin., Vide pag. 90.num.9.à simili.
6 Sabb. B. M. com. Placidi.
6 Dom.20.2. Octob.
7 Fer.2.Brunonis (heri) comm. Marci, & aliorum.
12 Sabb. B. M.
13 Dom.21. 3.Oct b.
19 Sabb.B. M.
20 Dom.22. 4.Octob.
26 Sabb. Vigil. comm. Euaristi.
27 Dom.23.5.Octob.
29 Fer.3. Lect. Fer. 2.
30 Fer.4. Lect. Fer.3.

NOVEMBER.

3 Dom. 24.1. Nouemb. 4. Epiph com Oct.
10 Dom. 15. 3. Nouemb. 5.Epiph.com. Tryphon.
13 Fer.4.(O. D.))
16 Sabb. Bl M:
17 Dom. 26. 4. Nouem. 6. Epiphan.
19 Fer.3. Gregorij. (17.) commemor. Pontiani.

TABVLA XI.

Pontiani.
10 Fer.4 Amos, Abdias. Ionas.

Reriqua vſque ad finem anni vt in Tabula 3.

TABVLA XI.

Littera Dominicalis G. cum Epacta xix. xviij. xxij. xvj. xv. xiv. xiij.

IANVARIVS.

7 Dom. 1. poſt Epiphan. commem. Oct.
14 Dom. 2. commemorat. Felicis.
19 Fer. 6. Hilarij (14.) commemorat. Marij, &c.
21 Dom. 3. comm. Dom.
22 Fer. Lect. Dom. 3.
23 Fer. 2. (O.D)
28 Dom. Septuageſ. commemorat. Agnetis 2. in Miſſa 3. Orat. B. Virg.

FEBRVARIVS.

3 Sabb. B. M. commem. S. Blaſij. (O.D)
4 Dom. Sexageſ.
8 Fer. 5. ad Magnif. Qu òd autem.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. Qujnquag.
14 Fer. 4. Cinerum commemor. Valentini.
18 Dom. 1. Quadrag. commemor. Symeonis.
23 Fer. 6. de ea. nil de Vigil. niſi in Miſſa. 26.)
§ *In Biſſ. Tab. 20. 23. Sabb. de Fer*
25 Dom. 2. (26.)

MARTIVS.

4 Dom. 3. comm Lucij.
5 Fer. 2. Caſimiri. (heri)
11 Dom. 4.
18 Dom. Paſſion.
25 Dom. Palm.

APRILIS.

1 Dom. Paſch.
8 Dom. in Albis.
9 Fer. 2. Annuntiat. 25. Mar.)
10 Fer. 3. Franciſci Paul. (2. (Lect. Fer. 2
14 Sabb. B. M. commemorat. Tiburtij &c.
15 Dom. 2. Paſch.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. 3.
24 Fer. 3. Soteris. (22.)
28 Sabb. B. M comm. Vitalis.
29 Dom. 4.

MAIVS.

4 Fer. 6. Petri mart. (29. Aprilis.) com Monicæ.
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 5. comm. Dom.
7 Fer. Lect. Dom. 5. comm Fer. 2. Rogat.
9 Fer. 4. commem. Vigil: tres Miſſæ cantantur.
10 Fer. 5. Aſcenſio ſine comm.
12 Sabb. comm. Oct.
13 Dom. infra Oct. comm. Oct.
19 Sabb. commem. Prudentianæ, non in Miſſa.
20 Dom. Pent.

TABVLA IX.

27 Dom. Trinit.commem. Dom.1. & Io. Papæ in Laud. tantùm.
28 Fer. 2. (O. D.) vel Philippi Nerij. (26.
31 Fer. 5. Corporis Christi sine commemorat.

IVNIVS.

3 Dom..2. commem.Oct.
8 Fer.6. Norberti. (6.)
9 Sabb. B. M. commemorat. Primi, &c. (O. D.)
10 Dom.3.
16 Sabb. B. M.
17 Dom.4.
24 Dom.5.com. Dom.
25 Fer.2. Lect. Dom.5.

IVLIVS.

1 Dom.6. comm. Dom.
7 Sabb. B. M. (O. D.)
8 Dom.7.
15 Dom.8.
21 Sabb. B. M. commemorat. Praxedis.
22 Dom.9.comm.Dom.
23 Fer.2 Lect. Dom.9.
29 Dom.19. 1.Aug. commemorat.Felicis &c.
30 Fer.2. Marthæ (heri) commemor. Abdon,&c.

AVGVSTVS.

2 Fer..5.(O. D.)
5 Dom. 11. 2. Aug. commemorat. Dom.
7 Fer.3. Lect. Dom. 2.
12 Dom.12. 3. Aug.commemorat. Oct. & Claræ.
19 Dom.13. 4. Aug.commemorat. Oct.
26 Dom.14. 5. Aug.commemorat. Zephyrini

SEPTEMBER

1 Sabb. B. M. comm. Ægidij. & 12. martr.(O.D.)
2 Dom.15. 1. Septemb.
9 Dom.16. 2. Septemb. com. Oct. & Gorgonij.
16 Dom.17. 3. Septemb. commemorat Euphemiæ,&c.
17 Fer.2. Cornelij (heri) vel de Stigmat.
18 Fer.3. de Feria.vel Cornelij,si heri de Stigm.
1· Fer.4. Temp. comem.Fer.
21 Fer.6. commemorat.Fer.
21 Sabb.commemorat. Mauritij.
23 Dom. 18.4. Septemb. commemorat. Theclæ.
24 Fer.2. Lini. (heri.)
27 Fer.5. Lect. Dom.5.Septemb.
28 Fer.6. Resp. Dom.5.
30 Dom. 19. 1. Octob.. commemor. Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 3. Lect. Dom. 1. Octob. com ℞. (O.D.)si heri de Aug.Cust.
7 Dom. 20. 2. Octob.commemor.Marci, & Sergij,&c.
13 Sabb. B M,
14 Dom.21. 3 Octob.
16 Fer.2. Callisti (heri)
20 Sabb. B. M.
21 Dom. 22. 4. Octob. commemorat. Hilarion.& Vrsulæ.
28 Dom.23. 5 Noctob.com.Dom.
29 Fer.2.Lect.Dom.5.
30 Fer.3.Lect.Fer.2.

TABVLA XI.

NOVEMBER.

2 Fer.6. Lect. Fer.3.
4 Dom.24.1. Nouemb.4. Epiphan.com. Oct: & Vitalis, &c.
5 Fer.2.de Oct. vel Caroli (heri.) commem. Oct.
10 Sabb. B. M. commemor. Tryphonis (O. D.)
11 Dom. 25. 3. Nouemb. 5. Epiphan. commemor. Dom.
12 Fer. 2. Lect.Dom.3.
18 Dom.26.4 Nouemb.6.Epichan.commemorat.Dom.
19 Fer.2. Lect.Dom.4.
20 Fer.3. Ioël, Amos, Abdias.
Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula.4.

TABVLA XII.

Littera Dominicalis A. cum Epacta xviij.xvij. xvj.xv. xiv. xiij. xij.

IANVARIVS.

1 Dom.vacat
8 Dom.1.post Epiph.comm. Oct.
15 Dom.2.commemor.Mauri.
19 Fer.5.Paul. Erem. (15.) comm. Marij, &c.
22 Dom.3.
23 Fer.2: Vincentij (heri.) comm.Emerentianæ.
28 Sabb. B. M.com.Agnet.2.(O. D.)
29 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat. B. M.Eccles.vel pro Papa.

FEBRVARIVS.

3 Fer..6(O. D.)
4 Sabb. B. M.
3 Dom.Sexages.
6 Fer.2 Agathæ (heri) commem. Doroth.
9 Fer.5.ad Magnif.Semen.
11 Sabb. B. M.
12 Dom.Quinquag.
15 Fer.4. Cinerum.comm.Faustini.
10 Dom. 1.Quadrages.
23 Feria 5. nil. de Vigilia nisi in Miss. (24.)
§ In Bissext. Tab. 11. 23. Fer. 6. de ea &c.
26 Dom.2.(27.)

MARTIVS.

5 Dom.3.
12 Dom.4.
13 Fer.2. Gregorij.(heri.)
19 Dom. Passionis.
22 Fer.4. Ioseph.(29.)
26 Dom. Palmarum.

APRILIS.

2 Dom. Paschæ.
9 Dom. in Albis.
10 Fer. 2. Franc.de Paul.(2.)
15 Sabb. B. M.
19 Dom.2. 2.post Pasch.
23 Dom.3.
24 Fer.2. Georgij. (heri.)
30 Dom.4.

TABVLA XII.

MAIVS.

4 Fer.4. Cathar. Senen.30. April. com. Monicæ.
7 Dom.5.
8 Fer 2.commem.Fer.2.Rogat.
10 Fer.4. Snanislai (7.) com.Vig.& Gordiani tres Missæ cantantur.
11 Fer.5. Ascensio.
12 Fer.6. comm. Oct.
14 Dom. infra Oct.commem. Oct.& Bonifacij.
20 Sabb. Vigil.
21 Dom.Pentec.
28 Dom. Trinit.com Dom.1.Pent.
29 Fer.2.(O. D.) vel Phil.Nerij.(26.)

IVNIVS

1 Fer.5. Corporis Christi
4 Dom. 2. commemor. Oct.
9 Fer.6. Norberti. (6.)
10 Sabb. B. M.(O.D.)
11 Dom.3. comm. Dom.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 4.commem.Marci.
25 Dom.5.commem. Oct.

IVLIVS.

1 Sabb. Homil. vt in 2. die infra Oct.
2 Dom.6. commemor. Dom.
7 Fer.6.(O D.)
8 Sabb. B.M.
9 Dom.7.
15 Sab. B. M.
16 Dom.8.
23 Dom.9.
24 Fer. 2. Appollinaris. (heri) comm. Vigil.& Christinæ.
30 Dom.10. Aug. com. Abdon.

AVGVSTVS.

2 Fer.4. (O.D.)
6 Dom. 11. 2. Augusti, commemor. Dom.
7 Fer.2. Lect. Dom.2.
13 Dom.12.3. Aug.commemor. Oct. & Hippol.
20 Dom. 13. 4. Augusti, commemor. Dom.& Oct.
16 Sabb. B. M.commem.Zephyrini.
27 Dom.14.5.Augusti.

SEPTEMBER.

1 Fer.6. (O.D)
2 Sabb. B. M.
3 Dom.15. 1 Septemb.
10 Dom.16. 2. Septemb.
11 Fer.2. Nicol. (heri) comm. Oct.& Proti, &c.
17 Dom.17. 3. Septemb.
18 Fer.2. de ea.vel de Stigmat. (heri.)
29 Fer.4. temp. com. Fer.nil.de Vig. nisi in Missa.
22 Fer.6. com. Mauritij.
23 Sabb. comm Feriæ.
24 Dom. 18. 4. Septemb.
28 Fer.5. Lect.Dom.5.Septemb.

OCTOBER.

1 Dom. 19. 1. Octob. commemor. Remigij.
2 Fer. 2. de ea.vel de Angel.Cust.
3 Fer.3. (O. D.) si non fuit dictum heri.
7 Sabb.B. M.com. Marci,&c.
8 Dom.20. 2. Octob.
10 Fer.3. Birgittæ.(8.)
15 Dom.21. 3. Octob.
21 Sabb. B. M. comm. Hilarion. & Vrsulæ.

22 Dom

TABVLA XII.

22 Dom.22.4 Octob.
26 Fer.5.Lect.Dom.5. Octob,
29 Dom.23. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

5 Dom.24.2. Nouemb.Epiphan.comm. Oct.
10 Fer..6. (O. D.)
12 Dom. 25: 3. Nouemb. 5. Epiphan.
13 Fer.2. Martini.(heri.)
19 Dom. 26 · 4. Nouemb. 6. Ephiphan.comm. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 5.

TABVLA XIII.

Littera Dominicalis B. cum Epacta xvij. xvj. xv. xiv. xiij. xij. x j.

IANVARIVS.

2 Dom.vacat.
9 Dom.1. post. Epiph. comm. Oct.
16 Dom.2.
19 Fer. 4. Marcelli.(16.) commem. Marij.
23 Dom. 3. comm.Emerentianæ.
28 Fer.6.(O. D.)
29 Sabb B.M. si sit Biss. si non est, de Dom. 4. Epiph. cum ℟. Fer.4.
30 Dom. Septuages. in Missa. 2 Orat. de B. V.3. Eccles. vel pro Papa.

FEBRVARIVS.

3 Fer.5. (O. D.)
6 Dom. Sexages. commemorat. Dorotheæ.
10 Fer.5. ad Magn.Si culmen.
12 Sabb. B. M.
13 Dom. Quinquag:
16 Fer.4. Cinerum.
20 Dom.1. Quadrages.
23 Fer. 4. de ea. nil. de Vigil. nisi in Missa (24.)
§ *In Bissext. Tab. 12. 23. Fer.5. de ea.*
27 Dom.2.(28.)

MARTIVS.

6 Dom.3.
13 Dom.4.
20 Dom. Passionis.
22 Fer.3, Ioachim. (20.)
27 Dom. Palmarum.

TABVLA XIII.

APRILIS.

3 Dom. Paſchæ.
10 Dom. in Albis.
12 Fer. 2. Franc. de Paul. (2.) Lect. Fer. 2.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 2. comm. Aniceti.
24 Dom. 3.

MAIVS.

1 Dom. 4. commem. Dom.
5 Fer. 5. ℟. 1. Noct. Dom. 4.
8 Dom. 5. commem. Dom.
9 Fer. 2. Rogat. Lect. Dom. 5. commem. Fer.
11 Fer. 4. Vigil.
12 Fer. 5 Aſcenſio.
13 Fer. 6. Nerei. &c. (heri.) commem. Oct.
15 Dom. infra Oct. commem. Oct.
20 Fer. 6. de ea.
21 Sabb. Vigil. Pentec.
22 Dom. Trinit. comm. Dom. 1. Pent.
30 Fer. 1. (O.D.) vel Phil. Nerij. (26.)

IVNIVS.

1 Fer. 4. ℟. Fer. (O. D.)
2 Fer. 5. Corp. Chriſti hue omm:
5 Dom. 2. com. Oct.
6 Fer. 2. de Oct.
10 Fer. 6. Norberti. (6.)
12 Dom. 3. com Baſilidis. &c.
18 Sabb. B. M. comm. Marci, &c.
19 Dom. 4. comm. Geruaſij, &c.
26 Dom. 5. commem. Oct.
27 Fer. 2. Ioan. & Pauli (heri) commem. Oct.

IVLIVS.

1 Fer. 6. Homil. vt in 4. die infra Oct
3 Dom. 6. comm. Oct.
7 Fer. 5. (O.D.)
9 Sabb. B. M.
10 Dom. 7.
11 Fer. 2. Septemb. frat. (heri) commem. Pij.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 8. comm. Alexij.
23 Sabb. comm. Vig.
24 Dom. 9. comm. Chryſtinæ.
30 Sabb. B. M. comm. Abdon.
31 Dom. 10. 1. Aug.

AVGVSTVS.

2 Fer. 3. (O. D.)
7 Dom. 11. 2. Aug. comm. Donati.
13 Sabb. commem. Vigil & Hippol.
14 Dom. 12. 3. Auguſti commemor. Oct & Euſebij.
21 Dom. 13. 4. Aug. commem. Oct.
27 Sabb. B. M.
28 Dom. 14. Aug. commem. Dom.

SEPTEMBER

1 Fer. 5. (O. D.)
3 Sabb. B. M
4 Dom. 15. Septemb.
11 Dom. 16. 2. Septemb. commem. Oct & Proti, &c.
17 Sabb. B. M. vel de Stigmatibus.
17 Dom. 16. 3. Septemb.
21 Fer. 4. Temp. commem. Fer.
23 Fer. 6. comm. Feriæ.
24 Sabb. 4. Temp.
25 Dom. 18. 4. Septemb.

TABVLA XIII.

OCTOBER.

1 Sabb. B. M. commemor. Remigij. (O. D.) vel de Ang. Cust. cum initio Esther.
2 Dom. 19. 1. Octob.
3 Fer. 2. (O.D.) si non est dictum.
9 Dom. 20. 2. Octob.
10 Fer. 2. Dionysij. (heri.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 21. 3. Octob.
22 Sabb. B. M.
23 Dom. 22. 4. Octob.
29 Sabb. B. M. Lect. Dom. 5.
30 Dom. 23. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

6 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiph. com. Oct.
10 Fer. 5. (O.D.)
13 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiph.
19 Sabb. B. M. Abdias, Ionas, comm. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 6.

TABVLA XIV.

Littera Dominicalis C. cum Epacta xvj xv. xiv. xiij. xij. xj. x.

IANVARIVS.

3 Dom. vacat.
10 Dom. 1. post Epiph. commemor. Oct.
17 Dom. 2. com. Dom.
19 Fer. 5. (O.D.)
23 Sabb. B. M. com. Emerentianæ.
24 Dom. 3.
38 Fer. 5. Timothei. (24.) commemor. Agnet. 2.
30 Sabb. de Dom. 4. Epiphan. cum ℟. Fer. 4.
31 Dom. Septuages. in Missa 2. Orat. de B. V. 3. Eccles. vel pro Papa.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 4. (O. D.)
6 Sabb. B. M. com. Dorotheæ.
7 Dom. Sexages.
8 Fer. 2. Romualdi. (heri.)
21 Fer. ad Magn. si culmen.
13 Sabb. B M.
14 Dom. Quinquag. com. Valentini.
17 Fer. 4. Cinerum.
21 Dom. 1. Quadrages.
23 Fer. 3. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa. (24.)
§ *In Bissext. Tab.* 13. 23. *Fer.* 4. *de ea.*
28 Dom. 2.

MARTIVS.

7 Dom. 3. com. Perpetuæ, &c.
8 Fer. 2. Thomæ Aquin. (heri.)
14 Dom. 4.
21 Dom. Passionis.
22 Fer. 2. Benedicti. (heri.)
28 Dom. Palmarum.

TABVLA XIV.

APRILIS.

4 Dom. Paschæ.
5 Dom. in Albis.
12 Fer. 2. Franc. de Paul. (2.)
13 Fer. 3. Leonis. (11.)
17 Sabb. B. M. com. Aniceti.
18 Dom. 2. post Pascha.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 3. com. Dom.
26 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
27 Fer. 3. ℟. 1. Noct. Dom. 3.

MAIVS.

2 Dom. 4. com. Dom. Lect. 1. Noct. Fer. 2.
5 Fer. 4. ℟. 1. Noct. Dom. 4.
9 Dom. 5. com. Dom.
10 Fer. 2. Rogat. com. Gordiani.
12 Fer. 4. com. Vigil. tres M.ssæ cantantur.
13 Fer. 5. Ascensio.
16 Dom. infra Oct. commem. Oct. & Vbaldi.
22 Sabb. Vigil Pentec.
23 Dom. Pentec.
25 Fer. 3. sine com.
30 Dom. Trinit. com. Dom. 1. Pent. & Felicis in Laud. tantùm.
31 Fer. 2. (O.D.) vel Philippi Nerij. (26.)

IVNIVS.

1 Fer. 3. ℟. Fer. 2. præced. (O.D.)
3 Fer. 5. Corporis Christi.
6 Dom. 2. com. Oct.
12 Sabb. Norberti. (6.) commemorat. Basilidis, &c.
13 Dom. 3.
15 Fer. 3. Ant. Par. (13.) com. Viti, &c.
19 Sabb. B. M. com. Geruasij.
20 Dom. 4. com. Siluerij.
27 Dom. 5. com. Oct.

IVLIVS.

1 Fer. 5. Homil. vt in 4. die infra Oct.
4 Dom. 6. com. Oct.
5 Fer. 2. de Oct. vel Elisabeth. (heri.)
7 Fer. 4. (O.D.)
11 Dom. 7. com. Pij
17 Sabb. B. M. com. Alexij.
19 Dom. 8. com. Symphorosæ.
25 Dom. 9. com. Dom.
27 Fer. 3. Lect. Dom. 9.
31 Sabb. B. M.

AVGVSTVS.

1 Dom. 10. 1. Aug. com. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Aug. (O.D.)
5 Sabb. B M. com. Donati.
8 Dom. 11. 2. Aug.
9 Fer. 2. Cyriaci (heri) com. Vigil. & Romani.
15 Dom. 12. 3. Aug. com. Dom.
16 Fer. 2. Lect Dom. 3.
22 Dom. 13. 4. August. com. Dom.
25 Fer. 4. Lect. Dom. 4.
29 Dom. 14. 1. Sept. Comm. Dom.
30 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Sept.
31 Fer. 3. ℟. Dom. 1. Sept.

SEPTEMBER.

1 Fer 4. (O.D.)
4 Sabb. B M.
5 Dom. 15. 2. Septemb.
12 Dom. 16. 3. Septemb. com. Oct.
15 Fer. 4. com. Fer. 4. Temp.
17 Fer. 6. de ea, vel de Stigmatibus, cum com. Fer.
18 Sabb. 4. Temp.

19 Dom.

TABVLA XIV.

19 Dom. 17. 4. Sept.
22 Fer. 4. Ianuarij. (19.) commemor. Mauritij.
25 Sabb. B. M.
26 Dom. 18. 5. Sept. com. Cypriani.

OCTOBER.

2 Sabb. B. M. (O.D.) si heri non fuit dictum.
3 Dom. 19. 1. Octob.
10 Dom. 20. 2. Octob.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 21. 3. Octob.
23 Sabb. B. M.
24 Dom. 22. 4. Octob.
29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Sabb. de Vigil.
31 Dom. 23. 1 Nouemb.

NOVEMBER.

7 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan. com. Oct.
10 Fer. 4. (O.D.)
13 Sabb. B. M.
14 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiph.
19 Fer. 6. Amos, Abdias.
Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 7.

TABVLA XV.

Litt. Dominicalis D. cum Epacta xv. xiv. xiij xij. xj. x. ix.

IANVARIVS.

4 Dom. vacat
11 Dom. 1. post Epiph. com. Oct. & Higyni.
18 Dom. 2. com. Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 2. (O.D.)
25 Dom. 3. com. Dom.
26 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
31 Sabb. de Dom. 4. Epiphan. cum ℟. Fer. 4.

FEBRVARIVS

1 Dom. Septuag. in Missa Oratio 2. de B. V. 3. Eccles. vel pro Papa.
3 Fer. 3. Ignatij. (1.) com. Blasij.
4 Fer. 4. (O.D.)
8 Dom. Sexages.
14 Sabb. B. M. com. Valentini.
15 Dom. Quinquag. com. Faustini.
18 Fer 4. Cinerum. com. Simeonis.
22 Dom 1. Quadrages.
23 Cathedra (heri) nil de Vigil. nisi in Missa.
* 23 Fer. 2. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa. (24.)
§ *In Biss. Tab. 14. 23. Fer. 3. de ea.*

MARTIVS.

1 Dom. 2.
8 Dom. 3.
15 Dom. 4.
22 Dom. Passionis.
29 Dom. Palmarum.

TABVLA XV.

APRILIS.

5 Dom. Paschæ.
12 Dom. in Albis.
13 Fer. 2. Franc. Paul. (2.)
14 Fer. 3. Leonis. (11.) commemor. Tiburtij.
18 Sabb. B. M.
19 Dom. 2. post. Pascha.
26 Dom. 3.
27 Fer. 2. Cleti, &c. &c. (heri.)

MAIVS.

3 Dom. 4. com. Dom.
4 Fer. 2. Lect. Dom.
5 Fer. 3. ℟. 1. Noct. Dom. 4.
10 Dom. 5. com. Gordiani.
11 Fer. 2. Rogat.
13 Fer. 4. Vigilia.
14 Fer. 5. Ascensio. sine com.
17 Dom. infra Oct. com. Oct.
24 Dom. Pentec,
25 Fer.. 2. sine com.
26 Fer. 3. sine com.
31 Dom. 1. Trinit. com. Dom. & Petronillæ in Laud. tantùm.

IVNIVS.

1 Fer. (O. D.) vel Philiphi Nerij. (26. Maij.)
4 Fer. 5. Corporis Christi.
7 Dom. 2. com. Oct.
11 Fer. 5. Oct. Corporis Christi.
12 Fer. 6. Barnabæ (heri) commemor. Basilidis, &c.
14 Dom. 3. com. Dom.
15 Fer. 2. Norberti. (6.) commem. Viti, &c.
20 Sabb. B. M. com. Siluerij.
21 Dom. 4.
27 Sabb. com. Vigil.
28 Dom. 5. com.. Oct.

IVLIVS.

5 Dom. 6. com Oct.
7 Fer 3. Leonis. (28. Iun.)
8 Fer. 4. (O.D.)
11 Sabb. B. M. com. Pij.
12 Dom. 7. com. Naboris, &c.
18 Sabb. B. M. com. Symphorosæ.
19 Dom. 8.
26 Dom. 9. com. Dom.
29 Fer. 2. Lect. Dom. 9.

AVGVSTVS.

2 Dom. 10. 1. Aug. com. Stephani.
7 Fer. 6. (O.D.)
8 Sabb. com. Vigil.
9 Dom. 11. 2. Aug. com. Romani.
16 Dom 12. 2. Aug. commemor. Dom. & Oct.
22 Sabb. com. Vigil.
23 Dom. 13. 4. Aug.
30 Dom. 14 1. Septemb. commem. Felicis , &c.

SEPTEMBER.

1 Fer 3. (O.D.)
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 15. 2. Septemb.
13 Dom. 16. 3. Septemb. com. Oct.
16 Fer. 4. com. Fer. 4. Temp.
19 Sabb. com. Fer. nil de Vigil. nisi in Missa.
20 Dom. 17. 4. Septemb.
22 Fer. 3. Eustachij, &c. commem. Mauritij.
26 Sab. B. M. commemor. Cypriani.
27 Dom. 18. 5. Septemb.
28 2. Cosmæ, &c. (heri.)

TABVLA XV.

OCTOBER.

2 Fer. 3. (O. D)
3 Sabb. B. M.
4 Dom. 19. 1. Octob. commemor. Dom.
5 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Octob.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. 20. 2. Octob.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 21. 3. Octob. com. Dom.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 22. 4. Octob. commem. Chrisanthi.
29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

NOVEMBER.

1 Dom. 23. 1. Nouemb. com. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1.
8 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiph. com. Dom.
10 Fer. 3. (O.D.)
13 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 1.
14 Sabb. B. M.
15 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiph.
20 Fer. 6. Abdias, Ionas.

Reliqua vſque ad finem anni vt in Tabula 1.

TABVLA XVI.

Litt. Dom. E. cum Epacta xiv. xiij. xij. xj. x. ix. viij.

IANVARIVS.

5 Dom. vacat.
12 Dom. 1. poſt Epiph. com. Oct.
19 Dom. 2. com. Marij, &c.
23 Fer 5. (O.D.)
26 Dom. 3.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commemor. Agnetis 2.
31 Fer. 6. de Dom. 4. Epiph.

FEBRVARIVS.

1 Sabb. Lect. 1. Noct. Dom. 4.
2 Dom. Septuageſ. in Miſſa Oratio 2. de B. V. 3. Eccl. vel pro Papa.
3 Fer. 2. Purificatio (heri) commem. Blaſij.
4 Fer. 3. (O.D.)
8 Sabb. B. M.
9 Dom. Sexageſ com. Apolloniæ.
15 Sabb. B. M. com. Fauſtini.
16 Dom. Quinquageſ.
19 Fer. 4. Cinerum.
22 Sabb. de Vigil. in Miſſa tantùm.
23 Dom. 1. Quadrageſ. (24.)
§ *In Biſſextil. Tab. 15. 23. Fer. 2. de ea.*

MARTIVS.

2 Dom. 2.
9 Dom. 3.
10 Fer. 2. Quadraginta martt. (heri.)
16 Dom. 3.
23 Dom. Paſſionis.
30 Dom. Palmarum.

APRILIS.

6 Dom. Paſchæ.

TABVLA XVI.

13 Dom. in Albis.
14 Fer. 2. Franc. Paul. (2.) commemor. Tiburtij.
15 Fer. 3. Leonis. (11.)
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 2.
27 Dom. 3.

MAIVS.

4 Dom. 4. com. Monicæ.
10 Sabb. B. M. com. Gordiani.
11 Dom. 5.
12 Fer. 2. com. Fer. Rogat.
14 Fer. 4. com. Bonifacij.
15 Fer. 5. Ascensio.
18 Dom. infra Oct. com. Oct.
25 Dom. Pentec, sine com.
26 27 sine com.

IVNIVS.

1 Dom. 1. Trinit. com. Dom.
2 Fer. 2. (O. D.) vel Philiphi Nerij. (26. Maij.) com. Mercell.
3 Fer. 3. ℟. Fer. 2. præced.
5 Fer. 5. Corporis Christi.
8 Dom. 2. com. Oct.
15 Dom. 3. com. Viti, &c.
16 Fer. 2. Norberti. (6.)
21 Sabb. B. M.
22 Dom. 4. com. Paulini.
29 Dom. 5. com. Dom.

IVLIVS.

1 Fer. 3. Lect. Dom. 5.
6 Dom. 6. com. Dom.
7 Fer. 2. (O.D.)
12 Sabb. B. M. com. Naboris, &c.
13 Dom. 7.
15 Fer. 3. Anacleti (13)
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 8. com Margaritæ.
27 Dom. 9. com. Pantaleonis.

AVGVSTVS.

2 Sab b. B. M. com. Steph. (O.D.)
3 Dom. 10. 1. Aug.
7 Fer. 5, Inuentio Stephani (3.) com. Donati.
10 Dom 11. 2. Aug. commemorat. Dom.
11 Fer. 2. Lect. Dom. 2.
17 Dom. 12. 3. Aug. com. Dom.
24 Dom. 13. 4. Aug. com. Dom.
25 Fer. 2. Lect. Dom. 4. Aug.
30 Sabb. B. M. com. Felicis
31 Dom. 14. 1. Septemb.

SEPTEMBER.

1 Fer 2. (O.D.)
6 Sabb. B. M.
7 Dom. 15. 2. Septemb.
14 Dom. 16. 3. Septemb. com. Dom.
16 Fer. 3 Lect. Dom. 3.
17 Fer 4. Temp. ℟. 1. Noct. Dom. vel de Stigmat. com. Fer.
18 Fer. 5. ℟. 2. Noct. Dom. si heri de Feria. Vide pag. 90.
19 Fer. 6. com. Fer.
20 Sabb. com. Fer. de Vigil. in Missa tantum.
21 Dom. 17. 4. Septemb. com. Dom.
22 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
24 Fer. 4. ℟. 1. Noct. Dom. 4.
25 Fer. 5. Lect. & ℟. Dom. 5.
27 Dom. 18. 1. Octob.

OCTOBER.

2 Fer. 5. (O.D.)
5 Dom. 19. 2. Octob. com. Placidi.

TABVLA XVI.

11 Sab. B. M.
12 Dom. 20. 3. Octob.
19 Dom. 21. 4. Octob.
25 Sabb. B. M. com. Chryſanthi.
26 Dom. 22. 5. Octob. commemor. Euariſti.
29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.

NOVEMBER.

2 Dom. 23. Nouemb. commemor. Oct.
3 Fer. 2. Commem. Defunct.
9 Dom. 24 3. Nouemb. 5. Epiphan. com. Dom.
10 Fer. 2. Lect. Dom. 3' Nouemb. (O. D.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
19 Fer. 4. Ioël, in Fer. 3.
20 Fer. 5. Amos, Abdias, Ionas.

Reliqua vſque ad finem anni vt in Tabula. 2.

TABVLA XVII.

Littera Dominicalis F. cum Epacta xiij. xij. xj. x ix. viij. vij.

IANVARIVS.

6 Dom. vacat
12 Sabb. de Dom. infra Oct com. Oct. in Miſſa duæ Orationes.
13 Dom. 1. poſt Epiph. vacat.
19 Sabb. B. M. commem. Marij, &c. (O. D.)
20 Dom. 2. com. Dom.
27 Dom. 3. com. Dom.
29 Fer. 3. ℟. 1. Noct. Dom. 2.
31 Fer. 5. de Dom. 4.

FEBRVARIVS.

1 Fer. 6. Lect. 1. Noct. Dom. 4.
3 Dom. Septuageſ. com. Blaſij.
4 Fer. 2. (O. D.)
9 Sabb. B. M. com. Apoll.
10 Dom. Sexageſ.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. Quinquag.
20 Fer. 4. Cinerum.
23 Feria 5. nil. de Vigilia niſi in Miſſa. (24.)
§ *In Biſſext. Tab.* 16. 23. *Dom.* 1.
24 Dom. 1. Quadrag. (25.)
25 Fer. 2. Mathiæ. (heri) (26.)

MARTIVS.

3 Dom. 2.
10 Dom. 3.
17 Dom. 4. com. Patricij.
24 Dom. Paſſionis.
31 Dom. Palmarum.

APRILIS.

7 Dom. Paſch.
14 Dom. in Albis. com. Tiburtij.
15 Fer. 2. Franc. de Paul. (2.)
16 Fer. 3. Leonis. (11.)
20 Sabb. B. M.

TABVLA XVII.

28 Dom. 3. com. Vitalis.

MAIVS.

4 Sabb. B. M. com. Monicæ.
5 Dom. 4.
11 Sabb. B. M.
12 Dom. 5.
13 Fer. 2. Nerei, &c. (heri.) com. Rogat.
15 Fer. 4. Vigil.
16 Fer. 5. Ascensio. sine com.
19 Dom. infra Oct. commem. Oct. & Pudentianæ.
25 Sabb. de Vrbano. com. non in Missa.
26 Dom. Pentec. sine com.
27 Fer. 2. sine com.

IVNIVS.

2 Dom 1. Trinit. com. Dom. & Marcellini, &c. in Laud. tantùm.
3 Fer. 2. (O.D.) vel Philippi Nerij. (26.)
6 Fer. 5. Corporis Christi.
9 Dom. 2. com. Oct. & Primi.
13 Fer. 5. Oct. Cop. Christi.
15 Sabb. Norberti. (6.) com. Viti, &c.
16 Dom. 3.
17 Fer. 2. Ant. Pat. (13.)
22 Sabb. de Vigil. com. Paulini.
23 Dom. 4.
30 Dom. 5. com. Dom.

IVLIVS.

1 Fer. 2. Lect. Dom. 5.
7 Dom. 6.
8 Fer. 2. (O. D.)
14 Dom. 6. com. Dom. & Henrici.
15 Fer. 2. Lect. Dom. 7.
20 Sabb. B. M. com. Margaritæ.
21 Dom. 8. com. Praxedis.
27 Sabb. B. M. com. Pantaleonis.
28 Dom. 9.
30 Fer. 3. Nazarij, &c. (28.) com. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

1 Fer. 6. (O.D.)
4 Dom. 10. 1. August. com. Dom.
9 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 1.
11 Dom. 11. 2. Aug. commemorat. Oct. & Tiburtij. &c.
18 Dom. 12. 3. August. commem. Oct. & Agapiti
25 Dom. 13. 4. Aug.
26 Fer. 2. Ludouici (heri) commem. Zephirini.
31 Sabb. B. M.

SEPTEMBER.

1 Dom. 14. 1. Septemb. com. Ægidij, & martt.
2 Fer. 2. (O. D.)
7 Sabb. B. M.
8 Dom. 25. 2. Septemb. com. Dom.
15 Dom. 16. 3. Septemb. com. Dom.
16 Fer. Lect. Dom. 3. Sept.
17 Fer. 3. de ea ℟. 1. Noct. Dom. 3. vel de Stigmat.
18 Fer. 4. Temp. ℟. 1. Noct. si heri de Stigmat.
20 Fer. 6. com. Fer. de Vigil. nonnisi in Missa.
21 Sabb. com. Fer.
22 Dom. 17. 4. Sept. com. Mauritij.
26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Sept.
28 Sabb. B. M.
29 Dom. 8. 1. com. Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 4. Lect. & ℟. Dom. 1. Octob. (O.D.)

TABVLA XVII.

(O.D.) nisi heri sint dictæ Lect. & O.D.
3 Fer. 5. ℟.2. Noct. Dom.
5 Sabb. B.M. comm. Placidi.
6 Dom. 19. 2. Octob.
7 Fer. 2. Brunonis (heri.) commem. Marci, & aliorum.
12 Sabb. B.M.
13 Dom. 20. 3. Octob.
19 Sabb. B.M.
20 Dom. 21. 4. Octob.
26 Sabb. Vigil. commem. Euaristi.
72 Dom. 22. 5. Octob.
29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 4. Lect. Fer. 3.

NOVEMBER.

3 Dom. 23. 1. Nouemb. com. Oct.
10 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiph. com. Thryphonis, &c.
13 Fer. 4. (O.D.)
16 Sabb. B.M.
13 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiph.
19 Fer. 3. Gregorij (17.) com. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 3.

TABVLA XVIII.

Littera Dominicalis G. cum Epacta xij xj. x. ix. viij. vij. vj.

IANVARIVS.

7 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
14 Dom. 2. commemor. Felicis.
19 Fer. 6. Hilarij (14.) com. Marij
21 Dom. comm. Dom.
23 Fer. 3. (O.D.)
28 Dom. 4. commem. Agnetis 2.

FEBRVARIVS.

3 Sabb. B. M. com. Blasij. (O. D.)
4 Dom. Septuages.
10 Sabb. B.M.
11 Dom. Sexages.
15 Fer. 5. ad Magnif. Quod autem.
17 Sabb. B.M.
18 Dom. Quinquag. com. Simeonis.
21 Fer. 4. Cinerum.
23 Fer. 6. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa. (24.)
§ *In Biss. Tab. 17. 23. Sabb. Fer. &c*
25 Dom. 1. Quadrages. (26.)

MARTIVS.

4 Dom. 2. commem. Lucij.
5 Fer. Casimiri. (heri.)
11 Dom. 3. Quadrages.
18 Dom. 4.
25 Dom. Passionis.
26 Fer. 2. Annuntiat. (heri.)

APRILIS.

1 Dom. Palmarum.
8 Dom. Paschæ.
15 Dom. in Albis.
16 Fer. 2. Franc. de Paul. (2.)
17 Fer. 3 Leonis. (11.) com. Aniceti.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. 2. post Pascha.

TABVLA XVIII.

24 Fer. 3. Soteris,&c.(22.)
28 Sabb. B. M. commem. Vitalis.
29 Dom. 3.

MAIVS.

4 Fer. 6. Petri mart.(29. Apr.)commem. Monicæ.
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 4. commem. Dom.
7 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
11 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 4.
13 Dom. 5.
14 Fer. 2. Rogat. commem. Bonifacij.
16 Fer. 4. Vig. commem. Vbaldi.
17 Fer. 5. Ascensio.
20 Dom. infra Oct. comm. Oct.
29 Sabb. commemor. Eleutherij non in Missa.
27 Dom. 1. Pentec. sine comm.

IVNIVS.

3 Dom. Trinit. com. Dom. 1. Pent.
4 Fer. 2. (O. D.) vel Phil. Nerij.(26.)
7 Fer. 5. Corporis Christi.
10 Dom. infra Oct. comm. Oct.
13 Fer. 4. de Oct. Corporis Christi.
14 Fer. 5. Oct.
15 Fer. 6. Basilij (heri)com. Viti,&c.
16 Sabb. Anton. Pat.(13.)
17 Dom. 3.
24 Dom. 4. commem. Dom.

IVLIVS

1 Dom. 5. commemor. Dom.
7 Sabb. B M.(O. D.)
8 Dom. 6.
15 Dom. 7.
21 Sabb. B. M. comm. Praxed.
22 Dom. 8. comm. Dom.
29 Dom. 9. 1. Aug. com. Felicis,&c.

30 Fer. 2. Marthæ (heri.) commem. Abdon,&c.

AVGVSTVS.

2 Fer. 5. (O. D.)
5 Dom. 10. 2. Aug. commem. Dom.
7 Fer. 3. Lect. Dom. 2.
12 Dom. 11. 3. Aug. commemor. Oct. & Claræ.
19 Dom. 12. 4. comm. Oct.
26 Dom. 13. 5. Aug. commemor. Zephyrini.

SEPTEMBER.

1 Sabb B. M. commem. Ægydij, & mart.(O. D.)
2 Dom. 14. 1. Septemb.
9 Dom. 15. 2. Septemb. commemor. Oct. & Gorgonij.
16 Dom. 16. 3. Septemb. comm. Euphemiæ.
17 Fer. 2. Cornelij (heri.) vel de Stigm.
18 Fer. 2. Cornelij, si heri de Stigm.
19 Fer. 4. Temp. commem. Fer.
21 Fer. 6. comm. Feriæ.
22 Sabb. comm. Mauritij.
23 Dom. 17. 4. Septemb: commem. Theclæ.
24 Fer. 2: Lini.(heri.)
27 Fer. 5. Lect. Dom. 5.
28 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 5.
30 Dom. 18. 1. Octob. comm. Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 3. Lect. & ℟. 1. Noct. Dom. 1. Octobris (O. D.) nisi heri dicta
7 Dom. 19. 2. Octobris , commem. Marci, &c.
13 Sabb. B. M.

TABVLA XVIII.

14 Dom. 20. 3. Octob.
15 Fer. 2. Callisti. (heri.)
20 Sabb. B. M.
21 Dom. 21. 4. Octob. commem. Hilarionis, & Vrsulæ.
28 Dom. 22. 5. Octob. commemor. Dom.
29 Fer. 2. Lect. Dom. 5.
30 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

NOVEMBER.

2 Fer. 6. Lect. Fer. 3.
4 Dom. 23. 1. Nouemb. commemor. Oct. Vitalis, &c.
5 Fer. 2. de Oct. vel Caroli (heri) commem. Oct.
10 Sabb. B. M. commem. Tryphonis. (O. D.)
11 Dom. 24. 3. Nouemb. 5. Epiphan. comm. Dom.
12 Fer. 2 Lect. Dom. 2.
18 Dom. 25 · 4. Nouemb. 6. Ephiphan. commem. Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 4.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 4.

TABVLA XIX.

Littera Dominicalis A. cum Epacta xj. x. ix. viij. vij. vj v.

IANVARIVS.

1 Dom. vacat.
8 Dom. 1. post. Epiphan. commemorat. Oct.
15 Dom 2. commem. Mauri.
19 Fer. 5. Pauli Erem. (15. commemor. Marij, &c.
22 Dom. 3.
23 Fer. 2. Vincentij, &c. (heri) commemor. Emerentianæ.
28 Sabb. B. M. commemorat. Agnetis. 2 (O. D.)
29 Dom. 4.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 6. (O. D.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. Septuages.
6 Fer. 2. Agathæ (heri) commem. Dorotheæ.
11 Sabb. B. M
12 Dom. Sexages.
16 Fer. 5. ad Magnif. Semen.
18 Sabb. B. M. commemorat. Simeonis.
19 Dom. Quinquages.
22 Fer. 4. Cinerum.
23 Fer. 5. Cathedra (heri) nil. de Vigil. nisi in Missa.
23 Fer. 3. de ea, nil de Vigil. nisi in Missa. (24.)
§ *In Bissext. Tab. 18. 23. Fer. &c. de ea.*
26 Dom. 1. Quadrages. (27.)

MARTIVS.

5 Dom. 2.
12 Dom. 3. Quadrages.
13 Fer. 2. Gregorij. (heri.)

TABVLA XIX.

19 Dom.4.
22 Fer.4. Ioseph.(19.)
26 Dom. Passionis.

APRILIS.

2 Dom. Palmarum.
9 Dom. Paschæ.
16 Dom. in Albis.
17 Fer.2. Franc. Paul. (2.) commemorat. Aniceti.
18 Fer.3. Leonis.(11.)
23 Dom. 2. post Pascha.
24 Fer.2. Georgij. (heri.)
30 Dom.3.

MAIVS.

4 Fer.5. Cathar.Senen.(30.April.)commemorat. Monicæ.
7 Dom.4.
10 Fer.4. Stanislai (7.) commemor. Gordiani,&c.
13 Sabb. B. M.
14 Dom.5. commem. Bonifacij.
15 Fer. 2. Rogat.
14 Fer.4.Vigil.
18 Fer.5. Ascensio.
21 Dom. infra Oct.commem. Oct.
27 Sabb. com. Io. Pap. sed non in Missa.
28 Dom. Pentecost.
30 Fer.3.sine commem.

IVNIVS.

4 Dom. 1. post.Pent. Trinit. commem. Dom.
5 Fer.2.(O.D.).
8 Fer.5. Corporis Christi.
11 Dom. 2, commemor. Dom. 1 & Oct.
13 Fer.3. de Oct. Corporis Christi.
16 Fer.6. Ant.Pat.(13.)
17 Sabb. B. M.
18 Dom.3. commem. Marci, &c.
25 Dom.4. comm.Oct.

IVLIVS

1 Sabb. Hom.vt in 2. die infra Oct.
2 Dom.5. commemor.Dom.
3 Fer.2. Lect. Dom.5.
7 Fer..6.(O. D.)
8 Sabb. B.M.
9 Dom.6.
15 Sabb. B. M.
16 Dom.7.
23 Dom.8.
24 Fer.2. Apollinaris (heri)com. Vigil. & Christinæ.
30 Dom. 9.1. Augst. commem. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

4 Fer.4. (O. D.)
6 Dom. 10. 2. Augusti, commem. Dom.
7 Fer.2. Lect. Dom.2.
13 Dom.11.3. Aug. commem. Oct. & Hippol.
20 Dom.12. 4.Augusti,commem. Dom. & Oct.
26 Sabb. Beatæ M. commemor. Zephyrini.
27 Dom.13. 5. Augusti.

SEPTEMBER

1 Fer.6. (O. D.)
1 Sabb. B. M
4 Dom. 14. 1 Septemb.
10 Dom.15. 2. Septemb.
11 Fer. 2. Nicol. (heri) commem. Oct.

17 Dom

TABVLA XIX.

17 Dom. 16. 3. Septemb.
18 Fer. 2. de ea. vel de Stigmat. (heri)
20 Fer.4. Temp.commem. Fer.nil.de Vigil.nisi in Missa.
23 Sabb.comm. Feriæ.
24 Dom.17.4.Septemb.
28 Fer.5. Lect.Dom.5.Septemb

OCTOBER.

1 Dom. 18 1. Octob. commem. Remigij.
2 Fer.2 de ea. vel de Angelis Custodibus.
3 Fer. 3. (O.D.) si heri non fuit dictum.
7 Sabb. B. M. commemor. Marci, &c.
8 Dom.19. 2. Octob.
10 Fer. 3. Birgittæ. (8.)
15 Dom.20. 3.Oct.
21 Sabb. B. M. commem. Hilarionis, & Vrsulæ.
22 Dom.21. 4. Octob.
26 Fer.5. Lect.Dom.5.Octob.
29 Dom. 22. 1.Nouemb.

NOVEMBER.

5 Dom. 23. 2. Nouemb. commemorat. Oct.
10 Fer..6.(O. D.)
12 Dom. 24. 3. Nouemb.5. Epiphan.
13 Fer.5.Martini.(heri.)
19 Dom. 25. 4. Nouemb. 6. Epiphan. commemor. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 5.

TABVLA XX.

Littera Dominicalis B. cum Epacta x. ix. viij. vij. vj. v. iv.

IANVARIVS.

2 Dom. vacat.
9 Dom. 1. post Epiph. com. Oct.
16 Dom.2.
19 Fer.4. Marcelli. (16.) commem.Marij.&c.
23 Dom.3. commem. Emerentianæ.
28 Fer.6.(O. D.).
29 Sabb. B. M.
30 Dom.4.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 5. (O.D.)
4 Fer.6. si non est Biss. fit de Dom.5. Epiphan.
6 Dom. Septuages.com.Dorotheæ.
12 Sabb. B. M.
13 Dom. Sexages.
17 Fer.5.ad Magn.si culmen.
19 Sabb. B. M.
20 Dom. Quinquag.
23 Fer.6. de ea. nil de Vigil. nisi in Missa.(24.)
§ *In Biss. 23. Fer. 4. Cin. & Tab. 19.23. Fer.5 de ea,&c.*

MARTIVS.

6 Dom.2.

TABVLA XX.

13 Dom. 3. Quadrages.
20 Dom. 4.
22 Fer. 3. Ioachim.(20.)
27 Dom. Passionis.

APRILIS.

3 Dom. Palmarum.
10 Dom. Paschæ.
17 Dom. in Albis.comm.Aniceti.
18 Fer.2.Leonis. (11.)
19 Fer.3.Lect. Fer.2.præced.
24 Dom.2.post Pascha.

MAIVS.

1 Dom.3.commem.Dom.
2 Fer.2. Lect. Dom.3.
5 Fer.5. ℞. 1. Noct. Dom.2.
8 Dom.4. commem. Dom.
9 Fer.2. Lect. Dom.4.
14 Sabb. B. M. com. Bonifacij.
15 Dom.5.
16 Fer.2. Rogat. comm. Vbaldi.
19 Fer.5. Ascens. sine comm.
22 Dom. infra Oct. commem. Oct.
27 Fer. 6. de ea, vel Philippi Nerij(heri.)commem. Io. Papæ.
29 Dom. Pentecost.
30 31 sine commemor.

IVNIVS.

5 Dom.1.post Pent. Trinit.commemor Dom.
7 Fer. 3. de ea. ℞. Fer. 2. (.O.D.)
9 Fer. 5. Corp.Christi sine comm.
12 Dom. 2. commem. Oct. & Basilidis, &c.
13 Fer.2.de Oct.
17 Fer.6.Anton. Pat (13.)
18 Sabb. B. M. commem. Marci, &c.
19 Dom. 3. commem. Geruasij, &c.
26 Dom. 4. commemor. Oct.
27 Fer.2.Io.& Pauli (heri.)com. Oct.

IVLIVS

1 Fer. 6. Homil. vt in 4. die infra Oct.
3 Dom. 5. commem. Oct.
7 Fer.5.(O. D.)
9 Sabb. B. M.
10 Dom.6.
11 Fer.2. Septem frat. (heri.) commemor. Pij.
16 Sabb. B. M.
17 Dom.7. comm, Alexij.
23 Sabb. com. Vigil.
24 Dom.8. commemor. Christinæ.
30 Sabb. B. M. commem. Abdon.
31 Dom. 9. 1. Aug.

AVGVSTVS.

2 Fer. 3. (O. D)
7 Dom.10. 2. Aug. commem. Donati.
13 Sabb. comm. Vigil.
14 Dom 11. 3. Aug. commemor. Oct. & Eusebij
21 Dom.12. 4. Aug. comm. Oct.
27 Sabb. B. M.
28 Dom.13. 5. Aug. comm. Dom.

SEPTEMBER

1 Fer.5.(O.D.)
3 Sabb. B. M.
4 Dom.14. 1. Septemb.
1 Dom.15. 2. Septemb. commem. Oct. & Proti, &c.
17 Sabb B. M. vel de Stigmatibus.
18 Dom.16. 3. Septemb.
21 Fer. 4. Temp. commem. Fer.
23 Fer.6. commemor. Feriæ.
4 Sabb. 4. Temp.

25 Dom

TABVLA XX.

25 Dom.17. 4.Septemb.

OCTOBER.

1 Sabb. B M. commem.Remigij. (O.D.)vel de Ang·Cust.cum initio Esther.
2 Dom.18. 1. Octob.
3 Fer.2.(O. D.) si non est dictum in Sabb. præced.
9 Dom.19.2. Octob.
10 Fer.2.Dionysij.(heri.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 20. 3. Octob.
22 Sabb. B. M.
23 Dom.21.4. Octob.
29 Sabb. B. M. Lect. Dom.5.
30 Dom.22. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

6 Dom.22.3. Nouemb.commemor.Oct
10 Fer.5.(O.D.)
13 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan
19 Sabb. B. M. Abdias,Ionas,commem. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 6.

TABVLA XXI.

Littera Dominicalis C. cum Epacta ix. viij. vij. vj v. iv. iij.

IANVARIVS.

3 Dom.vacat.
10 Dom.1. post. Epiphan. commem. Oct.
17 Dom 2.commem. Dom.
19 Fer. 3.(O. D.)
23 Sabb. B. M. commem. Emerentianæ.
24 Dom.3.
28 Fer. 5. Timothei. (24.) commemor. Agnetis 2.
30 Sabb. B.M.
31 Dom.4.

FEBRVARIVS.

3 Fer.4.(O.D.)
6 Sabb. de Dom.5. Epiph. comm. Dorotheæ. cum ℟. Fer.4.
7 Dom. Septuages.
8 Fer.2. Romualdi (heri)
13 Sabb. B. M.
14 Dom. Sexages. com. Valentini.
18 Fer.5.ad Magnif. Quod autem.
20 Sabb. B. M
21 Dom. Quinquages.
23 Fer.3. Vigil.(24.)

§ *In Bissext. 23. Fer. 3. de ea, sine Precibus, & Tab. 20. 23. Fer 4. Cin. &c.*

24 Fer.4.Cinerum.
25 Fer.5. Mathiæ. (heri.)(26.)
28 Dom.1. Quadrages. (29.)

MARTIVS.

7 Dom.2.commem. Perpetuæ,&c.
8 Fer.2. Thomæ Aquin.(heri.)
14 Dom.3. Quadrages.
21 Dom.4.
22 Fer.2. Benedicti.(heri.)
28 Dom. Passionis.

TABVLA XXI.

APRILIS.

4 Dom.Palmarum.
11 Dom.Paschæ.
18 Dom. in Albis.
19 Fer.2.Leonis.(11.)
20 Fer.3.Lect.Fer.2.
24 Sabb. B. M.
25 Dom.2. post Pascha.com. Dom.

MAIVS.

2 Dom.3. commem. Dom.
5 Fer.4. ℟. 1. Noct.Dom.3.
9 Dom.4. com. Dom.
11 Fer.3.℟.1. Noct.Dom.4.
15 Sabb.B.M.
16 Dom.5.commem. Vbaldi.
17 Fer. 2.Rogat.
19 Fer.4.Vigil.comm.Pudentianæ.
20 Fer. 5.Ascensio.
23 Dom.infra Oct. comm. Oct.
26 Fer.4.de Oct.vel Philippi Nerij.commem.Eleuther.
30 Dom. Pentec. sine comm.
31 Fer.2. sine commemor.

IVNIVS.

6 Dom.1. post Pentec. Trinit.comm. Dom.
7 Fer.2.Norberti.(heri)
8 Fer.3 ℟. Fer.2.(O.D).
10 Fer.5.Corporis Christi.
13 Dom. 2.comm.Oct.
18 Fer.6.Ant. Pat.(13.) commemomor Marci.&
19 Sabb. B. M.comm.Geruasij,&c.
20 Dom.3.commem.Siluerij.
28 Dom.4.commem.Oct.

IVLIVS.

1 Fer.5. Homil vt in 4.die infra Oct.
4 Dom.5. commemo.r.Oct.
5 Fer.2. de Oct.vel Elizabeth.(heri.)
7 Fer.4. (O.D.)
11 Dom.6. commemorat.Pij.
17 Sabb. B. M.commemor. Alexij.
18 Dom. 7. commemor. Symphorosæ, &c.
25 Dom.8.commem.Dom.
31 Sabb. B. M.

AVGVSTVS.

1 Dom.9.1. August. comm. Dom.
2 Fer.2. Lect. Dom 1.Aug.(O.D.)
7 Sabb. B. M comm.Donati.
8 Dom.10.2.Augusti.
9 Fer.2.Cyriaci,&c.(heri)comm. Vigil. & Romani.
15 Dom.11.3. August.comm.Dom.
16 Fer.2.Lect.Dom.3.Aug.
22 Dom. 12.4. Augusti, commemorat. Dom.
25 Fer.4. Lect.Dom.4.Augusti.
29 Dom.13. 1. Septemb. commemor. Dom.
30 Fer.2. Lect. Dom.1. Septemb.
31 Fer. 3.℟.1. Noct.Dom.1.

SEPTEMBER

1 Fer.4. (O. D.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. 14.2 Septemb.
12 Dom.15.3. Septemb. commemorat. Oct.
15 Fer.4. Temp.commem.Fer.
17 Fer.6.de ea,vel de Stigmat.commem. Fer.
18 Sabb.4. Temp.
19 Dom.16. 4.Septemb.

TABVLA XXI.

22 Fer. 4. Ianuarij. (19.) commemor. Mauritij.
25 Sabb. B. M.
26 Dom. 17. 5. Septemb. commemor. Cypriani, &c.

OCTOBER.

2 Sabb. B. M. (O.D.) nisi heri fuerit dictum.
3 Dom. 18. 1. Octob.
10 Dom. 19. 2. Octob.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 20. 3. Octob.
23 Sabb. B.M.
24 Dom. 21. 4. Octob.
29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Sab. Vigil.
31 Dom. 22. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

7 Dom. 23. 3. Nouemb. comm. Oct.
10 Fer. 4. (O.D.)
13 Sabb. B.M.
14 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan. Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 7.

TABVLA XXII.

Litt. Dominicalis D. cum Epacta viij. vij. vj. v. iv. iij. ij.

IANVARIVS.

4 Dom. vacat.
11 Dom. 1. post Epiph. com. Oct. & Hygini.
18 Dom. 2. com. Dom.
19 Fer. 3. Lect. Dom. 2. (O. D.)
25 Dom. com. Dom.
26 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
31 Sabb. B. M.

FEBRVARIVS

1 Dom. 4.
3 Fer. 3. Ignatij. (1.) com. Blasij.
4 Fer. 4. (O.D.)
6 Fer. de Dom. 5. Epiph. commemor. Dorotheæ.
7 Sabb. Lect. 1. Noct. Dom. 5.
8 Dom. Septuages.
14 Sabb. B. M. commemorat. Valentini.
15 Dom. Sexages. commemor. Faustini.
19 Fer. 5. ad Magnif. Semen.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. Quinquages.
23 Cathed. (heri) com. Vigil. nisi sit Bissext.
* 23 Fer. 2. Vigil. (24.)
§ *In Biss. Tab.* 21. 23. *Fer.* 3. *Vigil. &c.*
25 Fer. 4. Cinerum. (26.)

MARTIVS.

1 Dom. 1. Quadrages.
8 Dom. 2.
15 Dom. 3. Quadrages.
22 Dom. 4.
29 Dom. Passionis.

TABVLA XXII.

APRILIS.

5 Dom. Palmarum.
12 Dom. Paschæ.
14 Fer. 3. sine com.
19 Dom. in Albis.
20 Fer. 2. Leonis. (11.)
21 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
26 Dom. 2. post Pascha.
27 Fer. 2. Cleti, & Marcell. (heri.)

MAIVS.

3 Dom. 3. com. Dom.
4 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
5 Fer. 3. ℟. 1 Noct Dom. 3.
10 Dom. 4. com. Gordiani, &c.
16 Sabb. B. M. com. Vbaldi.
17 Dom. 5.
18 Fer. 2. Rogat.
20 Fer. 4. Vigil.
21 Fer. 5. Ascensio.
24 Dom. infra Oct. com. Oct.
30 Sabb. Vigil. in Missa nil de Felice.
31 Dom. Pentec. sine com.

IVNIVS.

2 Fer. 3. sine commemorat.
7 Dom. 1. Pent. Trinit. comm. Dom.
8 Fer. 2. Norberti. (6.)
9 Fer. 3. (O.D.) ℟. Fer. 2.
11 Fer 5. Corporis Christi.
12 Fer. 6. de Oct. com. Basilidis, &c.
13 Sabb. de Oct.
14 Dom. 2. com. Dom. & Oct.
19 Fer. 6. Barnabæ. (11.) commemor. Gernasij, &c.
20 Sabb. Ant. Pat. (13.) commemorat. Siluerij.
21 Dom. 3.
27 Sabb. com. Vigil.
28 Dom. 4. com. Oct. Io.

IVLIVS.

5 Dom. 5. com. Oct.
7 Fer. 3. Leonis (28. Iun.)
8 Fer. 4. (O.D.)
11 Sabb. B. M. com. Pij.
12 Dom. 6. commemor. Naboris, &c.
18 Sabb. B. M. commemor. Symphorosæ, &c.
19 Dom. 7.
26 Dom. 8. com. Dom.

AVGVSTVS.

2 Dom. 9. 1. August. commemor. Stephani.
7 Fer. 6. (O.D.)
8 Sabb. com. Vigil.
9 Dom. 10. 2. August. com. Romani
16 Dom. 11. 3. Aug. commem. Dom. & Oct.
22 Sabb. commemorat. Vigil.
23 Dom. 12. 4. Aug.
20 Dom. 13. 1. Septemb. commem. Felicis, &c.

SEPTEMBER.

1 Fer. 3. (O.D.)
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 14. 2. Septemb.
13 Dom. 15. 3. Septemb. com. Oct.
16 Fer. 4. commem. Fer. 4. Temp.
19 Sabb. com. Fer. nil de Vigilia, nisi in Missa.
20 Dom. 16. 4. Septemb.
22 Fer. 3. Eustachij. (20.) commem. Mauritij.
26 Sabb. B. M. com. Cypriani.
27 Dom. 17. 5. Sept.
28 Fer. 2. Cosmæ, &c. (heri.)

TABVLA XXII.

OCTOBER.

2 Fer. 6. (O.D.) si heri non fuit dictum.
3 Sabb. B.M.
4 Dom. 18. 1 Octob. commem. Dom.
5 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Octob.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. 19. 2. Octob.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 20. 3. Octob. com. Dom.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 21. 4. Octob. commemor. Chrisanthi, &c.
19 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

NOVEMBER.

1 Dom. 22. 1. Nouemb. com. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Nouemb.
8 Dom. 23. 3. Nouemb. commem. Dom. & Coronatorum.
10 Fer. 3. (O.D.)
13 Fer. 6. ℞. 1. Noct. Dom. 1.
14 Sabb. B. M.
15 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula. 1.

TABVLA XXIII.

Litt. Dom. E. cum Epacta vij. vj. v. iv. iij. ij. j.

IANVARIVS.

5 Dom. vacat.
12 Dom. 1. post Epiphan. commem. Oct.
19 Dom. 2. commemorat. Marij, &c.
23 Fer. 5. (O. D.)
26 Dom. 3.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commemorat. Agnetis 2.

FEBRVARIVS.

2 Dom. 4. commemorat. Dom.
3 Fer. 2. Lect. Dom. 4. (O. D.)
8 Sabb. de Dom. 5. cum ℞. Fer. 4.
9 Dom. Septuages. commmemorat. Appolloniæ.
15 Sabb. B. M. commemorat. Faustini.
16 Dom. Sexages.
22 Sabb. commemorat. Vigil. in Bissext. non fit de Vigil.
23 Dom. Quinquages. (24.)
§ *In Bissext. Tab. 22. 23. Fer. 2. Vigil. &c.*
26 Fer. 4. Cinerum. (27.)

MARTIVS.

2 Dom. 1. Quadrages.
9 Dom. 2.
10 Fer. 2. Quadrag. martt. (heri.)
16 Dom. 3. Quadrages.
23 Dom. 4.
30 Dom. Passionis.

APRILIS.

6 Dom. Palmarum.
13 Dom. Paschæ.

TABVLA XXIII

20 Dom. in albis.
21 Fer. 2. Leonis. (11.)
22 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
27 Dom. 2. post Pascha.

MAIVS.

4 Dom. 3. com. Monicæ.
10 Sabb. B. M. com. Gordiani, &c.
11 Dom. 4.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 5.
19 Fer. 2. Rogat. com. Pudentianæ.
22 Fer. 5. Ascensio.
25 Dom. infra Oct. commem. Oct. & Vrbani.
31 Sabb. Missa sine com.

IVNIVS.

1 Dom. Pentecost.
2 Fer. 2. sine com.
8 Dom. 1. Pentecost. Trinit. commem. Dom.
9 Fer. 2. Norberti. (6.) commemorat. Primi, &c.
10 Fer. 3. ℟. 2. (O.D.)
12 Fer. 5. Corp. Christi sine com.
13 Fer. 6. de Oct.
14 Sabb. com. Oct.
15 Dom. 2. com. Oct. & Viti, &c.
20 Fer. 6. Ant. Pat. (13) commemorat. Siluerij.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. 3. com. Paulini.
29 Dom. 4. com. Dom.

IVLIVS.

6 Dom. 5. com. Dom.
7 Fer. 2. (O.D.)
12 Sabb. B. M. com. Naboris, &c.
13 Dom. 6.
15 Fer. 3. Anacleti. (13.)
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 7. com. Margaritæ.
27 Dom. com. Pantaleonis.

AVGVSTVS.

2 Sabb. B. M. commemorat. Stephani. (O.D.)
3 Dom. 9. 1. Augusti.
7 Fer. 6. Inuentio Stephani. (3.) com. Donati.
10 Dom. 10. 2. Augusti, commemorat. Dom.
11 Fer. 2. Lect. Dom. 2. Aug.
17 Dom. 11. 3. Aug. com. Dom.
24 Dom. 12. 4. Augusti, commemorat. Dom.
25 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
30 Sabb. B. M. commem. Felicis, &c.
31 Dom. 13. 1. Septemb.

SEPTEMBER.

1 Fer 2. (O.D.)
6 Sabb. B. M.
7 Dom. 14. 2. Septemb.
14 Dom. 15. 3. Septemb. commemorat. Dom.
16 Fer. 3. Lect. Dom. 3.
17 Fer. 4. de ea cum ℟. 1. Noct. Dom. 3. vel de Stigmat. comm. Fer.
18 Fer. 5. ℟. 2. Noct. Dom. si heri de Feria.
19 Fer. 6. com. Fer.
20 Sabb. nil de Vigil. nisi in Missa. com. Fer.
21 Dom. 16. 4. Septemb. commemor. Dom.
22 Fer. 2. Lect. 1. Noct. Dom. 4.
24 Fer. 4. ℟. 1. Noct. Dom. 4.
25 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Septemb.

TABVLA XXIII.

28 Dom. 17. 1. Octob.

OCTOBER.

2 Fer. 5. (O.D.) si non est dictum.
5 Dom. 18. 2. Octob. commemor. Placidi.
11 Sab. B. M.
12 Dom. 19 .3. Octob.
19 Dom. 20. 4. Octob.
25 Sabb. B. M. com. Chrysanthi.&c.
26 Dom. 21. 5. Octob. commemor. Euaristi.
29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.

NOVEMBER.

2 Dom. 22. 1. Nouemb. commemor. Oct.
3 Fer. 2. Commem. Defunct.
9 Dom. 23 3. Nouemb. com. Dom.
10 Fer. 2. Lect. Dom. 3. (O. D.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula. 2.

TABVLA XXIV.

Littera Dominicalis F. cum Epacta vj. v. iv. iij ij. j. *

IANVARIVS.

6 Dom. vacat
12 Sabb. de Dom. infra Oct. com. Oct. in Missa duæ tantùm Orat.
13 Dom. 1. vacat.
19 Sabb. B. M. commem. Marij, &c. (O.D.)
20 Dom. 2. com. Dom.
27 Dom. 3. com. Dom.
29 Fer. 3. ℟. 1. Noct. Dom. 2.

FEBRVARIVS.

3 Dom. 4. com. Blasij.
4 Fer. 2. (O.D.)
9 Sabb. de Dom. 5. post Epiphan. commem. Apollon. cum ℟. Fer. 4.
10 Dom. Septuag.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. Sexages.
23 Sabb. Vigil (24.)
§ *In Bissext. Tab. 23. 23. Dom. &c.*
24 Dom. Quinquag. (25.)
25 Fer. 2. Mathiæ. (heri) (26.)
27 Fer. 4. Cinerum. (28.)

MARTIVS.

3 Dom. 1. Quadrag.
10 Dom. 2.
17 Dom. 3. com. Patricij.
24 Dom. 4.
31 Dom. Passionis.

APRILIS.

7 Dom. Palmarum.
14 Dom. Pasch. sine com.
21 Dom. in Albis.
24 Fer. 4. Leonis. (11.)
27 Sabb. B. M.
28 Dom. 2. com. Vitalis.

TABVLA XXIV.

MAIVS.

4 Sabb. B. M. com. Monicæ.
5 Dom. 3.
11 Sabb. B. M.
12 Dom. 4.
13 Fer. 2. Nerei, &c. (heri.)
18 Sabb. B. M.
19 Dom. 5. com. Pudentianæ.
20 Fer. 2. Rogat.
23 Fer. 5. Ascensio.
26 Dom. infra Oct. commem. Oct. & Eleutherij.
27 Fer. 2. de Oct. vel Philippi Nerij. (heri.)

IVNIVS.

2 Dom. Pentecost. sine com.
9 Dom. 1. Trinit. commem. Dom. & Primi in Laud. tantùm.
10 Fer. 2. Norberti. (6.)
12 Fer. 4. (O.D.)
13 Fer. 5. Corp. Christi
16 Dom. 2. com. Oct.
21 Fer. 6. Ant. Pat. (13)
22 Sabb. Vigil. comm. Paulini.
23 Dom. 3.
30 Dom. 4. com. Dom.

IVLIVS.

7 Dom. 5.
8 Fer. 2. (O.D.)
14 Dom. 6. com. Dom. & Henrici.
20 Sabb. B. M. com. Margaritæ.
21 Dom. 7. commemorat. Praxedis.
27 Sabb. B. M. commem. Pantaleonis.
28 Dom. 8.
30 Fer. 3. Nazarij, &c. (28.) com. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

2 Fer. 6. (O.D.)
4 Dom. 9. 1. Augusti. com. Dom.
9 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 1.
11 Dom. 10. 2. Aug. commemorat. Octau. & Tiburtij, &c.
18 Dom. 11. 3. Augusti, commem. Oct. & Agapiti.
25 Dom. 12. 4. August.
26 Fer. 2. Ludouici (heri) commem. Zephyrini.
31 Sabb. B. M.

SEPTEMBER.

1 Dom. 13. 1. Septemb. commem. Ægidij, & 12. Frat.
2 Fer 2. (O.D.)
7 Sabb. B M.
8 Dom. 14. 2. Septemb. com. Dom.
15 Dom. 15. 3. Septemb. commemorat. Dom.
16 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
17 Fer. 3. de ea cum ℟. 1. Noct. Dom. 3. vel de Stigmatibus.
20 Fer. 6. nil de Vigil. nisi in Missa. com. Fer.
21 Sabb. com. Feriæ.
22 Dom. 16. 4. Septemb. commemor Mauritij, &c.
26 Fer 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
28 Sabb. B M.
29 Dom. 17. 1. Octobris, commemorat. Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 4. Lect. & ℟. 1. Noct. Dom. 1. Octob. (O. D.) nisi heri sit dictum.
3 Fer. 5. ℟. 2. Noct. Dom. Vide pag. 90. à simili.

TABVLA XXIV.

5 Sabb. B. M. com. Placidi, &c.
6 Dom. 18. 2. Octob.
7 Fer. 2. Brunonis (heri) commem. Marci, & aliorum.
12 Sabb. B. M.
13 Dom. 19. 3. Octob.
19 Sabb. B.M.
20 Dom. 20. 4. Octob.
26 Sabb. Vigil. com. Euaristi.
27 Dom. 21. 5. Octob.
29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 4. Lect. Fer. 3.

NOVEMBER.

3 Dom. 22. 1. Nouemb. comm. Oct.
10 Dom. 23. 3. Nouemb. commemor. Tryphonis.
13 Fer. 4. (O.D.)
16 Sabb. B.M.
17 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan.
19 Fer. 3. Gregorij. (17.) commemor. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 3.

TABVLA XXV.

Litt. Dominicalis G. cum Epacta v. iv. iij. ij j. * xxix.

IANVARIVS.

7 Dom. 1. post Epiphan. commemor. Oct.
14 Dom. 2. com. Felicis.
19 Fer. 6. Hilarij (14.) commemorat. Marij, &c.
21 Dom. 3. com. Dom.
22 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
23 Fer. 3. (O.D.)
28 Dom. 4. commemor. Agnetis. 2.

FEBRVARIVS

3 Sabb. B. M. com. Blasij. (O.D.)
4 Dom. 5.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. Septuages.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. Sexages. commemorat. Simeonis.
23 Fer. 6. Vigil. (24.)

§ *In Biss. 23. Fer. 6. de ea, & Tab. 24. 23. Sabb. de Vigil.*
25 Dom. Quinquag. (26.)
28 Fer. 4. Cinerum.

MARTIVS.

4 Dom. 1. Quadrages. commemor. Lucij.
5 Fer. 2. Casimiri. (heri)
11 Dom. 2.
18 Dom. 3.
25 Dom. 4.
26 Fer. 2. Annuntiat. (heri.)

APRILIS.

1 Dom. Passionis.
8 Dom. Palmarum.
15 Dom. Paschæ.
17 Fer. 3. sine commemorat.
22 Dom. in Albis.

TABVLA XXV.

24 Fer. 3. Leonis. (11.)
27 Fer. 6. Soteris, &c. (22.)
28 Sabb. B. M. com. Vitalis.
29 Dom. 2.

MAIVS.

4 Fer. 6. Petri mat. (29. April.) commemorat. Monicæ.
5 Sabb. B. M.
6 Dom. 3. com. Dom.
11 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 3.
13 Dom. 4.
19 Sabb. B. M. commemorat. Pudentianæ.
20 Dom. 5.
21 Fer. 2. Rogat.
24 Fer. 5. Ascensio.
27 Dom. infra Oct. commemorat. Oct. & Io. Papæ.

IVNIVS.

2 Sabb. Missa. sine commemorat.
3 Dom. Pentec.
10 Dom. Trinit. commemorat. Dom. 1. Pentecost.
12 Fer. 3. Norberti. (6.) commem. Basilidis, &c. Lect. Fer. 2.
14 Fer. 5. Corporis Christi.
15 Fer. 6. de Oct. com. Viti, &c.
16 Dom. 2. com. Oct.
22 Fer 6. Basilij. (14.) commemorat. Paulini.
23 Sabb. Vigil. ℟. Fer. 2. præced. Hebdom. (O. D.)
24 Dom. 3. com. Dom.

IVLIVS.

1 Dom. 4. com. Dom.
7 Sabb. B. M. (O. D.)
8 Dom. 5.
15 Dom. 6.
21 Sabb. B. M. com. Praxedis.
22 Dom. 7. commemorat. Dom.
23 Fer. 2. Lect. Dom. 7.
29 Dom. 8. 1. August. commemorat. Felicis, &c.
30 Fer. 2. Marthæ (heri) commemor. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

2 Fer. 5 (O.D.)
5 Dom. 9. 2. August. commemorat. Dom.
7 Fer. 3. Lect. Dom. 2. Augusti.
12 Dom. 10. 3. August. commemorat. Octau. & Claræ.
19 Dom 11. 4. Aug. comm. Oct.
26 Dom. 12. 5. August. commemorat. Zephyrini.

SEPTEMBER.

1 Sabb. B. M. commemorat. Ægidij, & 12. Fratr. (O.D.)
2 Dom. 13. 1. Septemb.
9 Dom. 14. 2. Septemb. commem. Octau. & Gorgonij.
16 Dom. 15. 3. Septemb. commem. Euphemiæ, &c.
17 Fer. 2. Cornelij (heri) vel Stigmat.
18 Fer. 2. de ea, Cornelij, si heri de Stigmat.
19 Fer 4. Temp. commemor. Fer.
21 Fer. 6. commemorat. Fer.
22 Sabb. de Fer. commemorat. Mauritij, &c.
23 Dom. 16. 4. Septemb. commemorat. Theclæ.
25 Fer. 2. Lini. (heri.)
27 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Sept.
28 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 5.

TABVLA XXV.

30 Dom. 17. 1. Octob. commemor. Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 3. Lect. & Responſ. Dom. 1. Octob. (O. D.) ſi heri factum eſt de Angelis Cuſtodibus.
7 Dom. 18. 2. Octob. commemor. Marci, &c.
13 Sabb. B. M.
14 Dom. 19. 3. Octob.
15 Fer. 2. Calliſti. (heri.)
20 Sabb. B. M.
21 Dom. 20. 4. Octob. commem. Hilarionis, & Vrſulæ.
28 Dom. 21. 5. Octob. commemor. Dom.
29 Fer. 2. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Fer. 3. Lect. Fer. 2. Reſponſor. Fer. 3.

NOVEMBER.

2 Fer. 6. Lect. Fer. 3. Dom. 5.
4 Dom. 22. 2. Nouemb. comm. Oct. & Vitalis, &c.
5 Fer. 2. de Oct. vel Caroli (heri) com. Oct.
10 Sabb. B. M. commem. Tryphonis (O. D.)
11 Dom. 23. 3. Nouemb. commemor. Dom.
12 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Nouembris.
18 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan. commemor. Dom.

Reliqua vſque ad finem anni vt in Tabula 4.

TABVLA XXVI.

Littera Dominicalis A. cum Epacta iv. iij ij. j. * xxix. xxviij.

IANVARIVS.

1 Dom. vacat.
8 Dom. 1. poſt Epiph. com. Oct.
15 Dom. 2. commem. Mauri.
19 Fer. 5. Pauli. Erem. (15.) comm. Marij.
22 Dom. 3.
23 Fer. 2. Vincentij, &c. (heri.) commem. Emerentianæ.
28 Sabb. B. M. commem. Agnetis 2. (O. D.)
29 Dom. 4.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 6. (O. D.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. 5.
6 Fer. 2. Agathæ (heri) commem. Dorotheæ.
11 Sabb. B. M.
12 Dom. Septuageſ.
18 Sabb. B. M. commem. Simeonis.
19 Dom. Sexageſ.
23 Fer. 5. Vigil. (24.)
In Biſſ. 23. Fer. 5. de ea, & Tab. 25. 23. Fer. 6 Vigil.
25 Sabb. B. M. (26)
26 Dom. Quinquag. (27.)

TABVLA XXVI.

MARTIVS.

1 Fer.4. Cinerum.
5 Dom.3. Quadrageſ.
12 Dom.2.
13 Fer.2. Gregorij (heri)
19 Dom.3: Quadrageſ.
22 Fer.4. Ioſeph.(19.)
26 Dom.4.

APRILIS.

2 Dom. Paſſionis.
3 Fer.2. Franciſci Paul. (heri.)
9 Dom. Palmarum.
16 Dom.Paſchæ.
17 Fer.2. ſine commemor.
23 Dom.in Albis.
24 Fer.2. Leonis.(11.)
26 Fer.4.Lect. Fer.2.
27 Fer.5.Soteris,&c. &c. (22.)
28 Fer.6. Georgij (23.)com Vitalis.
30 Dom.2, poſt Paſcha.

MAIVS.

4 Fer.5.Cathar.Senen.(30. Apr.) commem. Monicæ.
7 Dom.3.
10 Fer.4. Staniſlai.(7.)commemor. Gordiani,&c.
13 Sabb.B. M.
14 Dom 4. commem.Bonifacij.
20 Sabb. B. M
21 Dom.5.
22 Fer.2. Rogat.
25 Fer.5. Aſcenſio ſine commem.
28 Dom. infra Oct. commemorat. Oct.

IVNIVS.

2 Fer.6. commemo Marcellini.
4 Dom.Pentecoſt.
11 Dom.1. Trinit commemor. Dom.
12 Fer.2 Barnabæ (heri) commemorat. Baſilidis,&c.
13 Fer.3. Lect. Fer.2.
15 Fer.5.Corporis Chriſti ſine comm.
18 Dom.2. comm.Oct.& Marci,&c.
23 Fer.6. Norberti.(6.)comm. Vigil.
25 Dom.5. commem.Oct.

IVLIVS

1 Sabb. Homil vt in 2.die infra Oct
2 Dom.4.comm.Dom.
7 Fer.6. (O. D.)
8 Sabb. B. M.
9 Dom.5.
15 Sabb. B. M.
16 Dom.6.
23 Dom 7.
24 Fer.2. Appollinaris (heri.)commem. Vigil. & Chriſtinæ.
30 Dom.8. 1.Aug.com.Abdon,&c.

AVGVSTVS.

2 Fer.4. (O. D.)
6 Dom.9.2. Auguſt.comm. Dom.
7 Fer.2. Lect.Dom.2.
3 Dom. 10.3. Auguſt. commem. Oct.& Hippol.
20 Dom 11.4. Aug.commem.Dom.
26 Sabb. B. M.commem. Zephirini.
27 Dom.12. 5.Auguſti.

SEPTEMBER

1 Fer.6. (O. D.)
2 Sabb.B. M.
3 Dom. 13. 1 Septemb.
10 Dom.14. 2. Septemb. commem.Oct.
11 Fer.2. Nicol. Tolentin.(heri) comm. Oct.

TABVLA XXVI.

17 Dom. 15. 3. Septemb.
18 Fer. 2. de ea, vel de Stigmat. (heri.)
20 Fer. 4. Temp. commem. Fer. nil de Vigil. nisi in Missa.
22 Fer. 6. commem. Mauritij.
23 Sabb. 4. Temp. commem. Fer.
24 Dom. 16. 4. Septemb.
28 Fer. 5. Lect. & ℟. Dom. 5.

OCTOBER.

1 Dom. 17. 1. Octob. commemor. Remigij.
2 Fer. 2. de ea. vel de Ang. Cust.
3 Fer. 3. (O. D.) si non fuit dictum heri.
7 Sbb. B. M. commem. Marci, &c.
8 Dom. 18. 2. Octob.
10 Fer. 3. Birgittæ. (8.)
15 Dom. 19. 3. Octob.
21 Sabb. B. M. ommem. Hilarionis, & Vrsulæ, &c.
22 Dom. 20. 4. Octob.
26 Fer. 5. Lect. Dom. 5.
29 Dom. 28. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

5 Dom. 22. 2. Nouemb. commemor. Oct.
10 Fer. 6. (O. D.)
12 Dom. 23. 3. Nouemb.
13 Fer. 2. Martini. (heri.)
19 Dom. 24. 4. Nouemb. 6. Epiphan. commem. Pontiani.
Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 5.

TABVLA XXVII.

Littera Dominicalis B. cum Epacta iij. ij. j.
* xxix. xxviij. xxvij.

IANVARIVS.

2 Dom. vacat.
10 Dom. 1. post Epiphan. commem. Oct.
16 Dom. 2.
19 Fer. 4. Marcelli. (16.) commemor. Marij. &c.
23 Dom. 3 commem. Emerentianæ
28 Fer. 6. (O. D.).
29 Sabb. B. M.
30 Dom. 4.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 5. (O. D.)
5 Fer. 6. Epith. 2. Thessalon.
6 Dom. 5. commem. Dorotheæ.
12 Sabb. de Dom. 6. si non est Bissextus cum ℟. Fer. 4.
13 Dom. Septuages.
19 Sabb. B. M.
20 Dom. Sexages.
23 Fer. 4. Vigil. (24.)
§ *In Bissext. 23. Fer. 4. de ea, & Tab. 26. 23. Fer 5. Vigil.*
26 Sabb. B. M. (27.)
27 Dom. Quinquages. (28.)

MARTIVS.

1 Fer. 3. (O. D.)
2 Fer. 4. Cinerum.
6 Dom. 1. Quadrag.
13 Dom. 2.
20 Dom. 3. Quadrages.

TABVLA XXVII.

22 Fer. 3. Ioachim. (20.)
26 Dom. 4.

APRILIS.

3 Dom. Passionis.
10 Dom. Palmarum.
17 Dom. Paschæ sine commem.
24 Dom. in Albis.
26 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
27 Fer. 4. Leonis. (11.)
28 Fer. 5. Soteris, &c. (22.) commemor. Vitalis.

MAIVS.

1 Dom. 2. commem. Dom.
4 Fer. 4. Georgij. (23. Apr.) commemor. Monicæ.
8 Dom. 3. commem Dom.
11 Fer. 4. ℞. 1. Noct. Dom. 3.
14 Sabb. B. M. commem. Bonifacij.
15 Dom. 4.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. 5.
23 Fer. 2. Rogat.
25 Fer. 4. commem. Vrbani.
26 Fer. 5. Ascensio. sine commem.
27 Fer. 6. de Oct. vel Philippi Nerij (heri.)
29 Dom. infra Oct. comm. Oct.

IVNIVS.

3 Fer. 6. de ea.
5 Dom. Pentecost.
12 Dom. 1. Trinit. commem. Dom. & Basilidis in Laudibus tantùm.
15 Fer. 4. Barnabæ. (11.) commemorat. Viti.
16 Fer 5. Corporis Chrsti.
19 Dom. 2. com. Oct. & Geruasij.
23 Fer. 5. de Oct. Corporis Christi, commemor. Vigil.
26 Dom. 3. commem. Oct.
27 Fer. 2. Ioan. & Pauli (heri) commemorat. Oct.

IVLIVS

1 Fer. 6. Homil. vt in 4. die infra Oct.
3 Dom. 4. commemorat. Oct.
7 Fer. 5. Norberti. (6. Iunij.)
8 Fer. 6. (O. D.)
9 Sabb. B. M.
10 Dom. 5.
11 Fer. 2. Septem fratrum (heri) commemorat. Pij.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 6. commemor. Alexij.
23 Sabb. commemorat. Vigil.
24 Dom. 7 commem. Christinæ.
30 Sabb. B. M. commemor. Abdon.
31 Dom. 8. 1. Augusti

AVGVSTVS.

2 Fer. 3. (O. D.)
7 Dom. 9. 2. Augusti, commemorat. Donati.
73 Sabb. comm. Vigil.
14 Dom. 10. 3. Augusti, commemor. Oct. & Eusebij.
21 Dom. 11 4. Aug. commem. Oct.
26 Sabb. B. M.
28 Dom. 12. 5. Augusti, commemorat. Dom.

SEPTEMBER

1 Fer. 5. (O. D.)
3 Sabb. B. M.
4 Dom. 13. 1. Septemb.
11 Dom 14. 2. Septemb. commem. Oct. & Proti.
17 Sabb. B. M. vel de Stigmat.

TABVLA XXVII.

18 Dom.15.3. Septemb.
21 Fer.4. commem. Fer.4.Temp.
23 Fer.6.commem. Fer.
24 Sabb.4. Temp.
25 Dom.16. 4.Septemb.

OCTOBER.

1 Sabb. B. M. commemor. Remigij. (O. D.) vel de Angelis Cust. cum initio libri Esther.
2 Dom.17. 1. Octob.
3 Fer.2.(.O D.)si non fuit dictum.
9 Dom.18. 2. Octob.
10 Fer.2.Dionysij.(heri.)
15 Sabb. B. M
16 Dom.19.3. Octob.
22 Sabb. B.M.
23 Dom. 20. 4. Octob.
29 Sabb. B. M. Lect.Dom. 5.
30 Dom.21. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

6 Dom.22.3. Nouemb. commem. Oct
10 Fer..6.(O. D.)
13 Dom. 23. 4. Nouemb.
19 Sabb. B M. Abdias, Ionas. commem. Pontiani.
20 Dom.24. 5. Nouemb.
Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 6.

TABVLA. XXVIII.

Littera Dominicalis C. cum Epacta ij. j. * xxix. xxviij. xxvij. xxvj. 25.

IANVARIVS.

3 Dom. vacat.
10 Dom.1. post Epiph.comm. Oct.
17 Dom.2. commem. Dom.
19 Fer.3.(O.D.)
23 Sabb.B. M.comm.Emerentianæ.
24 Dom.3.
28 Fer. 5. Timothei. (24.) commem. Agnetis 2.
30 Sabb. B. M
31 Dom.4.

FEBRVARIVS.

3 Fer.4. (O.D).
6 Sabb. B. M.commem. Dorotheæ.
7 Dom.5.
8 Fer.2. Romualdi.(heri)
13 Sabb. de Dom.6. cum ℞. Fer.4.
14 Dom. Septuag. commem. Valentini.
20 Sabb. B. M.
21 Dom.Sexages.
23 Fer.3.Vigil.(24.)
§ *In Bissext. Fer. 3. de ea,& Tab. 27.23. Fer.4.de Vigil.&c.*
25 Fer.5. ad Magnif. Quod autem.
27 Sabb. B.M. (28.)
28 Dom. Quinquages.(29.)

MARTIVS.

1 Fer.2(.O.D.)
3 Fer.4. Cinerum.
7 Dom.1.Quadrag.commem.Perpetuæ, &c.
8 Fer.2. Thomæ Aquin.(heri.)
14 Dom.2.

TABVLA XXVIII.

21 Dom 3.
22 Fer. 2. Benedicti. (heri)
28 Dom. 4.

APRILIS.

4 Dom. Passionis.
11 Dom. Palmarum.
18 Dom. Paschæ.
25 Dom. in Albis. Litaniæ dicuntur.
27 Fer. 3 Marci. (25.)
28 Fer. 7. Leonis. (11.) commemorat. Vitalis.

MAIVS.

2 Dom. 2. commem. Dom.
4 Fer. 3. Soteris, &c. (22. Apr.) commem. Monicæ.
5 Fer. 4. Georgij (23. Aprilis.)
9 Dom. 3. commem. Dom.
11 Fer. 3. ℞. 1. Noct. Dom. 3.
15 Sabb. B. M
16 Dom. 4 commemor. Vbaldi.
22 Sabb. B. M.
23 Dom. 5.
24 Fer. 2. Rogat.
26 Fer. 4. Vigil. commemorat. Eleutherij, vel Philippi Nerij, cum 3. Missis.
27 Fer. 5. Ascensio, sine commem.
30 Dom. infra Oct. commemorat. Oct. & Felicis.

IVNIVS.

6 Dom. Pentecost.
13 Dom. 1. Trinit comm. Dom. 1. Pent.
15 Fer. 3 Barnabæ (11.) commem. Viti.
16 Fer. 4. Norberti. (6.)
17 Fer. 5. Corporis. Christi
20 Dom 2. commem. Oct. & Siluerij.
23 Fer. 4. comm. Vigil.
24 Fer. 5, com. Oct. Corporis Christi.
27 Dom. 3. commem. Oct. Ioannis,

IVLIVS

1 Fer. Homil vt in 3. die infra Oct.
7 Dom. 4. comm. Oct. Apost.
5 Fer. 2. de Oct. vel Elisabeth. (heri.)
7 Fer. 4. Anton. Pat. (13. Iunij.)
8 Fer. 5. (O. D.)
11 Dom. 5. commem. Pij.
17 Sabb. B. M. commem Alexij.
18 Dom. 6. commem. Symphorosæ.
25 Dom. 7. commemorat. Dom.
27 Fer. 3. Lect. Dom. 7.
31 Sabb. B. M. Ignatij C. S. J.

AVGVSTVS.

1 Dom. 8. 1. August. comm. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. (O. D.)
7 Sabb. B. M. commem. Donati.
8 Dom. 9. 2. Augusti.
9 Fer. 2. Cyriaci (heri.) commemor Vigil. Romani.
15 Dom 10. 3. Aug. commem. Dom.
16 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Augusti.
22 Dom. 11. 4. August. commem. Dom.
25 Fer. 4. Lect. Dom. 4.
29 Dom. 12. 1. Septemb. comm em. Dom.

SEPTEMBER

1 Fer. 4. (O. D.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. 13. 2 Septemb. Dedic. E. C. P.
12 Dom. 14. 3. Septemb. commem. Oct.
15 Fer. 4 comm. Fer. 4. Temp.
17 Fer. 6. de , ea vel de Stigmat. comm. Fer.
18 Sabb. 4. Temp.
19 Dom. 15. 4. Seplemb.

TABVLA XXVIII.

22 Fer.4.Ianuarij, &c.(19.) commemorat Mauritij.
25 Sabb. B. M.
26 Dom. 16. 5. Septemb commemor. Cypriani,&c.

OCTOBER.

2 Sabb. B. M. (O. D.) si heri non fuit dictum.
3 Dom.17. 1.Octob.
10 Dom.18.2.Octob.
16 Sabb. B M.
17 Dom. 19.3.Octob.
23 Sabb. B. M.
24 Dom. 20.4 Octobris.
29 Fer.6. Lect.Dom.5.Octob.
30 Sabb.Vigil.
31 Dom.21. 1.Nouemb.

NOVEMBER.

6 Dom.22.3. Nouemb. comm. Oct.
10 Fer.2.(O.D.)
13 Sabb. B. M.
14 Dom. 23. 4. Nouemb.
Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 7.

TABVLA XXIX.

Littera Dominicalis D. cum Epacta j. *xxix. xxviij. xxvij. xxvj. 25. xxv. xxiv.

IANVARIVS.

4 Dom. vacat.
11 Dom. 1.post Epiph. comm. Oct. & Hygini.
18 Dom.2. commem.Dom.
19 Fer.2. Lect.Dom.2.(O. D.)
25 Dom.3.commemor.Dom.
26 Fer.2. Lect. Dom.3.
29 Fer.5. ℟ 1.Noct.Dom. 2.
31 Sabb. B. M.

FEBRVARIVS.

1 Dom.4.
3 Fer.3. Ignatij,(1) commem.Blasij.
4 Fer. 4. (O.D.)
8 Dom. 5.
14 Sabb.de Dom 6. comm. Valentini, cum ℟ Fer.4.
15 Dom. Septuages.commemor.Faustini
21 Sabb. B. M.
22 Dom. Sexages.
23 Fer. 2. Cathedra (heri) commem. Vigil.
* 23 Fer.2.Vigil.(24.)
§ *In Bissext.23. Fer.2. Cathed.sine commemorat.Vigil.& Tab. 28.23.Fer.3. Vigil.&c.*
26 Fer.5.ad Magnif. Semen est.
28 Sabb. B. M.(29.)

MARTIVS.

1 Dom. Quinquages.
2 Fer.2.(O. D.)
4 Fer.4.Cinerum. comm emorat. Lucij.
3 Fer.Casimiri.(heri.)
8 Dom.1.Quadrages.
15 Dom.2.
22 Dom.3.Quadrages.
29 Dom.3.

TABVLA XXIX.

APRILIS.

5 Dom. Paſſionis.
12 Dom.Palmarum.
14 Fer.3.commem.Tiburtij.
19 Dom. Paſchæ.
25 Sabb. dicuntur Litaniæ
26 Dom. in Albis. Veſper. de ſequen.
28 Fer.2.Marci.(25.)
29 Fer.3. Soteris, &c. (22.) Lect. Fer.2. commemor.Vitalis.

MAIVS.

3 Dom.2.commem.Dom.
4 Fer.2.Georgij.(23. Apr.)commemor. Monicæ.
5 Fer.3. Cleti,&c.(26.)April.)
10 Dom. 3. commemorat. Gordiani, &c.
16 Sabb.B.M. commem. Vbaldi
17 Dom.4.
23 Sabb. B.M.
24 Dom.5.
25 Fer. 2. Rogat. commemorat. Vrbani.
27 Fer. 4. Vigil. commemorat. Ioan. Papæ.
28 Fer.5. Aſcenſio.
31 Dom. infra Oct. comm. Oct. & Petronillæ.

IVNIVS.

7 Dom. Pentecoſt.
9 Fer.3. ſine commem.
14 Dom.1. Pentecoſt. Trinit. commem. Dom.
15 Fer.2. B rnabæ.(11.) commemorat. Viti, &c.
16 Fer.3. Baſilij.(14.)
17 Fer.4. Nor erti.(6.)
18 Fer.5. Corporis Chriſti, ſine commemorat.
21 Dom.2. com. Oct.
23 Fer.3.commem. Vigil.
24 Fer.4. commemor. Oct. Corporis Chriſti.
25 Fer.5. commemor.Oct. Io.
27 Sabb.commem.Vigil.
28 Dom.3. commemorat.Oct. Io.

IVLIVS

5 Dom. 4.commemor. Oct. Apoſtolorum.
7 Fer.3. Antonij Patau.(13.Iun.)
8 Fer.4.Leonis.(28.Iunij.)
9 Fer.5.(O.D.)
11 Sabb. B. M. commem.
12 Dom.5 commem.Naboris,&c.
18 Sabb. B. M. commemor. Symphoroſæ, &c.
19 Dom.6.
26 Dom.7. commemor.Dom.
27 Fer.2.Lect. Dom.7.

AVGVSTVS.

2 Dom.8. 1. Auguſt. commem. Stephani.
7 Fer.6. (O. D.)
8 Sabb. commemorat.Vigil.
9 Dom.9. 2. Auguſti,commemorat.Romani.
16 Dom.10 3. Aug. commem. Dom. & Oct.
22 Sabb. comm. Vigil.
23 Dom.11. 4.Auguſti.
30 Dom.12. 1 Septemb. commem.Felicis,&c.

SEPTEMBER

1 Fer.3.(O. D.)

5 Sabb.

TABVLA XXIX.

5 Sabb. B. M.
6 Dom. 13. 2. Septemb.
13 Dom. 14. 3. Septembris, commemorat. Oct.
16 Fer. 4. commemorat. Fer. 4. Temp.
19 Sabb. commemorat. Fer. nil de Vigilia nisi in Missa.
20 Dom. 15. 4. Septemb.
22 Fer. 3. Eustachij. (20.) commemor. Mauritij.
26 Sabb. B. M. commemorat. Cypriani, &c.
27 Dom. 16. 5. Septemb.
28 Fer. 2. Cosmæ, &c. (heri.)

OCTOBER.

2 Fer. 6. (O. D.) si heri non fuit dictum.
3 Sabb. B. M.
4 Dom. 17. 1 Octob. commem. Dom.
5 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Octob.
10 Sabb. B. M.
11 Dom. 18. 2. Octob.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 19. 3. Octob. commemor. Dom.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 20. 4. Octob. commemor. Chrisanthi, &c.
29 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.

NOVEMBER.

1 Dom. 21. 1. Nouembris, comm. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Nouemb.
8 Dom. 22. 3. Nouemb. commem. Dom.
10 Fer. 3. (O. D.)
13 Fer. 6. Responsor. 1. Nocturni Dom. 1.
14 Sabb. B. M.
15 Dom. 23. 4. Nouemb.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula. 1.

TABVLA XXX.

Litt. Dom. E. cum Epacta * xxix. xxviij. xxvij. xxvj. 25. xxv. xxiv.

IANVARIVS.

5 Dom. vacat.
12 Dom. 1. post Epiphan. commem. Oct.
19 Dom. 2. commemorat. Marij, &c.
23 Fer. 5. (O. D.)
26 Dom. 3.
28 Fer. 3. Polycarpi. (26.) commemorat. Agnetis 2.

FEBRVARIVS.

2 Dom. 4. commemorat. Dom.
3 Fer. 2. Lect. Dom. 4. (O. D.)
8 Sabb. B. M.
9 Dom. 5. commemorat. Appolloniæ.
15 Sabb. de Dom. 6. commemorat. Faustini, cum ℟. Fer. 4.
16 Dom. Septuages.
22 Sabb. commemorat. Vigil. non tamen in Bissext.

TABVLA XXX.

23 Dom. Sexages. (24.)
§ *In Bissext. Tab.* 29. 23. *Fer.* 2. *Vigil.*
27 Fer. 5. Antiphon. ad Mag. Si culmen.

MARTIVS.

1 Sabb. B. M. (O.D.)
2 Dom. Quinquages.
5 Fer. 4. Cinerum.
9 Dom. 1. Quadrages.
10 Fer. 2. Quadrag. martt. (heri.)
16 Dom. 2.
23 Dom. 3. Quadrages.
30 Dom. 4.

APRILIS.

6 Dom. Passionis.
13 Dom. Palmarum.
14 Fer. 2. com. Tiburtij.
20 Dom. Paschæ.
25 Fer. 6. dicuntur Litaniæ.
27 Dom. in Albis. Vesp. de seq.
28 Fer. 2. Marci. (25) commem. Vitalis in Laudibus tantùm.
29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

MAIVS.

4 Dom. 2. commemor. Monicæ.
5 Fer. 2. Soteris, &c. (22. April.)
10 Sabb. Georgij. (23. Aprilis.) commemorat. Gordiani, &c.
11 Dom. 3.
13 Fer. 3. Cleti, &c. (16. Aprilis.)
17 Sabb. B. M.
18 Dom. 4.
24 Sabb. B. M.
25 Dom. 5. commemorat. Vrbani.
26 Fer. 2. Rogat. commemorat. Eleutherij, vel Philippi Nerij, commemorat. Fer. &c.

29 Fer. 5. Ascensio.

IVNIVS.

1 Dom. infra Oct. com. Oct.
2 Fer. 2. commemor. Marcellini.
6 Fer. 6. commemorat. Fer. 6.
8 Dom. Pentecost.
9 Fer. 2. sine commemorat.
15 Dom. 1. Pentecost. Trinit. commemorat. Dom. & Viti in Laudibus tantùm.
16 Fer. 2. Barnabæ. (11.)
17 Fer. 3. Basilij. (14.) Lect. Fer. 2.
18 Fer. 4. Ant. Pat. (13.) commemorat. Marci, &c.
19 Fer. 5. Corporis Christi sine commemorat.
22 Dom. 2. commemor. Oct. & Paulini.
23 Fer. 2. commemorat. Vigil.
24 Fer. 3. commemorat. Oct. Corporis Christi.
25. 26 Commemorat. Oct. Ioan.
27 Fer. 6. de Oct. Io.
29 Dom. 3. commemorat. Dom. tantùm.

IVLIVS.

6 Dom. 4. com. Dom.
7 Fer. 2. Ioan. & Pauli. (26. Iun.)
8 Fer. 3. Responsor. 1. Nocturni Dom. 3 (O.D.)
12 Sabb. B. M. com. Naboris, &c.
13 Dom. 5.
15 Fer. 3. Anacleti. (13.)
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 6. commemorat. Margaritæ
27 Dom. 7. commemorat. Pantaleonis

AVGVSTVS.

2 Sabb. B. M. com. Stephani. (O.D.)

TABVLA XXX.

3 Dom. 8. 1. August.
7 Fer. 5. Inuentio Stephani. (3.) commemorat. Donati.
10 Dom. 9. 2. Augusti, com. Dom.
11 Fer. 2. Lect. Dom. 2. Aug.
17 Dom. 10. 3. Aug. commem. Dom.
24 Dom. 11. 4. Augusti, commemor. Dom.
25 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
30 Sabb. B. M. commemorat. Felicis, &c.
31 Dom. 12. 1. Septemb.

SEPTEMBER.

1 Fer. 2. (O. D.)
6 Sabb. B. M.
7 Dom. 13. 2. Septemb.
14 Dom. 14. 3. Septemb. commemor. Dom.
16 Fer. 3. Lect. Dom. 3.
17 Fer. 4. Temporum. de ea. Resp. 1. Noctur. Dom. 3. vel de Stigmat. commemorat. Fer.
18 Fer. 5. Responsor. 2. Noct. Dom. si heri de Feria. Vide pag. 90.
19 Fer. 6. com. Fer.
20 Sabb. Fer. nil de Vigil. nisi in Missa. com. Fer.
21 Dom. 15. 4. Septemb. commemor. Dom.
22 Fer. 2. Lect. 1. Noct. Dom. 4.
24 Fer. 4. Responsor. 1. Noct. Dom. 4.
25 Fer. 5. Lect. & Responsor. Dom. 5. Septemb.
28 Dom. 16. 1. Octob.

OCTOBER.

2 Fer. 5. (O. D.) si non est dictum.
5 Dom. 17. 2. Octob. commemor. Placidi.
11 Sab. B. M.
12 Dom. 18. 3. Octob.
19 Dom. 19. 4. Octob.
25 Sabb. B. M. com. Chrysanthi. &c.
26 Dom. 20. 5. Octob. commemor Euaristi.
29 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 5. Lect. Fer. 3.

NOVEMBER.

2 Dom. 21. 1. Nouemb. commemor. Oct.
3 Fer. 2. Commemoratio Defunctorum.
9 Dom. 22 3. Nouemb. commemor. Dom.
10 Fer. 2. Lect. Dom. 3. (O. D.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 23. 4. Nouemb.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula. 2.

TABVLA XXXI.

Littera Dominicalis F. cum Epacta xxix. xxviij. xxvij. xxvj. 25. xxv. xxiv.

IANVARIVS.

6 Dom.vacat

12 Sabb. de Dom. infra Oct. commemorat. Oct. in Missa duæ tantùm Orat.

13 Dom. 1. vacat.

19 Sabb. B. M. commem. Marij, &c. (O.D.)

20 Dom. 2.com. Dom.

27 Dom. 3. com. Dom.

29 Fer. 3. ℞. 1. Noct. Dom. 2.

FEBRVARIVS.

3 Dom. 4. com. Blasij.

4 Fer. 2. (O.D.)

9 Sabb. B. M. commemorat. Apolloniæ.

10 Dom. 5.

16 Sabb. de Dom. 6. cum ℞. Fer. 4.

17 Dom. Septuag.

23 Sabb. Vigil (24.)

§ *In Bissext. Tab. 30. 23. Dom. Sexages. &c.*

24 Dom. Sexages. (25.)

25 Fer. 2. Mathiæ. (heri) (26.)

28 Fer. 5. ad Magnif. Si culmen.

MARTIVS.

1 Fer. 6. (O.D.)

2 Sabb. B. M.

3 Dom. Quinquag.

6 Fer. 4. Cinerum.

10 Dom. 1. Quadrag.

17 Dom. 2. com. Patricij.

24 Dom. 3. Quadrages.

31 Dom. 4.

APRILIS.

7 Dom. Passionis.

14 Dom. Palmarum. commemorat. Tiburtij, non in Missa.

17 Fer. 4. com. Aniceti.

21 Dom. Paschæ.

25 Fer. 5. dicuntur Litaniæ.

28 Dom. in Albis. commemor. Vitalis. in Laudibus tantùm.

MAIVS.

4 Sabb. Marci. (25. Aprilis.) commemorat. Monicæ in Laudibus tantum.

5 Dom. 2.

10 Fer. 6. Soteris, &c. (22. April.) commemorat. Gordiani.

11 Sabb. Georgij. (23. Aprilis.)

12 Dom. 3.

13 Fer. 2. Cleti, &c. (26. Aprilis.)

14 Fer. 3. Nerei, &. (12.) commemro. Bonif. Vide pag. 37. n. 6. & 7.

18 Sabb. B. M.

19 Dom. 4. commemorat. Pudentianæ.

25 Sabb. B. M. commem. Vrbani.

26 Dom. 5. commem. Eleutherij.

27 Fer. 2. Rogat. commemorat. Io. vel Philippi Nerij, commemorat. Fer. &c.

30 Fer. 5. Ascensio. sine commemorat.

IVNIVS.

2 Dom. infra Oct. commemor. Oct. & Marcellini, &c.

6 Fer. 5. Oct. Ascensionis.

7 Fer. 6. Norberti (heri) com. Fer.

TABVLA XXXI.

9 Dom. Pentecost. sine commemorat.
16 Dom. 1. Pentecost. Trinit. commemorat. Dom.
17 Fer. 2. Barnabæ. (11.)
18 Fer. 3. Basilij. (14.) commemorat. Marci, &c.
19 Fer. 4. Antonij Patau. (13.) commemorat. Geruasij, &c.
20 Fer. 5. Corporis Christi. sine commemorat.
22 Sabb. commem. Vigil. & Paulini.
23 Dom. 2. commemorat. Oct.
24 Fer. 2. commemorat. Oct.
25. 26. 27. de Oct. Corporis Christi. commemorat. Oct. Io.
30 Dom. 3. com. Dom.

IVLIVS.

7 Dom. 4.
8 Fer. 2. Ioannis & Pauli. (26 Iunij.)
9 Fer. 3. (O.D.)
10 Fer. 4. (O.D.)
14 Dom. 5. commemorat. Dom. & Henrici.
15 Fer. 2. Lect. Dominicæ 5.
20 Sabb. B. M. commem. Margaritæ.
21 Dom. 6. commemor. Praxedis.
27 Sabb. B. M. commemorat. Pantaleonis.
38 Dom. 7.
30 Fer. 3. Nazarij, &c. (28.) commemorat. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

2 Fer. 6. (O.D.)
4 Dom. 8. 1. Augusti, commemorat. Dom.
9 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 1.
11 Dom. 9. 2. Aug. commemorat. Octau. & Tiburtij, &c.
18 Dom. 10. 3. Augusti, commem. Oct. & Agapiti.
25 Dom. 11. 4. Augusti.
26 Fer. 2. Ludouici (heri) commem. Zephyrini.
31 Sabb. B. M.

SEPTEMBER.

1 Dom. 12. 1. Septemb. commem. Ægidij, & 12. Frat.
2 Fer 2. (O.D.)
7 Sabb. B. M.
8 Dom. 13. 2. Septembris, commem. Dom.
15 Dom. 14. 3. Septemb. comm. Dom.
16 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
17 Fer. 3. de ea cum ℟. 1. Noct. Dom. 3. vel de Stigmatibus.
18 Fer. 4. Temp. de ea. Resp. 1. Noct. si heri de Stigmat.
20 Fer. 6. nil de Vigil. nisi in Missa. com. Fer.
21 Sabb. com. Feriæ.
22 Dom. 15. 4. Septemb. commemor. Mauritij, &c.
26 Fer 5. Lect. Dom. 5. Septemb.
28 Sabb. B M.
29 Dom. 16. 1. Octobris, commemorat. Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 4. Lect. & ℟. 1. Noct. Dom. 1. Octob. (O. D.) si heri de Angelis Custodibus
3 Fer. 5. ℟. 2. Noct. Dom. Vide pag. 90. à simili.
5 Sabb. B. M. commemorat. Placidi, &c.
6 Dom. 17. 2. Octob.
7 Fer. 2. Brunonis (heri) commem. Marci, & aliorum.
12 Sabb. B. M.

TABVLA XXXI.

13 Dom. 18. 3. Octob.
19 Sabb. B. M.
20 Dom. 19. 4. Octob.
26 Sabb. Vig. commemor. Euaristi.
27 Dom. 20. 5. Octob.
29 Fer. 3. Lect. Fer. 2.
30 Fer. 4. Lect. Fer. 3.

NOVEMBER.

3 Dom. 21. 1. Nouembris, comm. Oct.
10 Dom. 22. 3. Nouemb. commem. Tryphonis.
13 Fer. 4. (O.D.)
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 23. 4. Nouemb.
19 Fer. 3. Gregorij Thaumaturgi. (17.) commem. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula. 3.

TABVLA XXXII.

Litt. Dom. G. cum Epacta xxviij. xxvij. xxvj. 25. xxv. xxiv.

IANVARIVS.

7 Dom. 1. post Epiphan. commem. Oct.
14 Dom. 2. commemorat. Felicis.
19 Fer. 6. Hilarij. (14.) commemorat. Marij, &c.
21 Dom. 3. commem. Dom.
22 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
23 Fer. 3. (O.D.)
28 Dom. 4. commemor. Agnetis 2.

FEBRVARIVS.

3 Sabb. B. M. commemorat. Blasij. (O.D.)
4 Dom. 5.
10 Sabb. B M.
11 Dom. 6.
17 Sabb. B. M.
18 Dom. Septuages. commemorat. Simeonis.
23 Fer. 6. Vigil. (24.)
§ *In Bisset.* 23. *Fer. 6. de ea, & Tab.* 31. 23. *Sabb. Vigil. &c.*
25 Dom. Sexages. (26.)

MARTIVS.

1 Fer. 5. (O. D.)
3 Sabb. B. M.
4 Dom. Quinquages. commemorat. Lucij.
5 Fer. 2. Casimiri. (heri.)
7 Fer. 4. Cinerum commemorat. Perpetuæ, &c
8 Fer. 5. Thomæ Aquinatis. (heri)
11 Dom. 1. Quadrag.
18 Dom. 2.
25 Dom. 3. Quadrages.
26 Fer. 2. Annuntiat. (heri.)

APRILIS.

1 Dom. 4.
8 Dom. Passionis.
15 Dom. Palmarum.
17 Fer. 3. commemor. Aniceti.

TABVLA XXXII.

22 Dom. Paschæ.
25 Fer. 4. dicuntur Litaniæ.
29 Dom. in Albis.

MAIVS.

2 Fer. 4. Lect. Fer. 2.
4 Fer. 6. Marci. (25. Aprilis.) in Laudibus tantum. com. Monicæ
5 Sabb. Soteris, &c. (22. April.)
5 Dom. 2. com. Dom.
10 Fer. 5. Georgij. (23. Aprilis.) commemorat. Gordiani.
11 Fer. 2. Cleti, &c. (26. Aprilis.)
13 Dom. 3.
14 Fer. 2. Petri martyris. (29. Aprilis.) com. Bonifacij.
19 Sabb. B. M. commemorat. Pudentianæ.
20 Dom. 4.
26 Sabb. B. M. commemor. Eleutherij. ve l Philippi Nerij,
27 Dom. 5. commem. Io. Papæ.
28 Fer. 2. Rog t.
30 Fer. 4. Vigil. commemorat. Felicis.
31 Fer. 5. Ascensio. sine commemorat.

IVNIVS.

3 Dom. infra Oct. commemor Oct.
9 Sabb. Missa sine commemorat.
10 Dom. Pentecost.
12 Fer. 3. sine com.
17 Dom. Trinit. commemorat. Dom. 1. Pentecost.
18 Fer. 2. Barnabæ. (11.) commemor. Marci, &c.
19 Fer. 3. Basilij. (14.) commem. Geruasij, &c. Lect. Fer. 2.
20 Fer. 4. Ant. Patau. (13.) commem. Siluerij.
21 Fer. 5. Corporis Christi.
23 Sabb. commemor. Vigil.
24 Dom. 2. commemorat. Dom. & Oct.
25. 26. 27. commemorat. Oct. Io. nil de S S. Ioan. & Paulo.
28 Fer. 5. Oct. Coporis Christi commemorat. Oct. Ioan. & Vigil. Apost.

IVLIVS.

1 Dom. 3. com. Dom.
7 Sabb. Ioan. & Pauli. (26. Iunij.)
8 Dom. 4.
9 Fer. 2. Leonis. (28. Iunij.)
11 Fer. 4. (O. D.)
15 Dom. 5.
21 Sabb. B. M. com. Praxedis.
22 Dom. 6. commemorat. Dom.
29 Dom. 7. 1. August. commemorat. Felicis, &c.
30 Fer. 2. Marthæ (heri) commemor. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

2 Fer. 5 (O. D.)
5 Dom. 8. 2. August. commem. Dom.
7 Fer. 3. Lect. Dom. 2. Augusti.
12 Dom. 9. 4. August. commemorat. Octau. & Claræ.
19 Dom 10. 4. August. commemor. Oct.
29 Dom. 11. 5. August. commemorat. Zephyrini.

SEPTEMBER.

1 Sabb. B. M. commemorat. Ægidij, & 12. Fratr. (O. D.)
2 Dom. 12. 1. Septemb.
9 Dom. 13. 2. Septemb. commem. Octau. & Gorgonij.

TABVLA XXXII.

16 Dom. 14. 3. Septemb. commem. Euphemiæ, &c.
17 Fer. 2. Cornelij (heri) vel de Stigmat.
18 Fer. 3. Cornelij, si heri de Stigmat. vel de Fer.
19 Fer 4. commemor. Fer. Quatuor Temp.
21 Fer. 6. commemorat. Fer. 6.
22 Sabb. Quatuor Temp. commemorat. Mauritij, &c.
23 Dom. 15. 4. Septemb. commemorat. Theclæ.
24 Fer. 2. Lini. (heri.)
27 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Sept.
28 Fer. 6. ℟. 1. Noct. Dom. 5.
30 Dom. 16. 1. Octob. commemorat. Dom.

OCTOBER.

2 Fer. 3. Lect. Dom. 1. Octob. cum Respons. Noct. (O. D.) si heri de Angelis Custodibus.
7 Fer. 27. 2. Octob. commemorat. Marci, &c.
13 Sabb. B. M.
14 Dom. 18. 3. Octob.
15 Fer. 2. Calisti. (heri.)
20 Sabb. B.M.
21 Dom. 19. 4. Octob. commemorat. Hilarionis, & Vrsulæ.
28 Dom. 20. 5. Octob. commemorat. Dom.
29 Fer. 2. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Fer. 3. Lect. Fer. 2.

NOVEMBER.

2 Fer. 6. Lect. Fer. 3.
4 Dom. 21. 1. Nouembris, comm. Vitalis, &c.
5 Fer. 2. de Oct. vel Caroli. (heri.)
10 Sabb. B. M. commem. Tryphonis. (O.D.)
11 Dom. 22. 3. Nouemb. commem. Dom.
12 Fer. 2. Lect. Dom. 3.
18 Dom. 23. 4. Nouemb. commemor. Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 4.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 4.

TABVLA XXXIII.

Litt. Dominicalis A. cum Epacta xxvij. xxvj. 25. xxv. xxiv.

IANVARIVS.

1 Dom. vacat.
8 Dom. 1. post Epiphan. commemor. Oct.
15 Dom. 2. com. Mauri.
19 Fer. 5. Pauli Erem. (14.) commemor. Marij, &c.
22 Dom. 3.
23 Fer. 2. Vincentij, &c. (heri) comm. Emerentianæ.
28 Sabb. B. M. commemor. Agnetis. 2. (O. D.)
29 Dom. 4.

FEBRVA

TABVLA XXXIII.

FEBRVARIVS.

3 Fer.6. (O.D).
4 Sabb. B.M
5 Dom.5.
6 Fer.2. Agathæ (heri) commem. Dorotheæ.
11 Sabb. B.M.
12 Dom.6.
18 Sabb. B. M.comm.Simeonis.
19 Dom.Sexagef.
23 Fer.5.Vigil.(24.)
§. *In Bissext. 23 Fer.5. de ea,& Tab. 32.23 Fer.6.de Vigil.&c.*
25 Sabb. B.M. (26.)
26 Dom. Sexagef.(29.)

MARTIVS.

1 Fer.4(.O.D.)
5 Dom. Quinquagef.
8 Fer.4.Cinerum.
9 Fer.5. mutatur Oratio Secreta in Feriæ 6.Secretam.
12 Dom.1.Quadrag.
13 Fer.2. Gregor.(heri.)
19 Dom.2.
22 Fer.4. Ioseph.(19.)
26 Dom.3.Quadragef.

APRILIS.

2 Dom.4.
3 Fer.2. Franc.Paul.(heri.)
9 Dom. Passionis.
16 Dom.Palmarum.
17 Fer.2.commem.Aniceti.
23 Dom.Paschæ.
25 Fer. 3. dicuntur Litaniæ
30 Dom. in Albis. Vesper. de seq.

MAIVS.

2 Fer.3.Lect. Fer.2.
4 Fer. 5. Marci.(25. Aprilis.) commemorat. Monicæ. in Laudibus tantúm.
5 Fer.6. Soteris,&c.(22. April.)
7 Dom.1.
10 Fer.4.Georgij.(23. Aprilis.)commem. Gordiani,&c.
11 Fer.5. Cleti,&c.(26.Aprilis)
13 Sabb. Petri martyris.(29. April.)
14 Dom.3.commem.Bonifacij.
15 Fer.2. Catharinæ Senensis.(30.Aprilis.)
16 Fer.3. Stanislai.(7.) commemorat. Vbaldi.
20 Sabb.B.M.
21 Dom.4.
27 Sabb. B. M. commemorat.Io.
28 Dom.5.
29 Fer.2.Rogat.
31 Fer.4.Vigil.commemorat.Petronillæ.

IVNIVS.

1 Fer.5. Ascensio.
4 Dom.infra Oct.commem.Oct.
6 Fer.3.commem.Oct.
11 Dom. Pentecost.
12 Fer.2. sine commemorat.
18 Dom.Trinitatis commemor. Dom.1. Pentecost. Marci,&c.in Laudibus tantùm.
19 Fer.2.Barnabæ.(11.)commem. Geruasij, &c.
20 Fer.3. Basilij.(14.) commem Siluerij Lect.Fer.
21 Fer.4. Anton.Patau.(13.)
22 Fer. 5 Corporis Christi sine com.
23 Fer.6.commem.Vigil.
24 Sabb. commemorat. Oct. Corporis Christi.

TABVLA XXXIII.

25 Dom. 2 commem. Octauarum.
26.27 de Oct. Corporis. Christi. commem. Oct. Ioan.
28 Fer. 4. vt heri, & commem. Vigil.
29 Fer. 5, commem. Oct. Corporis Christi. tantùm.

IVLIVS

1 Sabb. Homil. vt in secunda die infra Oct.
2 Dom. 3. commem. Dom.
7 Fer. 6. Ioan & Pauli. (26. Iun.)
8 Sabb. Leonis. (28. Iunij)
9 Dom. 4.
11 Fer. 3. (O. D.)
15 Sabb. B. M.
16 Dom. 5.
23 Dom. 6.
24 Fer. 2. Apollinaris (heri) commem. Vigil. & Christinæ.
30 Dom. 7. 1. Augusti, commem. Abdon, &c.

AVGVSTVS.

2 Fer. 4. (O. D.)
6 Dom. 8. 2. Augusti, commem. Dom.
7 Fer. 2. Lect. Dom. 2. Augusti.
13 Dom. 9. 3. August. commem. Oct. & Hippol.
20 Dom. 10. 4. Aug. commem. Dom. & Oct.
26 Sabb. B. M. commem. Zephyrini.
27 Dom. 11. 5. Augusti.

SEPTEMBER

1 Fer. 7. (O. D.)
2 Sabb. B. M.
3 Dom. 12. 1. Septemb.
10 Dom. 13. 2. Septemb.
11 Fer. 2. Nicolai (heri) commem. Oct.
17 Dom. 14. 3. Septemb.
18 Fer. 2. de ea, vel de Stigmat. (heri)
20 Fer. 4. Temp. commem. Feriæ, nil de Vigil nisi in Missa.
22 Fer. 6. commemor. Mauritij.
23 Sabb. 4. Temp. comm. Fer.
24 Dom. 15. 4. Septemb.
28 Fer. 5. Lect. Dom. 5. cum suis Responsoriis.

OCTOBER.

1 Dom. 16. 1. Octobris, commemorat. Remigij.
2 Fer. 2. de ea, vel de Angelis Custodibus.
3 Fer. 3. (O D.) si non est dictum heri.
7 Sabb. B. M. commemor. Marci, &c.
8 Dom 17. 2. Octob.
10 Fer. 3. Birgittæ. (8.)
15 Dom. 18. 3. Octob.
21 Sabb. B. M. commem. Hilarionis & Vrsulæ.
22 Dom. 19. 4 Octobris.
26 Fer. 5. Lect. Dom. 5. Octob.
29 Dom. 20. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

5 Dom. 21. 2. Nouemb. comm. Oct.
10 Fer. 6. (O. D)
12 Dom. 22. 3. Nouemb.
13 Fer. 2. Martini. (heri)
19 Dom. 23. 4. Nouembris, commemor. Pontiani.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 5.

TABVLA XXXIV.

Littera Dominicalis B. cum Epacta xxvj.
25. xxv. xxiv.

IANVARIVS.

2 Dom. vacat.
9 Dom. 1. post Epiph. comm. Oct.
16 Dom. 2.
19 Fer. 4. Marcelli. (16.) commemor. Marij, &c.
23 Dom. 3. commemorat. Emerentianæ.
27 Fer. 6. (O.D.)
29 Sabb. B. M
30 Dom. 4.

FEBRVARIVS.

3 Fer. 5. (O. D.)
4 Fer. 6. Epist. 2. ad Thessalon.
6 Dom. 5. commem Dorotheæ.
11 Sabb. B. M.
13 Dom. 6.
19 Sabb. B. M.
20 Dom. Septuages.
23 Fer. 4. Vigil. (24.)
§ *In Bissext. 23. Fer. 4. de ea, & Tab. 33. 23. Fer. 5. Vigil. &c,*
26 Sabb. B. M. (27)
27 Dom. Sexages. (28.)

MARTIVS.

1 Fer. 3. (O D)
5 Sabb. B. M.
6 Dom. Quinquages.
9 Fer. 4. Cinerum.
10 Fer. 5. Quadraginta martyrum (heri) mutatur Oratio Secreta in Secretam. Fer. 6.
13 Dom. 1. Quadrages.
20 Dom. 2.
22 Fer. 3. Ioachim. (20.)
27 Dom. 3. Quadrages.

APRILIS.

3 Dom. 4.
10 Dom. Passionis.
17 Dom. Palmarum. commem. Aniceti, non in Missa.
24 Dom. Paschæ.
25 Fer. 2. dicuntur Litaniæ.

MAIVS.

1 Dom. in Albis.
4 Fer. 4. Philippi. &c. (1.) Vide pag. 34 num. 3. commem. Monicæ in Laudibus tantùm.
5 Fer. 5. Marci. 25. Aprilis.)
8 Dom. 2. commem. Dom.
10 Fer. 3. Soteris, &c. (22. Apr.) commem. Gordiani.
11 Fer. 4. Georgij. (23. Aprilis.)
13 Fer. 6. Creti, &c. (26. Aprilis.)
14 Sabb. Petri martyris. (29. Aprilis.) commem. Bonifacij.
15 Dom. 3.
16 Fer. 2. Catharinæ Senensis. (30. Aprilis.) commem. Vbaldi.
21 Sabb. B. M
22 Dom. 4.
28 Sabb. B. M.
29 Dom. 5.
30 Fer. 2. Rogat. commem. Felicis.

IVNIVS.

2 Fer. 5. Ascensio. sine commem.
5 Dom infra Oct. commemorat. Oct.

6 Fer.

TABVLA XXXIV.

6 Fer.2. commem. Oct.
11 Sabb. Vigil. Pentecost.
12 Dom. Pent. sine commemor.
19 Dom. 1. Pentecost. Trinit. commemor. Dom. & Geruasij, &c. in Laudibus tantùm.
20 Fer. 2. Barnabæ. (11.) commemorat. Siluerij.
21 Fer. 3. Basilij (14.) Lect. Fer. 2.
22 Fer. 4. Ant. Pat. (13.) commem. Paulini. Ieiun. Vig. seq. Vide quæ diximus. Tom. 2. pag 27. ex Leonis X. Decreto.
23 Fer. 5. Corporis Christi. nil de Vigilia.
24 Fer. 6. commemorat. Oct. Corporis Christi.
25 Sabb. de Oct. Corporis Christi. commem. Oct. Io.
26 Dom. 2. commemoratio Octauarum.
27 Fer. 2. vt in Sabb. præced.
28 Fer. 3. vt heri, & commem. Vigil. Apostolorum.
29 Fer. 4. commem. Oct. Corporis Christi tantùm.
30 Fer. 5. Oct. Corporis Christi, commemorat. Oct. Ioan. & Apost. in Vesp. commem. Oct. Io. & Apostolorum.

IVLIVS.

1 Fer. 6. Homil. vt in 2. die infra Oct.
3 Dom. 3. commem. Oct. Apostolorum. In Vesp. de Comm. S. Pauli, commem. S. Petri, & Dom vel de Dom. cum comm. Elizabet & & Apost.
4 Fer. 2 Commemorat. Pauli. (30. Iunij.) commem. Petri. vel Elizabeth, & tunc de S. Paulo, die seq Vide pag. 153.
7 Fer. 5. Ioan. & Pauli. (26. Iunij.)
8 Fer. 6. Leonis. (28. Iunij.)
9 Sabb. B. M (O.D.)
10 Dom. 4.
11 Fer. 2. Septem fratrum (heri) commemorat. Pij.
16 Sabb. B. M.
17 Dom. 5. commemorat. Alexij.
23 Sabb. commemorat. Vigil.
24 Dom. 6. commemor. Christnæ.
30 Sabb. B. M. comm. Abdon, &c.
31 Dom. 7. 1. Augusti.

AVGVSTVS.

2 Fer. 5. (O. D.)
7 Dom. 8. 2. Augusti, commemorat. Donati.
13 Sabb. commemorat Vigil.
14 Dom. 9. 3. Augusti, commem. Oct. & Eusebij
21 Dom. 10. 4. Aug. commem. Oct.
27 Sabb. B M.
28 Dom. 11. 5. Augusti, commemorat. Dom.

SEPTEMBER.

1 Fer. 5. (O. D.)
4 Sabb. B. M.
4 Dom. 21. 1. Septemb.
11 Dom. 13. 2. Septemb. commem. Proti.
17 Sabb. B. M. vel de Stigmat.
18 Dom. 14. 3. Sept.
21 Fer. 4: Temp. commem. Fer.
23 Fer. 6. com. Fer..
25 Dom. 15. 4. Sept.

OCTOBER.

1 Sabb. B. M. commemor. Remigij. (O. D.)

TABVLA XXXIV.

(O. D.) vel de Angelis Cust. cum initio libri Esther.
2 Dom.16. 1. Octob.
3 Fer.2.(.O D.)si non fuit dictum.
9 Dom.17. 2. Octob.
10 Fer.2.Dionysij.(heri.)
15 Sabb. B. M
16 Dom.18.3.Octob.
22 Sabb. B M.
23 Dom.19. 4.Octob.
29 Sabb. B. M.Lect.Dom.5.
30 Dom. 20. 1.Nouemb.

NOVEMBER.

6 Dom.21.3. Nouemb. commem. Oct.
10 Fer.5.(O. D.)
13 Dom.22. 4 Nouemb.
17 Fer.5. Amos,Abdias,Ionas.
19 Sabb.de Dom.23. commem.Pontiani
Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula 6.

TABVLA XXXV.

Littera Dominicalis C. cum Epacta. xxv. xxiv.

IANVARIVS.

3 Dom. vacat.
10 Dom. 1.post Epiph. comm. Oct.
17 Dom.2. commem.Dom.
19 Fer.3.(O. D.)
23 Sabb. B. M. commem.Emerentianæ.
24 Dom.3.
28 Fer. 5. Timothei. (24.) commemor, Agnetis 2.
30 Sabb. B. M.
31 Dom.4.

FEBRVARIVS.

3 Fer.4.(O. .)
6 Sabb. B. M.commemor.Dorotheæ.
7 Dom. 5.
8 Fer.2 Romualdi.(heri.)
13 Sabb. B. M.
14 Dom.6.com.Valentini.
20 Sabb. B. M.
21 Dom. Septuages.
23 Fer. 3.Vigil.(24.)
§ In Bissext.23. Fer.3. de ea,& Tab.34.
23.Fer.3.Vigil.&c.
27 Sabb. B. M.
28 Dom. Sexages.

MARTIVS.

1 Fer.2(O. D.)
6 Sabb.B.M.
7 Dom. Quinquages. comm. Perpetuæ,&c.
8 Fer.2. Thomæ Aquin.(heri.)
10 Fer. 4. Cinerum.
14 Dom. 1. Quadrages.
21 Dom.2.
22 Fer.2.Benedicti.(heri.)
28 Dom.3. Quadrages.

APRILIS.

4 Dom.4.
11 Dom. Passionis.
12 Fer.2.Leonis.(heri.)
18 Dom.Palmarum .
24 Dom. Paschæ. non dicuntur Litaniæ.
27 Fer.3.dicuntur Litaniæ.
28 Fer.4.comemor.Vitalis.

TABVLA XXXV.

MAIVS.

2 Dom. in Albis.
4 Fer. 3. Philippi &c. (1. Maij.) Vide pag. 34. n. 3. comm. Monicæ. in Laudibus tantùm.
5 Fer. 4. Marci (25. Aprilis)
7 Fe. 6. Lect. Fer. 2.
9 Dom. 2.com. Dom.in Vesp. pro com. Gregorij Antiph. Amauit.
10 Fer. 2. Athanas. (2.) com. Gordiani.
11 Fer. 3. Soteris, &c. (22. Apr.)
13 Fer. 5. Georgij (23. April.)
14 Fer.6. Cleti,&c.(26.Apr.)com.Bonif.
15 Sabb. Petr. mart. (29. Apr.)
16 Dom. 3.commemor. Vbaldi.
17 Fer. 2. Cathar. Sen. (30. Apr.)
22 Sabb. B. M.
23 Dom. 4.
29 Sabb. B. M.
30 Dom. 5. commemorat. Felicis.
31 Fer. 2. Rogat. commem. Petronillæ.

IVNIVS.

2 Fer. 4. Vig. com. Marcellini, &c.
3 Fer. 5. Ascensio.
6 Dom. infra Oct. com. Oct.
7 Fer. 2. Norberti. (heri.)
10 Fer. 5. Oct. Ascens. Vesp. integræ.
11 Fer. 6. Barnabæ. commemo. Fer. 6.
12 Sabb. Missa sine com.
13 Dom. Pentecost.
15 Fer. 3. sine com.
20 Dom. Trinit. com. Dom. 1. & Siluerij in Laud. tantùm.
21 Fer. 2. Basilij (14.)
22 Fer. 3. Anton. Pat (13.) com. Paulini.
23 4. Vig. ℟. Fer. 2. præced. (O.D.)
24 Fer. 5. Corp. Chr. in Vesp. com. Nat. Io.
25 Fer. 6. Nat. Ioan. (heri) com. Oct.
26 Sabb. de Oct. Corp. Chr. com. Oct. Io.
27 Dom. 2. Commemorat. Oct.
28 Fer. 2. de Oct. Corp. Christi comm. Oct. Ioan. & Vigil Apost.
29 Fer. 3. com. Oct. Corp. Christi tantùm.
30 Fer. 4. com. Octauarum.

IVLIVS.

1 Fer. 5. Oct. Corp. Christi. commem. Oct Io. & Apost.
4 Dom. 3. commemorat. Oct. Apost.
5 Fer. 2. de Oct.
7 Fer. 4. Ioan, & Pauli. (26. Iun.)
8 Fer. Leonis. (28. Iun.)
9 Fer. 6. (O.D.)
21 Dom. 4. com. Pij.
17 Sabb. B. M. com. Alexij.
18 Dom. 5. commemor. Symphorosæ.
24 Sabb. Vigil.
25 Dom. 6. com. Dom.
31 Sabb. B. M.

AVGVSTVS.

1 Dom. 7. 1. August. com. Dom.
2 Fer. 2. Lect. Dom. 1. (O.D.)
7 Sabb. B. M. comm. Donati.
8 Dom. 8. 2. Augusti.
9 Fer. 2. Cyriaci. (heri) com. Vig. & Romani.
15 Dom. 9. 3. Aug. commem. Dom.
16 Fer. 2. Lect. Dom. 3. Aug.
22 Dom. 10. 4. Augusti, com. Dom.
25 Fer. 2. Lect. Dom. 4.
29 Dom. 11. 1. Septemb. com. Dom.
30 Fer. 2. Lect. Dom. 1. Septemb.
31 Fer. 3. ℟. 1. Noct. Dom. 1. Septemb.

SEPTEMBER.

1 Fer. 4. (O. D.)
4 Sabb. B. M.
5 Dom. 12. 2. Septemb.

TABVLA XXXV.

12 Dom. 12. 3. Septemb. com. Dom. Oct.
15 Fer. 4. com. Fer. 4. Temp.
17 Fer. 6. de ea, vel de Stigmat. com. Fer.
18 Sabb. 4. Temp.
19 Dom. 14. 4. Septemb.
22 Fer. 4. Ianuar. &c. (19.) com. Mauritij.
25 Sabb. B. M.
26 Dom. 15. 5. Sept. com. Cypriani, &c.

OCTOBER.

2 Sabb. B. M. (O. D.) si heri non fuit dictum
3 Dom. 16. 1. Octob
10 Dom. 17. 2. Octob.
16 Sab. B. M.
17 Dom. 18. 3. Octob.
23 Sabb. B. M
24 Dom. 19. 4. Octob.
29 Fer. 6. Lect. Dom. 5. Octob.
30 Sabb. Vigil.
31 Dom. 20. 1. Nouemb.

NOVEMBER.

7 Dom. 21. 3. Nouemb. com. Oct.
10 Fer. 4. (O. D.)
13 Sabb. B. M.
14 Dom. 22. 4. Nouemb.
17 Fer. 4. Amos.
19 Fer. 6. Abdias, Ionas.
20 Sabb. de Dom. 23. Pentec.

Reliqua vsque ad finem anni vt in Tabula. 7.

TABVLA XXXVI.

Litt. Dominicalis D C. cum Epacta xxv. vel xxiv. in Bissextili.

IANVARIVS.

4 Dom. vacat.
11 Dom. 1. post Epip. com. Oct. & Hygini.
18 Dom. 2. com. Dom.
19 Fer. 2. Lect. Dom. 2. (O. D.)
25 Dom. 3. commemorat. Dom.
26 Fer. 2 Lect. Dom. 3.
29 Fer. 5. ℞. 1. Noct. Dom. 2.
31 Sabb. B. M.

FEBRVARIVS.

1 Dom. 4.
3 Fer. 3. Ignatij (1.) commemorat Blasij.
4 Fer. 4. (O. D)
8 Dom. 5.
14 Sabb. B. M. commemorat. Valentini.
15 Dom. 6. com. Faustini.
21 Sabb. B. M.
22 Dom. Septuag.
23 Fer. 2. Cathedra (heri)
24 Fer. 3. Vigil.
25 Fer. 4. Mathiæ.
26 Fer. 5. de ea.
27 Fer. 6. de ea.
28 Sabb. B. M.
29 Dom. Sexag.

MARTIVS.

Et deinceps per Tabulam 35. vsque ad finem anni, vt suprà.

CONCORDIA MARTYROLOGII ROMANI *CVM* BREVIARIO ROM.

Videntur multa pugnare cum Martyrologio Romano, quæ tamen re vera non pugnant; & idcircò ea ob oculos ponere hoc loco volui, vt appareat in sensu concordia quæ latet in verbis.

TAQVE *Ianuarij die* 19. licet in Martirologio habeas hæc verba, *Martha in Nympha necata est, ceteri sunt decollati*; & in Breuirio hæc alia, *Ducti in eum locum, qui Nimphe dicebatur, necantur; ac primùm Marthæ: mox ceteris ceruices abscinduntur*: ne tamem dicas: Ergo Martha quoque decollata fuit. Nam in Breniario mendũ irrepsit Typographi incuria: legendum enim est *Martha* non *Marthæ*, quod vltimò est emendatum; & erit sensus: Necantur omnes, ac primùm Martha necatur; mox ceteri sunt decollati, seu, quod idem est, ceteris ceruices abscinduntur.

Eiusdem die 22. in Martyrolog. 70. socij S. Anastasij *in fluenta sunt demersi*, at in Breuiario videntur *decollati*. *Vnà*, inquit, *cum* 70. *aliis securi percutitur*. Nihilominus concordant textus, si legas periodum cum legitima distinctione. *Mox à Persis variis cruciatibus affectus à Rege Chosroa vna cum* 70. *aliis*. & hoc verum est, quia in fluenta & hi demersi sunt ante obitum S. Anastasij. iuxta Martyrologium: Anastasius deinde solus securi percutitur. quod asserunt Breuiarium & Martyrologium.

Februarij 6. Martyrologium docet, Dorotheam passam *sub Sapricio*, Breuiarium *sub Apricio*: verum vtroque nomine vocabatur Præses apud Historicos. Sicut Aprion, Tentyrorum Episcopus, *in Vita S. Pachomij* appellatur *Saprion à S. Athanasio Apolog.* 2. *de Fuga sua*; & apud Italos, Luigi, Aloisio, Ludouico, quæ sunt idem. & hoc semel adnotasse, sit satis pro locis etiam memorandis infrà.

Aprilis 14. Tiburtius & socii in Martyrologio *gladio* percussi sunt, more nobilium; in Breuiario, *securi* feriuntur, more seruorum. Sed apud Scriptores vtroque modo explicari solet idem genus mortis, hoc est, decollatio.

Ibidem. *Almachius* & *Amachius* videntur differre; at vnum & idem nomen vt suprà diximus, *Februarij* 6. in casu simili vnius litteræ additæ.

Eiusdem die 17. Martyrologium in Aniceto

Aniceto nominat persecutionem *M. Aurelij Antonini & Lucij Veri*; Breuiarium meminit tantùm *M. Aurelij Antonini.* Quis autem sentiat, contraria loqui eos, quorum alter tacet quod alter dicit? passim id accidit in Euangeliis, quorum est mira concordia.

Eiusdem die 26. licet in 6. Lectione Breuiarij legas, *Imperatorem adit*, ne putes tamen eum esse Diocletianū de quo in præcedenti Lectione; sed Maximianum, de quo hac die in Martyrologio.

Maij 1. Philippus in Martyrologio apud *Hierapolim Asiæ* moritur; in Breuiario, apud *Hierapolim Phrygiæ*. hæc autem est minoris Asiæ regio. Quid obiicies?

Eiusdem 2. obiisse dicitur Athanasius in Martyrologio tempore *Valentiniani, & Valentis*; in Breuiario, sub *Valente*: vtrumque tamen verum est, vt patet, tacito alterius nomine.

Eiusdem 3. Alexander Papa in Martyrologio multa patitur ante peremptionem neque vlla est ibi mentio decollationis; in Breuiario dicitur securi percusus, omissis præuiis aliis tormentis. Sed conciliantur hæc loca facilè: quia breuiùs in Breuiario, fusiùs in Martyrologio de eo & sociis agitur; & aliter textus alterum explanat in genere mortis & peremptionis instrumento.

Eiusdem 12. Videbantur hæc contraria: in Martyrologio, *pridie huius diei* corpora S S. Nerei, &c. fuere translata; in Breuiario legitur, *Hac die* Explica Martyrologium, quòd in primis Verspēris Festi (& re vera ita factum est:) quæ primæ Vesperæ attinent ad hanc diem Festi, more Ecclesiastico. Prætereà, Hac die recondita sunt corpora quæ pridie fuerunt translata. & hic est sensus verborum Breuiarij.

Eiusdem 27. S. Ioannes Papa dicitur in Martyrologio *diu maceratus in carcere*; & in Breuiario, *paucis cessisse è vita*: hoc est, post diuturnam macerationem, breui morbo adueniente, vitam finiuit.

Iunij 9. In Martyrologio, Promotus in martyrio S S. Primi & Feliciani dicitur *Præses*; in Breuiario, *Prætor*: ac vtrumque titulum legimus apud Historicos in Promoto.

Eiusdem 12. Basilides & socij moriuntur in persecutione *Diocletiani & Maximiani*, si Martyrologium legas diuisim vtrumque leges in Breuiario; quia in persecutione *Diocletiani* torti sunt *à Maximiano*, & vtriusque vna fuit persecutio.

Eiusdem 18. A Fabiano *iudice*, inquit Martyrologium, tenti sunt Marcus & Marcellianus; à Fabiano duce, ait Breuiarium, Quid dubitas? Dux ipse militum fuit iudex. *Ibidem* legas, *Lanceis telis*. Vide infrà *Decemb.* 21.

Iulij 10. septem fratres in Martyrologio, sub *Antonino Pio*; in Breuiario, sub *M. Aurelio Antonino*. Vna verò fuit amborum persecutio.

Eiusdem 18. Filij S. Symphorosæ ad *trochleas* extenduntur in Martyrologio; *ad palum* alligati dicuntur in Breuiario. Lege *Adonem*, qui de iisdem scribens 27. *Iunij* ait: Imperator iussit septem figi stipites, ibique filios ad trochleas extendi. non ergo ea loca pugnant.

Eiusdem 27. Pantaleon à *Maximiano* tentus, in Martyrologio; *à Diocletiano* Nicomediæ, in Breuiario. Tu explica de Maximiano Galerio, qui apud Diocletianum erat; non de Maximiano Herculeo, qui Mediolani degebat.

Augusti 2. in Martyrol. fit mentio *Valeriani* in martyrio Stephani Papæ, non autem *Gallieni*: de quibus in Breuiario. Vna tamen erat eorum persecutio.

Eiusdem 25. Astyagis *Regis* iussu, ita Martyrologium de obitu S. Bartholomæi. Dicitur autem in Breuiario, quod Astyages erat *frater Polimij Regis*; ergo

non erat Rex. potuit tamen esse Rex etiam ille, & frater. Regis.

Septembris. 14. Cornelius in *persecutione Decij* decollatur in Martyrologio; *Gallo & Volusiano* Imperatoribus obit in Breuiario. An perdurauit persecutio Decij vsque ad Gallum & Volusianum ? indixit eam Decius, renouauit Volusianus, *ex Baron. in Annal. anno Christi* 255.

Eiusdem 19. In martyrio S. Ianuarij meminit *Diocletiani* Martyrologium; addit *Maximiani* nomen Breuiarium, sed iam diximus eamdem fuisse persecutionem. Et eodem modo conciliabis textus in Festo S S. Cosmæ & Damiani, 27.*eiusdem.*

Octobris 9. Dionysius in Martyrologio à *Fescennino gladio* animaduertitur; in Breuiario *à Fescennio securi* percutitur. Duplex varietas, in nomine iudicis, & in instrumento martyrij: sed recole quæ suprà diximus ad *diem Febr*, 6. *&* 14. *Aprilis.*

Eiusdem 26. Euaristus in Martyrologio, *sub Adriano*; in Breuiario, *sub Traiano*: sed coronatur, ait, sub Adriano; Pontificatum gessit sub Traiano, hoc est: Septem annos sub Traiano rexit Ecclesiam; anno secundo Adriani martyr occubuit, *Baron. in Annal.*

Decemb. 21. S. Thomas in Martyrologio prædicat Euangelium Hyrcanis *& Brachmanis*; in Breuiario, Hyrcanis & & *Bactris*. Vtrumque tamen verum est, & Brachmanis in India, Bactris in Scythia prædicauit.

Ibidem Martyrologium tradit, quòd *lanceis* transfixus fuit; Breuiarium, quòd *telis* confossus. An, quia telum est omne id quod manu iaci potest, inde commune fit nomen lanceis, & similibus aliis armorum generibus ? nulla igitur in prædictis discordia; sed omnia consona in sensu, si minùs in verbis.

PLACI

PLACITVM ADM. R. P. FR. HIERONYMI ONVPHRII ROM.

Theologi Collegiati, & publici Lectoris in ſacris Litteris in Bononienſi Archigymnaſio,

In diſputata dubitatione de recitandis Horis Canonicis.

DVBIVM.

An non ſeruare modum præſcriptum in recitandis Horis Canonicis in Breuiario nouo Pij V. ſit peccatum mortale, an veniale.

Declaratur titulus dubitationis.

STO, Clericus, qui ſit obligatus ad recitandum diuinum Officium, & hic pro ſua voluntate & beneplacito recitet de Feria, cùm teneretur ex præſcripto Pij V. recitare de aliquo Sancto; & è contra, cum teneretur recitare de Feria, recitet de Sancto; & item, cùm de vno Sancto, recitet de alio: idque abſque contemptu ſaltem explicito; ſed ſolùm, quia ita ſibi videtur, idque toties facit, quoties ſibi expedire videtur, vt ſolam propriam voluntatem in recitandis Horis Canonicis ſibi regulam conſtituat: quæritur, inquam, an hic Clericus ſic recitando diuinum Officium peccet mortaliter, an venialiter.

Principio qui ſcripſerunt de hoc dubio tum Theologi, tum Canoniſtæ, tum Summiſtæ, ſunt. *Maior in 4. d. 12. quæſt. 6. Caiet. in Summa verbo Hora cap. 2. Sotus lib. 10. de Iuſtitia & Iure quæſt. 5. art. 4. Azorius l. 10. de Inſtit. moral. cap. 10. dubio 2. Pet. de Aragona in 2. 2. D. Thomæ, quæſt. 83. de Orat. art. 12. dubio 5. princ. Viguer. in ſuis Inſtitut. de Virtute iuſtitiæ cap. 5. v. 4. Nauar. de Oratione & Horis Canonicis cap. 21. nu. 25. Emanuel Rodriguez in Summa caſ. conſ. cap. 142. num. 3. Tolet. lib. 2. Inſtruct. Sacerd. cap. 13. num. 5. Coſmas Philiarchus lib. 1. de Horis Canonicis c. 6. Leonard. Leſſius lib. 2 de Iuſtitia & Iure c. 37. dubio 12. num. 77. Iacob. de Graffis lib. 2. Caſ. conſcient. c. 52. num. 116. Ioan.*

Ioan. Medin. Cod. de Orat. tract. 6. q. 16. S. Antonin. 3. par. tit. 13. c. 4. §. 2. Tabiena v. Hora Canonica n. 17. Armilla eodem v. n. 6. Siluest. eod. v. n. 15. Angel. eodem v. num. 4. Rosella eod. verbo num. 13. Valentia 3. tomo disput. 6. quæst. 2. puncto 10. Suarius 2. tomo de Relig. lib. 4. cap. 23. à num. 11. Garcia tract. de Benefic. 1. tomo par. 3. cap. 1. n. 163. Paulus Squillantes tract. de Obligat. Clericorum par. 1. à num. 50. Pro solutione autem nonnulla nobis sunt præmittenda.

Igitur NOTANDVM PRIMO, ex communi Theologorum sententia iam obtentum esse, optimè distingui in qualibet virtute, vt etiam in aliis, substantiam à modo eiusdem. Sic communiter docent Theologi, tum præcipuè secuti D. Thomam *in par. 2. quæstione 109. artic. 3* Hac eadem ratione nobis videtur illa duo posse distingui in ipso diuino Officio. vt alia sit substantia illius à modo eiusdem: quam distinctionem optimè & non obscurè insinuarunt *Sotus lib. 10. de Iustitia & Iure quæst. 5. artic. 4. Tolet. sup. lib. 2. cap. 11. Nauar. de Oratione & Horis Canonicis cap. 21. num. 22. Tabiena suprà num 16. Io. Medina C. de Oratione tract. 6. cap. 16. §. De 2.* Quamquam hi non eodem modo distingunt illa duo in diuino Officio: nam alij faciunt substantiam Officij diuini ipsum totum diuinum Officium, tam diurnum quàm nocturnum, vel ipsas septem Horas Canonicas vt sic, modum verò illum quo septem Horæ quotidie ex præscripto Iuris Canonici recitantur. Alij substantiam diuini Officij faciunt per solutionem alicuius orationis & debitæ pensionis pro beneficio à Deo accepto, modum verò faciunt distributionem illius debitæ pensionis in septem Horas iuxta illud Dauidis: *Septies in die laudem dixi tibi*, &c. alij alio modo. Sed de hoc nil ad præsentem difficultatem cui pro nunc satis est, illa duo, scilicet substantiam & modum, distingui in diuino Officio.

Hoc igitur posito, non est quæstio hoc loco de ipsa diuini Officij substantia quocumque modo accepta, nam certum est omnium sententia, omnes Clericos (loquor autem semper de iis qui aliquo titulo sunt obligati ad diuinum Officium recitandum) teneri ad recitandum diuinum Officium, saltem quoad substantiam, sub peccato mortali, vt patet ex *c. 1. de Celebratione Missarum, & cap. Dolentes eodem tit. ex cap. Eleutherius. Distin. 91. cap. fin. Distin. 92.* & docent passim citati Doctores, *Medina sup. quæst. 17. Cosmas Philiarchus item suprà cap. 6. conclus. 1. Nauarr. in Manuali cap. 25. num. 122. & de Horis Canon. cap. 7. num. 5. Antoninus sup. §. 4. Tolet. c. 12. num. 4. Viguerius cap. 5. v. 4. Lessius cap. 37. dubio 9. num. 52.* & alij communiter: sed sola difficultas est de modo seruando in diuino Officio recitando, An stante Constitutione Pij V. de qua infra, teneantur Clerici ad illum seruandum sub peccato mortali an verò sub veniali, pro quo.

NOTANDVM SECVNDO, Nos hîc sub nomine modi dicendi diuinum Officium intelligere & complecti cum Toleto *suprà cap. 13.* & aliis communiter, ea omnia quæ accidunt diuino Officio vt sic, & sunt numero sex, Numerus, Ordo Qualitas, Tempus, Locus Modus. Sicut nomine substantiæ eiusdem, vt est suprà dictum, intelligimus vel ipsum diuinum Officium nocturnum & diurnum distributum in septem Horas Canonacas, vel orationem debitam Deo, quatenus est quædam certa pensio diuini cultus, debita ab iis præcipuè qui in sortem Domini dicuntur electi, pro qua in sustentationem recipiunt patrimonium Christi, *ex cap. 1. de Celebrat. Missarum*: & quidem ex hac parte, diuinum Officium, scilicet vt dicit certam hanc pensionem diuini cultus, non

videntur malè locuti, qui faciunt ex Iure diuino simpliciter, vt habet *Tabiena suprà num* 16. aut ex Iure naturali & diuino simul, vt habent *Sotus suprà*, *Iacob. de Graffiis sup. cap.*49. *num.*9. Si verò accipiatur diuinum Officium, vt dicit septem Horas Canonicas, tunc benè sunt locuti alij Doctores, cùm dixerint, tunc diuinum Officium esse ex naturali & diuino Iure, & immemorabili consuetudine Ecclesiæ, vt doctè tradit *Nauar. de Horis Canon. cap.*7. *num.*2. *& Cosm. Philiarc. sup. lib.*2.*cap.*2. vnde facilè concedi potest iis Auctoribus, quos iam iam afferemus, in eo sensu, quo diuinum Officium dicit voluntariam & indeterminatam pensionem Deo debitam, non posse Clericos, neque etiam per Papam, liberari ab huiusmodi obligatione recitandi hoc modo sumptum diuinum Officium. Sic *Angelus suprà num.*6. *Rosella, num.*13. *Siluester num.*19. & acceperunt à Panormitano *in cap.*1. *de Celebrat. Missarum*, quidquid dixerint *Petrus de Aragona sup. post vltimam conclusionem*, *& Toletus cap.*14. *num.*6. Et ratio huius esse potest, quòd scilicet ex hac parte Officium diuinum est indispensabile, cùm sit ex recta ratione & iure naturali præscriptum, quatenus scilicet, sicut vnusquisque ex iustitia naturali tenetur ei aliquid impendere à quo habuit beneficium, vnde recipit suos prouentus: sic Deo tenetur ille aliquod diuinum Officium vel aliquam orationem persoluere, vt illi quoquo modo satisfaciat pro fructibus receptis ex beneficio, si hoc habeat, aut pro beneficio Ordinis sacri habito, aut etiam pro aliis causis, vt multis tradit *Tabiena sup. n.*16. Ex altera verò parte, scilicet quoad illas circumstantias, est diuinum Officium de Iure Ecclesiastico, vt habent *Sotus*, *Iacobus de Graffiis vbi sup. Rodriguez num.*2. *Nauar. de Horis Canonicis à n.*22. *& ibidem cap.*1. *num.*31. & sic diuinum Officium est dispensabile, vt ibidem inter alios tradunt *Tabiena*, *Petrus de Aragona*, *& Tolet. sup.* & hinc est, vt non vnus apud omnes Ecclesias fuerit modus recitandi diuinum Officium. Non disputabimus autem hîc de his omnibus circumstantiis, an omnes obligant ad sui obseruationem sub peccato mortali (certum enim est, non omnium eandem esse obligationem ad peccatum mortale) sed solùm disputabimus de modo Officij recitandi ac ratione psallendi, an scilicet teneatur Clericus in recitando Officio obseruare & sequi ritum & modum præscriptum à Pio V. in Breuiario Romano, ita vt, nisi talem obseruet modum, peccet mortaliter.

NOTANDVM TERTIO, *ex Caietano* 2.2.*quæst.*186. *art.*9. *& in Summa v. Præceptum. & aliis Auctoribus*, ex tribus potissimùm colligi posse, legem aliquam obligare ad sui obseruationem sub peccato mortali; primò, ex materia quæ imperatur per legem; secundò, ex verbis quæ in ipsa lege ponuntur; tertiò, ex pœnis quæ lege irrogantur.

Et primò quidem ex materia: nam re vera non solùm requiritur intentio legislatoris obligandi subditos per suam legem ad peccatum mortale; sed etiam prætereà requiritur, vt materia ipsa, quæ præcipitur, sit grauis, id est tanta, vt sufficiat ad obligationem peccati mortalis. Quæ duo ita sunt necessaria, ex communi omnium sententia, vt si alterum desit, nunquam sit intelligenda talis lex obligatoria ad huiusmodi peccatum. Dicitur autem materia leuis, vel grauis, aut etiam parua, ex relatione quam habet ad commune bonum. Si enim præcipitur aliquid quod spectet ad illud, certè materia dicenda erit grauis; secùs, si agatur de bono aliquo particulari (nisi tamen illud bonum particulare sit contra ius na-

turale, leges diuinas, aut alia huiusmodi; tunc enim quæ est ratio de bono communi, eadem etiam esset de illis bonis particularibus.) Verbi gratia, si tempore famis lege cogantur diuites vendere sua frumenta, si plura habeant, iusto pretio, certè ipsi tenentur parere legi sub peccato mortali; etiamsi aliis temporibus nemo vt sic cogatur res suas vendere. Item, sæuiente peste lege coguntur Medici sub eodem peccato insistere labori, cùm tamen extra talem necessitatem ad id non obligentur: & sic de aliis, in quibus videtur vrgere ratio boni communis, vt, nisi subditi fecerint quod lege Principis præceptum est, peccent mortaliter.

Secundò colligitur talis obligatio ex verbis appositis in ipsa lege; & in Iure quidem Canonico (de hoc enim disputamus) vt videre est in Constitutionibus Pontificiis, non eadem reperiuntur verba præceptoria, neque eodem modo obligatoria, vt, verbi gratia, illa verba, *Decernimus, statuimus, innouamus, volumus, intendimus*: quibus, si nihil prætereà addatur, certè non præ se ferunt obligationem aliquam ad culpam lethalem; alia verò verba, *Præcipimus, & prohibemus*, ex mea quidem sententia, semper afferre secum videntur obligationem ad mortale, quidquid dixerit Caietanus, qui visus est dixisse, illa duo verba, *Præcipimus & prohibemus*, præ se ferre quidem semper aliquam obligationem, non tamen mortalem; sed sine vllo fundamento. Item *ex Clementina Exiui, de Verbor. signific.* habentur duo alia verba ad idem obligatoria, scilicet, *debet*, *& tenetur*, quidquid etiam renuerit Caietan. sed immeritò: quia si diligenter inspiciamus dictam Clementinam, videbimus, Pontificem vti illis duobus verbis, *debet & tenetur*, dum intendit ostendere hanc lethalem obligationem. Item, si apponantur in Constitutione illa alia verba, *In virtute sanctæ Obedientiæ, sub pœna præstricti iuramenti, sub incursu indignationis præpotentis Dei, & Apostolorum Petri & Pauli, strictè omnino præcipimus, vel iubemus*, aut alia huiusmodi verba obligatoria, eandem vim habere videntur.

Tertiò, & demum, colligitur huiusmodi obligatio ad lethale peccatum ex pœnis quæ infliguntur in ipsa Constitutione, vt excommunicationis, suspensionis, interdicti, maledictionis, indignationis præpotentis Dei, perpetui carceris, amissionis bonorum, & similium; quæ cùm sint quædam pœnæ grauiores, nunquam intelliguntur inflictæ, nisi ex culpa grauiori, quæ solùm est lethalis, ex communi omnium sententia.

NOTANDVM VLTIMO, quoniam hoc totum negotium præsentis difficultatis pendere videtur ex intelligentia Constitutionis vltimò editæ, præcipuè à Pio V. & quæ descripta est initio Breuiarij Romani moderni, in qua fuit præscripta forma & modus recitandi diuinum Officium: vtrùm in ea ita præscribatur talis forma & modus recitandi illud, vt satis appareat, contra facientes peccaturos mortaliter, si consulto illum modum præscriptum & definitum non obseruauerint; vt propterea operæ pretium videatur hîc afferre Constitutionem ipsam de verbo ad verbum, saltem quoad eam partem quæ facit ad præsentem difficultatem. Itaque post multa Pius V. quæ iam dixerat in illa sua Constitutione, quæ incipit, *Quod à nobis*, &c. quibus ostenderat, quare talem condiderit Constitutionem; & post multa, quibus declarauerat, à se abolitum omne & quodcumque aliud Breuiarium, tandem ait: *Omni itaque alio vsu quibuslibet, vt dictum est, interdicto, hoc nostrum Breuiarium, ac precandi psallendique formulam in omnibus vniuersi orbis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & locis etiam exemptis,*

in quibus Officium ex more & ritu dictæ Romanæ Eccleſiæ dici debet, aut conſueuit, ſalua prædicta inſtitutione, vel conſuetudine prædictos ducentos annos ſuperante, præcipimus obſeruari: Statuentes Breuiarium ipſum nullo vnquam tempore vel totum, vel ex parte mutandum, vel ei aliquid addendum, vel omnino detrahendum eſſe: ac quoſcumque, qui Horas Canonicas ex more & ritu ipſius Romanæ Eccleſiæ, iure vel conſuetudine dicere vel pſallere debent, propoſitis pœnis per Canonicas ſanctiones conſtitutis in eos, qui diuinum Officium QVOTIDIE non dixerint, ad dicendum & pſallendum poſthac in perpetuum Horas ipſas diurnas & nocturnas, ex huius Romani Breuiarij præſcripto & ratione omnino teneri: neminémque ex iis, quibus hoc dicendi pſallendique munus neceſſariò impoſitum eſt, niſi hac ſola formula ſatisfacere poſſe. Iubemus, &c. Hæc Papa. Ex qua Conſtitutione multa ad rem noſtram colliguntur.

Et Primò quidem colligitur, in illa Conſtitutione tria intendi à Papa; primò, funditus euertere ac tollere quæcumque alia Breuiaria, quæ ante dictam Conſtitutionem circumferebantur; ſecundò, præſcribere vnum certum breuiarium, quod in omnium manibus in poſterum eſſet, & ab omnibus recitaretur; tertiò, præſcribere certum quendam modum ab omnibus ſeruandum in recitatione eiuſdem Breuiarij. Non loquor hîc de Breuiariis quæ conceduntur à Papa in illa Bulla. Primum patet ex illis verbis eiuſdem Conſtitutionis, cùm dicitur, *omni itaque alio vſu*, &c. ſecundum verò patet ex aliis verbis, cùm dicitur, *hoc noſtrum Breuiarium*, &c. tertium denique, cùm dicitur, *precandi pſallendique formulam*.

Secundò colligitur ex eadem Conſtitutione, diſtinctionem illam in primo notabili à nobis aſſignatam, de ſubſtantia & modo in ipſo Breuiario, non eſſe emendicatam & confictam: nam quòd in ipſo diuino Officio ſit ſua ſubſtantia, patet ex illis verbis Bullæ, cùm dicitur, *hoc noſtrum Breuiarium*, &c. & infrà, cùm dicitur, *QVOTIDIE non dixerint Horas diurnas & nocturnas*, &c. quòd verò ſit modus, habetur etiam in eadem Bulla, cùm dicitur, *precandi pſallendique formulam*. & infrà, cùm dicitur, *ex huius Romani Breuiarij præſcripto & ratione*, &c. Ex quibus clarè patet, quid ſit ſubſtantia diuini Officij, & quis ſit modus & ratio eiuſdem, & quomodo illa duo inter ſe diſtinguantur.

Tertiò colligitur ex eadem Conſtitutione, non ſolùm à Papa præſcribi certum Breuiarium, ſed etiam certum modum in ipſo Breuiario obſeruandum, & vtrumque ſub eadem ratione præcipi, vt patet ex iis verbis, cùm dicitur, *Omni itaque alio vſu interdicto, hoc noſtrum Breuiarium, ac precandi pſallendique formulam*, &c. & infrà: *Ad dicendum & pſallendum poſthac in perpetuum Horas ipſas diurnas & nocturnas, ex huius Romani Breuiarij præſcripto & ratione omnino teneri*. En ſubſtantia & modus in Breuiario ſeruandus, &c.

Quartò colligitur, quibus verbis vtatur Papa in ſua dicta Conſtitutione ad id præcipiendum & præſcribendum: *Præcipimus obſeruari*; *Propoſitis pœnis per Canonicas ſanctiones*; *Statuentes omnino teneri*; *Ex more & ritu Romanæ Eccleſiæ pſallere debent*; *Iubemus vt procurent*, &c.

Vltimò colligitur, rem grauem tractari in dicta Conſtitutione, vt patet ex illis verbis, cùm dicitur ſub initio: *Hanc nimirum orandi varietatem grauiſſimè ferens*, &c. Et paulò antè: *Quin etiam in Prouincias paulatim irrepſerat praua illa conſuetudo*. & poſt nonnulla: *Priuatum ſibi quiſque Breuiarium conficerent, & illam communionem, vni Deo, vna & eadem*

formula, &c. Ex quibus satis patet, quæ incommoda potuerint mouere Papam ad tantam rem determinandam. His igitur tandem præmissis, ad sententias, quas hac in re reperire potui, veniendum est. Sit ergo

Prima sententia eorum, qui asserunt, inuertere Officium diuinum quoad modum & formam, & recitare vnum pro alio sine causa rationabili, esse quidem graue peccatum; non tamen explicant, an sit veniale, vel mortale. *Sic Tabiena suprà num.*17. *Viguerius item vbi suprà v.*4.

Secunda sententia est aliorum, qui dicunt, sic inuertere diuinum Officium esse quidem peccatum, non mortale, sed veniale. *Ita Maior in* 4. *vbi suprà Antonin.* 3.*part.tit.*13. *cap.*4. §.2. *& clariùs* §.4. *dubio* 5. *Siluester verbo Hora. num.*15. *Caiet. in Sum. ibidem cap.*2. *Sotus lib.*10. *de Iustitia & Iure artic.* 4. *Armilla eodem verbo num.*7. *Azorius lib.*10. *Instit. moral. cap.*10. *dub.*2. *vbi dicit hanc esse communem, Valentia in* 3. *tomo disp.*5. *vbi suprà Leornardus Lessius lib.*2. *de Instit. & Iure dub.*12. *numero* 77. *Iacob. de Graff. sup. cap.*52. *num.*18. Fundamentum commune ferè omnium est; quia ponunt, quòd, dicere hoc vel illud Officium, non sit in præcepto: quare neque transgressio erit contra aliquod præceptum, & consequenter neque erit peccatum lethale, &c.

Addit Lessius *sup. loco citato*, quia, inquit, id quod Ecclesia primariò præcipit, est tantùm, vt septem Horæ Canonicæ quotidie recitentur: quod verò deinde dicatur de hoc vel illo Festo, seruetur hæc vel illa forma, ait id solùm pertinere ad modum & quandam circumstantiam secundariam Officij diuini; quæ cùm non sit tanti momenti; non obligabit ad aliquod mortale peccatum, sed solùm ad veniale; nam, inquit, substantia præcepti seruatur, quodcumque Officium Breuiarij concessi dicatur. Neque vllum aliud est fundamentum huius rei, quod sciam, etiamsi multum laborauerim, vt si quid aliud esset, reperirem.

Tertia sententia est eorum, qui affirmant, non seruare ordinem præscriptum vt suprà in recitando Officio diuino, esse peccatum mortale. *Ita Angelus verbo Hora Canon. num.*4. *Nauarrus de Oratione & Horis Canonicis sup. num.*25. *Toletus vbi suprà cap.*15. *num.*15. *Emanuel Rodriguez sup. cap.*142. *de voce, num.*3. *Suarez in* 2. *tomo de Relig. sup. Garcia tract. de Benef. sup. Paulus Squillantes vbi sup. Petrus de Aragona sub dubio suo quinto principali, Cosmas Philiarchus item vbi suprà lib.*5. *cap.*6. Fundamentum est, quia non solùm substantia, sed etiam modus & forma diuini Officij cadunt sub præcepto, quamquam non eodem modo. Prorsus ergo non obedire tali præcepto, erit peccatum mortale. Hæc sequela infrà ex dicendis patebit; interim ad Conclusiones veniamus.

Prima Conclvsio. Inuertere aliquando ex causa rationabili præscriptum modum ac rationem in recitandis Horis diuinis à Pio V. non crediderim esse aliquod peccatum. Hanc Conclusionem tenuit *Iacobus de Graffiis suprà numero* 18. *& Cosmas Philiarchus cap.*6. Et patet, quia aliqua actio mala, quæ tamen non sit intrinsecè mala, sed solùm ex præscripto humano, potest cohonestari ex aliquo motiuo, circumstantia, & fine bono, vt patet in multis casibus: ergo, etiam si inuertere præscriptum Ordinem à Pio V. in recitando diuino Officio sit actio vt sic mala, quippe quæ est contra præceptum & præscriptum Pontificis; tamen ex aliquo motiuo & circumstantia ita potest cohonestari, vt nullum sit peccatum. Vt, verbi gratia, si quis Clericus in Sacris recitaret Officium de Sancto, cùm

cùm teneretur recitare de Feria, quia longum & necessarium sibi iter illo die conficiendum esset; haberet autem Psalmos de eo Sancto ferè ad memoriam, certè excusaretur: aut etiamsi aliquo pio affectu in Sanctum qui tali die occurreret, vellet de eodem recitare Officium, omissa Feria; certè ego non video, quare ex eo honesto titulo non posset excusari ab omni peccato, & sic in similibus casibus. Non probatur autem nobis ratio, qua prædictam Conclusionem probat *Iac. de Graffiis loco citato sup.* nam quòd ille, qui sic recitat, nullo peccato peccet, asserit oriri ex eo, quia qualitas Officij non est in præcepto: non placet, inquam quòd, vt infrà ostendemus, qualitas Officij diuini est in præcepto; ergo ex hoc capite non excusatur à peccato, quin potiùs ex eo intelligimus illum peccasse.

Secvnda Conclvsio. Inuertere ordinem Officij diuini vt suprà, etiam consultò, & sine rationabili causa, extra tamen omnem contemptum, saltem explicitum, bis vel etiam ter, non videtur mihi peccatum mortale. Habent hanc Conclusionem *Nauarrus, Rodriguez, de Aragona, Graffius locis citatis*, & est communis. Et probari potest, quia paruitas rei in quacumque materia solet excusare à peccato (loquor autem semper de iis quæ ex se non sunt mala) sed solùm quia præcepta, *vt post S. Thom. 1. 2. quæst. 88. artic. 5. & 6. & 2. 2. quæst. 5. articulo 4. S. Antonin. 2. part. tit. 4. cap. 5. §. 7. & S. Adrian. quodlibeto 8. & alios, optimè docuit Nauar. tum in Repetitorio cap. Inter verba 11. quæst. 3. tum in Sum. cap. 11. num. 4.* ergo, etiam si quis bis vel ter contraueniret huic præcepto, quia id existimari potest parum, morali quadam æstimatione excusari potest à peccato mortali: & ratio est, quia malitia mortalis in prædicto casu non potest peti ex aliquo alio capite, quia ille vt sic non posset dici nisi materialiter inobediens, & item non nisi materialiter contemptor præcepti; cùm tamen vtrumque aut formaliter aut virtualiter requiratur, vt malitia sit mortalis. Sed

Dices: Si contemnere talem modum præscriptum & præceptum à Papa aliquando est peccatum mortale, vt dicemus; ergo semper erit peccatum mortale; ergo etiam qui semel contrafaciet tali præcepto, peccabit mortaliter: neque enim videtur maior ratio vnius quàm alterius; ergo aut nunquam aut semper erit tale peccatum.

Resp. negando sequelam. Nam, vt dictum est, vt malitia sit lethalis in iis quæ fiunt contra præcepta Ecclesiastica, debet esse intentio aliqua aut formalis aut saltem virtualis contrafaciendi præcepto Ecclesiastico: quæ tamen intentio vt sic nunquam moraliter interpretatur esse, nisi post aliquos actus perfectos & consummatos. Quare non est mirum, si ille, qui primo, secundo, vel etiam tertio contrafacit, non peccet saltem mortaliter; peccare autem intelligatur ille idem, si quarto, quinto, & sic deinceps non obediret: nam tunc intelligitur & præsumitur incipere contemptus & inobedientia, saltem virtualis, sufficiens ad culpam mortalem. Quare sit

Tertia Conclvsio. Ex inaduertentia, non tamen affectata, si bis recitaret vnum Officium pro alio quod recitare deberet, posset peccare venialiter, vel etiam nullo modo peccare. Hanc inter alios docent *Philiarchus sup. cap. 6. conclusione 2. Iacobus de Graff. num. 18.* Patet autem Conclusio, quòd inaduertentia tollit actum voluntarium, *ex D. Thoma part. 2. q. 6. art. 8. & sequitur Caietan. ibi*; sine quo nunquam erit peccatum, *ex textu in cap. primum, 15. quæst. 1.* ergo quis ex inaduertentia inuertens talem ordinem excusatur à peccato, aut saltem à

tanto, licet non à toto. Dixi, Nisi sit affectata talis inaduertentia: nam vt sic certè delinquens à peccato non excusaretur, *vt habet D.Thom.par.2.q.76.art.3.*

VLTIMA CONCLVSIO. Inuertere modum, formam & ordinem præscriptum in nouo Breuiario Romano à Pio V. ad libitum, vel etiam in fraudem, vt si sit faciendum de Feria, fiat de Sancto, & è contra, idque pluries, censeo omnino esse peccatum mortale. Habent hanc sententiam Doctores supracitati in tertia sententia, & patet argumento, cui non videtur posse satisfieri, nisi fingantur commenta & tergiuersationes; & deducitur ex iis quæ præmisimus, & est: quia quotiescumque quis subditus facit contra præceptum sui Superioris habentis iurisdictionem non impeditam, ac volentis huiusmodi præcepto subditos obligare in re graui, certè ille peccabit mortaliter. Sed in casu nostro, Clerici obligati ex aliquo titulo ad recitandum diuinum Officium faciunt contra præceptum Pij V. intendentis, & volentis illos obligare ad obediendum sub peccato mortali; ergo. Maior supponitur vera. Minor patet, quia ex triplici capite, vt suprà præsuppositum est, colligi potest, quæ sit intentio Superioris in suis legibus, in ordine ad obligandos subditos ad obediendum sub lethali culpa, ex materia scilicet de qua agit Superior; ex verbis quibus vtitur in præcipiendo quod intendit; & ex pœnis quas infligit contra inobedientes: sed hæc tria habemus in prædicta Constitutione Pij V. qua præcipit ac præscribit diuinum Officium; ergo præceptum, qnod in ea continetur, erit ad mortale. Quod verò illa tria reperiantur, facilè patet. Et

Primò, quod attinet ad materiam, de qua agit Pontifex in dicta Constitutione, apertè colligitur, illam esse grauem; sic enim habet Pontifex in illa: *Hanc orandi varietatem grauissimè ferens.* Certè illud Aduerbium superlatiuum *grauissimè* ostendit rei grauitatem, de qua ibi tractat Papa, vt fateatur se illa grauissimè premi. Et quidem potuit iure optimo Papa id dixisse. Quia enim, sublata vnione in recitandis Horis diuinis (quæ tamen maximè in Ecclesia Dei seruari debet) periculum erat in mora, ne animorum Christi fidelium vnitas scinderetur, &, *vt ait Aragona sup. dubio quinto,* ne schismatis causa & ansa fragilibus daretur; ideò Papa ibidem multùm ait se in eo elaborare, quantum fieri possit, vt saltem maiori ex parte illa vnitas reddatur Ecclesiæ Dei: id quod optimè declarauit instituendo, ordinando, præcipiendo ac præscribendo certum psallendi modum in Dei Ecclesia. Quare meritò Papa asseruit, se grauissimè ferre illam varietatem in recitandis Horis Canonicis; vt scilicet sic ostenderet, quanta res sit, quam ipse præciperet. Et hæc de materia.

Secundò, quod attinet ad verba, quibus vtitur Papa in prædicta Constitutione, illa talia sunt, vt benè possit dignosci, quæ fuerit eius intentio, obligandi scilicet contrà facientes & inobedientes ad tantum peccatum. His enim verbis vtitur Papa in ea Constitutione, *Præcipimus obseruari; Propositis pœnis per Canonicas sanctiones; Statuentes omnino teneri; Iubemus vt procurent*, &c. Prætereà illud Aduerbium *omnino*, cum suo Verbo, scilicet *teneri*, satis declarat omnimodam Papæ voluntatem, vt quæ iubentur seruentur, vt omittam alia verba huiusmodi: quæ si diligenter attendantur, sine dubio ita euidenter ostendunt huiusmodi obligationem ad peccatum lethale, vt omnino contrarium asserere, extra rationem videatur.

Tertiò, quod attinet ad pœnas inflictas in ea Constitutione, etiam si Papa

eas

eas non apponat nouas, adhuc iam tamen latas comprobat, ac ratas habet; easque etiam extendit non solùm contra eos qui vsi sint Breuiario veteri, & non nouo à se determinato, sed etiam contra eos, qui prædictum Officium secundùm assignatum modum, formam ac rationem non recitauerint. Quare mihi certum videtur, illas pœnas, quæ contrahuntur à non recitantibus diuinum Officium, contrahi etiam à non recitantibus secundùm modum & formam præscriptam in eadem Constitutione, vt patet ex verbis ibidem positis. sic enim habet Papa: *Statuentes Breuiarium ipsum nullo vnquam tempore*, &c. & post nonnulla sic habet: *Ac quoscumque, qui Horas Canonicas*, &c. vsque ad illa verba, *nisi hac sola formula satisfacere posse*, &c. Ex quibus clarè patet, pœnas iam inflictas à Canonibus contra non recitantes *quotidie* diuinum Officium, intelligi etiam inflictas contra eos, qui non seruant in eo recitando præscriptum modum à Papa. Quæ autem sint huiusmodi pœnæ, & quàm graues, legantur *Couaruuias lib. Variar. resolut.* 3. *num.* 10. *Nauar. tum de Oratione & Horis Canonicis cap.* 7. *num.* 6. *tum in Manuali cap.* 25. *n.* 122. *Cosmas Philiarchus sup. cap.* 12. *Rodriguez sup. cap.* 146. *Iacob. de Graffiis lib.* 2. *cap.* 150.

Ex quorum doctrina satis apertè colligitur, præter culpam mortalem, quam contrahunt non recitantes debitum diuinum Officium *quotidie*, contrahere etiam aliam obligationem restituendi fructus pro debita portione: & colligitur ex Extrauaganti Pij V. quæ refertur *per Nauar. in Sum. c.* 23. *nu.* 122 vt alia omittam Concilia, cùm id ad præsentem difficultatem non faciat, &c. An autem hæc pœna restituendi fructus perceptos à non recitantibus sic diuinum Officium sit grauis, an leuis, dicant, qui premuntur hoc onere restituendi. Nulla enim res iam reperitur apud mortales, qua magis vexentur, quàm illa in qua repetitur ratio accepti & dati, præsertim verò cùm de restituendo agitur. Dicant Confessarij, dicant alij quicumque, quibus huiusmodi negotia aliquando data ac demandata sunt, vel ipsa experientia docet, vt omne aliud negotium faciliùs aggrediantur quàm hoc, in quo agendum sit de alieno restituendo. Cùm igitur in casu nostro & materia sit grauis, & verba, quibus vtitur Papa, maximè vrgeant, & præthereà reperiantur suæ pœnæ, eæque grauiores; reuerà omnino concludendum videtur, eam fuisse intentionem ac mentem Pontificis Pij V. vt scilicet obligaret transgressores ad peccatum lethale, quod à nobis erat probandum.

Confirmatur *ex Nauar. de Oratione & Horis Canonicis num.* 27. Non parare præceptis Ecclesiasticis in re graui, mortiferum peccatum est; ergo & in re nostra, quæ est res grauis, vt probatum est, non obedire Papæ erit mortale.

Confirmatur secundò *ex D. Thom. quæst.* 83. *art.* 4 peccatum veniale non consistit in non adimplendo præcepta, neque in transgrediendo præcepta, quia in hoc consistit peccatum mortale: sed qui non dicit Officium diuinum secundùm præscriptum à Papa, non adimplet præceptum eius, idque transgreditur; ergo peccare dicendus est mortaliter, non venialiter.

Patet secundò eadem Conclusio. Tollere vnitatem Ecclesiæ, est sine dubio peccatum lethale, contra Ius diuinum atque Ecclesiasticas traditiones, vt alibi dictum est; ergo etiam tollere talem vnitatem in Ecclesia, erit etiam peccatum mortale. Patet Sequela, quia quotiescumque aliqua actio est mala secundùm se, sẽper est talis; ergo, si tollere vnitatem Ecclesiæ semper est malũ, etiã tollere talem vnitatem erit malũ, & consequenter peccatum mortale:

mortale: sed nolle assentiri & obedire præcepto Ecclesiastico ac præscripto Papæ, quo ipse vult vnitatem in recitandis Officiis Diuinis, & si non explicitè, implicitè tamen, & virtute, est nolle talem vnitatem in Ecclesiæ à Papa præscriptam; ergo, &c. Quòd autem vnitas in Officiis recitandis sit necessaria, præter dictam Constitutionem Pij V. habet etiam Concilium Toletanum IV. *cap*, 2. vbi inquit: *Vnus ordo orandi & psallendi per omnem Hispaniam & Galliam conseruatur, vnus modus in Missarum solemniis, vnus in vespertinis Officiis, quia vna Fide & vno Regno continemur, scilicet Christo*; ergo Clericus, tollens ex suo marte hanc vnitatem ab Ecclesia præscriptam, peccabit mortaliter, non venialiter.

Confirmatur primò, quia omnis lex conformis rectæ rationi obligat ad mortale transgressores: sed ordinatio facta à Pio V. de modo tenendo in recitandis Horis Canonicis, est conformis rectæ rationi; ergo. Patet Minor, quia recta ratio, vt in ceteris, sic multò magis petit vnitatem & conformitatem in colendo Deo, qui maximè cernitur in recitandis Horis: certum autem est, per leges humanas posse obligari hominum conscientias, etiam ad mortale peccatum, in iis, quæ etiamsi ortum non habent à diuinis Litteris, sunt tamen illis conformia, & habent illa tria à nobis iam suprà assignata.

Confirmatur secundò, quia contemptus Ecclesiæ in re graui semper est peccatum mortale; ergo etiam talis contemptus in re graui erit peccatum mortale: sed qui ex sua voluntate non vult seruare præceptum Papæ in recitandis Horis, virtute saltem intelligitur contemnere in re graui Ecclesiam; ergo peccat mortaliter. Sufficit enim contemptus implicitus & virtualis ad peccatum mortale inobedientiæ, si sit in re graui, sicut est in nostro casu, vt suprà probatum est.

Probatur vltimò Conclusio, quia facillimè tolluntur fundamenta contrariæ sententiæ. Primum enim, in quo maximè Auctores secundæ sententiæ fundantur, illud videtur esse. Quia, inquiunt, non seruare talem ordinem & modum in recitandis Horis Canonicis, cùm non sit contra aliquod præceptum, non esse nisi peccatum veniale. Quare, inquiunt, si quis vnum Officium pro alio dicat, modò illud, quod dicit, sit in Breuiario nouo Pij V. adimplere quidem præceptum diuino Officio dicendo; peccare tamen, quia inuertit ordinem, sed non mortaliter; quia de eo non extat præceptum, sed solùm venialiter peccare.

Et quidem facillimè tolli hoc fundamentum, nemo est qui non videat. Nam si dicamus, vt verè dicimus, & patet ex dictis, extare iam tale præceptum de tali modo, quo quotidie recitandæ sunt Horæ Canonicæ, certè fundamentum illud omnino ruit: & quod huiusmodi præceptum sit ad mortale, cùm id iam ostensum esse existimemus, non est quòd idem repetamus.

Ad fundamentum verò Lessij, qui cùm optimè animaduertisset, fundamentum iam ab aliis allatum nullius esse roboris, excogitauit aliud ex suo (quod tamen non tam re quàm nomine à priore differre videtur, si rectè attendatur) respondemus, & illud nostræ non officere Conclusioni. Non solùm enim à Pio V. in sua citata Constitutione præscribitur ipsa substantia diuini Officij, ab omnibus, quorum interest, recitandi; sed etiam præscribitur forma & modus quibus illud debet recitari, etiamsi illud immediatè & primò intenderit Papa, hoc verò secundariò: quia reuerà primus animus Pontificis Pij V. fuit tollendi causa varia Breuiariorum, vt ipse ait, genera, quæ passim circumferebantur; ita tamen, vt deinde simul præscribat, & nouum Breuiarium

nium ab omnibus recitandum, & item modum & formam in eo recitando obseruandam. Quare existimo ego, vt quis nunc peccaret mortaliter, vtendo vetitis per illam Bullam Breuiariis; sic etiam peccaturum, & non vtendo nouis, & non seruando formam præscriptam in recitandis Horis diuinis. Hæc enim omnia, vt videre est in citata Constitutione, cadunt sub eodem præcepto, & eodem modo. Quod etiam aduertisse Paulum Squillantem loco vbi suprà deprehendi, postquam iam ego scripsissem. Accedit, quod etiam hæc Lessij sententia ibidem, si quis diceret de Feria, cùm dicendum esset de Sancto, & econtrà; etiamsi non peccaret contra substantiam diuini Officij, quia diceret aliquod Officium ex nouis à Papa approbatis; peccaret adhuc contra modum, quia non sequitur illum qui præscriptus est à Papa: quamquam in eo discordamus à Lessio, quia ipse ait, peccaturum illum sic recitantem venialiter, nos verò mortaliter. Quare fatetur Lessius illum peccaturum, quia transgreditur præceptum Papæ; Quia, inquit ipse, transgreditur rem quæ secundariò præcipitur. Nos verò asserimus, & patet ex dictis, illum peccaturum mortaliter; quia, etiamsi non seruando modum diuini Officij solùm contrafaciat rei secundariò præceptæ, adhuc tamen & hoc ipsum cadit sub præcepto Papæ, eadem omnino ratione, qua eiusdemmet Officij substantia: & cùm simus in materia graui, vt dictum est, non video quare dubitari debeat, quin id satis sit ad peccatum mortale, præsertim cùm id sufficere ad peccatum mortale, ex aliis consimilibus colligere possimus. Nam si quis, retentis quæ sunt substantialia in aliquo Sacramento, aut omitteret, aut inuerteret modum & formam in eo præscriptam, aut conficiendo, aut administrando, consultò, peccaret sine dubio mortaliter, vt communis habet sententia, etiamsi modus sit extra essentialia, vt sunt verba quæ coniunguntur formis Sacramentorum, Sacramenti verbi gratia Eucharistiæ, Confessionis, &c. Item si quis non deuotè neque attentè recitaret Officium diuinum, peccaret mortaliter, *ex Cap. Dolentes. de Celebr. Miss.* etiamsi solùm peccaret contra modum, vt post alios aduertit *Ioan. Medina Cod. de Oratione tract. 6. quæst. 15. §. Verùm ad hæc.* Quare omnino concludendum videtur in re nostra, etiamsi modus & forma in recitandis Horis Canonicis secundariò præcipiantur in dicta Constitutione, quia tamen præcipiuntur tali modo, ac tali ratione, & res, quæ præcipitur, grauis est; videtur omnino dicendum, & modum & formam recitandi Horas cadere etiam sub præcepto, eodem modo quo cetera quæ in eadem Constitutione præcipiuntur. Et quia cetera sunt sub peccato mortali, vt esse, contrarij Doctores concedere tenentur; eodem item modo, & forma, & modus, de quibus disputamus, erunt præcepta sub peccato tali. Et hæc satis, quoad fundamenta secundæ sententiæ.

Ad Auctores verò prioris sententiæ illud mihi omnino dicendum videtur; cùm ipsi dixerint, transgressores Bullæ supradictæ peccaturos grauiter, intelligendos esse, quòd loquatur de transgressione mortali, non veniali: neque enim veniale propriè dicitur graue, sed leue.

Et hanc etiam existimo fuisse intentionem ceterorum Doctorum, si qui sint qui scripserint ante Bullam à Pio V. editam. Nam cùm, vt dictum est, ius ipsum naturale præscribat conformitatem quãdam & vnionem psallendi in Ecclesia Dei; si quis faceret contra dictum præscriptum naturale, vel etiam rectam rationem, peccaret grauiter, id est mortaliter: nam facere contra ius naturale seu rectam rationem in re graui, peccatum

mortale est; & id est quod voluerunt Auctores illi, cùm dicunt, Clericos mutantes & inuertentes ex sua voluntate diuinum Officium peccaturos grauiter, quia scilicet facerent contra ipsum dictamen rectæ rationis, quod est peccatum mortale.

Quare miror Azorium, aliàs sapientissimum virum, quòd non satis consultò dixerit loco suprà citato, contrariam sententiam esse communem. Nam certè his nostris temporibus video Scriptores hanc nostram amplexatos, maximè qui dictam Constitutionem maturiùs considerarunt, *vt Nauar. Tolet. Cosmas Phil. & Petrus de Aragona*, vt alios omittam: neque video qua ratione dici possit communior sententia illa, cui repugnent vel doctissimi viri, & Theologi, & Canonistæ, vt sunt quos citauimus suprà.

Addo vnum, quòd si Syluester, vir doctissimus, post editam Constitutionem Pij V. eiusdem Dominicanæ familiæ scripsisset, mutasset sententiam sine dubio: nam, vt videre est apud illum, nullum aliud pro suo dicto affert fundamentum, nisi, quòd modus, inquit, recitandi Officium diuinum non sit sub aliquo præcepto; vt propterea asseruerit, inuertere talem ordinem, non esse nisi peccatum veniale. Certè si tam de nouo scripsisset, cùm extet præceptum suprà allatum, sine dubio mutasset sententiam, neque allatum fundamentum attulisset, & cum saniori sententia sensisset, illum scilicet, qui sic recitaret Officium diuinum contra modum & formam à Pio V. præscriptam, peccaturum mortaliter, si consultò, si pluries id faceret; quia scilicet faceret contra talem Pontificiam Constitutionem.

Tandem, quod Lectorem admonitum volo, illud est, post hanc à me scriptam & confectam Dubitationem, cùm illam de more castigationi familiari Admod. Reuerendi Patris Homoboni de Homobonis, ex Pœnitentiariis in Metropolitana Ecclesia sancti Petri Bononiæ, quem semper obseruaui, tum præcipuè in his satis consummatum virum, subiecissem, amico animo accommodasse mihi perlegendum libellum inscriptum, *De obligat. Cleric.* conscriptum verò à Paulo Squillante, in quo erat hic casus de quo disputauimus, cui libenter morem gerens acquieui. Accepi libellum, atque ex animo perlegi, multa in eo, quæ (sit Deus testis) ex meo marte me adinuenisse iactabam, vt bono amico Homobono subridens dixerim: Tandem fateri necesse est, verissimum illud esse, quod in ore omnium est, nihil iam dici, quod non priùs fuerit dictum. Hæc eo dixi, humanissime Lector, quòd si citatus Auctor ad manus deuenerit, ne existimes velim, me ab illo aliqua furatum esse quæ iam scripserim; quamquam & maximè gauisus sum, me in hac difficultate pertractanda non noua excogitasse, vt alij (quos bonos volo) visi sunt dixisse, sed, quæ aliis & vera & rationi conformia existimata sint, scripsisse.

DE

DE S. PAVLO APOSTOLO.

PRIDIE Festi Conuersionis Sancti Pauli Apostoli extremam, vt aiunt, manum huic Operi de Sacris Ritibus (addidimus alia deinde ad aliorum nutum) tum Missalis tum Breuiarij Romani, Deo dante, cùm essemus Perusiæ, imposuimus; & acturi gratias quas possemus maximas tanto Apostolo, Patrono Congregationis nostræ, à quo innumera, & præsertim in hoc Opere elaborando, accepimus beneficia: in gratiam quoque Clericorum Ordinis nostri, quibus non dubito fore, vt qualiscumque noster hic labor prosit & placeat, eiusdem S. Apostoli vitam, acta, & mortem, è grauissimis Auctoribus decepta, noua quadam methodo & Annalium forma hoc loco descripsimus.

Anno igitur à Natiuitate Christi secundo natus est Saulus, auctore Chrysostomo, enumerante annos Pauli in fine Vitæ eiusdem octo supra sexaginta. Tharsi Ciliciæ ortus est, *Act.* 22. de Tribu Beniamin, *Philipp.* 3. eruditus est deinde in Ierusalem, *Act.* 22. sub Gamaliele, *ibid.* vnà cum Stephano & Barnaba, ex Luciano: Græcam quoque linguam didicit puer, ex Hieron. *in Epistola ad Algasiam*: tandem grandior ætate, Pharisæus factus est, *Philip.* 3. Genere ignobilis fuit, ex Chrysost. semel & iterùm, *Hom.* 5. *de S. Paulo.* Sororem habuit, cuius filius Iudæorum conspirationem detexit, *Act.* 23. cognatos Andronicum, Iuniam, Herodionem, Lucium, Iasonem, & Sosipatrum, *Rom.* 16.

Anno Christi 34. ætatis Sauli 33.

DIe 26. Decembris adfuit martyrio S. Stephani consobrini, ex Oecumenio, lapidantium vestes custodiens, & aliorum manibus lapides proiiciens. Et licet adolescens in eo casu vocetur, *Act.* 7. à S. Luca; vox tamen Græca νεανίου, ex Budæo, significat audacem, & [illegible]um, cui statim meritò demandari potuit à Sacerdotum Principe tuendæ prouincia legis Mosaicæ.

Per annos sequentes, vsque ad annum 43. Henrici Spondani compendium sequimur; qui tamen asserit, se concordare cum posteriori sententia Baronij, in priori Annalium diuersa sententis editione.

Anno 35. ætatis 34.

DIe 25. Ianuarij, cùm Damascum equo vectus, ex Molano *cap.* 13. *de Picturis*, & Lorino *in Act. Apost.* vel pedibus, ex Aug. *Ser.* 9. *de Verb. Apost.* postrema, itineris quinta die, circa meridiem, ex Serrario *de S. Paulo*, pergeret, à Christo immediatè vocatus, conuersus est, *Act.* 9. orante Stephano pro eo, ait Augustinus. Damasci à Deo erudiitur, non per Ananiam, *Galat.* 1. dum tribus diebus orat in domo Iudæ. Ab Anania baptizatus est; & qui cæcus erat visum recepit, accepit cibum, & confortatus est. An de Eucharistia accipiendus erit? Ananias neque Diaconus erat, vt probat Serrarius *loco citato*; ergo cibum sumpsit communem. Continuò non acquieuit carni & sanguini, *Galat.* 1. & Damasci declaratus à Deo Vas electionis, Spiritu sancto plenus, per dies aliquot fuit cum discipulis, prædicans in Synagogis Iesum, quoniam hic est Filius Dei, *Act.* 9.

Anno 36. ætatis 35.

ARabiam concessit, sed ferè statim Damascum redit, *Gal.* 1.

Anno 37. ætatis 36.

DAmasci multò magis conualescebat & confundebat Iudæos: qui & ideò consilium fecerunt vt eum interficerent:

ficerent: cognitis autem insidiis & custodia ciuitatis,

Anno 38. ætatis 37.

IN sporta per murum emissus est à discipulis, & iuit ab hostibus liber, *Act.* 9. Ierusalem iuit videre Petrum, quo cum ille mansit diebus quindecim, *Galat.* 1. post annos tres, inquit idem ipse, hoc est, ab anno conuersionis. Barnabas eum duxit ad Apostolos & discipulos, qui eum timebant, *Act.* 9. A S. Petro puto hoc anno consecratum fuisse Paulum Sacerdotem, & Episcopum. Cæsaream inde & Tharsum rediit, vt patriæ prodesset, *ibidem*.

Anno 43. ætatis 42.

ANtiochiam cum Barnaba petiit, vbi per annum totum conuersati sunt, ita vt eorum opera cognominati sint discipuli Christiani, *Act.* 11.

Anno 44. ætatis 43.

DEtulit cum Barnaba collectam pecuniam in Ierusalem ad pauperes, *Act.* 11. & assumpto Ioanne, qui cognominatur Marcus, reuersus est, *Act.* 12. Ibi à Spiritu S. vnà cum Barnaba segregatus fuit ab aliis, & Apostolatu Gentium initiatus cum Sacrificio Missæ & ieiunio, *Act.* 13. inde abortiuum se vocauit, 1. *Cor.* 15. hoc est, supra numerum duodecim Apostolorum: id enim sonat vocabulum *abortiuus*, ex Suetonio *in Octauio*. Hoc eodem anno (& fortè statim ac segregatus fuit) raptus est ad tertium cælum, seu in paradisum: qua de re scribit ipse post annos quatuordecim, 2. *Cor.* 12.

Anno 46. ætatis 45.

SEleuciam, Cyprum, Salaminam, Paphum se contulit: & in Papho ad Christum conuertit Sergium Paulũ Proconsulem, obcæcato Mago Iudæo, nomine Bariesu, seu Elyma, qui auertebat Sergium à fide. Hoc autem est primum Pauli miraculum, quod legatur, *Act.* 13. Inde à Luca vocatur Paulus, non ampliùs Saulus vel à primo Ecclesiæ Gentium spolio Sergio Paulo, ex Hieron. *in Epistola ad Philem.* vel quia cum Iudæis dici volebat Saulus, cum Gentibus autem agens, Romano nomine Paulus, ex Origene *in Epistolam ad Rom.* Quamquam Chrysostomus putat, à Deo datum illi fuisse Pauli nomen, quo aliquando congruentiori tempore nominaretur; hoc est, post plenam notitiam Iudæorum, quòd ille ipse erat qui Christianos persequebatur. Baronius addit, quòd Sergius illi fortasse suum cognomen communicauit amicitiæ gratia, quod Æmiliorum familiæ fuit; sicuti deinde Iosephus Iudæus dictus est Flauius à Tito Flauiæ gentis. Paulus autem paruulum & modicum sonat, qualem se fatebatur. E Papho nauigauit, & venit Pergen Pamphyliæ, & statim in Antiochiam Pisidiæ, vbi in Synagoga semel & iterùm in Sabbato fusiùs egit de Christo, multíque conuersi sunt ad Christum: alij tamen zelo repleti concitauerunt contra Paulum & Barnabam mulieres religiosas & honestas, & primos ciuitatis, vt eiicerent illos de finibus suis; qui, excusso puluere pedum in eos, venerunt Iconium, *Act.* 13.

Anno 47. ætatis 46.

IConij multa passus est, *Act.* 14. & indicat, 2. *Tim.* 3. Ibidem virginem Theclam desponsauit Christo, ex Nysseno & aliis, quam Pauli primogenitam ideò SS. Patres vocant, & pro Christo protomartyrem inter feminas. Facto verò impetu Gentilium & Iudæorum, vt contumeliis afficerent Paulum & Barnabam, & eos lapidarent, confugerunt ad ciuitates Lycaoniæ, Lystram, & Derben.

Anno 48. ætatis 47.

LYstris cùm esset, claudum ex vtero matris suæ sanauit, quo miraculo adorabatur vt Mercurius, quoniam ipse dux erat verbi; sed scissis vestibus occurrens sedauit turbas, ne sibi tanquam

Deo

Deo immolarent : mox ad mortem vſque lapidatur extra ciuitatem. Die ſequenti Derben abiit, & ferè ſtatim Lyſtram rediit, Iconium, & Antiochiam, *Act.* 14.

Anno 49. *ætatis* 48.

ANtiochiæ degit, confirmans animos diſcipulorum: & cùm per ſingulas Eccleſias conſtituiſſet illis Preſbyteros, tranſiuit Piſidiam, venit in Pamphyliam, Pergen & Attaliam, *Act.* 14.

Anno 50. *ætatis* 49.

NAuigauit in Antiochiam, vbi moratus eſt tempus non modicum cum diſcipulis, ait Lucas *Act.* 14.

Anno 51. *ætatis* 50.

FActa ſeditione non minima de circumciſione Moſayca, delectus eſt Paulus, vt cum Barnaba & aliis aſcenderet in Ieruſalem ſuper hac quæſtione, *Act.* 15. Pertranſiuit Phœnicem & Samariam cum gaudio magno omnium fratrum, *ibidem.* In Ieruſalem vidit Petrum, Iacobum minorem & Ioannem Apoſtolos, tanquam Columnas Eccleſiæ, *ad Galat.* 2. quibuſcum, coacto primo Concilio, & ipſe adfuit. *Act.* 15. poſt Petrum locuti ſunt Paulus & Barnabas, poſtremò Iacobus perorauit. A Concilij Patribus miſſus eſt Paulus cum Barnaba & aliis Antiochiam vnà cum litteris Apoſtolicis, de iis quæ acta fuerant in Concilio, *Act.* 15. datis priùs inuicem dextris, vt Paulus prædicaret potiſſimùm Gentibus, *Galat.* 2. Qua de cauſa cùm Petrus Antiochiam veniſſet, & pro Iudæis agere magis videretur quàm pro Gentilibus, Paulus eidem reſtitit, & eum reprehendit: quod *Galat.* 2. manifeſtè de ſe ſcribit. Diuiditur Paulus, Deo ita diſponente, à Barnaba, eo quia hic Ioannem Marcum aſſumere volebat, quem, aliàs timidum probatum, nolebat ſibi ſocium Paulus, qui idcircò aſſumpto Sila perambulabat Syriam & Ciliciam, confirmans Eccleſias, & præcipiens cuſtodire præcepta Apoſtolorum & Seniorum, *Act.* 15. hoc eſt, tradita in Concilio ſuperiori. Derben peruenit & Lyſtram, vbi aſſumpſit Tymotheum, quem & circumcidit, *Act.* 16. Cùm autem tranſiret Phrygiam & Galatiæ regionem, prohibitus fuit à Spiritu ſancto loqui verbum Dei in Aſia; & præſertim in Bithynia, ad quam tentauit ire, cùm in Myſiam veniſſet. Deſcendit Troadem, vbi per viſionem inuitatur ire in Macedoniam. Hoc loco factus eſt Lucas Pauli comes, *Act.* 16. quo cum à Troade nauigauit in Samothraciam, & ſequenti die Neapolim, tum Philippos, primam Macedoniæ ciuitatem. Lydia purpuraria credidit Deo, & coëgit Paulum habitare in domo ſua. Ibidem Pythoniſſam à dæmone liberauit: quam tamen ob cauſam, ceſſante lucro dominorum eiuſdem, virgis cæſus eſt, carceri interiori mancipatus, pedibus ligno ſtrictis. Eo verò orante cum ſocio media nocte (*hinc Officij Matutini Eccleſiaſtici origo apud Chriſtianos*) terræ motus factus eſt, & ſtatim aperta ſunt oſtia, & vniuerſorum ſoluta vincula, *ibidem.* Conuertitur carceris Cuſtos cum tota domo eiuſdem, qui, lotis Pauli plagis, perduxit eum in domum ſuam, & menſam ei appoſuit cum lætitia magna. Manè ſequenti exiuit è carcere, rogatus à Magiſtratibus, vt de vrbe abiret; & viſa Lydia & fratribus profectus eſt, *Act. ibidem.*

Anno 52. *ætatis* 51.

VIſitat Amphipolim, Apolloniam, Theſſalonicam, hoſpitio exceptus à Iaſone Theſſalonicenſi, vbi multi adiuncti fuere Paulo, ait Lucas *Act.* 17. & de Gentilibus multitudo magna, & mulieres nobiles non paucæ; ſed concitata plebe à Iudæis contra Iaſonem, qui Paulum occultauerat, per noctem dimiſſus eſt in Berœam: à qua poſt multum fructum verbi Dei, cientibus turbas Iudæis de Theſſalonica, ſtatim dimiſſus eſt Paulus,

& perductus vsque Athenas. Seminiuerbius, & nouorum dæmoniorum annuntiator appellatur à Stoicis & Epicureis; à quibus in Areopagum ductus, Ignotum Deum declarat; Dionysium conuertit, Damarim, quam Dionysij vxorem putant, Chrysost. *de Sacerdotio lib.*4. Ambros. & August. tum alios permultos, *Act. loco citato.* Dicitur missus à Paulo ad Dionysium adhuc catechumenum cæcus quidam à natiuitate sanatus. quod affirmat August. *Sermone* 29. *de Sanctis*, cum Hilduino *in Areopag.*

Anno eodem Corinthum iuit, apud Aquilam, Ponticum genere, diuertit, operatus est manibus propriis, consuens militaria tabernacula, ex Baronio, *Act.*18. quam scenofactoriam artem didicerat Paulus adolescens, iuxta patrios mores Iudæorum. Per omne Sabbatum disputabat in Synagoga; & migrans inde, intrauit in domum Titi iusti. Crispus Archisynagogus credidit Christo cum omni domo sua. Animatus autem Paulus à Domino per visionem nocte, sedit ibi annum & sex menses, *Act.*18. ibidem ad Thessalonicenses primam Epistolam scripsit, ex Baronio; & signa Apostolatus sui ostendit in omni patientia, insignis, prodigiis, & virtutibus, 2.*Cor.*12.

Anno 53. *ætatis* 52.

CVm adhuc esset Corinthi, scripsit alteram ad Thessalonicenses; & Nazaræorum ritu tonso sibi capite in Cenchris, absolutus à tribunali Gallionis Proconsulis Achaiæ, ad quem adductus fuerat à Iudæis, nauigauit in Syriam, *Act.*18.

Anno 54. *ætatis* 53.

EPhesum venit, mox promittens reditum ad Ephesios, descendit Cæsaream Palæstinæ, & Antiochiam Syriæ: inde aliquanto tempore perambulauit Galaticam regionem & Phrygiam, confirmans omnes discipulos, *Act.*18. A Galatis excipitur vt Angelus Dei, *Galat.*4. & tandem rediit Ephesum, *Act.*19.

Anno 55. *ætatis* 54.

EPhesi degit per triennium, quod fatetur ipsemet *Act.* 20. Super duodecim discipulos per impositionem manuum Pauli venit Spiritus sanctus: & introgressus Paulus Synagogam, per tres menses suadebat de regno Dei, *Act.*19. Per biennium hoc factum est, ait Lucas, in schola Tyranni cuiusdam, ita vt omnes, qui habitabant in Asia, audirent verbum Domini, Iudæi atque Gentiles. Edidit ibidem miracula multa, etiam per sudaria & semicinctia, hoc est tenues fascias. Pugnauit cum bestiis, 1.*Cor.*15. id est, cum malis Ephesinis, ait Chrysostomus.

Anno 56. *ætatis* 55.

EPhesi adhuc immorans expellit à multis dæmonia, excipit confessiones peccatorum; & delatis libris curiosis, & artis magicæ, eos comburit; & computatis pretiis illorum, inuenerunt pecuniam denariorum quinquaginta millium.

Anno 57. *ætatis* 56.

INitio tertij anni, quo degebat Ephesi, ad Corinthios scripsit Epistolam primam; in qua incestuosum quendam satanæ tradidit, hoc est, excommunicauit. Expugnante verò Paulum Demetrio argentario Ephesino, ne lucrum ipsius cessaret, sublata Diana, cùm vellet Paulus intrare in populum contra se concitatum, non permiserunt discipuli, *Act.*19. quibus relicto Timotheo, Ephesiorum Episcopo, 1.*Timoth.*1. recessit in Macedoniam, *Act.*20. Ibi, ex Baronio, vel Laodiceæ, ex Breuiario Romano & textu Græco, scribit ad Timotheum iam Episcopum Epistolam priorem: multáque passus, de quibus ipse 2.*Corinth.*1. *&* 7. dum perambulat Macedoniæ partes, venit

venit in Græciam. Cretæ creauit Titum Episcopum, *Tit.* 1. Hoc anno passus est ea quæ indicat 2. *Corinth.* 11. & præsertim trusus est in teterrimum illum carcerem, fortasse Cyzicenum: non enim longè erat à Troade Cyzicum. Appellat autem ipse, ex Beda, profundum maris, in quo fuit nocte & die.

Anno 58. *ætatis* 57.

CVm esset in via Nicopolim versus, scripsit ad Titum, *Tit.* 3. vt coniicit Baronius. Nicopoli deinde hyeme proxima scripsit alteram ad Corinthios. Cùm autem per tres menses, ex Luca *Act.* 20. manserit in Græcia, hoc est, ex Baronio, in regionibus ab Achaia vsque in Illyricum; vbi virtute multa signorum prædicauit iis Euangelium qui nondum illud audierant, quod scribit ipse *Roman.* 15. Ibidem à Luca scribi iubet Euangelium, quod in Achaiæ & Bœotiæ partibus ait Hieron. scriptum fuisse; & de hoc Paulum intelligere, cùm dicit 2. *Timoth.* 2. secundùm Euangelium meum. Cenchreas deinde iuit, ex Origene; & ad Galatas, tum ad Romanos Epistolas dedit, ex Chrysostomo. Rursus Macedoniam redit, *Act.* 20. Philippos, vbi Pascha celebrat; & post dies azymorum Troadem venit per dies septem. Postrema die ex his, quæ fuit Dominica, ex Augustino, vsque ad mediam noctem Sermonem protrahens, cadente Eutycho, & mortuo, Paulus eum surgere iussit, incumbens super eum, more fortasse Eliæ & Elisæi. Discessit manè nauigatione vsus in Asson, Mitylenen, Chium, Samum, Trogylion, *ex Græco textu, & Adonis Martyrologio*, & Miletum; vbi conuocauit Maiores natu Ephesiorum, vt commendaret eisdem vniuersum gregem: quibus & vale dixit, non eos ampliùs visurus. Citauit in ea Concione sententiam Christi, quæ alibi non legitur, *Beatius est magis dare quàm accipere.* Orauit in littore flexis genibus, licet esset tempus Paschale, quod nondum Christiano more celebrabat; vel quia erat oratio priuata, ex Lorino *in Acta Apost.* denique cum fletu magno & pacis osculo sancto prosecutus est iter, *Act.* 20. Coum nauigauit, die sequenti Rhodum, & inde Pataram, mox in Phœnicen, & iuxta Cyprum in Syriam festinauit, & Tyrum; vbi mansit diebus septem. Orauit rursus in littore positis genibus, & descendit à Tyro Ptolemaidam, vna die apud fratres immorans: sequenti die Cæsaream concessit Palæstinæ: & in domo Philippi Diaconi, è septem primis, per aliquot dies dum maneret, audiuit à Propheta Agabo, quòd alligandus erat à Iudæis in Ierusalem, vt traderent eum in manus Gentium; cui nihil timens respondit Paulus: *Ego non solùm alligari, sed & mori paratus sum propter nomen Domini Iesu.* tandem peruenit Ierosolymam, quem libenter exceperunt fratres, *Act.* 21. Egit cum Iacobo Apostolo & Senioribus, à quibus, ad declinandam Iudæorum inuidiam, persuasus, vt Nazaræorum more se sanctificaret cum aliis quatuor viris (quod facile illi fuit, quia abstemius erat, vt hinc Baronius infert) sequenti die intrauit in templum. Dum autem septem dies consummarentur (Pentecosten tunc celebrabat, ait Chrys.) ecce populus totus contra Paulum ad mortem vsque, & percutiebant eum. At Lysias Tribunus cohortis alligari iussit eum duabus catenis, & in quæstionem adduxit. Meruit audire populi voces, quæ contra Christum in Ierusalem: *Tolle eum*, *Act.* 21. Reputatus autem Ægyptius, quatuor millium sicariorum dux, à Tribuno, se Iudæum probat; & facto magno silentio, stans in gradibus longam Concionem habuit de genere & conuersione sua, *Act.* 22. qua nondum finita, vociferante

vociferante populo, & proiiciente vestimenta sua, & puluerem iactante in aërem, iussit eum Tribunus flagellis cædi, & torqueri; sed cognitus Romanus non cæditur, & liber abit, *Act.* 22. Conuocatur Sanhedrim, id est, Concilium Sacerdotum Iudæorum; coram quibus causam agit suam; percutitur os eius Principis Sacerdotum iussu; cui licet prophetando respondeat, *Percutiet te Deus, paries dealbate*: monitus tamen, eum esse summum Sacerdotem, excusat se, quia nesciret, *Act.* 23. Dissensione orta, Pauli arte quadam, inter Sadducæos & Pharisæos, ab his Paulus defenditur: nocte sequenti à Domino docetur fore, vt Romæ Christum prædicaret. Intereà viri plusquam quadraginta coniurant in caput Pauli, qui à filio sororis suæ de insidiis admonitus, & per eum edocto Tribuno, mittitur Cœsaream cum duobus Centurionibus, militibus ducetis, & equitibus septuaginta. Equo hac vice inuenitur Paulus iter fecisse ad Felicem Præsidem, post horam noctis tertiam, in Antipatridem & in Cæsaream: vbi in Herodis Prætorio vsque ad aduentum accusatorum custoditus fuit, *Act.* 23. Accusatur à Tertullo Oratore Iudæorum: defendit se Paulus, & Centurioni traditus, vt eum custodiret, non prohibetur agere cum suis. Vocatur à Præside & Drusilla vxore, quibus de Christo testificatur: & dum disputat de iustitia, castitate & iudicio futuro, contremiscit Felix, & remittit eum in locum suum. Volens autem gratiam præstare Iudæis, succedente sibi Portio Festo, reliquit Paulum vinctum, *Act.* 24. In quæstionem iterùm vocatus coram Festo, Cæsarem appellauit, vt Romam iret. quod à Festo etiam obtinuit, *Act.* 25. Insanire dicitur à Festo, dum de se rationem reddit, *Act.* 26. Et confirmata ab Agrippa Festi sententia, vt ad Cæsarem eat, traditur Iulio Centurioni cohortis Augustæ; quo cum ascendens nauim Adrumentinam cœpit nauigare circa Asiæ loca, deuenit Sidonem ad amicos, deinde Cyprum, tum Lystram, quæ est Lyciæ. Conscendit aliam nauem Alexandrinam, & tarda nauigatione vix contra Gnidum, contrario vento, Cretam appulit iuxta Salmonem, & Boniportum tenuit. Periculosa fit ea nauigatio, quam describit Lucas *Act.* 27. Et ablata spe omnis salutis, solabatur Paulus eos qui cum ipso erant, præmonitus ab Angelo Dei proxima nocte, quòd donauerat illi Deus eos omnes qui nauigabant cum eo. Animæquiores ergo facti, sumpserunt cibum, à quo per dies quatuordecim, ob imminentem sæuam tempestatem, abstinuerant: sed nauis tandem dissoluta est, nautis & aliis partim natando, partim tabulis hærendo ad terram euadentibus, ducentis septuaginta sex, vnius Pauli meritis, *Act.* 27. Melitæ subsistit, à Barbaris humaniter acceptus. Hyems erat, imber imminebat, & ecce, congregante Paulo sarmenta quædam ad fouendum ignem, à vipera tactus non tamen læditur; vnde Deus esse existimatur. Factum est inde, ait Baronius, vt serpentes in ea Insula veneno careant, nihilque inferant detrimenti; imò & terra ipsa, experientia teste, contra venena potens est antidotum. Triduo à Publio hospitio recipitur, cuius patrem oratione & manuum impositione sanauit Paulus, vexatum febribus, & dysenteria: aduenientes item alios infirmos piè curauit. Per tres menses ibidem commoratus, probè doctum Publium creauit Insulæ Episcopum, ex Baronio, de quo est mentio in Martyrologio *die* 21. *Ianuarij*, ex Adone.

Anno 59. *ætatis* 58.

Relicto Melitæ Trophimo infirmo, 2. *Timoth.* 4. alia naui Alexandrina

vsus

vſus nauigauit Syracuſam, vbi triduo manſit, inde Rhegium, & poſt vnum diem Puteolos venit; vbi cum fratribus diebus ſeptem Apoſtolicam nauauit operam. Romam iturus itinere pedeſtri vnà cum Centurione, ad Appij forum, quinquaginta & vnum millia paſſuum ab Vrbe Roma diſtans, obuios habuit fratres in agro Serino, alios item ad tres Tabernas (hodie *Ciſternam* vocant) triginta tria millia diſtantes ab Vrbe. Menſe denique Maio, ex Baronio, contra Bedam, qui die ſexta Iulij, Feria tunc quarta, ex Ioſepho Vicecomite *lib.3. de Ritib. Miſſæ cap.18.* qui tamen citat incognitum auctorem, ingreſſus eſt Romam Paulus, Pontificatus Petri anno decimo quinto, Neronis tertio. Creditur habitaſſe Romæ primùm in ea domo, quæ nunc eſt Eccleſia ſanctæ Mariæ in Via lata, non procul à platea Columnæ Antoninæ, vbi nunc Eccleſia ſancti Pauli nomine à noſtris exſtructa eſt, ſi credimus Baronio: à quo idem locus pro Collegio fundando ſub extenſa manu ſancti Pauli, immenſæ molis à Sixto V. ſupra Columnam collocatæ ſtatuæ, triginta abhinc annis fuit indicatus.

Romæ verò, ferè ſtatim, poſt tertium diem, ait Lucas, conuocauit primos Iudæorum, quibus aperuit itineris & vinculorum cauſam, ſed eam præcipuam fuiſſe, vt Romanos videret, & alloqueretur. Cum Nerone abſque dubio egit, derelictus à ſuis, vt ipſe ait 2.*Timoth.*4. confortatus tamen à Domino, liberatum ſe dicit ab ore leonis, id eſt Neronis, *ibidem.* Imò coram Senatu & Collegio Pontificum egit, quod ipſe ſignificat *Philip.*1. Permiſſum eſt autem manere ſibimet cum cuſtodiente ſe milite, vt ſcribit Lucas *Act. vlt.*

Biennio manſit toto in ſuo conducto, addit idem: & à Philippenſibus pecunia iuuatur, *Philipp.*4. ab Oneſiphoro refrigeratur, 2. *Timoth.*1. Intereà Iudæis & Gentibus cum omni fiducia, ſine prohibitione, vt ait Lucas, de Chriſto loquens, conuertit Torpetem de domo Neronis, & Poppæam Sabinam, Neronis delicias, ex Chryſoſtomo *in Acta Apoſt. Homilia* 54. & ex Baronij coniecturis. Ad abſentes Epiſtolas dedit, dum adhuc eſſet in vinculis, quorum meminit in iiſdem, nempe ad Timotheum ſecundam, poſt primam defenſionem ſui coram Nerone: quo deinde Romæ præſente, eius etiam nomine ad alios ſcripſit. Vnà cum præfata ad Timotheum miſit Epiſtolam ad Epheſios per Tychicum Tabellarium.

Anno 60. ætatis 59. & vinculorum Romanorum 2.

PEr eundem Tychicum ſcripſit ad Philippenſes & Coloſſenſes, nomine ſuo & Timothei: ad Laodicenſes non ſcripſit, ex Chryſoſtomo & Theodoreto. Dedit etiam litteras priuatas ad Philemonem nobilem Coloſſenſem, cui commendauit Oneſimum ſeruum, qui amore Pauli Romam fugerat: qui poſteà, in gratiam Pauli libertate donatus, ſucceſſit Timotheo in Epiſcopatu Epheſino, ex Ignatio *Epiſtola* 14. Hoc anno item ſcripſiſſe creditur Epiſtolam ad Hebræos, ex Chryſoſtomo *in Præfat. in Epiſtolas S. Pauli.*

Anno 61. ætatis 60.

LVcas abſoluit Actorum librum in Ædibus ſanctæ Mariæ in Via lata, ex conſtanti Romana traditione. Paulus autem ſolutus vinculis proficiſcitur in Hiſpaniam, teſtantibus id quàm plurimis SS. Patribus apud Baronium. Narbonæ reliquit Paulum Epiſcopum, qui fuerat Proconſul, ex Martyrologio 22. *Martij.* Arelate Trophimum, & Viennæ Creſcentem, ex Adone *in Chron. anno Do-*

mini 59. Annis autem sequentibus fortasse rediit in Orientem, sicuti proposuerat anno superiori scribens ad Philippenses, Philemonem, & Hebræos. Incerta sunt his annis septem acta Pauli.

Anno 68. ætatis 67.

ROmam est reuersus, vt afflictatæ Ecclesiæ vnà cum Petro succurreret, & collabentem, ait Baronius, instauraret. Simonem Magum simul cum Petro deiicit, ex Cyrillo Ierosol. *Catech. 6.* Pellicem Neronis, & Proculum, eiusdem pincernam, ad Christum conuertit, ex Chrysost. *Aduers. vituper. vitæ Monast. libro* 1. quam ob rem in carcerem coniicitur cum eodem Petro mense Octobri, in quo per nouem menses detinentur, ex Martyrologio Romano 14. *Martij.* Carcer autem fuit Mamertinus, ex eodem Martyrologio, *ibidem:* in quo, erumpente aqua mirabiliter è petra (& adhuc durat) baptizati fuerunt Processus & Martinianus cum aliis 47. qui pro Christo martyres occubuerunt.

Anno Christi 69. ætatis Pauli 68. ait Chrysostomus, Pontificatus Petri 25. Neronis 13.

MArtyrio proximus Apostolus noster, populo enixè eum rogante & cogente, vnà cum Petro fugam arripuit, ex Actis Sanctorum Processi & Martiniani. Cui pariter dixisse Dominum, Denuò debeo crucifigi, scribit Origenes *in Ioan.* Sed hæc verba hausit Origenes è libro apocrypho, vt ipse indicat, & Baronius notat *anno 69.* Illud creditur, quòd Paulus præsciuerit diem obitus sui, & docet Dion. Carth. cum Aria *in cap.* 20. *Act.* fortasse & genus mortis, cùm dixerit, *An gladius?* loquens de passionibus suis, *Rom.* 8. Ad columnam itaque ligatur, quæ extat hodie in Ecclesia sanctæ Mariæ trans-pontem; & cæditur flagellis, tanquam sacrilegij & impietatis reus, licet Romanus ciuis fuerit agnitus; quem idcircò feriendum gladio subiecit Nero. Exit extra portam Vrbis, in qua à Plautilla velum recipit, quo in morte obduceret de more oculos: atque inter eundum tres milites adiungit Christo, Longinum, Acestum & Megistum, ex Martyrolog. Romano *die 2. Iulij.* Salutato Petro vltra portam, ab eo diuiditur vltrò citróque verbis honorificis. Extat ibidem Oratorium, diuisionis huius monimentum. Ad aquas autem Saluias, seu guttam iugiter manantem, extra portam Ostiensem, tertio ab Vrbe lapide, perductus (vbi Christianorum aliquando carnificina est habita) fusis priùs ad Deum precibus, datóque pane fratribus, ex Metaphraste, hoc est Eucharistia, ex Guillelmo Eysengre. in *Centur.* 1. *part.* 5. *dist.* 1. signóque Crucis sese munito, & iis verbis, *Domine Iesu, in manus tuas commendo spiritum*, ex eodem *ibidem*, velatis oculis, capite inclinato, alacriori animo iugulum præbuit, die 29. Iunij: quæ fuit Feria 4. ex Alphonso Ciaconio *in Vita S. Petri.* Mira res, effluxit lac cum sanguine, ex Ambrosio *Sermone* 68. & Chrysost. *Orat. in Princ. Apost.* Et capite Pauli inuocante nomen Iesus, ex præfato Guillelmo, clara voce, & ter saltum ibidem dante, erupisse dicuntur tres aquæ dulcis fonticuli: quorum primus dulcior lactis saporem aliqua ex parte reddit, cæteri non longè à primo, paulò diuersum gustui saporem afferunt; quia, vt diximus, lac primò venæ dederunt, & inde sanguinem. Gladius hic, quo Pauli ceruix incisa fuit, seruatur ab Hispanis in cœnobio S. Hieronymi de la Sissa, teste Illephonso Giron cit. à Claudio Dausquio, *de Pauli sanctitudine lib.* 3. *cap.* 11. Corpus illius, de quo suauissimus odor efflabat, & supra quod immensa lux micabat in aëre, ex Petro de Natal. *lib.* 6. *cap.* 23.

*cap.*23. à Lucina in ſuo prædio via Oſtienſi tumulatum fuit. Ipſemet Paulus reſtituit Plautillæ velum poſt mortem: Neroni quoque poſt triduum apparuit, vt ei prædixerat, & conſternatus eſt, ex Nicephoro *lib.*2. *cap.* 36. Ab Orientalibus aliquando corpus eius ſublatum fuit, vt in Orientem aſportarent, ſed fulmine de cælo iacto retinetur Romæ; & ab eo tempore ſepultum eſſe docet, vbi nunc quieſcit, ſanctus Gregor. Papa *lib. tertio Epiſt.* 30. vbi etiam de catenis eiuſdem illud miraculum narrat, quòd aliquando diu ducta lima per eaſdem, nihil penitus excuti potuit. An quia ille viuens ad patiendum paratiſſimus: poſt mortem quoque ſit catenarum auariſſimus?

Statura illius tricubitalis erat, ex Chryſoſtomo *loco proximè citato,* facies candida, caput modicum, oculis inerat gratia multa, ſupercilia deorſum verſus vergebant; naſus pulchrè inflexus, idémque longior; barba denſior, & ſatis promiſſa, eáque non minùs quàm capitis coma canis aſperſa erat: corpus incuruum, & paulò inflexum. Hæc Niceph. *lib.*2. *cap.*37. Perpetuò cælebs fuit, ex SS. Patribus *in* 1. *Corinth.*7.

Innumeros habuit diſcipulos: è quibus nobiliores hi qui ſequuntur, numero 120. recenſiti in Romano Martyrologio, nimirum,

MENSE IANVARIO.

Die 4 Titus Cretenſium Epiſcopus.
21 Publius Melitenſis Epiſcopus & mart.
24 Timotheus Epheſiorum.

FEBRVARIO.

16 Oneſimus Epheſiorum Epiſcopus.

MARTIO.

14 Quadraginta ſeptem Martyres.
15 Ariſtobulus Martyr.
20 Archippus Commilito.
22 Sergius Paulus Narbonæ Epiſcop. & Epaphroditus Tarracinæ Epiſc.

APRILI.

8 Herodion, Aſyncritus, Phlegon.
15 Baſiliſſa & Anaſt. Mart. Rom.
29 Tychicus miniſter fidelis.

MAIO.

9 Hermas Romanus.
15 Torquatus cum sex aliis Mart.
17 Torpes Martyr.
19 Pudens Senator & Pudentiana.
26 Quadratus Athenienſis.

IVNIO.

19 Geruaſius & Protaſius, *ex P. Damiani Opuſc.* 5.
20 Nouatus & Timotheus, Pudentis filij.
24 Plurimi Martyres.
25 Soſipater.
27 Creſcens Epiſc. & Martyr Galata.
30 Lucina Romana.

IVLIO.

1 Martinus Viennæ Epiſcopus.
2 Tres milites in martyrio Pauli.
19 Epaphras Coloſſenſis Epiſcop. & Martyr.
21 Praxedes virgo.
22 Syntyches mulier Philippenſis.
26 Eraſtus Philipp. Epiſcop. & Martyr.

AVGVSTO.

3 Lydia purpuraria.
4 Aristarchus Thessalonic. Episc.

SEPTEMBRI.

3 Phœbes Corinthia.
6 Onesiphorus Martyr.
16 Sebastiana Martyr.
23 Linus, & Thecla virgo & Martyr. Xantippa & Philoxena Hispan.

OCTOBRI.

4 Crispus & Caius Corinthij, Hierotheus Atheniens. Episc.
6 Sagar Laodiceæ Episc. & Mart.
9 Dionysius Areopagita Episcop. & Mart.
11 Zenaides & Philonilla consanguineæ Pauli.
13 Corpus.
18 Lucas Euang. *ex Hieron. à Paulo in Euangelio genitus.*
31 Amphatus, Vrbanus, & Narcissus Martt.

NOVEMBRI.

3 Quartus.
4 Philologus & Patrobas.
10 Tryphenna & Tryphosa, Iconienses.
21 Rufus.
22 Philemon & Apphia Coloss. Mart.
23 Clemens Papa, *ex Ribadeneira.*
28 Sosthenes Corinthius Mart.

DECEMBRI.

18 Rufus & Zosimus Philip. Mart.
29 Trophimus Arelat. Episc. & Crescens Viennæ Episcopus.

Fauit denique Constantino Magno: apparuit sancto Ambrosio, ex Damasceno *Oratione 2. de Imag.* Docuit sæpiùs Chrysostomum, ex sancto Proclo eiusdem discipulo *in eius Vita.* Patronus & Pater est Clericorum Regularium ab ann. 1528. cui summè deuincti sumus. Vtinam Deus eum in nobis excitet spiritum, cui beatus Paulus seruiuit, vt eodem nos repleti, studeamus amare quod amauit, & opere exercere quod docuit!

DE S. BARTHOLOMÆO APOSTOLO.

GRATIAS acturi S. Apostolo Bartholomæo, quo auspice, in die Festo eiusdem scribere cœpimus de sacris Ritibus, eam quæstionem examinandam duximus, quæ in summam eiusdem laudem, si piè senseris, definiri potest.

Vnica igitur esto laus, summa & vera laus, qua à Christo Domino laudatus ille fuit iis verbis: *Ecce verè Israëlita, in quo dolus non est, Ioan. 1.* At, inquies, de Nathanaële fuit dictum. Ita est: sed Nathanaëlem eundem esse ac Bartholomæum, in summam vtriusque laudem facilè persuademus, triplici probato axiomate.

PRimum est, *Nathanaëlem fuisse de num. 12. Apostolorum.*

Primò. Quia *Ioan. 21.* manifestauit se Christus tertiò discipulis suis ad mare Tyberiadis. Quibus discipulis? Si latè vocabulum sumas, erit quinta apparitio, vel saltem quarta; si propriè Apostolos intelligis, tertia verè est: at inter hos discipulos

pulos adfuit Nathanaël, vt *ibidem*; ergo Apoſtolus erat.

Secundò. Diſcipulus erat, ex loco citato, non de numero 72. quos numerat S. Dorotheus; ergo de duodecim.

Tertiò. Cur non Apoſtolus ille, qui poſt Andream, Petrum & Philippum quarto loco Chriſtum nouit? Neque Ioannes Euangeliſta nominat ſocium Andreæ, quo cum iuerat ad Chriſtum: nominat autem Nathanaëlem ſocium Philippi. An gratis? Puto quòd illum tacuerit, hunc nominauerit cum Apoſtolis primis, vt priorum Apoſtolorum ſcriberet vocationem. Et, ſicuti vocatio ſecunda, de qua *Matt.* 4. fuit quatuor Apoſtolorum; ita non ſine myſterio indicare voluit, quòd & prima vocatio quatuor item fuit Apoſtolorum.

Quartò. Ante omne miraculum & omnē beneficium, confeſſus eſt Nathanaël, Chriſtum eſſe Filium Dei; *Ioan.* 1. reuelante Deo, vt aiunt Tertullian. *aduer. Praxeam*, Iren. *lib* 3. *cap.* 11. Auguſt. *in Ioan.* Cùm ergo, ob eandem confeſſionem tardiùs, emiſſam à Petro, fuerit hic conſtitutus Apoſtolorum Princeps; quis neget Apoſtolum, ſi minùs Apoſtolorum Principem; Nathanaëlem fuiſſe? eſt arg. Ruperti Abbatis.

Quintò. Laudatus à Chriſto ſuper alios de innocentia ſine dolo, meretur primas inter primos Chriſti diſcipulos; Chriſto ſimilior aliis, *qui peccatum non fecit, nec inuentus eſt dolus in ore eius*, 1. Pet. 2.

Sextò. Promiſit illi Chriſtus viſionem Angelorum ſuper Filium hominis, *Ioan.* 1. quæ accidit in horto Gethſemani; vbi certè non conuenere niſi Apoſtoli, octo remotiùs, tres propiùs Chriſto Domino.

Septimò. Fuit ille de Cana Galilææ, *Ioan.* 21. ergo veriſimiliter tertia die ab eiuſdem vocatione, quia factæ fuerunt nuptiæ, vnà cum aliis diſcipulis nuptiis interfuit; & fuit teſtis primi Chriſti miraculi in Cana Galilææ. Fuit etiam vltimi oculatus teſtis, miraculoſæ ſcilicet piſcationis, *Ioan.* 21. Nec deinceps vllum aliud narratur Chriſti miraculum. Quærit autem Petrus, vt Iudæ ſufficiatur alter, quis teſtis eſſe queat, *ex quo intrauit & exiuit inter Apoſtolos Chriſtus Ieſus*, hoc eſt, omnium ferè miraculorum Chriſti, à Baptiſmate eiuſdem vſque ad Aſcenſionem. Quis ergo aptior Nathanaële? at, cur neque nominatur cum Mathia & Barnaba? non alia de cauſa, quia iam erat ille de duodecim.

Octauò In Græco Martyrologio, iuſſu Baſilij Imperatoris conſcripto, qui imperare cœpit anno 887. habentur hæc verba Aprilis 22. *S. Nathanaël Apoſtol memoria.*

Obiicies, S. Auguſtinum negare, Nathanaëlem inter Apoſtolos fuiſſe: quia legis, inquit, peritus erat. Idem ex Auguſtino docet S. Gregorius, ſed pace tantorum virorum (cùm in hiſtoria verſemur) ratio non concludit: tum quia Nathanaël piſcator erat & ipſe, *Ioan.* 21. tum quia ex dialogo Philippi cum Nathanaële, *Quem ſcripſit Moyſes in lege & Prophetis, hunc inuenimus Ieſum filium Ioſeph à Nazareth*, non minùs infertur Philippus legis peritus quàm Nathanaël; imò magis peritus Philippus apparet: quia Nathanaël, ex textu Auguſtini, qui legit affirmatiuè ſequentia illius verba, *A Nazareth poteſt aliquid boni eſſe*, peritorum eius temporis iudicio, imperitus legis iudicatus fuiſſet; cùm inter peritos legis illud vulgatum *Ioannis* 7. *Scrutare Scripturas, & vide, quia à Galilæa* (in qua eſt Nazaret) *Propheta non ſurgit.* Quòd ſi cum Vulgata legas interrogatiuè & dubitatiuè: *A Nazaret poteſt aliquid boni eſſe?* ſi dubitat ille, neſcit. Denique, ſi valet ratio Auguſtini, Paulus ab Apoſtolatu peritiſſimus legis erat excludendus.

Alterum axioma eſt: *Dato, quòd Nathanaël fuerit Apoſtolus, certè non*

alius fuit à Bartholomæo. Docet hoc Rupertus Abbas *in Ioan.* qui ex reuelatione scripsisse multa fertur, vt ait Panicarola *loco citando*, & primus ille hoc asseruit: quem deinde secuti sunt Ioan. Ferus *in Serm.* Cornelius Iansen. *in Concordia*, Onuphrius Pauin *in Fastis*, Arias Montanus, Franc. Panicarola *in Concion.* qui & communem esse hodie sententiam testatur, Petrus Galesinius, Ioan. Osorius *in Conc.* Nicolaus Serrarius *de Duodecim Apostolis*, Alphonsus Ciaconius *de Vitis Pontificum*, & alij. Coniectura est. Primò ex eo, quòd Philippus & Nathanaël à *Ioan. cap.* 1. coniunguntur; Philippus item & Bartholomæus à Matthæo *cap.* 10. à Marco *cap.* 3. à Luca *cap.* 6. coniunctim nominantur. Tum ex eo, quòd à Ioanne quarto loco nominatur Nathanaël post Andream, Petrum & Philippum; Bartholomæus item quarto loco ab aliis Euangelistis. Nam licet præferantur Philippo Iacobus & Ioannes à Matthæo, Marco & Luca; id tamen est, vel quia de iis narrant ob mutationem nominum cum Petro; vel ob eorum secundam, quæ solida fuit & perseuerans, vocationem. Confirmatur ex eo, quòd Ioseph minimus apud Surium socios facit prædicationis, & comites peregrinationis, Philippum & Bartholomæum. Prætereà in Catalogo Apostolorum, *Matth.* 10. *Marc.* 3. *Luc.* 6. (quod egregiè adnotauit Panicarola) quamuis aliquantisper mutetur ordo; semper tamen primi septem sunt iidem, inter quos Bartholomæus; vltimo verò loco semper reliqui quinque recensentur. Cuius rei ratio omnium Doctorum communis est; quia isti quinque vltimi non habent in Euangelio speciales vocationes descriptas, vti de iis septem habemus in Euangelio. Quòd si Matthæus nominet priùs Thomam quàm Matthæum, id fecit modestiæ causa: solus enim dicit, Thomas & Matthæus; alij vero dicunt, Matthæus & Thomas. Si ergo eorum septem descripta est specialis vocatio, vbinam habetur Bartholomæi? Certè in vocatione Nathanaëlis, qui idem est cum eo. Genere Galilæi erant Apostoli omnes, *Act.* 2. & Nathanaël est de Cana Galilææ. Piscatores ferè omnes: & quidem Bartholomæus piscator erat, ex Theodoreto *lib. de Legibus*, & Metaphraste. Nathanaël autem cum aliis inuitatus à Petro dicente, *Vado piscari*, respondit: *Venimus & nos tecum:* ergo piscator erat. Sed demus etiam, doctissimum fuisse Nathanaëlem, & in lege peritissimum; concordat cum doctrina Bartholomæi, de quo testatur Dionys. *cap.* 1. *de Mystic. Theol.* doctissimum fuisse inter Apostolos. Quæ comparatio non cadit super doctrinam reuelatam, sed super acquisitam, in qua excelluit Nathanaël & Bartholomæus.

Aliæ sunt coniecturæ, quòd Baronius anno 78. refert obitum vtriusque, Nathanaëlis & Bartholomæi: si enim annis diuersis obiissent, eandem fuisse personam negaremus. Neque in Historiis Ecclesiasticis diuersum aliquid reperitur, quod indicet duos fuisse viros. Si quid scribant alij, explica vti dicemus in 3. Axiomate. Idem confirmatur ex genere mortis. Nam Bartholomæus, ex Commentariolo Hippolyti, Metaphraste, Nicephoro, *lib.* 4. *cap.* 39. & apud Græcos in Martyrologio suprà citato, affixus fuit Cruci, sicuti Petrus, Andreas Philippus primò vocati. Si ergo est idem cum Nathanaële, congruit affixio eiusdem Cruci, vt primi quatuor vocati in passione Christi per Crucem imitanda sint æquales: & fortè inde est, quòd cum Petro, Paulo & Andrea nominatus fuit Bartholomæus in Oratione secreta Missæ, *Libera nos*, post Orationem Dominicam: quod notauimus in primo Tomo *pag.* 159. Crucis enim Dominicæ, quam

quam Miſſa repræſentat, inſigni modo quatuor hi fuere conſortes. Quòd ſi apud Latinos decorticatus creditur, potuit accidere vtrumque, iuxta Lipſium *de Cruce lib.*3. *cap.*12. vbi tradit, quòd ab Ægyptiis & Perſis excoriabantur in Cruce. A Perſis autem excoriatum fuiſſe Bartholomæum, ſcribit Pãninus *in Faſtis:* ſed & Armenia maior non longè diſtat à Perſis, in qua obiiſſe fertur, ex Breuiario; imò & facilè potuerunt eſſe mores communes Armenis & Perſis in genere ſuppliciorum. Quid plura? in Breu. Venetiis impreſſo 1621. legitur excoriatio Bartholomæi facta in Cruce: & expreſsè idem docet Guillelmus Eyſengreinus *Centur.*1.*par.*5.*diſt.*7. cum Petro de Natal. *in Hiſtoria S. Bartholomæi.* Quibus poſitis, vide, an Chriſtus hoc ei genus prædixerit mortis, quando dixit: *Vidi te ſub ficu, Ioan.*1. Sub qua ficu? de qua *Ioël.*1. *Ficum meam decorticauit, albi facti ſunt rami illius.* quem locum S. Thomas Aquinas *in Serm.* explicat de S. Bartholomæo: & in ramis albis contemplor ego, quod Chriſtus de eo teſtatus eſt, *In quo non eſt dolus.*

TErtium axioma eſt, *Nathanaël proprium nomen eſſe, Bartholomæus cognomen eiuſdem viri, ita, vt Ioannes vſus fuerit ſemper nomine proprio, ceteri cognomine.* Et hoc modo conciliantur Euangeliſtæ inter ſe, ſine iactura noſtræ ſententiæ.

Prima pars huius Axiomatis facilè probatur: quia Nathanaël Hebræum nomen viri eſt, & ex modo loquendi proprium eſt nomen; vt videre eſt *Num.c.*1. 2.7.10. & 1. *Paral.* 2.15.24. 26.2.*Paral.* 17.25. 1.*Eſdr. cap.*10. quod interpretatum ſignificat, Donum Dei.

Altera pars, *Bartholomæus cognomen eſt*, patet: tum quia vox eſt Syriaca, & ſignificat filium ſuſpendentis aquas. Vnde, cùm eſſet Nathanaël, ait Rupertus, de Cana Galilææ, *ex Ioan.* 21. in qua Chriſtus conuertit aquam in vinum, *Ioan.*3. coniicitur, inditum illi fuiſſe hoc cognomen, tanquam filio Chriſti ſuſpendentis aquas & eleuantis ad formam vini. Sicuti Iacobus & Ioannes dicti ſunt Boanerges, filij tonitrui: quamquam hi à Chriſto cognominati fuere, ille à ciuibus; eò quòd Chriſto addictus fuit ex multis eiuſdem loci incolis. Tum quia Bartholmai eſt idem ac filius Tholmai, vel Tholomai. Certum eſt autem, Tholmai eſſe viri nomen, *Num.*13.*Ioſ.*15.*Iudic.*1. 2. *Regum*13.1. *Paral.*3. item Tholomai 2. *Reg.* 13. & fortaſſe pater Nathanaëlis vocabatur Tholmai, vel Tholomai. Similia cognomina habes inter Apoſtolicos viros. Bariona, ſeu Barioanna, filius Ioannis. *Simon Ioannis diligis me? Ioan.* 20. Barnabas, qui vocabatur Ioſeph, *Act.*4. cognominabatur Barnabas, ait Lucas. Barnabas, qui & Ioſeph, *Act.*1. Bartimæus, filius Timæi, *Marc.*10. Quid apertius? Elymas etiam magus cognominatur Barieſu, *Act.*13. ergo pari modo Bartholomæus cognomen erat.

Tertia pars Axiomatis explicatur. Nam aliqui binomij ſæpiùs cognomine quàm nomine appellantur; vt Barnabas, qui Ioſeph, & Marcus, qui Ioannes, *Act.*12. Petrus, qui Simon, & Matthæus, qui Leui à Luca vocatur proprio nomine *cap.*5. Thaddæus, qui & Iudas. Quare primi tres Euangeliſtæ communiori vſi ſunt cognomine Bartholomæi; Ioannes vltimus, qui recondita ſcripſit, Nathanaëlis nomine eſt vſus: & ea lege, vt ij nunquam nomine Nathanaëlis, hic nunquam cognomine Bartholomæi ſit vſus. Qua ratione tollitur pugnantia, & facillimè conciliantur Euangeliſtæ.

Cæterùm, quando ij non ſint idem, non poſſum non mirari, Nathanaëlem, laudatiſſimum à Chriſto virum, Iacobo

Patriarchæ,

Patriarchæ, Israëli (qui vidit Angelos ascendentes & descendentes) assimilatum innocentia præclarum, testem primi & postremi miraculi à Christo editorum in hoc mundo, cui promissa fuit Angelorum visio super Filium hominis descendentium, ita à Deo ipso deinde neglectum, vt neque corpus honoretur in terris, neque nomen habeatur in Martyrologiis; in quibus, si benè obserues, nomina leguntur eorum omnium, vel minimorum, quorum fit mentio in Euangeliis, vel in Actibus, vel in Epistolis Apostolorum. Quid ergo causæ est, vt nihil de Nathanaële aut scribatur aut commemoretur, nisi quia de eodem dicimus, cùm de Bartholomæo loquimur?

Noui, quid de Nathanaëlis prædicatione & sepultura scripserint Fl. Lucius Dexter (si tamen est ille auctor, quod non creditur) Vincentius Beluac. *in Speculo Hist.* & Equilinus *lib.* 1. *cap.* 9. Sed cùm ille prior, à quo alij, eum dicat obiisse anno Christi 105. Baronius autem obiisse Nathanaëlem scribat anno 78. quo & Bartholomæus, quis non videat, duos fuisse Nathanaëles? nos autem de seniore loquimur, quem cum iuniore illi confundunt: & in re incerta abundare quisque potest in sensu suo.

Verè Israëlita Bartholomæus fuit, Iacobo similis, qui dum luctaretur cum Deo, hoc est, dum oraret (si Hieronymo credas) Israël est cognominatus. Orabat autem ille centies in die, centies in nocte; non modò post apostolatum, sed etiam antequam Christi esset discipulus, qui ideò tunc temporis Israëlita fuit appellatus à Christo.

Adhuc, *Israël* sonat, ex Hieronymo, Princeps cum Deo. Si ergo Princeps cum Deo fuit Nathanaël, certè inter eos Principes Ecclesiæ annumerandus erit, de quibus Dauid, *Constitues eos Principes super omnem terram.* quem Versum de Apostolis explicat Ecclesia. Fortis etiam cum Deo communiter hanc vocem *Israël* interpretantur; quia Iacob oratione vicit Deum: & oratione, vt dictum est centies in die, & centies in nocte, vicit Deum Bartholomæus.

Denique eidem promissa fuit scala Iacob, per quam ascendebant & descendebant Angeli, *Ioan.* 1. quod in Bartholomæo est adimpletum: qui cælestis Doctrinæ & Euangelij quasi scalam ascendens & descendens vnà cum aliis Theologis, velut Angelis de Deo enarrantibus, formauit inde adagium illud, quod à Dionysio 4. *de Diuinis nominibus* tribuitur Bartholomæo. *Euangelium*, aiebat ille, *magnum est & latum*; *rursus paruum & concisum*: quia verè ascendimus & descendimus in doctrina sublimi & humili Christi Domini nostri.

Hæc scripsisse voluimus grati animi ergô in eius laudem, cuius traditum nobis cognomen fuit, nomen, & omen, à die 7. Octobris 1587. quo scilicet habitum regularem S. Pauli vnà cum nomine decorticati Bartholomæi quàm lætissimè suscepimus. Quòd si ad prædicta probanda non possunt singula, multa iuuant. Boni consule, amice Lector, & vale.

FINIS.